TÜRKİYE DİYANET VAKFI
MAYIS 1997 - SAYI : 50
haber bülteni

1997

Kutlu Doğum Haftası

coşkulu bir şekilde kutlandı.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI
HABER BÜLTENİ
MAYIS 1997
SAYI : 50

SAHİBİ
Türkiye Diyanet Vakfı Adına
Mehmet KERVANCI
Genel Müdür

Yayın Koordinatörü
Süreyya BALKIŞ
Genel Müdür Yardımcısı

Yazı İşleri Müdürü
Yusuf ERDOĞDU
Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürü

Yayına Hazırlayan
Mehmet Şükrü EROĞLU
Yüksel SEZGİN

Dizgi - Grafik
Hasan ÇALIŞKAN

Dağıtım Sorumlusu
Fehmi YILMAZ

Adres
Dr. Mediha Eldem Sokak No: 72/B
06640 Kocatepe - ANKARA
Tel : 417 12 35 • Fax : 417 12 45

Baskı
TÜRKİYE DİYANET VAKFI
YAYIN MATBAACILIK ve TİCARET İŞLETMESİ
Bayındır Sokak No: 55 • Kızılay - ANKARA
Tel: 425 27 75 • Fax : 417 00 09

Renk Ayrımı
ÇAĞDAŞ • 230 65 59 • ANKARA

İÇİNDEKİLER

Başyazı 1

Kutlu Doğum Haftası 2

Kutlu Doğum Haftası'na Muhteşem Açılış 3

Gül Günü 24

Türkiye Diyanet Vakfı'ndan Gençlik Forumu
"Türk Dünyasının Dinî Meseleleri" 26

Türkiye Diyanet Vakfı'ndan
Doğum Yapan 15 Anneye Altın 37

Türkiye Diyanet Vakfı'nca Düzenlenen *"Lise ve Meslek Liseleri Arası Bilgi Yarışması"* Sonuçlandı 38

İslâmî İlimler Araştırma Ödülü 40

İmam-Hatip Liseleri Öğrencileri Arasında Hutbe Metni Hazırlama Yarışması 40

Türk Tasavvuf Musikisi Konseri 41

Balkanlar ve Kıbrıs Türkleri Arasında Na't Yarışması 42

İlkokullar Arası Şiir Yarışması 44

"Türk Dünyasının Dinî Meseleleri" konulu Sempozyum .. 46

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları'ndan **PANEL :**
"Eş Olarak Hz. Peygamber" 74

K.K.T.C.'de Kutlu Doğum Haftası İzlenimleri
- Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay 78

Makedonya'da Kutlu Doğum Haftası 79

Yugoslavya Türk Yazarlarının Na't Ziyafeti 79

Kutlu Doğum Haftası'nda Samsun'da Kitap Fuarı 80

Şubelerimizde Kutlu Doğum Etkinlikleri 81

Kutlu Doğum Haftası Etkinliklerinin Ardından
– Doç.Dr. Abdurrahim Güzel 92

Basında Kutlu Doğum Haftası 94

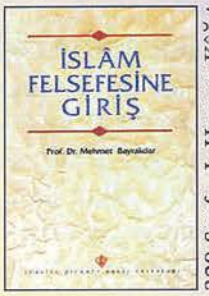
TÜRKİYE DİYANET VAKFI YAYINLARI

YENİ NEŞREDİLEN ESERLER

412 Sayfa, I. Hamur Kâğıt

Ebul'ula Mardin tarafından kaleme alınan bu kıymetli eserde büyük tarihçi ve hukukçu Ahmet Cevdet Paşa'nın hukukçuluğu ele alınır. Cevdet Paşa hukuk sisteminin değişim geçirdiği bir cemiyetin hukukçusudur. 1926'da Medenî Kanun'un kabulü Osmanlının 19. asrın ilk yarısında girdiği hukuk değişikliğinin yani hukukun romanizasyonu sürecinin radikal bir safhasıdır. Ebul'ula Mardin bu süreci kendi büyük selefinin hayat ve faaliyetinin cereyanı üzere değerlendiriyor. 19. asrın büyük İslâm tarihçisi ve hukukçusu onu en iyi anlayacak bir kalemle ileriki nesillere tanıtıyor.

328 Sayfa, I. Hamur Kâğıt

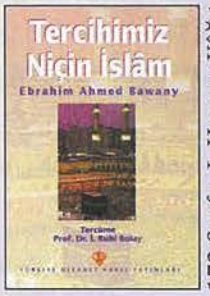
İslâm kültüründeki geleneksel felsefî düşünce İslâm kültür mirasının en zengin ve en geniş bir parçasıdır. Bu felsefî düşüncenin ana hatlarını ve özelliklerini bilmeden genel İslâm kültürünün bir değerlendirmesini yapmak oldukça zordur. Öte yandan İslâm felsefesi batı kültür tarihi içinde büyük bir öneme haizdir. Çünkü İslâm felsefesinin batı felsefesine etkisi sanıldığından daha büyüktür. İslâm felsefesinin kaynakları, doğuşu, buna tesir eden yabancı düşünceler, gelişimi, felsefî ilimler, felsefî sistemler ve önemli Müslüman filozoflar, orta çağ ve modern batı-doğu Hristiyan ve Yahudi düşüncesine etkisi, bu eserin temel konularını teşkil etmektedir.

350 Sayfa, I. Hamur Kâğıt

Dr. Mehmet Görmez, TDV 1995 İslâm Araştırmaları Ödülü'nü kazandığı bu eseriyle Sünnet ve Hadisin anlaşılması ve yorumlanmasında metodoloji sorununu tartışıyor. Anlam ve yorumlamaya yapılan vurgu eserin temel esprisini teşkil ediyor. Tarih boyunca asıl ihtilaf sünnetin anlaşılması ve yorumlanmasında olmuştur. Yoksa esas üzerinde bir ihtilaf yoktur. Mehmet Görmez metodoloji sorununu tartışırken yeni bir metodoloji ortaya koyma iddiasında değildir. Metodolojiler ancak bir gelenek içinde, tabiî bir süreç dahilinde ve hayatın pratiklerinden kopmadan oluşurlarsa işlev görürler, diyor.

Yazarın geliştirdiği yeni bakış açısı çalışmasını özgün hâle getirdiği gibi, yeni tartışma zeminleri yaratabilecek nitelikler de taşımaktadır.

172 Sayfa, I. Hamur Kâğıt

İslâm, Allah'ın insanlığa bir rahmetidir. Herhangi bir toplumun değil, bütün insanlığın dinidir. Allah, dinine sarılan her toplumu yüceltir. Ondan uzaklaşan her toplumu da zelil eder. Hz. Peygamber İslâm'ın misyonunu en güzel bir şekilde temsil etmiş ve İslâm'ın temeli üzerine muhteşem bir medeniyet tesis etmiştir. Bu hakikat çağımızda daha iyi anlaşılmaktadır. Bundan dolayıdır ki doğu ve batı âleminden çeşitli şahsiyetler gün geçtikçe İslâm'ı din olarak seçmekte, onun aydınlık yolunda necat bulmaktadır.

Bu kitap ihtida etmiş çeşitli şahsiyetleri ve onların ihtida sebepleri ile İslâm hakkındaki görüşlerini ihtiva etmektedir.

244 Sayfa, I. Hamur Kâğıt

Sovyetler Birliği daha çökmeden batılı araştırmacılar çöküşün yaklaştığını, çünkü bu topraklar altında yaşayan Müslümanların İslâm ruhunu inkişaf ettirmekle beklenen sonun geldiğini yıllar önceden vurguladılar. Bu çerçevede yaptıkları araştırmalar batıda çeşitli yayın organlarında yer aldı. İsmail Orhan Türköz, İngilizce yayınlanan bu araştırmaları Türk okuru için derledi ve tercüme etti. Sovyetler Birliği'nde Türk ve İslâm unsurunun asırlık zulümlere rağmen ayakta kalışının tarihî arka planı ve İslâmî uyanışın anotomisi. Bu kitabın ana hatlarıyla çerçevesi bu.

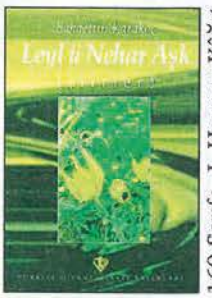
416 Sayfa, I. Hamur Kâğıt

Türkiye Diyanet Vakfı, vefatının 100. yılında Ahmet Cevdet Paşa (1823-1895)'yla ilgili bir sempozyum düzenledi. Çeşitli ilim adamlarının katıldığı sempozyumda Paşa'nın hukukçuluğu, dilci ve edebiyatçılığı, siyaset adamı yönü, âlimliği ve diğer değişik cepheleri ele alındı. Bu kitap Cevdet Paşa'yı ve dönemini tanımada önemli bir referans niteliğindedir. Yakın tarihimizin önemli bir şahsiyeti olan Ahmet Cevdet Paşa, yaşadığı dönemin en büyük ve en tutarlı simalarından biridir. Osmanlının içinde bulunduğu durumu çok iyi bilmekte, yıkılışı sezmekte ve ona kalıcı çözümler aramaktadır.

172 Sayfa, I. Hamur Kâğıt

İslâm dünyasıyla ilgili eserleri ve araştırmalarıyla tanınan yazar, bu alanda toplum bilimsel yöntemi uygulayan batılı yazarların başında gelmesi ve diğer benzer araştırmacılara etkisi bakımından önemli bir konuma sahiptir. Bu eser, İslâm toplumlarının ekonomik ve toplumsal şartlarını, bu alandaki temel dinamiklerini ortaya koymak bakımından ilginç bir çalışmadır.

160 Sayfa, I. Hamur Kâğıt

Şair Bahaettin Karakoç yeni bir şiir serüveniyle okurlarının karşısına çıkıyor. Aşk diyor, her dem aşk. Duygusallık, lirizm, halk kültürünün temel duyarlılığı şairin özelliği. Leyl ü Nehar Aşk'ta bu özelliğin yeniden kotarılışını, rahat bir söylemini, yer yer ironiye (alaya/istihzaya) kaçan bir biçimde görüyoruz. Zaman zaman bilgeliği de deneyen şair olgunluk döneminin ürünlerini veriyor.

YAYINLARIMIZA ULAŞABİLECEĞİNİZ SATIŞ MERKEZLERİMİZ

ANKARA/SIHHİYE Necatibey Cd. No: 8/32-33 Sıhhiye/ANKARA Tel/Fax: (312) 229 73 36
ANKARA/KOCATEPE Kocatepe Camii Avlusu Kızılay/ANKARA Tel: (312) 417 12 35/595
ANKARA/AŞTİ Giden Yolcu Katı D/11 Söğütözü/ANKARA Tel/Fax: (312) 224 03 84 - 224 10 00/1518
İSTANBUL/ÜSKÜDAR Bağlarbaşı Kısıklı Cd. No: 13 Üsküdar/İSTANBUL Tel/Fax: (216) 334 73 64
İSTANBUL/CAĞALOĞLU Babıali Cd. No: 40 Cağaloğlu/İSTANBUL Tel: (212) 511 44 32 Fax: 511 45 40
İSTANBUL/FATİH Fatih PTT Karşısı Fatih/İSTANBUL Tel/Fax: (212) 532 78 89
ADANA/TEPEBAĞ Tepebağ Mh. Cemal Gürsel Cd. No: 21 Seyhan/ADANA Tel/Fax: (322) 352 69 18
ADANA/YAĞ CAMİİ Alidede Mh. Alimünif Cd. Yağ Camii Avlusu Seyhan/ADANA Tel: (322) 352 51 57 Fax: 352 69 18
AYDIN Ramazan Paşa Mh. Gazi Bulvarı No: 4 AYDIN Tel/Fax: (256) 213 50 49
DİYARBAKIR Vilayet Cd. Kamu Lojmanları Karşısı No: 42 DİYARBAKIR Tel/Fax: (412) 224 40 91
İZMİR Anafartalar Cd. No: 497 Mezarlıkbaşı-Konak/İZMİR Tel/Fax: (232) 441 82 04
TRABZON Cumhuriyet Mh. Uzun Sk. No: 91/2 TRABZON Tel/Fax: (462) 326 17 47
ELAZIĞ Hastahane Cd. Edibe Can Müftülük Sitesi ELAZIĞ Tel/Fax: (424) 236 96 70
SAMSUN Necatibey Mh. İskele Cd. Müftülük Sitesi Altı SAMSUN Tel: (362) 435 73 12 Fax: 432 16 58
ÇORUM Karakeçili Mh. Gazi Cd. Balaban Pasajı No: 53 ÇORUM Tel/Fax: (364) 224 22 43

TÜRKİYE DİYANET VAKFI YAYIN MATBAACILIK VE TİCARET İŞLETMESİ
Meşrutiyet Cd. Bayındır Sk. No: 55 Kızılay/ANKARA Tel: (312) 418 59 49 - 425 27 75 - 417 09 04 Fax: (312) 417 00 09

Baş yazı

Mehmet Kervancı
Genel Müdür

Ülkemiz gündeminin sıkıntılarla yüklü olduğu, insanlarımızın birbirlerini anlamakta zorluk çektiği, sevgi ve hoşgörünün azalmaya yön tuttuğu şu günlerde; içimizi ferahlatan, toplumun tüm kesimlerinin kucaklaştığı bir Hafta yaşandı. Bu da; Vakfımız tarafından 9 yıl önce ihdas edilen ve toplumun her kesiminin hüsnü kabülüne mazhar olan "**Kutlu Doğum Haftası**"ydı.

Bildiğiniz gibi Kutlu Doğum Haftası; bütün insanlığa hitap eden ve bütün insanlığın mutluluğunu hedef alan İslâmî vahyin temsilcisi, numune insan Hz. Muhammed'in hayatını yakından tanıma, Peygamberimizle ilgili hakikatleri anlama, İslâmî mesajı derinliğine kavrama ve bunları genç-ihtiyar, kadın-erkek her meslek ve meşrepte insana duyurma, Peygamber sevgisi etrafında yeniden bütünleşme, Türk halkı ve aydınını bir araya getirerek kaynaştırmaya yönelik faaliyetlerin icrasıyla Türkiye Diyanet Vakfı'nca bir kültür ve fikir hamlesine dönüştürülmüş Mevlid-i Nebevî'dir.

Vakfımız Kutlu Doğum Haftasını ihdas ederken; doğruları ilmin ışığında günyüzüne çıkarmak, milletimizi bu doğrular etrafında kenetlemek, toplumumuzda sevgi ve hoşgörüyü hakim kılmayı amaç edinmişti.

Aradan geçen 9 sene zarfında alınan mesafe, Kutlu Doğum Haftası'nı izleyenler tarafından takdirle karşılanmış ve toplumun her kesiminin hüsnü kabulüne mazhar olmuştur. Bugün gelinen noktada Kutlu Doğum Haftası ve benzeri etkinliklerin gerekliliği tartışılmaz bir gerçektir.

Bu mülahâzalarla bu yıl 28 Nisan-4 Mayıs tarihleri arasında kutladığımız Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle icra edilen faaliyetler de zikredilen amaca ve toplumun her kesimine yönelikti;

Öncelikli olarak düşüncemiz hâdiseleri afaki değil ilmi platformda ele almak ve çözümünü de yine ilmin ışığında aramaktı. Bu bakış açısıyla Ankara, İzmir ve İstanbul'da düzenlediğimiz "**Uluslararası İlmi Sempozyum**"da, yurtiçi ve yurtdışından davet edilen sahasında temayüz etmiş çok sayıda ilim adamı Türk dünyasının dinî meselelerine değindiler ve çözüm yolu aradılar.

Bir diğer önemli konu da, gençlerimizi ilmî sahaya çekmek ve medenî ölçüler içerisinde yarışmalarını temin etmekti. Bunu temin için de düzenlediğimiz "**Lise ve Meslek Liseleri Arası Genel Kültür Bilgi Yarışması**"nda gençlerimizin tatlı bir rekabet ortamında yarışmalarını ve nasıl kardeşçe mücadele verdiklerini memnuniyetle müşahade ettik.

Ülkemizde kökleri ta Tanzimata, hatta daha ötelere dayanan aydın-halk kopukluğu yaşanmaktadır. Yurtiçi ve yurtdışında düzenlediğimiz çok sayıdaki panel ve sempozyum; bu kopukluğu asgariye indirmiş ve aydınla halkın kucaklaşmasına ve birbirlerini daha yakından tanımalarına imkan vermiştir.

Kültür, sanat ve edebiyat bir ülkenin en önemli hayatî unsurlarındandır. Bunun ihmal edilmesi ülkede ciddî sıkıntılara yol açar. Bunun idrakinde olan Türkiye Diyanet Vakfı, Kutlu Doğum Haftası'nda bu alanı da ihmal etmemiş, her yıl Na't, Münacat, şiir, kompozisyon, resim yarışmaları ile tasavvuf musikisi konserleri düzenlemiştir.

Düzenlenen bu faaliyetler, toplumumuzun her kesimini birbirine yaklaştırmış, iyide ve güzelde buluşturmuştur.

Daima iyide ve güzelde buluşmak dileğiyle...

Saygılarımla

1997

Kutlu Doğum Haftası

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından geleneksel hale getirilen Kutlu Doğum Haftası'nın 9. su bu yıl 20 Nisan tarihinin Kurban Bayramına tesadüf etmesinden dolayı 28 Nisan- 04 Mayıs tarihleri arasında yurtiçinde ve yurtdışında sosyal, kültürel ve dinî faaliyetlerle kutlandı.

Kutlu Doğum Haftası sevgili Peygamberimizin hayatını, şahsiyetini, örnek ahlâkını doğru olarak tanıtmak ve peygamber sevgisini yaymak amacına yönelik olarak Türkiye Diyanet Vakfı tarafından ilk kez 1989 yılında, sosyal ve kültürel faaliyetlerle kutlanmaya başlanmıştı. Aradan geçen dokuz yıl içerisinde Kutlu Doğum Haftası faaliyetleri artarak devam etmiş ve artık milletimizin de takip ettiği geleneksel bir yapıya kavuşmuştur.

Türkiye Diyanet Vakfı "***Kutlu Doğum Haftası***"nı ortaya koyarken, tarihi bir geleneği referans almış ve önceki yüzyıllardaki kutlamaları modern dünyaya, günümüzün kodlarıyla taşımıştır. 1989 yılından bu yana düzenlediğimiz programlardan devşirdiğimiz fikir ve kültür iklimi Türkiye Diyanet Vakfı'nın hayırlı bir yolda olduğunu göstermektedir.

Türkiye Diyanet Vakfı Kutlu Doğum Haftası'yla Peygamber Efendimizin mesajlarını günümüz şartlarını da dikkate alarak geniş halk kesimlerine ulaştırmayı ana amaç edinmiştir. Burada hedef kitle, Türkiye'deki her kesimden insanlardır. Yani Camiye gelen gelmeyen, namaz kılan, kılmayan, hatta inanmayan kişilere dahi ulaşmak hedeflenmiştir.

Bu bakımdan Kutlu Doğum Haftası'nın amacı çok yönlüdür: Hem her kesimden insanlara Peygamberimizi tanıtmak, hem O'nun şahsiyetinde İslam'ı anlatmak, hem de müslümanların, çağımızdaki problemleri ile ilgili yeni ve güvenilir bilgiler üretmektir.

Bu amaçla her sene Kutlu Doğum Haftası'nda değişik bir güncel konu da işlenmektedir: Meselâ Doğu'da ve Batı'da İnsan Hakları, Hz.Muhammed ve Gençlik, Değişim Sürecinde İslâm, Dünya'da ve Türkiye'de İslâm ve Müslüman İmajı gibi konular geçtiğimiz Kutlu Doğum Haftası kutlamalarında ele alınarak işlendi. Bu konularda mevcut poroblemler ortaya konularak, çözüm yolları üretilmeye çalışıldı. Bu yıl da Ankara'da "***Türk Dünyası'nın Dinî Meseleleri***" konusu üzerinde duruldu.

Bu yıl dokuzuncusunu gerçekleştirdiğimiz Kutlu Doğum Haftası yurt içinde 79 il ve 497 ilçe, yurt dışında ise Azerbaycan, Kırgızistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kırım, Makedonya ve Türkmenistan'da 137 panel, 473 konferans, forum, tören, yarışma, konser ve kampanyalarla icra edildi. Programlara yurt içinden ve yurtdışından profesör, doçent, yardımcı doçent, doktor, araştırma görevlisi, öğretim üyesi düzeyinde il ve ilçe müftüleri de dahil olmak üzere toplam 949 konuşmacı katıldı.

Kutlu Doğum Haftasına

MUHTEŞEM AÇILIŞ

Türkiye'nin en büyük fikir ve kültür organizasyonu olan 9. Kutlu Doğum Haftası'nın açılışı, 28 Nisan 1997 Pazartesi günü düzenlenen muhteşem bir törenle Kocatepe Camii Konferans salonunda yapıldı.

İlginin yoğun olduğu törene Başbakan Prof.Dr. Necmettin Erbakan, Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Prof.Dr. Tansu Çiller, Anavatan Partisi Genel Başkan Yardımcısı Agah Oktay Güner, Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu, Devlet Bakanı Nevzat Ercan, milletvekilleri, belediye başkanları ve çok sayıda vatandaş katıldı.

Kutlu Doğum Haftası açılış töreninde yapılan konuşmaları aşağıda sırasıyla veriyoruz.

TDV Kadın Kolları Başkanı

Ayşe SUCU

İnsanın tüm çabasının "***Mutluluğa ulaşmak***" hedefine yönelik olduğunu söyleyebiliriz. Mutluluğun ne olduğu, herkese göre değişebilir; ancak, Müslüman olduğunun şuurunda olan bir insan, hem dünya, hem ahiret mutluluğunu inandığı yüce dinde, yani İslâm'da arayacaktır. Zira, İslâm insan ve insanlık için gelmiştir. İslâmî değerlerin insanî ve evrensel olduğu da gözardı edilemez. Bu itibarla İslâm'ı her yönüyle doğru olarak bilmek ve tanımak zorundayız. Bilmenin yanısıra, mutluluk için, onu, kendi saflık ve sadeliği içinde bütünüyle yaşamak gerekmektedir. İslâm'ı bilmenin ve yaşamanın en kısa ve doğru yolu, onu en iyi bilen ve en iyi yaşayan, insanlığın fazilet ve meziyet saydığı güzellikleri nefsinde toplayan örnek insanı, yani Peygamber Efendimizi tanımak ve ona uymaktır.

İşte, bu espridir ki, Kutlu Doğum kutlamalarını, basit anma törenlerinden ayırmaktadır. Hazret-i Peygamber niçin anılır? Elbetteki daha iyi tanımak ve tanıtmak, daha çok sevmek ve sevdir-

mek için. Konuşan Kur'an olan Hazret-i Muhammed'i tanımak ve anlamak, şüphesiz, Kur'an'ı anlamaya da vesile olacaktır.

Sevgisi, varlığımızın temeli olan Hazret-i Peygamber, sadece Kutlu Doğum'da değil, her zaman anılır. Kutlu Doğumlar ve diğer vesileler, bu temeli güçlendirmek için birer fırsattır.

Onu sevmek ve ona uymak için, taklit ve telkin değil, tek şart, onu tanımak ve onu öğrenmektir. Her şey, o emsalsiz Muhammedî aşkın, yüksek makamında düğümlenmektedir.

Kutlu Doğum'un bu dokuzuncu yılında, ana konunun **Peygamber'in hayatından davranış modelleri** olarak seçilmiş olması, inanıyoruz ki, doğruya, güzele, hak ve hakikate talip olan insanımıza ve tüm insanlığa, Yüce Peygamberimizi daha yakından tanıma ve onu yaşantısına model seçme imkânı tanıyacaktır.

Bu programda, Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları Başkanı olarak bana imkân verilmiş olmasını, izin verirseniz şu şekilde değerlendirmek istiyorum: Hazret-i Peygamber'in tanınmasında ve tanıtılmasında, sevilmesinde ve sevdirilmesinde hanımlara düşen görev, yükümlülük ve sorumluluk, şüphesiz, beylere düşenden daha az değildir. İnsanı algılarken, kadın ve erkek ayırımı yapmadan, onun bir bütün olarak

düşünülmesi gerektiğini, kadınla erkeğin ancak bir bütün oluşturduğunu, biri olmadan diğerinin mutlaka yarım kaldığını, bu iki unsurun katkı ve katılımı olmadan yapılan işlerin de yarım kalmaya mahkûm olduğunu düşünüyorum. Şu anda yerine getirmekle sevindiğim bu görevin bana tevcih edilmesini de, bir taraftan şahsımdan ziyade Vakfımızın Kadın Kolları Başkanı olarak temsil ettiğim kadınlara gösterilmiş bir saygı ve itibar olarak; diğer taraftan da, hanımlar olarak taşıdığımız sorumluluk ve yükümlülüğün yerine getirilmesi için bize çıkarılmış bir davetiye olarak telakki ediyorum.

Unutmayalım ki, Yüce Peygamberimiz, her şeyden önce bir annenin, hem de en büyük bir annenin ciğerparesidir. Sonra, ideal bir eş, müşfik bir baba ve nihayet hanımlara tarih boyunca çiğnenmiş haklarını geri veren, bunu da sadece prensip seviyesinde, kâğıt üzerinde bırakmayıp hayata taşıyan, hatta bu hususta insanların ufkunu açan, daha ileride kadın ve kadın hakları konusunda olabilecek daha büyük inkişafın yollarını gösteren gerçek bir önderdir O.

Özetle, Kutlu Doğum'un dokuzuncu yılı kutlamaları vesilesiyle, tekrar hepinize hoşgeldiniz diyerek, bu haftanın milletimiz, İslâm âlemi ve tüm insanlık için hayırlı, mutlu ve kutlu olmasını dilerken, hepinize saygılar sunuyor ve sözlerimi, millî şairimiz mehmet Akif'in, Peygamberimiz hakkında söylediği şu mısralar ile noktalamak istiyorum:

"Dünya neye sahipse onun vergisidir hep,
Medyun ona cemiyeti, medyun ona ferdi,
Medyundur o masuma bütün bir beşeriyet,
Ya Rab, mahşerde bizi bu ikrar ile haşret."

TDV Yayın Danışma Kurulu Koordinatörü
Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay

Kutlu Doğum Haftası'nın bugün dokuzuncusunu idrak ediyoruz ve dokuz sene evvel bunu biz ortaya koyduğumuz zaman, sadece Ankara çevresinde bunu icra edebilmişken, bugün Türkiye'nin sınırlarını aşmış, Balkanlar'a, Kıbrıs'a ve bütün Türk dünyasına ulaşan programlarla zenginleşmiş bir kültür, bir ilim, bir sanat şöleni haline gelmiştir. Bu bakımdan, Kutlu Doğum Haftası'nın, bütün Türkiye'de, Türkçe konuşan ve anlayan bütün dünyada getireceği, vereceği mesaj, Hazret-i Peygamber'in eskiden olduğundan daha fazla, bugün insanlara daha büyük mesajları olduğu, daha doğrusu insanların onun mesajına daha çok ihtiyacı olduğunu gösterebilmektir, ortaya koyabilmektir.

Bunu, şimdiye kadar, biz, çeşitli faaliyetlerle icra ettik; bu sene de öyle. Mesela, Millî Eğitim Bakanımızın talimatıyla, bütün Türkiye'de, bütün liselerin -5 binden fazla lisenin- katıldığı bilgi yarışması yapılıyor ve bu bilgi yarışmasına, bütün yıl, heyecanla, bütün okullar, hocalarıyla birlikte hazırlanıyor. İlkokullar şiir yarışması, ortaokullar resim yarışması, naat yarışması, İslâmî araştırmalar ödülü ve benzeri birtakım faaliyetler, sanat faaliyetleri ve kültürel faaliyetler, çeşitli kesimlere, çeşitli alanlara, daha doğrusu İslâm'ın cami dışındaki ulaşamadığı bütün kesimlerine ulaşmasını, Peygamber'in mesajının ulaşmasını amaçlamaktadır.

Bilimin ve teknolojinin hızla ilerlediği ve teknolojinin ürünlerinin bütün insanların dünyasını işgal ettiği; ama, iç dünyasını, âdeta boşalttığı bir dünyada, manevî boşluğun, manevî huzursuzluğun ancak manevî alanlara ve manevî liderlere yönelmek suretiyle tatmin edilebileceğini bugün daha çok anlıyoruz ve Peygamberimiz gibi örnek insanlara, sadece bizim insanımızın değil, sadece Müslümanların değil, yeryüzündeki bütün insanların ne kadar çok muhtaç olduğunu, gelişen dünyadaki olaylar ve Türkiye'deki olaylar, daha çok ortaya koymaktadır.

Bilhassa, geçen sene ortaya çıkıp da kamuoyunu belki fazlaca meşgul eden birtakım olaylarla, örnek insana, doğru insana, doğru bilgiyi veren insana ve dinîn doğru kaynağına nasıl ihtiyaç olduğu bugün daha çok anlaşılmıştır ve bu bakımdan, Kutlu Doğum Haftası'nın ve getireceği mesajların değerlendirilmesi büyük bir önem kazanmaktadır.

Bu sene, bilhassa Türkiye'de, "*Peygamberimizin Hayatından Örnek Davranışlar*" genel başlığı altında konuşmalar yapılacak olmakla beraber, Ankara'da, İstanbul'da ve İzmir'de üçer gün süren birer sempozyum ile Türk dünyasının ve Türkiye'nin dinî problemleri, ilmin ışığında, yurt dışından, Türk dünyasından ve yurt içinden gelen değerli ilim adamlarının fikirleriyle, araştırmalarıyla tartışılacak ve çeşitli çözümlere ulaştırılmaya çalışılacaktır.

> ***Peygamberimiz gibi örnek insanlara, sadece bizim insanımızın değil, sadece Müslümanların değil, yeryüzündeki bütün insanların ne kadar çok muhtaç olduğunu, gelişen dünyadaki olaylar ve Türkiye'deki olaylar, daha çok ortaya koymaktadır.***

Kutlu Doğum Haftası'nın daha büyük gelişmelere, daha büyük mesajlara vesile olacağını şimdiden söyleyebiliriz; çünkü, milletimizin böyle bir haftanın getirmiş olduğu manevî dünyaya, onun getireceği sevgi dünyasına, şefkat dünyasına ve bilhassa sulh ve barış dünyasına ihtiyacı olduğunu bilmekteyiz; bunu, hâdiseler de göstermektedir. Bundan dolayı biz, Peygamberimizin, Türk tarihinde, Türk edebiyatında remzi olan, sembolü olan gülü ele alarak, Gül Günü ilan ettik. Hafta boyunca bütün Türkiye'de, onbinlerce gül insanlarımıza dağıtılacaktır. Tabiî, bunun vereceği mesaj da, hem çok iyi karşılanmaktadır, hem de çok etki yapmaktadır; çünkü, gül, sevginin, barışın, sulhün sembolüdür.

Yaratıcı ile Kul arasındaki Örümcek Ağlarını Hz. Muhammed (S.A.V.) Süpürmüştür.

Diyanet İşleri Başkanı
Mehmet Nuri Yılmaz

Bismillahirrahmanirrahim.

Bugün, mutlu günümüz. Kâinatın Efendisinin doğum yıldönümünü kutluyoruz. Aslında, bu doğum yıldönümünü kutlama geleneği, sekiz asırdan beri devam etmektedir. Erbil Atabeyi Muzafferüddin tarafından başlatılmıştır. İslâm dünyasında, birçok İslâm dünyasında bu gelenek sürdürülmektedir. Biz bu geleneği, Türkiye sathında olduğu gibi, Türkiye dışında da yaşatmaya çalışıyoruz. Hedefimiz, önümüzdeki yıllarda, Balkanlar'dan Moğolistan'a kadar bu faaliyeti icra etmektir, Hazret-i Peygamberimizi tanıtmaktır, sevdirmektir.

Neden Hazret-i Peygamber? Muhterem misafirler, skolastik felsefe, Allah'ın varlığı hakkında üç delil ileri sürmüştür; kozmolojik, onkotolojik ve teolojik deliller. Bu deliller, hakkı arama hususunda gerçek bir fikir hareketi ortaya koymuştur. Ancak, insanı mutlak varlıkla yüz yüze getirememiştir. Kant'ın ifadesiyle "*zihindeki tasavvur, objektif varlığa delil olamaz.*" 300 doları düşünebiliriz, bu fikir zihnimizde olabilir; ama, cebimizde 300 dolar olmayabilir.

Peygamberler ve özellikle Kâinatın Efendisi Hazret-i Muhammed (A.S.V) getirdiği yüce esaslarla, başta insanı mutlak varlıkla yüz yüze getirmiştir, ona yakınlaşmayı temin etmiştir. Ne ile temin etmiştir: Dua ile, ibadetle. Dua ve ibadetle ruhani tecelliler doğar, yepyeni bir ahlâk dünyası meydana gelir. Bunun için, peygambere ihtiyaç vardır. İlim ve teknoloji ne derse desin, dünya var olduğu sürece, insanlar, dua ve ibadete devam edeceklerdir. Bir yol gösterici, rehber olmadan, nihai ego ile insanın yüz yüze gelmesi mümkün değildir.

Bakınız, büyük Alman Filozofu Nice, aklı gere gere koparacak seviyeye gelmiş büyük bir dahidir, büyük bir fikir adamıdır; ancak, mutlu değildir, ıstırap içerisindedir. "*Kendimi bir ormanda başıboş hissediyorum. Aklıma çok güveniyorum ve bu beni rahatsız ediyor. Keşke, tepeden bana bakan birisine itaat edebilsem; keşke, bir mürebbinin merhametli ağuşuna kendimi teslim edebilsem.*" Zaten, Batı'nın ıstırabı budur. Maddesi ile manası arasına aklı gerip, bu iki varlığı bir imân ve aşk merkezinde bütünlemekten aciz kalmış olmasıdır.

Bir mürşide, yol göstericiye, bir peygambere insanlık her zaman muhtaçtır. Gazali de, bir zamanlar, aklına çok güvenmişti; ben her şeyi aklımla çözerim demişti. Sonra, aklın yanıldığını anlayınca, kendini Hazret-i Muhammed'e teslim etti. Bir asker kendini nasıl kumandanına teslim ediyorsa, o da Peygamber'e teslim oldu ve kurtuldu. Gazali diyor ki: "*Akıl, nurunu, ışığını, Hazret-i Muhammed'in kandilinden aldıktan sonra ancak selim akıl olabilir, insanlığa yol gösterebilir.*"

Değerli dinleyenlerim, Hazret-i Muhammed (A.S.V) eski dünya

ile yeni dünya arasında duran yüce bir şahsiyettir. Eski dünyanın, eski çağların mensubudur tarih itibariyle. 1 500 yıl oldu vefat edeli. Ama, vahyin kaynağı bakımından, kendisi, yeni dünyaya, yeni çağlara bağlıdır. Zaman, onu eksiltememiştir.

İslâm Peygamberinin şahsında hayat, başka ilim kaynakları keşfeder. Zaten, İslâm'ın doğuşu, istıkrai aklın doğması anlamına gelir; yani, vahiy mi, akıl mı diye bugün de bir tartışma var. Maddeperestler, pozitivizme kendini kaptıranlar, vahyin yerine aklı koymaktadır. Bu münakaşaya hiç gerek yok. Hazret-i Peygamber'in doğuşu, İslâmiyet'in ortaya çıkışı, araştırıcı, keşfedici, inceleyici aklın doğması anlamına gelir.

Bakınız, İslâm'da, peygamberlik kemâle ermiştir; yani, bu müessese ortadan kalkmıştır. Artık, Hatemül Enbiya Efendimizden sonra peygamber gelmeyecektir, vahiy sona ermiştir. Bu, derin bir seziş ifade eder. Şöyle ki, hayatı ebediyyen idare etmek mümkün değildir. İnsan, murakabeye dalıp, araştırıp, aklını kullanıp, kendini tam anlamıyla bilmesi için, en son kendi imkânlarıyla baş başa kalacaktır. Bunun için, ruhban sınıfı yoktur.

Yaratıcı ile kul arasındaki örümcek ağlarını, Hz. Muhammed (A.S.V) süpürmüştür. Giremez kimse kul ile Efendinin arasına.

Miraç yoluyla hükümranlık ortadan kaldırılmıştır. Sürekli şekilde akla ve tecrübeye, insan biliminin kaynakları olan tabiata ve tarihe önem verilmiştir; tabiî vahyin ışığında. İbn-i Teymiye diyor ki: "***Göz görür; ama, ışık yardımıyla görür. Işık olmazsa, gözün görmesi mümkün değildir.***" Akıl

Hürriyetlerin başında din ve vicdan hürriyeti gelir. Bir insanı zincire vurabilirsiniz, zindanlarda çürütebilirsiniz; ama, vicdanlarına zincir vuramazsınız; çünkü, vicdanlar hürdür. Hazret-i Peygamber, bütün insanlığa hürriyet getirmiştir.

düşünür; eğer, vahyin ışığında düşünebilirse, makbul, yararlı, selim akıldır ve o akıl, güneş gibi dünyayı aydınlatır.

İşte, Hazret-i Peygamberimiz (A.S.V) Kur'an-ı Kerim'e bakınız, kendisinden mucize isteyenlere, harikulade şeyler gösterilmesini isteyenlere, hep tabiatı göstermiştir; yani, önünüzde üç kitap vardır; biri, okunmaya hazır, açık duran tabiat kitabı, kendi kitabımız -ki insan da bir kitaptır- ve vahiy olan, ebedi mucize Kur'an kitabı. Peygamber, hep buna insanları davet etmiştir. Allah'ın varlığını ispat için, belki bazı harikulade haller gösterilebilirdi, insanların sadeliğine, zaafına bakarak bu harikulade şeyler göstermek de işe yarar; ama, o bu yolu hiç denemedi. İnsanların şuuruna, muhakemesine hitap etti. "*Şu Safa Tepesini altın yaparsan sana inanırız, gökten şunu indirirsen sana inanırız" diyenlere, mucize isteyenlere "zavallılar, bütün yaratılış mucize ile dolu iken, benden ne mucize istiyorsunuz? Vücudunuzun teşekkülü bir mucize değil midir? Gece ile gündüzün, hayat ile ölümün birbirini izlemesi; uyumanız, uyanmanız; meyveler, çiçekler, hayvanlar, bunlar birer mucize değil midir?*"

Şu halde, İslâm Peygamberi, bir tabiat peygamberidir. Tabiat, aynı zamanda bir vahiyden ibarettir. Peygamber, bunu duyurmaya, bunu anlatmaya çalıştı hayatı boyunca insanlara. O bir tabiat peygamberidir; tabiat bir vahiydir. Fuzuli, bunu ne güzel ifade eder,

"olsa istidad-ı arif kabil-i idrak-i vahy,
emr-i hak insaline her zerredir bir Cebrail."

Eğer insanda istidat, kabiliyet olsa, her zerre, kâinattaki her zerre bir Cebrail'dir, bir vahiy meleğidir.

Cenab-ı Peygamber'e neden minnet duyuyoruz, neden insanlık ona muhtaç; çünkü, kurtarıcı esasları, ulvi prensipleri o getirmiştir. Bakınız, hürriyetlerin başında din ve vicdan hürriyeti gelir. Bir insanı zincire vurabilirsiniz, zindanlarda çürütebilirsiniz; ama, vicdanlarına zincir vuramazsınız; çünkü, vicdanlar hürdür. Hazret-i Peygamber, bütün insanlığa hürriyet getirmiştir. Hürriyetin tarihi, öyle 1789'lardan başlamaz. Kâmil mânâda din ve vicdan hürriyeti getirmiştir. Turi Sina yakınında olan Sen Katrin manastırlarındaki rahiplere ve bütün Hıristiyanlara bir berat vermiştir. Bu berat, cihan tarihinin en yüksek ve en asil vesikalarından biridir. Müslümanlar, bununla ne kadar övünse azdır. Tevarih-i İslâmiyetin, kemâli emniyetle muhafaza ettiği bu muazzam vesika, kendi dindaşları olan hükümdarların temin etmedikleri masuniyetleri temin etmiştir. Ne diyor bakın Peygamberimiz; diyor ki bu beratın başında: "*Bu beratın ahkâmını ihlal edecek herhangi bir Müslümanın, ahdi ilahiyi ve hak olan dini ihlâl etmiş olacağını duyuruyorum.*" Bu maddeleri ihlal eden, Allah'a verdiği sözü ihlal etmiştir, İslâm'a ihanet etmiştir diyor.

Şimdi o maddelerden bir - iki örnek vermek istiyorum:

"Adalete aykırı hiçbir vergi, gayrimüslimlere tarh olunmayacaktır.

Hiçbir papaz, kiliseden çıkarılmayacaktır.

Hiçbir Hıristiyan, dinini değiştirmeye mecbur edilmeyecektir.

Hiçbir Hıristiyan, Hac yolundan alıkonulmayacaktır.

Cami veyahut mesken inşası için, hiçbir kilise yıkılmayacaktır.

Müslümanlarla evlenen Hıristiyan kadınlar dinlerini muhafaza edebilecek ve din noktai nazarından baskıya uğramayacaklardır. İbadetlerini serbestçe yapabileceklerdir.

Kiliselerin tamiri hususunda muavenete, yardıma muhtaç olduklarında, Müslümanlar, onlara yardım edeceklerdir.

Müslümanların bu hareketleri, Hıristiyanlığa iştirak değil, yalnız onlara yardım telakki olunacaktır.

Müslümanlar, Hıristiyan devletlerle harp edecek olurlarsa, bundan dolayı İslâm ülkesinde yaşayan Hıristiyanlara dokunulmayacak, hakaret edilmeyecek, mesuliyete duçar olmayacaklardır. Böyle bir harekette bulunacak olurlarsa, Peygamber'e karşı gelmiş addolunacaklardır."

Büyük bir tarihî vesika. Katoliklerin, Protestanların, Ortodoksların, en eski zamanlardan pek yakın zamanlara kadar bu vadideki emirleri, Peygamber'in emrinin tam zıddıdır. Sulh peygamberi olan Hazret-i İsa'nın mensupları, yaktılar, yıktılar, imha ettiler, öldürdüler, yağma ettiler, genç, ihtiyar, erkek - kadın demeyerek her vahşeti irtikap ettiler; sonra, papazın huzuruna giderek itirafı kusurda bulundular; papaz, Allah'ın vekili sıfatıyla, onların günahlarını bağışladı! İkinci Cihan Savaşındaki işlenen vahşet de, bunun bir örneğidir.

İslâm, bir barış dinidir, sulh dinidir. Hazret-i Peygamberimiz (A.S.V) bir rahmet peygamberidir. İslâm demek, huzur içinde yaşamak demektir, mutmain olmak demektir, barış demektir, sulh demektir. Kelime olarak bunu ifade eder. Hıristiyanlık dinine, Hazret-i İsa'nın dinine İsevilik denilir. Yahudilerin dinine, Hazret-i Musa'nın getirdiği dine Musevilik denilir. Zerdüşt Dinine, Zerdüştlük denilir. Buda'nın getirdiği dine Budilik denilir. Ama, Hazret-i Muhammed'in getirdiği dine Muhammedilik denilmez; ona, Müslümanlık denilir. Hazret-i Muhammed de, diğer Müslümanlar gibi, dinin emirlerine uymak zorundadır. Bu dinin adı Müslümanlıktır. Müslümanlık da, ifade ettiğim gibi, huzurdur, barıştır, mutmain olarak, tam bir sükûnet içerisinde yaşamaktır.

Değerli dinleyenlerim, tabiî, Müslümanlığın aslını öğrenmek lazım, özünü, ruhunu kavramak lazım. Birtakım insanların davranışları, din hakkında bizi yanlış telakkilere sevk etmesin ve hiç kimse de, İslâm'ı sevimsiz göstermeye çalışmasın. Biz; üzülerek ifade edeyim ki, İslâmiyet'i layıkıyla anlayamadık. Kur'an-ı Kerim, o yüce kitap, asırlarca mezarlık kitabı haline getirildi. Akif'i çıldırtan da bu değil mi?

"Ya açar bakarız nazm-ı celilin yaprağına,
yahut üfler geçeriz bir ölünün toprağına.
İnmemiştir Kur'an hele bunu hakkıyla bilin,
Ne mezarlıkta okumak, ne de fal bakmak için."

Sahabe, Kur'an-ı okuyordu; ama, hazmediyordu. Bu çok önemlidir. Bir insan, bir fırının ekmeğini tüketebilir; alır ağzına, çiğner atar, çiğner atar; ama, bir fırının ekmeğini, bir batman ekmeği yiyebilir mi, mideye indirebilir mi? Çok okumak önemli değil. Sahabe, Kur'an'ın hepsini ezberlemeyi bile pek önemli saymıyordu. Önce, bir ayet okur, bir sure okur, onu hazmeder, onu uygular, ondan sonra başka bir sureyi ezberlemeye geçerdi.

Peygamber'i kendimize örnek alalım. O, her hali ile örnektir. Allah, Kur'an'da diyor ki: "*Andolsun ki, Resulün hayatında sizin için güzel bir örnek vardır.*"

Şimdi, bir - iki güzel ahlak örneğini sizlere nakledeyim. Bugünkü cemiyetimizin, buna çok ihtiyacı var. Mekke fethediliyor, insanlar Kâbe'nin etrafında toplanıp kara kara düşünüyorlar "*biz, Muhammed'i yerinden yurdundan ettik, öldürmeye teşebbüs ettik, ona her türlü hakareti yaptık, acaba Muhammed bize nasıl muamele edecek, iple mi asacak, suda mı boğacak, kılıçla kafamızı mı uçuracak?*" Onlar, kara kara sui akıbetlerini düşünürken, Hazret-i Peygamber karşılarına çıktı "*benden ne bekliyorsunuz?*" dedi. "*Senden bağışlanmamızı bekliyoruz*" dediler. Peygamberimizin gözlerinden yaşlar aktı ve "*ben de, Yusuf Peygamber'in kardeşlerine söylediği gibi söylüyorum; sizi muaheze etmeyeceğim, sizi cezalandırmayacağım. Allah sizi affetsin. O, merhametlilerin en merhametlisidir.*" dedi ve umumi bir af ilan etti.

Bedir Savaşında, esirler arasında bir bayan "*Ya Muhammed, benim bir kardeşim var, dağa kaçtı, ondan başka yakınım yok. Hürriyetime kavuşmak için fidye verecek durumda değilim. Ama, ben, Hatemi Tayi'nin kızıyım, benim babam fakirleri beslerdi, alicenap bir kimseydi, misafirperverdi, kadınları korurdu. Beni bağışla*" dedi. Hazret-i Peygamberimiz, ashabına seslenerek, insaniyetperver, alicenap bir insanın kızını esir tutmak yakışmaz. Hatemi Tayi'nin kızı hürdür serbesttir dedi ve şöyle buyurdu: "*Senin babandaki sıfatlar, İslâm'da olan, İslâm'ın emrettiği sıfatlardır. Eğer putperest olmasaydı, onun için dua ederdim.*"

Bir örnek de onun azmiyle ilgili. Bedir Savaşı, müşrikler Medine sınırlarına kadar yanaşmışlar. Peygamber, arkadaşlarını topladı, istişare etti. Savaşalım mı, savaşmayalım mı?.. Müzakereler yapıldı, neticede çoğunluk savaşalım dedi. Peygamber zırhını giyindi, kılıcını kuşandı, atına bindi. Arkadaşları gelerek "*Ya Muhammed, savaştan vazgeçtik, savaşmayalım*" dediler. O büyük peygamber "*bir peygamber istişarede bulunur, bir karar alır, zırhını giyinir, silahını kuşanır, atına binerse, artık onu azminden kimse vaz geçiremez. Siz gelmezseniz, ben tek başıma savaşacağım*" der. İşte, bir devlet adamı olarak Peygamber'in azmi, istişareye verdiği önem ve kararlılığı.

Bir Batılı, onun hak peygamber olduğunu şöyle ispata çalışır:

Bazı insanlar vardır ki, sade bir hayat yaşarlar. İktidar mevkiine geldikten sonra hayat tarzlarını değiştirirler, lüks yaşamaya başlarlar. Ama, Hazret-i Peygamber'de bunu görmek mümkün değildir, O hiç hayatını değiştirmemiştir. Mekke'de, müşriklerin ona boykot ilân ettikleri bir zamanda, arpa

ekmeği yerdi, hasırın üzerinde yatardı. Mekke'yi fethedip devlet başkanı olduktan sonra, yine arpa ekmeği yedi, yine hasırın üzerinde yattı. Kızı Fatıma mezarı başında ağlarken, bir gün doyunca yemedin, bir gün yumuşak döşeğin üzerinde uyumadın diye feryat ediyordu.

Bir örnek de onun adaletinden. Bunlardan ders almamız lazım. Bir kadın getiriyorlar, suçlu bir kadın; fakat, eşraftan birisi, Mekke'nin ileri gelen soylu bir ailesine mensup. Peygamber bunu cezalandıracak. Birisi diyor ki, bu soylu bir kimsedir, bağışlayın bunu. Allah'ın Resulü diyor ki: "*Sizden önceki milletler neden helak oldu biliyor musunuz; soylu kimseler, zenginler, makam mevki sahibi olanlar suç işlediği zaman kanunlar uygulanmazdı; ama, yoksul, biçare insan suç işlediği zaman idama mahkûm edilirdi, en ağır cezalara çarptırılırdı. Bu eşitsizlik, adaletsizlik yüzünden, Allah, geçmiş milletleri yok etmiştir. Eğer bir ülke ayakta durmak istiyorsa, adaletli olmak mecburiyetindedir. Adalet yoksa, o ülkenin kıyameti kopmuştur. Ben, Allah'ın zatına yemin ediyorum, kızım Fatıma da suç işlese, onu da cezalandırırım.*"

Hazret-i Peygamberimiz, müstakim bir insandı, doğru bir insandı ve herkes tarafından "*emin*" diye anılırdı. Yolda giderken, emin gidiyor, güvenilir insan gidiyor denilirdi. Bir meclise girdiğinde, emin geldi deniliyordu ve o diyor ki, "*Temiz yaşa, doğru yaşa, doğruluktan ayrılma, Allah doğrularla beraberdir.*"

Evet, Peygamber, sevgi peygamberidir. Hiçbir zaman lanet etmemiştir, beddua etmemiştir. Dişlerini kıranlara bile "*Allahım, bunlar bilmiyorlar, hidayet nasip et*" diye yalvarmış, yakarmıştır. Âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir. Âlemler deniliyor, sadece Müslümanlar değil, bütün kâinata rahmet olarak gönderilmiştir. Herkes onun rahmetinden istifade etmiştir.

Bugün, mutlu günümüz, O Peygamber'i anıyoruz. Biz, bu haftayı, diğer ülkelerde, Avrupa'da ve diğer İslâm ülkelerinde ve Türk cumhuriyetlerinde kutluyoruz. Önümüzdeki yıllarda, nasip olursa, zaman ve zemin müsaade ederse kutlamaya devam edeceğiz.

Peygamber çok önemlidir. Allah'a giden yol, peygamberden geçer. Şimdi, son zamanlarda, çeşitli kisveler altında, İslâm adı altında, Peygamber'in değeri düşürülmeye çalışılıyor. Evet, o bir beşerdir. Zaten, hiçbir zaman, beşer üstü bir varlık olduğunu iddia etmemiştir. Kur'an da öyle diyor; "*de ki, ben de sizin gibi bir beşerim.*"

Eğer bir ülke ayakta durmak istiyorsa, adaletli olmak mecburiyetindedir. Adalet yoksa, o ülkenin kıyameti kopmuştur. Ben, Allah'ın zatına yemin ediyorum, kızım Fatıma da suç işlese, onu da cezalandırırım.

İki su vardır, ikisi de berraktır; ama, biri tatlıdır, biri acıdır. İki arı vardır; biri insanı sokar, diğeri hayat verir, bal verir. Aynı lokmayı bir insan yer kıskançlık olur, kibir olur, enaniyet olur. Bir başkası yer, nur olur. İki ceylan görürsünüz, aynı hayvandır; ama, biri misk kokusu taşır, öbüründe bu yoktur. Eğer, her şekli adem olan insan olsaydı, Hazret-i Muhammed'le Ebu Cehil arasında hiçbir fark olmazdı. O Peygamber, o beşer, o bir fani; ama, dünya yaratıldığı günden kıyamete kadar, bütün insanlığı, avamıyla, havasıyla, bir araya getirseniz, Hazret-i Muhammed'in bir zerresi olamaz, onun kâ'bına ulaşamaz.

Müslümanlar, bu insanlara aldanmamalıdır. O bizim her şeyimizdir; sebebi hidayetimizdir, rehberimizdir, kurtarıcımızdır. Allah, şefaatına hepimizi nail etsin.

Ben, bütün kalbimle, bütün samimiyetimle tarihin tekrar ettiği bir sözü söylüyor ve sözlerimi bitiriyorum. Ruhum sana feda olsun ya Resulullah.

Devlet Bakanı
Nevzat Ercan

Hz. Peygamberi Örnek Almak, İnanan İnsan İçin, Öncelikle Dinî Bir Görevdir.

Türkiye Diyanet Vakfının, 1989 yılından itibaren Peygamber Efendimizin doğum yıldönümlerini Kutlu Doğum Haftası adıyla ilan etmeye başladığı bu haftanın feyizli geçmesini diler; bu haftanın Müslüman Türk Milletinin hayatında ve gönlünde müstesna bir yeri olan Peygamber sevgisinin yeni bir coşku ve şuur halinde canlanmasına vesile olmasını yüce yaratıcıdan dua ve niyaz ederim.

Değerli konuklar, bütün ilahî dinlerde olduğu gibi, dinimizde de, Peygamber inancının son derece merkezî bir önemi vardır. Yüce Allah, insanlığın kurtuluşu için gerekli ve yeterli olan evrensel doğruları bir taraftan Peygamber vasıtasıyla beşeriyete ulaştırır; diğer taraftan da, bu evrensel doğruların sosyal hayata nasıl geçirileceğinin somut örneğini de, yine Peygamber vasıtasıyla gösterir. Peygamberler, dinin insanlığa sunduğu model insan konumundadırlar. Bu sebeple, Kur'an-ı Kerim'de, Peygamberimize, insanlara, "eğer Allah'ı seviyorsanız, bana tabi olun, böylece Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın" demesi buyurulmaktadır.

Müslümanlar için Hazret-i Peygamber, doğrudur, model insandır. Çünkü o, bir taraftan Allah'ın buyruklarını olduğu gibi insanlara ulaştıran, diğer taraftan da, ilahi buyrukları gündelik hayatında en iyi şekilde uygulayarak, başka insanlara örneklik edendir. Bu anlamda, Kur'an-ı Kerim'de, Hazret-i Peygamber'e hitaben "muhakkak, sen çok yüce bir ahlâk üzeresin" buyurulurken, insanlara da, "gerçekten sizin için Resulullah'ta çok güzel bir örnek vardır" buyurulmaktadır. Dolayısıyla, Hazret-i Peygamber'i örnek almak, inanan insan için, öncelikle dinî bir görevdir.

Hazret-i Peygamber'den 1400 küsur sene sonra yaşayan günümüz insanı, bugün, Peygamberimizin nasıl örnek alınması gerektiği konusunu, son derece iyi anlamak zorundadır. Yüce Allah, kullarını çok sevdiğinden dolayı, onların iki dünyada hüsrana uğramamaları için, kendilerine sürekli ilahi kitap ile birlikte, onun uygulamaya koyan peygamberler göndermiştir.

Dolayısıyla, bir din için peygamberin önemi, her şeyin üstündedir. Her ölümcül insan gibi O da ölmüştür; ama, getirdiği değerler ve normlar, kıyamete kadar bakidir. Bu nedenle, Kur'an'la birlikte, Peygamberimiz Hazret-i Muhammed'in çok iyi tanınması, anlaşılması şarttır. Ancak bu şekilde onu örnek almak mümkün olabilecektir.

Bütün insanlığa model olan Hazret-i Peygamberimizi örnek

alacak Müslümanlar, onu izleyerek, Allah'ın arzuladığı standartlarda birer insan olacak ve onlara hazırladığı ahiret ve dünya mutluluğuna ulaşmaları ancak mümkün olabilecektir.

Kısaca, onun örnek alınmasının metodolojisi üzerinde durmak istiyorum. Çünkü, günümüzde buna ihtiyacımız var bizim. Hazret-i Peygamber'i örnek almak, onun bir insan olarak günlük hayatını devam ettirmek üzere yaşadığı hayatın biçimsel yönünü aynen yaşamaya çalışmak olmamalıdır. Çünkü, hayatın biçimsel yönü, büyük çapta gelenek ve göreneklere göre şekillenir. Ayrıca, böyle bir örnek alma, herhangi bir zorluğu olmayan kolay bir iştir ve sonuçta bunun yaşadığımız hayata, ahlakî bakımdan kazandıracağı herhangi bir katkısı da olmayacaktır. Yine, Hazret-i Peygamber'i örnek almaktan kastımız, onun sahip olduğu ve bizlere tebliğ ettiği üniversal ahlakî değer ve faziletleri hayata uygulamamız ve insanlara karşı aynı tavrı, büyük bir sevgi ve hoşgörüyle sergilememizdir. Ancak bu şekilde inandığımız İslâmiyet, kıyamete kadar bakidir gerçeğini haklı çıkarabiliriz.

Günümüz insanı, Peygamberimizi örnek almayı, onun gibi müşvik bir eş, onun gibi dürüst bir ticaret adamı, onun gibi hassas komşu, onun gibi uyumlu bir vatandaş, onun gibi adaletli devlet adamı olmak şeklinde anladığı ve bunu gerçekleştirmeye koyulduğu zaman, gündelik hayatı da dahil, toplum hayatında ne kadar büyük bir değişikliğin ve manevi zenginliğin meydana geldiğini, kendiliğinden hemen herkes farkedecektir.

Şimdi bize düşen, yüce kitabımız Kur'an'ı ve sevgili Peygamberimiz Hazret-i Muhammed'i ve yüce dinimizi doğru bir şekilde anlamak ve anlatmak suretiyle, evet doğru bir şekilde anlamak ve anlatmak suretiyle, asırların getirdiği yanlış anlayışları izale etmek, ortadan kaldırmak, Müslümanlara yeni bir ilim, yeni bir düşünce, tefekkür ve çalışma aşkı kazandırmaktır. Bugün muhtaç olduğumuz husus budur.

Biliyoruz ki, ülkemizde ve dünyamızda, her alanda, çok hızlı ve baş döndürücü gelişmeler yaşanmaktadır. Gelişen günlük olaylar, mutlaka bir yönüyle bizi, Müslümanları ilgilendirmektedir. Bu nedenle, çağın ve sosyal gelişmelerin dışında kalmamalı, aktüaliteyi takip etmeli, kendimizi ilmî, meslekî ve kültürel alanlarda devamlı yenilemeliyiz. Sosyal hadiseleri doğru algılayarak, dinimizi özüne uygun bir şekilde yorumlayarak, bidat ve hurafelerden arınmış temiz bir din duygusu ile insanlarımızı, çocuklarımızı, gençlerimizi nakış gibi işlemeli ve bezemeliyiz.

Diyanet İşleri Başkanlığımız ile işbirliği halinde, Peygamberimizin doğum gününün tekabül ettiği haftayı Kutlu Doğum Haftası adı altında değerlendirmeyi dokuz senedir bir gelenek haline getirmiş olan Türkiye Diyanet Vakfı yetkililerini kutluyor; Kutlu Doğum Haftasının, Peygamberimizin doğru anlaşılması ve anlatılmasına, Yüce Dinimizin doğru anlaşılıp anlatılmasına katkıda bulunacağını ümit ediyor, hepinize saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Bugün, her zamankinden daha çok İslâm'ı anlatmak ihtiyacıyla karşı karşıyayız.

Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı
Muhsin Yazıcıoğlu

Bugünkü Kutlu Doğum Haftasının iki cihan sultanı Peygamberimiz Muhammed Mustafa (S.A.V) efendimizin doğru anlaşılmasına, tanınmasına ve kavranmasına vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan diliyorum. Bu haftayı tertip edenleri tebrik ediyorum. Milletimize, İslâm âlemine ve insanlığa hayır getirmesini diliyorum.

Elbette, bugün, her zamankinden daha çok İslâm'ı anlamak, İslâm'ı bize getiren, Kur'an'ı bize öğreten Peygamberimizi anlamak ihtiyacıyla karşı karşıyayız. Bugün, İslâm adına ne olursa, her şeyi çağdışı kabul edenler; İslâm adına söylenen her şeye karşı çıkan ve İslâm'ın vaat ettiği, ifade ettiği dünyayı karanlıkların dünyası olarak takdim edenler, bugün hangi noktadalar, İslâm o gün hangi noktaya insanlığı taşıyabilmişti; bunu mukayese etmeye mecburuz.

Şu anda bütün ağırlığıyla üzerimizde hissettiğimiz İslâm'ı çağdışı gösterme çabalarına baktığımızda, bugünkü sistemlerin, bugünkü anlayışların ve kavrayışların halen İslâm'ın 1400 yıl önce getirmiş olduğu çağa insanlığı ulaştıramadığını görmekteyiz. Sömürüye ve köle düzenine son veren İslâm mı karanlıkların dünyasıdır? Kız çocukların diri diri gömülmesine son veren ve kadını gerçek değerine ulaştıran İslâm mı çağın gerisindedir? İşçiye, sırtının teri kurumadan ücretini ödemeyi emreden Peygamberimiz mi bugünkü çağın gerisinde kalmıştır? Çamurlar içerisinde bir dilim ekmek almaya çalışan, çabalayan insan manzaralarının olduğu bugünkü günümüzü düşünecek olursak, komşusu aç gezerken tok yatan bizden değildir diye kendisinin dışına o insanları iten İki Cihan Sultanı mı bu çağın gerisinde kalmıştır? "İnsanın en hayırlısı, insanlara hizmet edenlerdir" buyuran Peygamberimiz, insanı bu hayırlı hizmetlere yönlendirirken, bu çağın çok mu gerisinde bir şey söylemiştir? "Bir devlet adalet ile yükselir, zulm ile yıkılır buyurmuştur." Adalet nedir, zulüm nedir diye sorulduğunda, en zayıf insanın, en kuvvetli olandan hakkını kolayca aldığı devlet, adaletli bir devlet; en zayıf insanın, güçlü olandan hakkını alamadığı devlet, zalim devlettir buyurmuştur. Yani, devletin temelini adalet üstüne oturtmuş olan ve bütün insanları, Allah'ın yarattığı kutsal birer emanet gibi gören bir sistem, bir düşünce, bugünkü çağın neden gerisinde kalmaktadır?

Öyle bir aydınlıklar ve karanlıklar dünyası önümüze koymaktadırlar ki, kendi inancıyla ve değerleriyle beraber kamudan yararlanmak isteyenleri, kendi inancıyla ve değerleriyle beraber ilimden, tahsilden, fenden, me-

deniyetten istifade etmek isteyenleri baskı altına almak ve insanların en temel insanî haklarını baskı altına almak mı aydınlıkların dünyasıdır? Eğer, aydınlıkların dünyası diye ifade edilen dünya bu ise, o zaman biz, bu aydınlıkların dünyasında değiliz. Çünkü, 1400 yıl önce, Veda Hutbesiyle insanlara hakkı, adaleti, insanî değerleri, insanca yaşama haklarını ve bütün inançların, dinlerin, insanın cüzi iradesiyle, kendi iradesiyle seçebileceğini vaad eden, ifade eden bir Peygamberin ümmeti olmaktan büyük bir onur duyarak, onun getirmiş olduğu aydınlıklar dünyasında yaşamak arzumuzu, isteğimizi bugün daha kuvvetli bir şekilde ifadeye mecburuz.

Onun için, bugün; Gül Haftası diye konulmuş olan, Peygamberimizin doğumu dolayısıyla kutlanan bu haftanın, insan haklarını, devlet düzeni anlayışını, kadın haklarını, kadına verilen değeri, ilme verilen değeri, çağı yakalama çabasını, gayretini, sevgiyi, hoşgörüyü daha iyi kavramamıza vesile olmasını diliyorum.

"Gül, gül ki gül yüzünde binlerce güller açsın. Gül bahçesi gül yüzünden güller topla, sevgi dağıt demet demet. Sevgide güller açsın, güller sevgi dağıtsın. Sevgiyle bakıyor, gül gibi görüyorsan, sen bahtiyarsın."

İki Cihan Sultanına, en içten tazimlerimle, hürmetlerimle, Allah'ın selamını iletiyor, sizlere saygılar sunuyorum.

Anavatan Partisi Genel Bşk. Yrd.
Agâh Oktay Güner

Onun bütün ömrü, İslâm'ın insanını yoğurmakla geçmiştir.

Bizim, millet hayatımızda, devlet hayatımızda müstesna bir hizmet yeri ve şuuru olan vakıf geleneğimizin, Türkiye Diyanet Vakfı, günümüzde, en güzel örneklerini vermektedir dersek, hakkı ifade etmiş oluruz. Kutlu Doğum Haftası bunlardan birisidir.

Bugün, Türkiye'de, hepimizi üzen, hepimizi boğan sıkıntıların temel sebebinde, üzülerek ifade edeyim ki, cehalet yatmaktadır. İslâm'ın hakikatini bilmemek, İslâm'ın hakikatini idrak etmemek temel sıkıntımızdır. Dünya üzerindeki dinler içerisinde mukaddes kitabının tek harfi değişmemiş olan sadece ve sadece İslâm'dır, Kur'an-ı Kerim'dir. Hayatının her dakikasına ulaşılabilmiş, yaşayışını bütünüyle idrak etme imkânına sahip olunabilecek tek Peygamber de, yine bizim Yüce Peygamberimizdir. Bu iki büyük hakikate rağmen, bizim cemiyetimizin sıkıntı içinde olmasını izah etmek, bilgisizlik, cehalet ve iyi niyetten mahrumiyetin dışında mümkün müdür?

Muhteşem Peygamberimiz, Allah'ın elçisidir. Biraz önce ifade buyuruldu, Muhammed-ül Emin'dir. *"Şu dağın arkasından bir ordu geliyor desem inanır mısınız?" "İnanırız ey Muhammed, sen doğrusun, sen yalan söylemezsin." "O zaman, taptığınız bütün bu putlar yalandır. Allah'a inanın."* Dikkat buyurulursa, Peyamberimiz Efendimiz'in bütün hayatı, güvenilir insan olma şahsiyetiyle ifadesini bulmaktadır. O sadece güvenilir, muhteşem bir şahsiyet olmakla kalmamış, iyi bir eş, örnek bir baba, muhteşem bir ahlak sahibi ve cidden bugün bile kavranılması çok güç, büyük ufuklara ulaşmış bir devlet adamı olmuştur.

Değerli kardeşlerim, maliye ilminin ortaya koyduğu gerçek, dünyadaki ilk bütçenin, bizim Yüce Peygamberimiz tarafından yapıldığıdır. Bu bütçe, bugün bile sosyal siyaset tedbirleri açısından en zengin devletlerin varamadığı ufuklardadır. İflas etmiş tüccara sermaye veren, ticarî teşebbüse girmek isteyene sermaye veren, çocuğunu evlendirmek isteyen yoksul aileye yardım eden, evlenmek isteyen kimsesiz gencin evlenme masraflarını karşılayan ve devleti idare edenlerin kendi elbiselerinin yamalarını kendilerinin dikmesine imkân sağlamaktan öte imkân tanımayan muhteşem bir sosyal adalet anlayışını ifade eden bütçe.

Veda Hutbesi. İnsanlık, birinci ve ikinci cihan harbiyle, 100 milyona yakın insanın ölmesine, sakat kalmasına, kaybolmasına sebep olan büyük acılarla, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesini kabul etti. Dünya hukuk otoritelerinin söylediği, dünyadaki büyük hukuk âlimlerinin birleştiği bir gerçek var, o da şu: Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesini şuraya koyunuz, Veda Hutbesini buraya koyun, mukayese ediniz; Veda Hutbesindeki insan haklarıyla ilgili ufuklar, tespitler, temenniler, hükümler, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannamesinden çok ileridir.

Demek ki, Müslümanlar, dünya insanlarından 14 asır ileridirler. Peki, bu ileri olan hükümlere rağmen, İslâm âleminin perişanlığı nedendir? Neden İslâm âlemi, bir türlü kültür emperyalizminin zincirlerini kırıp, fikir, düşünce, sanat, ekonomi konularında dünya insanlığına, 12 nci Asırdan beri katkıda bulunmakta çok az başarılı olabilmektedir? İşte, bizim temel sıkıntımız buradadır.

Yüce Peygamberimiz, savaşta esir ettiği okuma - yazma bilenlere, Müslüman çocuklara okuma - yazma öğretmeleri şartıyla hürriyetlerini vereceğini vaat buyurmuştur. Bu yüce vaadin en güzel ifadesi, yine onun bir güzel sözü, hadisi şerifidir: "İlim, Çin'de olsa dahi alınız." Devenin ve atın tek ulaşım vasıtası olduğu bir dünyada, Çin'deki ilmi almayı emreden Peygamberin, jet uçağının icat edildiği bir dünyada, hangi ilme talip olmamız gerektiğini, bize, nasıl söyleyeceğini, herhalde tahmin ve takdir buyurursunuz.

Yüce Peygamber bakınız ne buyuruyorlar: "*İman etmedikçe Cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe, iman etmiş olmazsınız.*" Sadece bu hadisi şerif, zannediyorum, hem bizim, hem dünyanın bütün dertlerine derman verecektir.

"*Ey. Muhammed sen niye gönderildin?*" "*Ben, ahlâkı kemaline erdirmek için gönderildim.*"

> *Bugün, Türkiye'de, hepimizi üzen, hepimizi boğan sıkıntıların temel sebebinde, üzülerek ifade edeyim ki, cehalet yatmaktadır. İslâm'ın hakikatini bilmemek, İslâm'ın hakikatini idrak etmemek temel sıkıntımızdır.*

Onun bütün ömrü, İslâm'ın insanını yoğurmakla geçmiştir ve bizim esas ihtiyacımız, İslâm'ın ahlâkını yaşayabilmek ve o ahlakı taşıyabilmektir. İslâm'ın insanından İslâm'ın devletine geçilir; İslâm'ın insanı unutulursa, o zaman bütün sıkıntı başlar. Devletteki nefsanî değerler, ferdî egoizmin özünü teşkil ettiği siyasetin yanlış yorumları, İslâm'ı değişik mecralara götürür. Halbuki İslâm, önce İslâm'ın insanını yoğurur. İslâm'ın insanı olduğu zaman, İslâm'ın düşüncesi, İslâm'ın düzeni kendiliğinden gelir.

Türkiye, bugün, büyük bir uyanışa, büyük bir dirilişe ve büyük bir muhasebeye, bilançoya muhtaçtır. En güzel geleneklerimizden birisi olan mevlitlerde, onun doğum bahsi geldiği zaman, hiçbir emir, hiçbir komuta olmadan, hepimiz ayağa kalkıyor ve selatü selamlarla, Yüce Peygamberin doğuşunu selamlıyoruz. Milyonlarca Müslüman, dünya üzerinde bunu yaşıyor. O zaman biz sormalıyız; bu Yüce Peygamber'in ahlâkı neredir, bizim ahlâkımızın ona nispeti nedir? Zannediyorum kurtuluşumuz, dertlerimizin çözümü, herbirimizin yegan yegan ve bütünüyle toplum olarak, bu Yüce Peygamber'e duyduğumuz sevgi, saygı, ona olan aşkımızı yaşayış ölçümüzle tayin edilecektir.

Allah'tan, bu aziz millete, Yüce Peygamberi hürmetine, yüce velileri hürmetine, Peygamber aşkıyla diriliş niyaz ediyor, gönüllerinizdeki Peygamber sevgisinin kıyamete kadar yaşamasını niyaz ediyorum.

Problemlerimizin en doğru ve kolay çözümü Peygamberimizi tanımaktan geçmektedir.

Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yrd.
Prof.Dr. Tansu Çiller

Bismillahirrahmanirrahim.

Sevgili Peygamberimizin Kutlu Doğumunu kültürel bir aktiviteye dönüştüren Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfını tebrik ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Bu kez de, nasip olmasından bir büyük mutluluk duyduğum ve ilk defa 1994 yılında açılışına katıldığım bu etkinliği, her yıl yakından izliyorum. Gerek ülke çapında ve gerekse uluslararası düzeyde tertip edilen ilmî sempozyumların, milletimizin aydınlanmasında çok yararlar sağladığını görmekten duyduğum memnuniyeti ayrıca belirtmek istiyorum. Özellikle, geçen yıl düzenlenen uluslararası sempozyumun "***Değişim Sürecinde İslâm***" başlığı, çok anlamlıydı ve Peygamberimizin misyonuna yakışır bir uyum arz etmişti.

Değerli misafirler, günümüzün evrensel değer ölçülerini belirlerken, sadece fizik çevreyle sınırlı kalıp, fizik ötesini görmemek, metafizik âlemi dikkate almamak, insanı materyalist yapar, maddenin esiri haline getirir. Öyleyse, maddesiyle, manasıyla dengeli biçimde gelişmiş bir insanlık dünyası için, metafizik âlemi dikkate almak zorunluluğu vardır. Metafizik âleme götüren en doğru, en kısa, en güvenilir yol, Peygamberimizin yoludur. Fizik çevreyi tanımak, o çevreyi çeşitli yönleriyle tanıyan eğitici ve öğreticilere muhtaç olduğumuz gibi, metafizik âlemi tanımak için de, o âlemi bilen bir eğitici ve öğreticinin rehberliği şarttır. Hiç şüphesiz, bu rehber, Sevgili Peygamberimiz ve Efendimizden başka hiç kimse değildir.

O halde, biraz önce sözünü ettiğim manevî bunalımdan çıkış için, Yüce Peygamberimizi iyi tanımaya, tanıtmaya, çok sevip sevdirmeye, getirdikleri ve en sade, en saf şekliyle bizzat uyguladıkları üstün ahlâk prensiplerini öğrenmeye, öğretmeye, bir Müslüman olarak hem muhtacız, hem de mecburuz.

İslâm'ı ve onun Yüce Peygamberini tanırken, aklın ve bilmin gereği olan yol ve yöntemlerden de şaşmamalıyız. Bazılarına göre, bilim, şüphelenmeyi, düşünmeyi ve araştırmayı gerektirir. Din ise, inanmayı ve bağlanmayı emreder. Bu anlayışla olaya yaklaştığımızda, din ile ilmi yan yana getirip bağdaştırmanın mümkün olmadığını düşünenler vardır; ama, dinde amaç İslâm olunca, bu yargı tamamen yanlıştır. Çünkü İslâm, inanç konuları dahil, getirdiği hiçbir esasını ilmî tartışmalara kapalı tutmamış, her şeyin bilimin ışığında ele alınması gerektiğini söylemiş, bunu tercih et-

miştir. İlim adamını İslâm övmüştür. "*Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu*" demiş, bilimi aydınlığa, cehaleti karanlığa teşbih etmiştir. Onda, ilmî gerekçeler karşısında savunulamayacak, tutunamayacak, yıkılıp gidecek hiçbir söylem yoktur.

Bakınız, bugün, toplumumuzda her şeyden çok bir uzlaşmaya ve gerçek bilime ve hakikate ihtiyacımız olduğu bir dönemdeyiz. İşte bu dönemde, Büyük Önder Atatürk'ün de, bu gerçeği nasıl tam özünden kavramış ve şu sözleriyle ne güzel günümüze taşımış olduğunu görelim: "*İnsanlara feyiz ruhu vermiş olan dinîmiz, son dindir*" demiş Atatürk. "*Ekmel dindir; çünkü dinîmiz, akla, mantığa, hakikate tamamen tevafuk ve tetabuk ediyor.*" İşte, Atatürk'ün de, veciz ifadeleriyle dile getirdiği gibi, gerçek İslâm budur. Böyle bir İslâm'ı doğmatikleştirmeye, hele hele fanatikleştirmeye kimsenin hakkı da yoktur, yetkisi de yoktur.

Bütün problem, sevgili Peygamberimizi ve onun pırıl pırıl örnek şahsiyetinde yüce Dinimizi gerçek kimliğiyle tanımamaktan ve tanıtamamaktan kaynaklanmaktadır.

Bunu ne kadar çok iyi tanırsak, ne kadar iyi tanıtırsak, ne kadar iyi anlatırsak, o kadar çok hem toplumumuzda, hem çağda bir büyük uzlaşmayı yakalayacağımıza inanıyorum. Bunun çözümü de, ehliyetli ve liyakatli din görevlisi, din eğiticisi ve din öğreticisi yetiştirmektir. Büyük Önder Atatürk "*Müslümanlıkta imam, cemiyetin en üstün adamıdır, zamanın en münevver adamıdır. Nasıl ki her hususta yüksek meslek ve ihtisas sahipleri yetiştirmek lazımsa, dinîmizin, felsefî gerçeği tetkik bakımından, ilmî ve fennî kudrete sahip olacak güzide ve hakiki ulema yetiştirecek yüksek müesseselere mâlik olmalıyız.*" demiştir. İmam, bir cemiyetin en üst kademesine yerleşen, en büyük ışık tutucudur.

İşte, bütün bunları söylerken, bu gerçeklerin ışığında, halka ve din alimlerine düşen görevlere değinmeden geçemeyeceğim. Nasıl ki Yüce Allah, peygamberimize "*Ey Allah'ım ilmimi artır*" şeklinde dua etmesini öğretmişse, biz Müslümanlar da, çok okumalı, öğrenmeli ve bilgilerimizi yenilemeliyiz.

Ayrıca, akılla ahlâk arasında daimi ve zorunlu bir ilişki vardır. Bunu da görmek gerekir. Akıl, ahlâkla bütünleşmedikçe, Keza, ahlâkda aklileşmek yolunda adım atmadıkça, kemale varmak mümkün değildir ve kâmil insan, hem gelişmiş bir aklın hem de güzel bir ahlâkın sahibi olmalıdır. Bizim Peygamberimiz, zekâsıyla hayranlık uyandırdığı gibi, güzel ahlâkıyla da düşmanlarının nazarında bile Muhammed'ül

Yüce Peygamberimiz, kendi nefsine tatbik etmediği tek bir hükmün tebliğcisi olmamıştır.

Emin'dir. Kanaatimizce, meselenin can alıcı noktası da budur. Kendinden olmayanların bile takdir ettiği güzel bir ahlâkın sahibidir.

Yüce Peygamberimiz, kendi nefsine tatbik etmediği tek bir hükmün tebliğcisi olmamıştır. Kendi yaşantısında karşılığı bulunmayan en ufak bir ahlâkî düstura da telkin getirmemiştir.

Öğrenmek isteyen için, dinîn bütün müesseseleri apaçık ortadadır. Ancak, bilmekle, inanmak ayrı şeylerdir. Keza, inanmakla inandığıyla amel edecek bir iradeye sahip bulunmak da ayrı şeylerdir.

Peygamberimizin örnek hayatı ve kişiliği, hiçbir kafa karışıklığına meydan vermeyecek ölçüde açık ve berraktır. İslâm'ı anlamak noktasındaki idrak problemlerimizin en doğru ve kolay çözümü de, Peygamberimizi tanımaktan geçmektedir.

Günümüzün imânını ve günümüzün inananlarını, örtülü şirk, örtülü İslâm düşmanlığını ve din tüccarlarının ve tüccarlığının saldırılarından koruyacak en emin sığınak da, yine Peygamberimizin kişiliği ve hayatıdır.

İnananlara, Müslümanlık kisvesi altında musallat olan şirki teşhir etmek mi istiyorsunuz; öyleyse onu, Allah Resulünün ahlâk ve üslubuyla test ediniz. Müslümanlık kisvesi altında yapılan din düşmanlığını tespit ve ifşa etmek mi istiyorsunuz; onu da, Peygamberin ahlâk ve üslubuyla test ediniz. Nefislerine çıkar sağlamanın bir aracı olarak dini kullananları gerçek dindarlardan ayırmak mı istiyorsunuz; onları da, Hazret-i Muhammed'in imtihanına tabi tutunuz. Göreceksiniz ki, ortalığı kaplayan toz duman dağılacak ve her şey gün gibi açığa çıkacaktır. Hazret-i Peygamber'in hayatı ve kişiliği, ümmeti için gerçek bir koruyucu olmaya devam etmektedir. Yeter ki tanınsın, tanıtılsın ve kendisine müracaat edilsin.

Kutlu Doğum Haftası programları, Hazret-i Muhammed'in şahsında, İslâm'ı anlamayı sağlayan ve benimseyip kolaylaştıran bir görev ifa etmektedir. Nebevî ahlâk ve uygulamasının ışığında ele alınan meseleler, gerçekten can alıcı meselelerdir. Değerli bilim adamlarımızın katılımlarıyla oluşturulan bu ilmî atmosfer ve konu seçimlerindeki isabet, takdirle izlenmektedir.

"*Birbirinizi sevmedikçe gerçekten imân etmiş sayılmazsınız.*" hükmünü hayata yaymayı amaçlayan "***sevdiklerine bir dal gül ver***" kampanyası, öyle ümit ediyorum ki, yakın bir gelecekte, köklü bir gelenek halini alacaktır.

Hazret-i Peygamber'in hayatı ve kişiliği, ümmeti için gerçek bir koruyucu olmaya devam etmektedir. Yeter ki tanınsın, tanıtılsın ve kendisine müracaat edilsin.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın, birbirinden güzel ve anlamlı etkinliklerini yürekten destekliyorum. Bütün bu duygu ve düşüncelerle, Kutlu Doğum Haftası gibi programları düşünenleri, bunu geleneksel hale getirerek yurt çapına yayanları, programa emeği geçenleri, Peygamber sevgisi etrafında birleşenleri ve bu duyguyu birlikte terennüm edenleri, bu müstesna atmosferin tesisi için maddî manevî hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan Türkiye Diyanet Vakfı yöneticilerini yürekten kutluyorum. Bu anlamlı haftanın ve Hazret-i Peygamberimizin o örnek yaşamının hepimize ve bütün islâm âlemine ışık tutmasını diliyorum. Bir büyük uzlaşmada yine bizim için İslâm'ın ışığının çağımızdaki ilim ışığıyla bütünleşmesini ve ona yol göstermesini diliyorum.

Allah'ın selamı hepinizin üstüne olsun.

Peygamber Efendimiz (A.S.V.) bütün insanlığa en güzel örnek olarak gönderilmiştir.

Başbakan
Prof.Dr.
Necmettin Erbakan

Önce, insan sevdiğiyle haşrolur. Cenab-ı Hak, hepimizi, Peygamberimiz Efendimiz (A.S.V) ile haşretsin, Cennet'te ona komşu yapsın inşallah.

Böyle bir haftayı, bir anane olarak, bir gülle temsil etmiş olmak, ne kadar isabetli bir davranıştır. Nitekim, bu gülün üzerinde "***Canım feda olsun senin yoluna, adı güzel, kendi güzel Muhammed***" diyerek, Yunus Emre'nin güzel, samimi bir ifadesi de yazılmış ve bu hafta, aynı zamanda, böyle güzel bir sembolle işaretlenmiş bulunmaktadır.

Hakikaten, bütün İslâm âleminde ve bizim ananelerimizde, gül, çiçeklerin en güzeli olduğu için, Peygamberimiz (A.S.V)'ın bir sembolü olarak kabul edilmiştir ve bizim milletimizin ayrıca bir büyüklüğü vardır; ki, ona hürmeten camilerimizi gül resimleriyle tezyin etmemiştir; gül'ün küçüğü olan lale ile tezyin etmek istemiştir onun büyüklüğüne hürmeten. Nitekim, Muhammed adı yerine de, bizim milletimiz, Mehmet adını kullanmaktadır. O'na hürmeten, O'nun küçüğü olarak, Mehmet, Mehmetçik demektedir.

Dolayısıyla, bu haftanın bir gülle sembolize edilmiş olmasındaki büyük isabeti, ayrıca, takdir ve dikkatlerinize sunuyorum.

Peygamber Efendimiz (A.S.V), Kur'an-ı Kerim'de de belirtildiği gibi, bütün insanlığa en güzel örnek olarak gönderilmiştir. Dolayısıya, kendisini her hususta örnek almak, saadet yoluna ulaşmak için en güzel yoldur. Kendisi, yine Kur'an-ı Kerim'de belirtildiği gibi, bütün âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir. Sadece Müslümanlar değil, sadece bütün insanlık değil, hakikaten bütün âlemler onun rahmetinden yararlanmaktadır.

Esasen, Kur'an-ı Kerim ve Peygamber Efendimiz (A.S.V)'ın sünneti, İslâm'ı öğrenmemiz için gönderilmiştir; çünkü, Cenab-ı Hak rahmandır, rahimdir; bizleri yaratmış, bu dünyada imtihan ediyor. Ancak, bu imtihanı kazanmamızı, dünya ve ahiret saadetine ulaşmamızı da, nasıl adaletinden dolayı imtihan ediyorsa, rahman ve rahim sıfatı dolayısıyla da, İslâm'ı göndererek bize yol gösteriyor.

Esasen, Kur'an-ı Kerim ve Peygamber Efendimiz (A.S.V)'ın sünneti, İslâm'ı öğrenmemiz için gönderilmiştir; çünkü, Cenab-ı Hak rahmandır, rahimdir; bizleri yaratmış, bu dünyada imtihan ediyor. Ancak, bu imtihanı kazanmamızı, dünya ve ahiret saadetine ulaşmamızı da, nasıl adaletinden dolayı imtihan ediyorsa, rahman ve rahim sıfatı dolayısıyla da, İslâm'ı göndererek bize yol gösteriyor.

zanmamızı, dünya ve ahiret saadetine ulaşmamızı da, nasıl adaletinden dolayı imtihan ediyorsa, rahman ve rahim sıfatı dolayısıyla da, İslâm'ı göndererek bize yol gösteriyor. Elbette, Cenab-ı Hak, yaptığı işi en mükemmel şekilde yapar. Bunun için, bize yol gösterirken, bu yolu, bir taraftan, her zaman bakıp göreceğimiz bir kitapla, Kur'an-ı Azimüşşan'la göndermiş; öbür taraftan da, onu anlayabilmemiz için, en güzel örnekle göstermiş, göndermiş.

Peygamber Efendimiz (A.S.V) olmasaydı, biz, Kur'an-ı Kerim'e bakıp secde bile nasıl yapılır bilemezdik. Çünkü, kitaptan öğrenme yeterli olmaz. Bugün, kimimiz kulağı, kimimiz ensesi üzerine yatıp kalkmaya başlardık. Halbuki, bir kere gördü mü insan, ha demek ki böyle yapılacakmış diye anlar. Onun için en güzel öğretim, kitap ve sünnet yoludur. İşte, Cenab-ı Hak da bize, islâm'ı böylece göstermiş, göndermiştir.

Bu sebepten dolayıdır ki, Müslümanlığı öğrenmek için, Peygamber Efendimiz (A.S.V)'ı tanımak, onun büyüklüğü, azametini hissetmeye çalışmak temel bir esastır. Her Müslüman, bu gerçeklere inanmaktadır. Onu tanımak için, böyle bir haftanın yapılmış olması, dolayısıyla, çalışmaların en hayırlısıdır. Ancak, biraz önce de ifade etmeye çalıştığım gibi, Peygamber Efendimiz (A.S.V) bütün âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir, bütün insanlığın ondan ders alması gereklidir.

Nitekim, kısaca şu gerçeklere dikkat edecek olursak, bütün insanlığın Peygamber Efendimiz (A.S.V)'ı örnek almasının gerekliliği ne kadar açık olarak gözükür:

Bakınız, konuya şuradan girmek istiyorum: Hepimizin bildiği gibi, son yıllarda, genler üzerinde çok büyük çalışmalar yapılmıştır; tarım maksatlı, tıbbî maksatlı araştırmalar, büyük paralarla finanse edilmiştir. Bu çalışmalar ne göstermiştir? Bir nebat, bir hayvan ve bir insan, sonunda, bir dişi hücre ile bir erkek hücrenin bir araya gelmesinden teşekkül eden bir ilk hücreden meydana geliyor. Bu ilk hücrenin hepsinde bir kabuk var, bir plazma var ve bir kromozom var. Ama, birisinden buğday çıkıyor, birisinden kedi çıkıyor, birisinden insan çıkıyor. Bu neden böyle oluyor diye, işte genler üzerindeki araştırmalar şu gerçekleri ortaya koymuştur: İnsan kromozomu, hayvanların ve nebatlarınkinden çok farklıdır. Zira, nebatları meydana getiren kromozomların tek merkezli oldukları, hayvanları meydana getirenlerin iki merkezli, insanı meydana getirenin ise üç merkezli bir kromozom olduğu ve insanı insan yapan asıl özelliklerin, işte bu üçüncü merkezden doğduğu, bugün, ilmî araştırmalarla açıklığa kavuşturulmuştur.

Dolayısıyla, maymundan insan olmaz; çünkü, maymun bir hayvandır, onun kromozomu iki boğumludur. Asıl insanı insan yapan üçüncü boğum, daha kromozomun içinde bile mevcut değildir. Bu üçüncü boğum nedir ki insanı insan yapıyor? İnsanı, gülen hayvan diye tarif etmek çok yanlıştır. İnsanı, konuşan hayvan diye tarif etmek çok yanlıştır. Çünkü, maymunlar da gülüyor bazen. Birçok hayvanlar, hatta balıklar, uzak denizlerde, birbirleriyle telsizlerle konuşabiliyor. Peki, insanı hayvandan ayıran nedir dediğimiz zaman, Cenab-ı Hakk'ın işte o üçüncü boğumdan dolayı insanlara haşretmiş olduğu dört tane temel özelliktir. İnsan, öyle bir mahluktur ki:

1. Doğru ile yanlışı ayırabiliyor.

2. İnsan öyle bir mahluktur ki, iyi ile kötüyü, güzel ile çirkini ayırabiliyor.

3. İnsan öyle bir mahluktur ki, adalet ile zulmü ayırabiliyor.

4. İnsan öyle bir mahluktur ki, faydalı ile zararlıyı ayırabiliyor. İnsanı insan yapan, işte asıl Cenab-ı Hakk'ın verdiği bu üstün, müstesna meziyetlerdir. Onun için insan, bütün mahlukatın en şereflisidir, en üstünüdür.

Bundan dolayıdır ki, insana bu özellikler verildiğinden dolayıdır ki, doğru ile yanlışı ayırma özelliği, insan topluluklarında ilim dünyasını meydana getirmiş; öbür taraftan, iyi ile kötü, güzel ile çirkini ayırdığı için, insan, ahlâk ve din dünyasını meydana getirmiş; faydalı ile zararlının ayrılmasından ekonomi meydana gelmiş; zulüm ile adaletin ayrılmasından ise siyaset ve hukuk meydana gelmiştir. Böylece, insanı insan yapan bu temel meziyetler, daha kromozomundaki bu özellikler, toplumda, işte bu yapıları meydana getirmiştir.

Bu açıklamayı neden yapıyorum; ilim ve dinin yerini çok iyi kavrayalım diye, ahlâkın yerini çok iyi kavrayalım diye. İlim, bir şeyin doğrusunu gösterir. 5, 4'ten büyüktür, bunu gösterir; ama, bu yetmez. Eğer o 5 kazanç haramsa, 4 kazanç helalse, işte din ve ahlak da gelir, o 4 helal kazancın, 5 haram kazançtan üstün olduğunu insana öğretir. 5'in 4'ten büyük olduğunu bilmek yetmez. Bundan dolayı, bunları birbirinin yerine koymak mümkün değildir.

İlim, ormanda yolunu kaybetmiş olan bir insanın elindeki pusulaya benzer. Gökyüzüne bakabilirsiniz, Büyük Ayı, Küçük Ayı, şimal bu taraf tespit edebilirsiniz aklınızla. İyi ama, ben şimdi bu karanlıkta tehlikelerle dolu olan bu ormandan kurtulabilmek için nereye gideceğim, şu şimal tarafındaki ağaçların arkasında canavarlar beni bekliyorsa, cenupta şu tehlikeler varsa, mutlak şimal diye bir yere gitmek bir şey ifade etmez ki. Kurtulabilmem için, saadet bulabilmem için akıl nasıl şartsa, nerede hangi tehlikeler var bunu gösteren din, bunu gösteren Kur'an-ı kerim de, aynen bir pusula gibi şarttır, zaruridir. İnsana hem akıl lazım, yani pusula lazım; hem de harita lazım.

Dolayısıyla, akla dayanarak, ilme dayanarak saadet bulacağını zannedenler, temelden yanılgı içindedirler. Din, fıtridir, zaruridir, saadetin kaçınılmaz bir parçasıdır. Kaldı ki, Müslümanlık Dininde, zaten, ilim, dinin bir parçasıdır. Dolayısıyla, bu yanılgıdan kurtulmak mecburiyetindeyiz.

İnsanlık tarihine baktığımız zaman ne görüyoruz? Peygamberler, insanlara en büyük devrimleri göstermişlerdir. İbrahim Aleyhisselam, büyük putları kırdıktan sonra, baltayı küçük putun önüne koydu, gelip *"bunları kim kırdı"* dedikleri zaman, *"bu küçük put kırdı"* dedi. Tabiî ki, kimse buna inanmadı. Çünkü, bir put, gidip de başkalarını kıramaz. Bu gerçekler ne gösteriyor; dinde, inançta, akla uymayan şeylere inanılamaz. Bu, insanlık tarihinde, işte, doğru ile yanlışı ayırma çığırının, yani ilim çığırının açılmasıdır, büyük bir dönüm noktasıdır.

Diğer yandan, Musa Aleyhisselam'a gönderilen Avamiri Aşere, hukuk nizamının temelini teşkil eder. Herkesin uyacağı kuralları orta yere koymakla, insanlık tarihinde hukuk nizamı başlamıştır.

Öbür taraftan, Davut Aleyhisselam -ki, bunlar kendilerine kitap gönderilen ululemr peygamberlerdir- artık onun döneminde yeryüzünde uluslararası ticaret başlamış olduğu için, o da ekonominin temel kurallarını koymuştur.

İsa Aleyhisselam'a gelince, o da, ahlâkın temellerini kurmuştur.

Yani, insanoğluna verilen dört temel meziyet, dört ululemr peygamber vasıtasıyla insanlık tarihinin dönüm noktaları olarak yaşanmıştır.

Peki, bu ululemr peygamberler bunları yaptı da, Peygamber Efendimiz (A.S.V) ne yaptı? Onun ne yaptığını belirtmek için, en kısa yol, bugün elde bulunan Matta İncilini okumaktır. Matta İncili'nde bugün, aynen şu sözler yer almaktadır: "Ne zaman ki İsa Aleyhisselam'ın ayrılacağını havariun gördüler, hissettiler, üzülmeye başladılar. Onları teselli için

onlara dedi ki, bak ben ayrılıyorum diye üzülmeyin, ben ayrılacağım ki, her şeyi tanzim edicinin gelmesine zemin hazırlansın." Kim bu, Peygamber Efendimiz (A.S.V). Binaenaleyh, bu dört tane ulul peygamber, ayrı ayrı sahalarda insanlık tarihinin yeni safhalarını açmıştır; ama, son Peygamber ise, her şeyi tanzim etmiştir. İlmi, ahlakı, ekonomiyi ve hukukun temel kurallarını, adaleti.

İşte bundan dolayıdır ki, Peygamber Efendimiz (A.S.V), elbette, bütün insanlığın en büyük insanıdır, en önemli dönüm noktasıdır.

Hepimiz biliyoruz ki, din fıtridir. Mutlaka saadet için, insanların dine koşmaları bir gerçektir, bir zarurettir. Onun için, bütün insanlığın saadetinin öncüsüdür Peygamber Efendimiz (A.S.V).

İslâm demek ilim demektir, İslâm demek çağdaşlık demektir, İslâm demek sosyal adalet demektir, İslâm demek, adil bir düzen demektir. Bunları, uzun uzun konuşmaya da lüzum yoktur. *"İlim Çin'de bile olsa alınız, o Müslümanın yitik malıdır."* sözü, ilmin İslâmın bir parçası olduğunu açıkça göstermeye yeter. "İki günü birbirinin aynı olan bizden değilir." buyuruyor Efendimiz (A.S.V). Ne olacak; her gün daha ileriye gideceğiz. Onun için, ilericilik, çağdaşlık, asıl İslâm'ın sıfatıdır. Onsuz ileriye gidilemez. O, herkesi en ileriye götüren en güçlü motordur.

Öbür taraftan, *"komşusu aç iken kendisi tok yatan bizden değildir"* sözü, sosyal adaletin ne güzel bir ölçüsüdür.

Diğer yandan da, tabiî, *"kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemeyi"* temel esas koyan bir Müslümanlık, ne güzel bir adil düzen orta yere koymaktadır.

Dolayısıyla, saadet için ne lazımsa hepsi Müslümanlıkta vardır ve işte Peygamber Efendimiz (A.S.V) bunun öncüsüdür. Bundan dolayı bir hafta değil, bütün bir yıl onu incelesek, yine de azdır.

İslâm, elbette barış dinidir. Adı üstünde. Çünkü, İslâm kelimesinin kökü "selam" dan, silimden gelir. Silim ve selam, barış demektir. Bizim PeygamberEfendimiz (A.S.V) rahmetellil alemindir, bütün âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir.

İşte, böylece, bu Kutlu Doğum'u, hakikaten kutlamak ve bunu iyice tanımak, saadet yolunu öğrenmek için yapılacak en hayırlı bir faaliyettir.

Müslümanlık Dininin barış dini olduğunu gösteren en açık tarihî gerekçelerden birisi: Kudüs, tarih boyunca, birkaç defa batılıların, Hıristiyanların, başka din mensuplarının eline geçmiştir. Ama, tarihî incelediğimiz zaman görüyoruz ki, onlar Kudüs'e geldikleri zaman hep orada Müslümanları katletmişlerdir. Sonra, Müslümanlar Kudüs'ü kurtardıktan sonra hepsini affetmişlerdir. Çünkü, Müslümanlık aftır, hoşgörüdür, iyi muamele etmek demektir.

Bakınız, bu sebeplerden dolayıdır ki, Müslüman olsun olmasın, bütün insanlık Peygamber Efendimiz (A.S.V)'ı önder kabul etmek mecburiyetindedir. Nitekim, Batılı incelemeciler, ilim adamları, bunu apaçık bir şekilde ortaya koyup itiraf etmişlerdir. İnsanlık tarihinin en meşhur simalarını inceleyen en meşhur yazarlar dahi, kitaplarında, en büyük insanın Hazret-i Muhammed (A.S.V) olduğunu itiraf etmişlerdir, açık şekilde belirtmişlerdir. Bunun için, sadece Müslümanların sevgisi değil, bütün insanların sevgisi çok doğaldır.

Bakınız, sonradan Müslüman olan Jan Devomport, kendisinin Müslüman oluşunu nasıl anlatıyor: *"Ben bir tarihçi idim, her şeyi incelediğim gibi, İslâm'ı da inceledim ve bu arada da, Hazret-i Muhammed (A.S.V)'ı inceledim. Bu incelemeye ilmî bir şekilde başladım. Daha çocukluk döneminden baktım, hakikaten tertemiz, ne güzel bir çocuk. Gençlik döneminde herkesin el emin dediği, itimat ettiği, dürüst, en güzel ahlâka sahip bir insan. Daha sonra, vahiy geldikten sonraki faaliyetlerine baktım, çeşitli muharebelerdeki davranışlarına baktım, baktım, baktım, bunların hepsi en büyük insanın yapacağı şeylerdir dedim; ama, bir türlü bu hak peygamberdir diyemedim."* Böyle diyor Jan Devomport. *"Ama, ne zaman ki Mekke'nin fethini incelemeye başladım. O zaman iş değişti."* Mekke'nin fethi hakkında yazılmış en güzel kitaplardan birinin adı İzzü Sacide, Secdedeki İzzet. Çünkü, Efendimiz (A.S.V) Mekke fethedildikten sonra, Mekke'ye girerken, devesinin üzerinde secdede girdi, Cenab-ı Allah'a şükrederek, hamdederek girdi.

Herkes tir tir titrerken, hayatı boyunca kendisinden en büyük zulümleri gördüğü insanların hepsi teslim olmuş, en büyük zafer kazanılmış. O insanlara her türlü intikam ile yaklaşabilecek, hatta adalet içerisinde cezalarını verebilecek imkânlara sahip. "*Öyleyken, onların hepsini, kendi amcasının ciğerini çiğneyen insanı bile affedecek kadar bir muazzam olayı gördüğüm zaman titremeye başladım ve bütün bu büyük olaylardan sonra, şimdi ne yapacak acaba, bu en büyük zaferden sonra ne yapacak acaba dediğim zaman, bir de baktım ki, yine Medine-i Münevvere'deki iki odalı evine döndü, yine arpa ekmeği yedi, yine hasır üzerinde yatmaya başladı. Diğerlerinin hepsini, kıymetli bir insan yapabilir; ama, bu en büyük zaferden sonra, yine aynı sade hayatına devam edebilmek, ancak Allah'ın bir hak peygamberinin yapabileceği iştir dedim, koştum, secdeye kapandım ve Müslüman oldum*" diyor.

Evet, Peygamber Efendimiz (A.S.V) böylece, bütün insanlık için en güzel örnektir. Ne mutlu bu haftayı tanzim edenlere, bütün insanlığa, ülkemizin evlatlarına onu tanıtmak için bu hayırlı faaliyetleri yapanlara.

Efendimiz (A.S.V) hakkında Mehmet Akif'in sözünü, ilk açış konuşmasını yapan kardeşimiz ifade ettiler. Ben de sözlerimi kapatırken, Mehmet Akif gibi diğer bir kıymetli şairimiz Necip Fazıl'ın şu sözüyle kapatmak istiyorum:

"Yol onun, varlık onun,
gerisi hep angarya,
Yüz üstü çok süründün,
ayağa kalk sakarya."

Kutlu Doğum Haftası hayırlı olsun.

Tören konuşmalarını mütakip, ilki geçen yıl başlatılan Kutlu Doğum Aşı, bu yıl da geleneksel Türk misafirperverliğine uygun bir şekilde, Kocatepe Camii avlusunda 3000 kişilik olarak verildi.

Gül Günü

Bugün Sevdiklerinize
Bir Dal Gül Verin

"Canım feda olsun senin yoluna
Adı güzel kendi güzel Muhammed"

Günümüzde insanlığın en çok ihtiyaç duyulan sevgi ve hoşgörüyü toplumumuzun her kesiminde yaygınlaştırmak ve insanlar arasında bir muhabbet, bir gönül köprüsü kurmak amacıyla 1995 yılında Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle başla-

tılan "***Bir Dal Gül Ver Kampanyası***"nın üçüncüsü, 28 Nisan 1997 Pazartesi günü Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz'ın Başbakan Necmettin Erbakan ile Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Tansu Çiller'e gül taktim etmesiyle başladı.

Çiçeklerin en güzeli olan gül, Sevgili Peygamberimizin simgesidir. Gülün güzel kokusu da, Sevgili Peygamberimizin mübarek tenine benzetilmiştir. Gül, sevginin, muhabbetin, barışın sembolüdür.

İşte Türkiye Diyanet Vakfı da; sevginin, muhabbetin, barışın, hoşgörünün toplumumuzun her kesimine yayılması, birlik ve bütünlüğümüzün sağlam temellere oturması ve toplumumuzda hoşgörünün kalıcılığının sağlanması amacıyla "Gül Günü"nü ihdas etmiştir.

Bu hafta münasebetiyle Türkiye'nin her köşesinde Türkiye Diyanet Vakfı'nın organizesiyle, mağazalar, kuruluşlar, kitap evleri ve çiçekçiler tarafından vatandaşlarımıza gül hediye edilmiştir.

Türkiye Diyanet Vakfı olarak bu kampanyaya ilgi gösteren bütün kuruluşlara teşekkür ediyoruz.

GÜL'ÜN KUTSAL TARİHİ

Gül aslında bir çeşit dikenli çalıdır; fakat güzel kokusu ve gösterişli çiçekleriyle, çağlardan beri insanları derinden etkilemiş ve bütün kültürlerde her zaman çok özel ve seçkin bir yerin sahibi olmuştur. Hâfız'dan; Ronsrad'a, Yunus'tan; Tagore'a, Fuzûlî'den; Rilke'ye kadar, bütün dünya şairlerinin üzerinde birleştiği tek çiçek, gül'dür.

Gül'ün Türk kültüründeki yeri ise hiç bir kültürde olmadığı kadar yüksektir. Yüzyıllar boyunca, işlene işlene derin anlam ve çağrışımlar kazanarak başlıbaşına bir kültür haline gelen gül, her şeyden önce sevgilidir; bütün güzellikleri ona yakıştırırız. Tasavvufî şiirde, gonca halindeyken birliği (vahdet), açılmış halde birliğin çokluk olarak görünüşünü (kesret) temsil eder. Gülşen yahut gülzâr gönül açıklığı ve bütün kirlerden temizlenerek ilâhî güzelliğin yansımasına hazır hâle gelmiş kalptir. Gonca halvet haline, yani insanın kendisiyle ve Tanrı'yla başbaşa kalmasını da temsil eder. Buna göre, açılmış gül, can sırrını açığa vurmaktadır.

Sevgili Peygamberimizin "Kırmızı gül, Allah'ın ihtişamının tezahürüdür" buyurduğu rivayet edilmiştir. Büyük sûfîlerden Ruzbihan Baklî ise, ilâhî güzelliği gül bulutları biçiminde temaşa ettiğini söyler. Gül, ilâhî güzelliği ve ihtişamı aksettirdiği için, iştiyak içindeki ruhun sembolü olan bülbül tarafından sevilmiştir ve sonsuza kadar sevilecektir.

Türk-İslâm şiirindeki ve tezyinî sanatlarındaki güller, dindışı maksatla kullanılmış olsalar bile, ister istemez gülün bu metafizik anlamını yüklenirler.

* * *

İslâmî Türk kültüründe, gülün, tasavvufî anlamları dışında, Peygamberimizin sembolü olması bakımından da çok büyük bir önemi vardır. Onun gülü ve gül kokusunu çok sevdiği rivayet edilir. Halk arasında yaygın bir inanca göre, teri gül gibi kokar, terledikçe güller açarmış. Yunus bu inancı "Çiçek eydür / iy derviş gül Muhammed teridir", Süleyman Çelebi ise, "Terlerse güller olurdu her teri / Hoş derlerdi terinden gülleri" mısralarında dile getirmişlerdir.

XV. yüzyıl şairlerinden Necati Beg, gül redifli kasidesine "Gül dalın minaresinden yılda bir kerre Ahmed-i Muhtar'ın nuru gibi yüz gösterir" diye başlar ve "Gül bahçesi Medine gibi ne hoş aydınlık oldu. Minare gül ağacıdır, gül de nur parıltısı" diye devam eder. Fuzûlî de aynı redifi kullanarak yazdığı kasidenin bir beytinde, Miraç'tan önce Hazreti Peygamber'in göğsünün Cebrail tarafından açılarak kalbinin yıkanışını şu ilginç teşbihle anlatmıştır. "Gülün göğsü tanyelinden yırtılmış; sanki rüzgâr Cebrail'dir, gül de Ahmed-i Muhtar'ın kalbi. Gül, Allah resulünün yanağının gülbahçesinin şebnemidir; güzel kokusunu neşrederek her dem bunu haber verir".

Su Kasidesi'nde de, bahçıvanın boş yere zahmet çekmemesini, çünkü bin gül bahçesine su verse onun yüzü gibi bir gül bile açılamayacağını söyleyen Fuzûlî, sabâ redifli kasidesinde, "Ey resuller bağının gülü, senin kapın bir taze gül bahçesine benzer" diyor: "Ey gül-i bâğ-ı resul bir tâze gülşendir kapın".

Hazreti Peygamber'den söz edilirken eski şiir ve nesrimizde, çok zaman "Gül-i gülzâr-ı rüsül", "gül-ü gülzâr-ı nübüvvet", "gül-ü gülzâr-ı risâlet" tabirleri kullanılır. Mesela Nâilî'nin bir na'tının başlığı şöyledir: "Der menkabe–i gül-i gülzâr-ı risâlet mahbûb-ı Rabb-i izzet Muhammedü'l-Mustafa sallahü te'âlâ aleyhi ve sellem".

* * *

Peygamber ve gül sevgisi, gül şeklinde **Hilye-i Şerif**'ler yapılmasına da yol açmıştır. **Verd-i Muhammedî** yahut **Gül-i Muhammedî** denilen bu güzel kompozisyonlarda da ve yapraklar ortasında açılmış tek gülün üzerinde Muhammed yazısı, yapraklarda Ali, Hasan, Hüseyin, Fatma (âl-i abâ) ve cennetle müjdelenenlerin (aşere-i mübeşşere) adları okunurdu.

Beşir AYVAZOĞLU

Türkiye Diyanet Vakfından Gençlik Forumu

Türk Dünyasının Dinî Meseleleri

*Türkiye Diyanet Vakfı tarafından, Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle, gençlerimize yeni ufuklar açmak, uygar bir ortamda tartışmalarını sağlamak amacıyla, her görüşten gencin katıldığı "**Türk Dünyasının Dinî Meseleleri**" konulu bir forum düzenlendi.*

Ankara Başkent Öğretmenevi'nde düzenlenen foruma; Prof.Dr. Bahaeddin Yediyıldız'ın başkanlığında, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencisi Şerafettin Poyraz, Azerbaycan Bakü İlahiyat Fakültesi öğrencisi Rena Kadirova, Kırgızistan Osh Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencisi Altınay Gariyeva, Romanya'dan Dinç Hasan, Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları'ndan Bilnur Saracoğlu, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi öğrencisi Burcu Şener, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi Dicle Ergin, Gazi Üniversitesi Kamu Yönetimi Öğrencisi Zeynep Gezer, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi öğrencisi Fatma İkde ve ODTÜ Eğitim Fakültesi öğrencisi Yasemin Aydoğan konuşmacı olarak katılırken, dinleyici olarak da kalabalık bir üniversite gençliği iştirak etti.

Forumun açış konuşmasını yapan Prof.Dr. Bahaeddin Yediyıldız, Türkiye Diyanet Vakfı'nın düzenlediği Kutlu Doğum Haftası'nın amacının, dinimiz ve kültürümüz hakkında, üniversitelerde yapılmakta olan araştırmaların, bütün halkımıza ulaştırılması, üniversitelerle milletimizin bütünleştirilmesi ve kültürel kaynaşmanın sağlanması hedefini gütmekte olduğunu ve bunun da, başarılı bir şekilde gerçekleştiğini söyledi.

Prof.Dr. Bahaeddin Yediyıldız

Ülkemiz nüfusunun büyük bir kesimini gençlerin oluşturduğunu ifade eden Yediyıldız, "*O halde gençleri, bu faaliyetin içine dahil etmemiz gerekmektedir. Hele hele üniversite gençliği, araştırıcıdır, sorgulayan kişidir, bilgi üreten kişidir; biz öyle görüyoruz. Demek ki, üniversitede sadece öğrenciler öğrenmiyor, öğrenilecek şeyleri araştırıyor, soruşturuyor, ilim yapıyor. Bu hale geldiğimiz gün, tam olarak üniversiteler fonksiyonunu icra ediyor demektir. İşte, Türkiye Diyanet Vakfı, işin bu yönünü gören, sezen bir Vakıf olduğu için, Kutlu Doğum Haftası ilmî faaliyetlerine, üniversite gençliğimizi de dahil etmiştir ve gençlik forumu her sene, gerçekten*

bu özelliği ortaya koymakta, çok canlı bir atmosfer oluşturmaktadır. Bugün, bunlardan bir tanesini daha yapacağız. Üniversite gençliği dinî meseleler açısından hayatında neler yaşamakta, neler gözlemektedir? Sırf onları dile getirmesi bile, bir ufuk açacaktır, bir problemin ortaya konmasını, sergilenmesini sağlayacaktır. Dolayısıyla da, ilim adamlarımız veya devlet adamlarımız, o problemlerin çözümü için harekete geçeceklerdir. Bundan etkili olacaktır." dedi.

ŞERAFETTİN POYRAZ

(A.Ü. İlahiyat Fakültesi Öğrencisi)

Osmanlı'nın son döneminde ve özellikle cumhuriyet döneminde, Batı kültürünün tesirinde kalan Türk toplumunun, kendi millî ve manevi değerleri ile modern dünyanın dayattığı değerler arasında bir çatışma içerisine girdiğini belirterek konuşmasına başlayan Şerafettin Poyraz; toplumun önemli bir unsurunu teşkil eden gençliğin de, bu çatışmadan nasibini aldığını söyledi. Gençlerin, dinlerinin ve geleneklerinin sunduğu hayat tarzını yaşama ile, Batı medeniyetinin getirdiği hayat tarzını yaşama arasında belirsizlik içine düştüğünü ifade eden Poyraz, bu belirsizliğin kimlik problemini de beraberinde getirdiğini söyledi.

Modern dünyanın sunduğu yaşam tarzının, tüm cazibesiyle gençleri kendine çektiğini, ailelerinden aldıkları eğitimin ise onları, dinleri ve geleneklerine bağlı kalmaya zorladığını belirten Poyraz, "*bunun sonucunda, bir arayış içerisine giren genç, kendi kendisine*

Şerafettin POYRAZ

kim olduğu sorusunu sormakta ve bu soruya verdiği cevaba göre kimlik problemini çözmektedir.

Gençliğin en büyük problemi olan kimlik problemi, ancak, hedefleri millî ve manevî değerler çerçevesinde belirlenmiş, kaliteli bir eğitim öğretim yoluyla çözümlenebilir. Maalesef, günümüz eğitim sistemi, bu problemi çözebilecek müfredata sahip değildir.

Dine karşı olan önyargılar ve bilgi eksiklikleri, insanların dinî doğru algılamalarını engellemektedir. Gençlik, bu konuda maalesef kulaktan dolma bilgilerle yetinmekte, doğrudan Kur'an'a veya Hazret-i Paygember'in sahih sünnetine gitmek yerine, gelenek içerisinde öğrenilmiş bilgilerle yetinmektedir." dedi.

Günümüzde gençliğin idealizmi ve dinamizminin bastırılmakta ve kalıplar içine sokulmakta olduğuna işaret eden Poyraz, "*önemli idealleri olan genç, bunları gerçekleştirmeye çalışırken, ona yardım edilip yolu açılmamakta, aksine onu yıpratacak, yoracak önemsiz prosedürlerle karşı karşıya bırakılmaktadır. Bu durum, gençlerin şevkini kırmakta, zamanla onları, hedefsiz, duyarsız, durağan insanlar yığına haline getirmektedir.*" dedi.

Gençlere, ilgi, ihtiyaç ve kabiliyetlerine göre eğitim verilmesi gerektiğine de işaret eden Poyraz, "*gerek aile içi eğitimde, gerekse millî eğitimde bu göz ardı edilmiş, onların çoğu sonuçta zorunlu oldukları aşamalardan geçirilerek sevmedikleri bir işi yapar hale getirilmişlerdir. Sevmediği, kendisini sıkan bir işle meşgul olan genç ise, işi ile ilgili yüksek hedefleri düşünemez. Eğer, kendisi ve ülkesi için bir şeyler yapabilen bir gençlik istiyorsak, onları ilgileri, kapasiteleri, ihtiyaçları doğrultusunda yetiştirmeli ve yönlendirmeliyiz.*" dedi.

Rena KADİROVA

(Azerbaycan)

Azerbaycan'ın kısaca tarihinden söz eden Kadirova 1985 yılında, Gorbaçov'un başlattığı, perestroyka politikasının, diğer cumhuriyetlerde olduğu gibi, Azerbaycan'da da millî ve dinî kimlik arayışına hız verdiğini ifade etti. Kadirova, 1988 yılında başlayan Ermenistan - Azerbaycan savaşının ve 1990 yılı 20 Ocak Bakû katliamının, halkın millî ve dinî duygularının uyanmasında büyük rolü olduğunu söyledi.

Rena KADİROVA

Komünizmin çöküşünün, inanan insanlara, din hürriyetine kavuşma ve esaret zincirlerini birer birer kırmak imkânını verdiğini söyleyen Kadirova, "*yetmiş senelik ateist eğitimi, dinî bilgisizlik, eleman yetersizliği, kaynak yetersizliği, ekonomik durum, insanların kendi dinlerini özgürce yaşamalarına engel teşkil etmektedir.*" dedi.

Çarlık Rusyasının, Hıristiyanlaştırma, Ruslaştırma politikası ve yetmiş seneden fazla komünizmin ateist eğitiminin, Azerbaycan'da dinî eğitimin tamamen yok olmasına neden olduğunu vurgulayan Kadirova, "*bu yüzden, din eğitimi konusunda yetersizlik halen devam etmektedir. Din eğitimini en çok etkileyen problemleri şöyle sıralayabiliriz:*

Din öğretecek kişilerin yetersizliği,

Kur'an-ı Kerim ve Arapça'yı bilen kişilerin azınlığı oluşturması,

Mollaların, Kur'an-ı Kerim'i Kiril Alfabesinden okumaları,

Azerice dinî literatürün yetersizliği; en önemli problemlerdendir.

Bir başka problem, mevcut camilerin sayısının az olmasıdır. Sovyet Imparatorluğunda Azerbaycan'da cami sayısı 2 binin üzerinde iken, Sovyetlerin son döneminde 17'ye inmiştir. Azerbaycan'da yaşanan manevi boşluk, dinî bilgisizlik, geniş ölçüde üfürükçülerin, muskacıların, cincilerin, falcıların artmasına, din adına insanların duygu, düşünce ve inancının istismarına neden olmuş, birçok insanın kazanç membaına çevrilmiştir." dedi.

En büyük problemlerden birisinin de misyonerlik hareketleri olduğuna işaret eden Kadirova, "*diğer yandan, bölge ile ticarî ilişkiler geliştirmeye büyük gayret gösteren İran da, bölgedeki kendi devlet anlayışına uygun bir İslâmî yapılanma için çalışmakta, medreseler, camiler açmaktadır.*" dedi.

Kadirova Azerbaycan'da yaşanan dinî meselelerin başında, dinî bilgisizlik geldiğini ifade ederek, "*eğer bugün, İslâm rönesansından bahsediyorsak, Azerbaycan'da yaşanan ruhî boşluk ve halkın okuma oranının yaklaşık yüzde 99 olduğunu göz önünde bulundurursak, bu bölgede İslâm rönesansını yerleştirmek, diğer Müslüman ülkelere nispeten daha kolay olabilir. Kur'an-ı Kerim ve sünnet ölçülerinde bir yol tutarak, din eğitimi vermiş olursak, Azerbaycan; yarın İslamiyet güneşinin doğacağı bölge olabilme şansına sahip olacaktır.*" dedi.

Altınay Galiyeva

Altınay GALİYEVA
(Kırgızistan)

Yetmiş yıldır Hristiyan ve Komünist yönetimin altında yaşayan Kırgızistan halkının dinî bilgiden yoksun olarak yetiştiğini ifade ederek konuşmasına başlayan Altınay Galiyeva, bu dönemde halkın herhangi bir dinî bilgiye sahip olmadığını, devlet tarafından da dinin öğretilmediğini, hatta bildiklerini de unutturmaya çalıştıklarını söyledi.

Şu an halkın, geleneksel bir Allah inancından başka bir şey bilmediğine işaret eden Galiyeva, "*artık, hepimizde inançsız yaşamak bir alışkanlık haline gelmiştir. Halkın genelinde, geleneksel bir Allah inancı olsa dahi, dinin vecibeleri, ibadet şekilleri öğretilmediği için, halk, dini gereği gibi yaşayamıyor. Halkta inaçsızlık, normal bir hale dönüşüyor.*" dedi.

1991 yılında Kırgızistan'ın bağımsızlığına kavuşmasıyla ülkede bir inanç özgürlüğünün meydana geldiğini, fakat, halktaki bazı alışkanlıkların devam etmesiyle dinin bazı kurallarına tepki gösterdiklerini söyleyen Galiyeva, "*biz buradan evimize gittiğimizde, çevremize, arkadaşlarımıza, akra-*

balarımıza burada öğrendiğimiz dinî bilgileri anlattığımızda, bunları kabul etmiyorlar. Çünkü, ülkemizde, din ile gelenek birbirine karışmıştır. Bence, bu durum gelecekte değişecektir ve komünizmin bize aşıladığı dine karşı ilgisizlik, zamanla yerini dinle ilgilenmeye ve inanmaya bırakacaktır." dedi.

Ülkesindeki misyonerlik faaliyetlerinden de oldukça rahatsız olan Altınay Galiyeva, *"Kırgızistan'da, misyonerlik adı verilen Hıristiyanlık propagandası, önemli dinî bir problemdir. Şehrin sokaklarında dolaşan insanlar, halkı Hıristiyanlığa davet ediyorlar. Bu üzerinde durulması gereken önemli bir konudur."* diyerek sözlerini, *"Kırgızistan, din konusunda, küçük bir çocuk gibi yardım için elini uzatıyor, ne yazık ki, şimdi, başarıya ulaşamıyor. O çocuk ayağa kaldırılırsa, sağlıklı bir şekilde büyüyüp gelişebilir."* şeklinde tamamladı.

Dinç HASAN
(Romanya)

Günümüzde, Müslümanların toplum, siyaset ve iktisat hayatındaki haklarını almak yönünde bazı sorunlarla karşı karşıya gelmelerine rağmen bu konuda ciddî çabaların olduğunu belirterek konuşmasına başlayan Dinç Hasan, bu çabaların da, siyasî partilerin içerisinde bütünleştiğini belirtti. Bugün Balkanlar'daki Müslümanların sahip oldukları en önemli kurumların, dinî müesseselerden ziyade partiler olduğunu vurgulayan Hasan, *"bu partiler, sadece siyasetle uğraşmak değil, iktisat, bilim, toplumbilimi ve eğitim gibi konularla da uğ-*

Dinç HASAN

raşmak zorundadırlar ve bu yüzden alınması gereken neticeler gecikiyor. Bunun yanında, Müslümanların kendi aralarında meseleleri ve çekişmeleri olmakla beraber, bulundukları devletler içerisinde karşılaşmış oldukları sıkıntılar da yer almaktadır." dedi.

Dinç Hasan acilen halledilmesi gereken meseleleri de şöyle sıraladı:

"Son yıllarda sürekli saldırılara uğrayan müftülük müessesesinin, her ülkede, tek müftü idaresinde yeni bir düzenle kurulması gereklidir.

Müslümanların dinî teşkilat birliği yapması şarttır ve Türkiye Diyanet işleri Başkanlığı ile sürekli istişarelerin yapılmasında fayda vardır.

Dini eğitim çok zayıf olduğundan dolayı, Türkiye'de dinî eğitim gören Balkanlı öğrencilerin, Diyanet Vakfı ile işbirliği yaparak destekleme projelerinin benimsenmesi büyük önem taşımaktadır.

Müslümanlara yapılan tüm yardımlar, kontrollü bir şekilde, tek bir kanal aracılığıyla yapılmalıdır.

Halk arasındaki iletişim sorununu çözmek amacıyla dinî içerikli radyo ve televizyon kanalları kurulmalıdır."

Dinç Hasan son olarak şunları söyledi. *"Bugün, hâlâ Balkanlarda yaşayabilen, bütün zulüm ve baskılara göğüs gererek varlıklarını ve kimliklerini koruyabilen, belki de fetihten daha zor olanı başarabilmiş kardeşleriniz vardır ve varlıklarını kaybetmemek için, şimdi, her zamandan çok, Türkiye ve Türklerin dostları olan ülkelerden, yukarıda belirttiğim gibi destek beklemektedirler; çünkü, İslâm, yakında başlayacak olan bin yılın çağrısı olabilir. Bunun tek bir şartı vardır; millî düşünce. Yalnız millî düşünce, mevcut boşluğu doldurabilir ve aynen geçmişteki gibi insanoğluna yakışan saadet asrının düzenini tekrar ortaya koyabilir."*

Binnur SARACOĞLU
(TDV Kadın Kolları)

Toplumumuzda, dini doğru anlayamamaktan ve doğru bilgi temeline sahip olamamaktan kaynaklanan sorunlar üzerinde duran Binnur Saracoğlu, toplum olarak yaşanılan sorunların pek çoğunun, dinle ve dinî değerlerle bir şekilde ilgisi bulunduğunu söyledi. Bu sorunların temelinde de, din konusunda

Binnur Saracoğlu

doğru bilgi sahibi olmamanın yattığını belirten Saracoğlu, "*Türkiye'de, din alanındaki bilgi eksikliği, her şeyden önce, toplum huzur ve güveni açısından zaman zaman tehdit unsuruna dönüşerek, toplumun bazı kesimlerini karşı karşıya getirebilmektedir. Bu durum, bazı insanların bilmedikleri şeyin düşmanı olmasına yol açarken, bazı insanların da, saf ve temiz duygularının, bazı çıkar çevreleri ve odaklarınca sömürülmesine ve istismar edilmesine yol açmaktadır. Din konusunda doğru bilgi sahibi olmadan bu sorunların aşılmasının ve kalıcı çözümler üretilmesinin mümkün olmadığını düşünmekteyim.*" dedi.

Bilen insanların birbirini anlayarak ortak noktalarda buluşabilmelerinin her zaman mümkün olabileceğini söyleyen Saracoğlu, "*Türkiye'de, dindar insanların da, düşünsel alanda dinî anlayamamaktan kaynaklanan problemleri vardır. Çoğu zaman, bu bilgi eksikliği, birtakım radikal düşünce ve davranış biçimlerinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Dinî nitelikli her türlü fanatizm, bu bilgi eksikliğinden kaynaklanmaktadır.*

Kişilerin inanıp inanmaması, dindar olup olmaması bir yana, birbirlerini daha iyi anlayabilmeleri, büyük ölçüde, din konusunda doğru bilgilere sahip olabilmelerine bağlıdır. Dünyanın küçüldüğü ve iletişim olanaklarının her geçen gün arttığı bir toplumda, toplum olarak, barış ve huzur içinde yaşamak gibi bir kaygımız varsa, görüşümüz, inancımız ne olursa olsun, birbirimize katlanmayı öğrenmek zorundayız." dedi.

Dinin bütününü tanıyıp anlamadan, sadece bir kısmını bilerek hareket etmenin özden uzaklaşarak bütünü gözden kaçırmaya neden olacağını ifade eden Saracoğlu, "*Dinin anlaşılması ve uygulanmasında ortaya çıkan yanlışlıklar, dinin bütününe yönelik olumsuz davranışlara da zemin hazırlar.*" dedi.

Türkiye'de, yıllardır din eğitimi alanında bir boşluğun olduğunu ve boşluğun da eğitim görmemiş dindarlar tarafından doldurulmaya çalışıldığını ifade eden Binnur Saracoğlu, din eğitiminde bilinçli ve ciddî bir eğitim politikası izlenmediği için, din istismarcılarının işinin kolaylaştığını belirtti.

Türkiye'de, İslâm Dinî hakkında doğru bilgi sahibi olmamaktan kaynaklı bir bağnazlık görüldüğüne de işaret eden Saracoğlu, "*Gerçek anlamda dindarlık; yobazlık veya bağnazlık değildir. İslâm Dinî, sevgiyi, barışı ve hoşgörüyü esas alan bir dindir. "Dinde zorlama yoktur" ayeti, din ve vicdan hürriyetinin teminat altında olduğunu gösterir. İslâm Dininin evrensel niteliğine uyan ilkeleri, tüm sosyal değişiklikleri karşılayabilecek niteliktedir. Zaman içerisinde, dindeki bilgi eksikliği, İslâmiyetin Kur'an çizgisinden uzaklaşarak, gelenekle bütünleşmesine yol açmıştır. Geleneğin bu şekilde kutsallaştırılması da, dinin doğru şekilde anlaşılmasını engellemektedir. Akıl ve mantık çerçevesinden uzak, pek çok davranış, din olarak benimsenmesine rağmen, aslında tamamen gerçek dinin karşısındadır. Kur'an-ı Kerim, geleneğin dinle bütünleşmesine ataların zihniyeti demiş ve bu duruma insanları uyararak şiddetle karşı çıkmıştır.*" dedi.

Sonuç olarak, Türkiye'de, bütün insanların İslâm Dini hakkında doğru bilgi sahibi olmalarını sağlayacak çalışmaların bir an önce başlanması gerektiğini söyleyen Saracoğlu, "*Böylece, dindar insanın dinden çıkma korkusu veya cenneti garantileme sevdasıyla, fanatik eğilimlere, şiddete açık hale gelmesi önlenecek, dinî duyguların istismarı ve sömürüsü söz konusu olmayacaktır. Aynı şekilde, din karşıtı olmayı modernlik, çağdaşlık ve ilericilik olarak görenler de, neye karşı olduklarını bileceklerdir. Doğru bilgiden korkmak, kimseye yarar sağlamaz. Aydın olduğunu düşünen herkesin görevi, dinin sahibi olmaktır. Toplumdaki hoşgörüsüzlüğü ve şiddeti, ancak bilgi ve sevgi susturabilir.*" dedi.

Burcu ŞENER

Burcu ŞENER
(A.Ü. Fen Fakültesi Öğrencisi)

Türk gençliğinin sorunları ve hayatlarından bahseden Burcu Şener, Gençlerin bilgisizliği nedeniyle bazı gruplar tarafından bir yerlere kanalize edildiğini ifade ederek, "*üniversite gençleri ne yöne çekilirlerse o yöne gidiyorlar. Şimdi, bunun üzerine hemen ardından şu soru geliyor: Peki, üniversite gençlerini kimler, ne yöne çekiyorlar? Ben size, bunları birkaç grup halinde, gözlemlerime göre anlatmak istiyorum.*

Birileri kolumuzdan tutmuş, bizi daha Kur'an'ı anlamadan, dini tam bilmeden birtakım cinlere, büyülere,

ağlamalı sızlamalı dinî törenlere çekmek istiyor ve birtakım doğaüstü güçlermiş gibi sadece din yansıtılıyor.

Kimimiz de içimizden gelen yumuşak, sevgi dolu duygularımızı bastırıp, karanlık bir yolda bir bara atıyoruz kendimizi. Siyahlar giyinince, oramıza buramıza metal şeyler takınca, mutlu olacağımızı düşünüyoruz. Bir de, biz farklıyız, bir asiyiz psikolojisine girince, her şey daha kolay. Bir şekilde bir yerlere gitmeye, birtakım şeylere alışmışken, bir barda başka bir kol çekiyor bizi diğer tarafa. Zaten içkiyle uyuşmuş olan beyinlere bir de beyaz bir toz alıştırıyorlar." dedi.

Burcu Şener bunlardan kurtulmanın tek yolunun sağlam bilgiden geçtiğini sözlerine ekledi.

Dicle ERGİN
(Hukuk Fakültesi Öğrencisi)

Son günlerde ülkemizde en çok konuşulan ve tartışılan konulardan bir tanesinin din eğitimi olduğunu belirterek sözlerine başlayan Dicle Ergin, "*Bir insanın içindeki inanma ihtiyacını varsaydığımızda, bu inancın doyurulma zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Bu ihtiyaç, kimisinde sadece Allah'ın varlığına inanma ya da kimisinde biraz daha yoğun olarak belli bir dine bağlanma ve hatta daha da yoğunlaşıp tam bir takva içerisinde yaşamaya kendini bırakmıştır. Belli bir dine inanan kişi, bu dini, tüm yönleriyle öğrenme merakı içine girmektedir. Öğrenme süreci çocukluktan başlayıp üç yolla edinilir; biricisi aile, ikincisi okul ve üçüncüsü çevredir.*" dedi.

Dinî eğitim ve öğretimde en çok tartışılan hususun, Anayasanın 24 üncü maddesinde yer alan din ve ahlâk dersi öğrenimini zorunlu kılan hüküm olduğunu ifade eden Ergin, "*Öncelikle, bizim anladığımız şekliyle laiklik, demokratik yönetim anlayışının bir gereği olarak, vatandaşın dinî eğitim görme isteğine saygı duymalı ve bunu bir hizmet olarak halka sunmalıdır.*

Dicle ERGİN

Ülkemizde, bir çocuğa dinî eğitimin ilkokul 4 üncü sınıfta verilmeye başlandığını ve bunu, bizzat ilkokul öğretmenlerinin verdiğini, çok azımız ilkokulu hatırladığımız kadarıyla biliriz. Kendimize laikliği örnek olarak aldığımız Avrupa ülkelerinde ise, daha anaokulu çağında, anaokulu bünyesinde, okulun hemen bitişiğinde bulunan kiliselerde bizzat din görevlilerince dinî eğitim verildiği bilinmektedir. Batı'da çocuklar daha 5 - 6 yaşından itibaren çan sesleriyle uyurken, ülkemizde Ezan sesine tahammül edemeyen insanların varlığı da bilinmektedir. Aslında, bu kişileri tamamen hakir görmüyorum; çünkü, bir kişiden belirli bir şey alıyorsanız, verdiğiniz kadarını isteyebilirsiniz.

Zeynep GEZER

Ortaokul dönemine gelindiğinde, haftada 2 saat, lise döneminde ise haftada 1 saat din kültürü ve ahlak bilgisi dersi vardır. Bu ders saatleri yeterli olmamakla birlikte, müfredatın içeriğinin bazı öğretmen ve velilerce din ve ahlâkla ilgili görülmediği ileri sürülmektedir." dedi.

Son günlerde artan imam-hatip tartışmalarına da değinen Ergin; "*Bu okulların, halkın kendi ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda açtırıldığını görmezden gelmek de yanlıştır. Ailelerin, çocukları bu okullara verme nedenleri, verilen eğitimin kalitesine, dinî ve ahlâkî eğitime güvenmeleridir. Ayrıca bu okullar, kırsal kesimde kız çocuklarının okula devam etmelerini yaygınlaştırmıştır. Bunu da göz ardı edemeyiz.*" dedi.

Zeynep GEZER
(G.Ü. Kamu Yönetimi Öğrencisi)

Herkesin toplumdan birşeyler beklediğini, fakat kendisinin toplumun bir parçası olduğunu anlamadığını ve bundan dolayı da problemlerin çözüme ulaşmadığını söyleyen Gezer "*Şikayet edip durduğumuz şu ülkede üzerimize düşen görevleri yapsak şikayet listemizdeki maddelerin azalacağına eminim.*" dedi. Türkiye'de bazı kesimlerin dindarlara düşmanca bir tavır takındığını ve müslümanların inançlarıyla uğraşıldığına değinen Gezer, "sürekli, işte, bunlar kapalıdırlar, *bunlardan korkulur diyorlar. Fakat, onların da bizim gibi birçok şeyi okuma-*

dıklarına, birçok şeyi bilmediklerine inanıyorum. Birçoğunun annesi namaz kılıyordur, yarısından çoğunun annesi kapalıdır. Onlardan ne zarar gördüler merak ediyorum. Ben, herkesin Kur'an-ı Kerim'i, gerçekten, bilerek, isteyerek, inanarak okumalarını tavsiye ediyorum. Bizler, yanlış şeyler yapıyor olabiliriz; ama, savaştıkları insanlar bizler miyiz gerçekten? Dinimizle savaşıyorlar ve kaybeden onlar olduğu gibi biz de oluyoruz. Dünya'da başka bir Türkiye yok, hepimiz bu ülkede yaşamak mecburiyetindeyiz" dedi.

Dinle ilgili farklı yorumların olduğunu ve bundan kendisinin rahatsız olduğunu söyleyen Gezer; bunu şöyle bir örnekle anlattı. "*Günümüzde faiz hakkında çok şeyler söyleniyor; bir tanesi faiz haramdır diyor, başka biri çıkıyor, enflasyon düzeyindeki faiz günümüzde haram değildir diyor. Başka biri de çıkıyor, diyor ki, darül harp olan bir ülkede faiz haram değildir, darül İslâm olan bir ülkede faiz haramdır diyor. Bunlar, hangi dine dayanarak, sığınarak konuşuyorlar? Üçü de İslâm'a inanmıyorlar mı, Kur'an-ı Kerim'i kaynak edinmemişler mi? Neye dayanıyorlar? Ben burada işi Diyanet İşleri Başkanlığına bırakmak istiyorum. Onları, bize dini öğreten insanlar olarak görüyorum ben ülkemizde, tekseslilliği sağlamalarını istiyorum.*"

Fatma İKDE

(G.Ü. Meslekî Eğitim Fakültesi Öğrencisi)

Günümüzde eğitimin çok önemli olduğuna değinen Fatma ikte insanın ilk eğitimi anne ve babasından aldığını, anne ve babasını taklit ettiğini, fakat genel mânada da anne ve babanın dinî ve dünyevî konularda bilgilerinin tam ve sağlam olmamasından dolayı çocukların iyi yetişemediğini ifade etti.

Aile hayatında hiçbir eğitim almamış öğrencinin ortaöğretimde de din açısından fazla bir bilgi almadan yetiştiğini ve bu öğrencinin üniversite hayatına atıldığında din adına birşey bilmemesinden dolayı karşılaştığı fikir ve akımlardan etkilendiğine işaret eden İkde, "*Öğrenci üniversitede, değişik fikirlerle ve düşüncelerle karşılaşıyor. Tabiî ki, daha önce bir bilince varmadığı için genç sıkılıyor, artık değişik bir hayatın, değişik düşüncelerin tadına varmak istiyor. Bunun sonucunda da genç, ne istediğini bulamıyor. Çünkü, herkes ona diyor ki, benim düşündüğümü al, benim düşündüğümü yaşa... taklitten öte hiçbir yere gitmiyor ve genç, bir bunalıma girme problemiyle de karşı karşıya kalabiliyor.*" dedi.

Fatma İKDE

Dini herkesin mutlaka öğrenmesinin gerekliliği üzerinde duran İkde; "*Aslında, Türk genci düşünmeli, kendi dinini yaşamalı, fıtratımız bunu istiyor. Çünkü, din fıtrattan gelen bir şeydir, doğruyu, daha doğruyu öğrenmek ister. Türkiye'de bu durum öyle hal almış ki dini, sadece ilahiyatçıların, imam-hatiplilerin öğrenmesi gerektiği gibi bir düşünce var. Bu çok yanlış bir düşünce. Öyle bir duruma geldi ki, bizler, taklitçiliğimiz sonunda, dinimizi kaybettik, değerlerimizi kaybettik. Diğer insanların örf ve âdetlerini taklit ettik. Ben diyorum ki, burada Türk genci ve Türk büyükleri olarak, hep birlikte ele ele verelim, bilen bilmeyene öğretsin, düşünelim, yaşayalım ve yaşatalım.*" dedi.

Yasemin AYDAN

Yasemin AYDAN
(ODTÜ Biyoloji Bölümü Öğrencisi)

Kadının Türkiye'deki İslâmî Problemleri konusuna değinen Yasemin Aydan, öncelikle kadının İslâm öncesi toplumlardaki konumundan kısaca bahsederek Eski Yunan ve Roma'da kadının hiç bir hakka sahip olmadığını ve Yunan uygarlığının ihtişamlı dönemlerinde ise, kadının iffetsiz ve fuhuş aleti olarak kullanıldığını söyledi.

Ortaçağda Batı toplumlarının, din adamlarının yanlış görüşlerinden fazlasıyla etkilendiklerini ve hatta kadının insan olup olmadığını dahi tartışmaya başladıklarını ifade eden Aydan "*Sonunda, kadının, sırf erkeğe hizmet için yaratılmış bir insan olduğuna karar verdiler. Ortaçağ'a bakınca, Batı toplumlarında kadın horlanıp kendi haklarından mahrum bırakıldı. Hatta, 1805 yılına kadar, erkeğe, kadını satma hakkını verdi.*

İslâm öncesi Arap toplumlarında da, kadının acizliği, kız çocuklarının diri diri toprağa gömülmesine kadar ulaştı." dedi.

İslâmiyet'in kadına getirdiği haklardan bahseden Aydan, "*İslâmiyet, kadını içinde bulunduğu kötü durumdan çıkarıp, ona hak ettiği yaratılış gayesine en uygun kanunu takdir etti. Kadın artık insan olarak erkekle eşitti ve Kur'an, kadın ile erkeği birbirine dost, destekleyici ve tamamlayıcı olarak ilân etti. Böylece, kadın, İslâm öncesi ve hatta İslâm sonrası gayri müslim toplumlarda elde edemediği haklarına kavuşmuş oldu.*" dedi.

Günümüz Türkiyesinde İslâmî açıdan kadının konumuna da değinen Aydan, toplumumuzda kadının İslâmî haklarını yeterince bilmediğine ve bilmediği bu hakları da kullanamadığına değinerek, "*Günümüzde hâlâ günah olduğu düşüncesiyle kız çocuklarını okutmayan insanlar bulunmaktadır. Bu keyfî uygulamaların dayanağını da malesef İslâm olarak göstermek istiyorlar. Bu insanlar, kadınlarını yalnız ev işleriyle uğraşan bir kişiliğe dönüştürmek istemekte ve böylece de, onların, Kur'an'ın öngördüğü ve muhatap aldığı, düşünen, bilinçli, akleden, vahyi anlayan ve sarılan bir kişilik olmalarını engellemektedirler.*" dedi.

Kadının İslâmî haklarını bilmemesinin ana sebebini dinî eğitiminin eksik olmasına bağlayan Aydan, okullarda din dersi sayısının azlığı ve içeriğinin yetersizliğinden de şikayet etti.

Kadının İslâmî tesettüründen dolayı, kasıtlı olarak toplum hayatından dışlanmaya çalışılmasını önemli bir problem olarak gördüğünü ifade eden Aydan; "*Türkiye gibi bir ülkede, başörtülü oldukları gerekçesiyle kadınların üniversitelerde öğretim görmesinin engellenmeye çalışılması ve kamu kuruluşlarında, hatta özel sektörde bile, kimilerinin canı istemiyor diye çalıştırılmamaları, oldukça tatsız bir durumdur. Bunu yaşayanlar bilir. Bunu da belirtmek ihtiyacı duyuyorum. Bu uygulamayı meşru gören zihniyetin dayanağı iki tane:*

Birincisi, örtünün siyasî amaçla kullanılıyor olduğunu düşünmeleri,

İkincisi de, laikliğe aykırı düştüğüne inanmaları.

Örtü farzdır, Allah'ın emridir ve kendini bu konuda sorumlu hisseden her Müslüman kadın, başını örter ya da örtme arzusu içinde olur.

Bu çok doğaldır ve konunun siyasetle ilişkilendirilerek birtakım aldatmacalara başvurulması, bu itirazları ortaya koyanları çok komik durumlara düşürmektedir.

Örtünmenin laikliğe aykırı olduğunu ifade edenlere söylemek istediğim birkaç şey var. Laiklik bizde, Batılı sistemlerde taşıdığı anlamı ile değerlendirilmemekte, hâlâ tek parti döneminden kalma ezici, sindirici, sahte niteliğiyle uygulamaya konulmaya çalışılmaktadır." dedi.

Üniversitede okuyan öğrencilerin başörtüsü konusunda çok sıkıntı çektiklerine de işaret eden Aydan "*hiçbir kanun olmamasına rağmen, başörtüsü hakkında yetki, üniversite yönetmeliklerine bırakılmış ve her fakülte canının istediği gibi bir uygulamada bulunmaktadır. Hatta, dersine girdiğimiz hoca bile, eğer görüntünüzden veya hayat felsefenizden hoşlanmıyorsa, inisiyatifini kullanıp öğrenim hayatınızı, dolayısıyla geleceğinizi mahfetmek adına sizinle sonuna kadar uğraşıp galip gelebilir. Bu, yaşanmıştır, örnekleri de mevcuttur. Bu olayın bu derece ciddî boyutlarda seyretmesi, insanların yaşamlarını ve inançlarına küfretmekten başka bir anlam taşımıyor bence.*

Ayrıca, kadının, üniversiteyi bitirebilmiş kadınların çalışma hayatından dışlanması, o insanın emeğinin, zekâsının, yeteneklerinin ve içinde yaşadığı topluma kazandırabileceği pek çok olumlu şeyin, bu niyete sahip kişilerce, ellerinden alınması anlamına gelmektedir. Bu ise, o insanın eğitimi için harcanan onca paranın, emeğin heba olmasına ve o kişinin toplumsal ve ruhsal birtakım açmazlara sürüklenmesine neden olmaktadır." dedi.

Yasemin aydan Devlet kurumlarında ve üniversitelerde, kadının başörtülü olarak yer alabilmesi için gerekli kanunî düzenlemelerin acilen yapılması gerektiğini, ve zulüm olarak nitelediği bu tür davranışların da bir an önce durdurulması gerektiğini söyledi.

Hasan MANSUROĞLU
(T.D.V. Türk Lisesi Öğrencisi)

Türkiye Diyanet Vakfının Azerbaycan'da açmış olduğu, Bakû Türk Lisesi'nde öğrenim gören Hasan Mansuroğlu; dini bir, dili bir, ülküsü bir olan insanların tek vücut haline gelmek ve süper güçlerin sömürgeleri altında yaşamamak için, Türk cumhuriyetlerinin birbirini daha iyi anlamaları ve birbirlerine daha çok yardımcı olmaları gerektiğini söyledi.

Beraberliğin en güçlü temellerinden birini, din birliğinin oluşturduğunu ifade eden Mansuroğlu, "*Tarihî, kültürü, gelenekleri, dili aynı olan, birbirleriyle akrabalık bağları olan bizler, Türk kardeşlerimizle buluşmayı, her zaman kendimize bayrak kabul ettik. Yüzyıllar boyu çekilen onca eziyetlerin hiçbiri, Azerbaycan Türkünü, inandığından, kimliğinden, kişiliğinden uzaklaştıramadı. Ancak, dinî konularda çok iyi yetişmiş ilim adamlarımız kalmadı. Din alanında, ilimle dini birleştirerek öğrenen ve öğretenler az sayıda olunca, hurafe adetleri çoğalmaya başladı.*" dedi.

Tüm Türk Milleti üzerinde oynanan oyunların, tarihte olduğu gibi, bugün de devam edegeldiğini belirten Mansuroğlu, "*Yavaş yavaş mezhep kışkırtmalarıyla, kardeşi kardeşe düşman etmek istemektedirler. Müslüman olan atalarımızın birbirleriyle yaptıkları savaşlar, düşman hilelelerine aldanmaları sonucunda, Müslüman Türk Milletini parça parça ettiler. Ama, Yüce Allah bugünleri bize gösterdi ki, işte hep birlikteyiz, kardeşiz ve birbirimize yardım etmeye, bir daha düşmanın oyunlarına gelmemeye yemin ediyoruz.*" dedi.

Zaruf İMANOV

(Nahcıvan İlahiyat Temayüllü Lise Öğrencisi)

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Nahçıvan'da açılan İlahiyat Temayüllü Lise'de okuyan Zaruf İmanov, Nahcıvan'ın uzun süre Türkiye'den ve İslâm dünyasından ayrı kaldığını ve bunun neticesinde, halkın İslâm'dan uzaklaşarak İslâm'ı unuttuğunu belirtti.

Nahcıvan'a en büyük problemin İslâm Dini hakkında cemaatin yeteri kadar bilgi sahibi olmamasından kaynaklandığını ifade eden İmanov, bu problemin ortadan kalkması için Türkiye'nin büyük yardımlarının dokunduğunu da sözlerine ekledi. Buna örnek olarak da, ilahiyat liselerinin açılması, insanlara Kur'an, tefsir ve dini eserlerin gönderilmesini gösterdi.

Yıllardır İslâm Dini'nin Nahçıvan'da yaşanamaması sebebiyle bu alanda bir boşluğun meydana geldiğini söyleyen İmanov "*Bu boşluktan faydalanmak isteyen, yabancı din mensupları, kendi dinlerini Nahcıvan'da yaymaya çalışıyorlar. Yardım faaliyeti adı altında, misyoner teşkilatları, insanlara maddi yardım yaparken, karşılığında dinlerimizi satın almaya kalkıyorlar. Onlara, Hıristiyanlık aşılamak için bedava izin vermektedirler. Bunlara karşılık, yine, Türkiye Dinayet Teşkilatı tarafından tedbir alınmaya çalışılmaktadır. Açılan dinî okullar, camiler, bu yönden çok büyük engel olmaktadır. Ayrıca, brahmanlar, bahailer bedava kitap dağıtarak, Müslüman kardeşlerimizi kendi dinlerine çekmeye çalışıyorlar.*

Bütün bu çalışmalara rağmen, Türkiye'nin yardımları sayesinde, bunların çalışmaları istedikleri gibi olmamaktadır." dedi.

Aziz ELÇİN

(Romanya)

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Romanya Mecidiye'de açılan Kemal Atatürk İlahiyat ve Pedagoji Lisesi öğrencisi olan Aziz Elçin, Romanya'nın yıllarca Komünist bir rejimin idaresinde kaldığını, ancak şimdi Komünizmin yıkıldığını ve demokratik bir sistemin Romanya'ya hakim olduğunu belirtti.

Bu yeni dönemde Türkiye Diyanet Vakfı'nın açmış olduğu okul ve oralarda gösterdiği faaliyetler neticesinde İslâm'la tanıştıklarını ifade eden Elçin, "*Romanya'da bulunan ilahiyat ve pedagoji lisesi bizler için çok önemli bir rol oynamıştır. Neden; çünkü bizler ibadetin ne olduğunu bilemiyorduk, çünkü bizler namazın ne olduğunu bilemiyorduk. Bizleri yetiştirdiklerinden dolayı onlara teşekkür ediyoruz.*" dedi.

Romanya'yla ilgili önemli gördüğü bir kaç hususu dile getiren Elçin,

"*1. Romanya'daki dinî eğitim ve öğretim yaygınlaştırılmalıdır.*

2. Her eve bir dinî kitap kampanyası başlatılmalıdır.

3. Görev yapmakta olan soydaş imamlara hizmetiçi seminerler verilmelidir.

4. Romanya'da çeşili okullarda din dersi ve Türkçe dersi okutan soydaş öğretmenlerimiz hizmetiçi seminerlerle desteklenmelidir.

5. Diyanet Vakfımız, şu anda Babadağ Camiini yaptırmaktadır. Bunun yanında, şu anda Romanya'daki diğer camilerin bakım ve onarımı sağlanmalıdır.

6. Diğer devletlerden gelen farklı anlayışlara karşı, Türkiyemizin Romanya dinî eğitiminde daha etkili rol oynaması gerekir ve bilhassa ehli sünnet vel cemaat fonksiyonu daha iyi pekiştirilmelidir." dedi.

Mehmet KERVANCI

(Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü)

Türkiye Diyanet Vakfı olarak, özellikle ülkemizin dinî düşüncesinin gelişmesi ve ülkemizin birlik beraberliğinin pekişmesi doğrultusunda bazı hizmetler yapmaya çalıştıklarını söyleyerek konuşmasına başlayan Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü ve Mütevelli Heyeti Üyesi Mehmet Kervancı, bu hizmetlerden birinin de, Kutlu Doğum Haftası'nda gösterilen etkinlikler olduğunu söyledi.

Türkiye Diyanet Vakfı olarak, özellikle, eğitim ve kültür sahasında etkinlikleri daha çok geliş-

Mehmet KERVANCI

tirmeye gayret ettiklerini ifade eden Kervancı, "*Bu gayretlerimizden bazıları da, ülkemizin dışına uzanmış bulunmaktadır. Vakfımız, ilk önce 1992 - 1993 öğretim yılında, Azerbaycan'da, bir imam hatip lisesi ve ilahiyat fakültesi, ondan bir yıl sonra Kırgızistan'ın Oş şehrinde bir ilahiyat fakültesi, ondan bir yıl sonra Türkmenistan'ın Aşkabat Şehrinde bir ilahiyat fakültesi açmış. Bu sene de, Dağıstan ve Afganistan'da bir ilahiyat fakültesi açmıştır. Bunu, tamamen, ülkemizin Yüksek Öğretim Kurulu olan YÖK'ün bilgisi dahilinde, ülkemizdeki bir ilahiyat fakültesiyle, burada açılan fakültelerden birini kardeş yaparak açıyoruz.*

Önümüzdeki yıl da, yapılan bir protokol gereğince, Kazakistan İlahiyat Fakültesiyle bu sayı 6'ya ulaşacaktır. Bunun yanında, işte biraz önce bir öğrencimiz konuştu, Nahcıvan'da bir imam - hatip lisesi diyelim ona, biz ilahiyat ağırlıklı diyoruz ama. Bir de Romanya'da açılmıştır." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın yurt dışından bin, yurt içinden de üç bin öğrenciye burs verdiğini belirten Kervancı, bu hizmetlerin daha da geliştirileceğini söyledi.

Dinî bilgilerin edinilmesinde, doğru adresi bulmanın çok önemli olduğuna da işaret eden Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü Mehmet Kervancı, "*Doğru adres, Diyanet İşleri Başkanlığı'dır. Niye; İslâm Peygamberimizle başlamıştır ve onun vefatından sonra halifelikte resmileşmiş, bu resmi kimlik, Osmanlı'da şeyhülislamlıkla devam etmiş ve Türkiye Cumhuriyetinde Diyanet İşleri Başkanlığıyla bu çizgi devam etmektedir. Bu çizgi, çok önemlidir değerli kardeşlerim.*

Binaenaleyh, tabiî herkes imkânları ölçüsünde, dinin gelişmesine, hizmetin ilerlemesine gayret edecektir; ama, tereddütler esnasında, sanıyorum ki doğru adres Diyanet işleri Başkanlığı yayınları, hizmetleri ve onun yan kuruluşu olan Vakfın katkılarıdır. Özellikle, bu hizmetlerde, hanımlar, çok önemli bir yeri işgal etmektedir.

Bu eksikliği gören Vakfımız, kadın kollarımızı kurmuştur. Çok değerli öğreticileri, çok güzel hizmetler vermeye gayret etmektedirler." dedi.

Mehmet Kervancı sözlerinin sonunda öğrencileri tebrik ederek, Forumda gösterdikleri başarıdan dolayı kutladı.

Türkiye Diyanet Vakfından

DOĞUM YAPAN 15 ANNEYE ALTIN

Türkiye Diyanet Vakfı, Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle SSK Etlik Doğumevi'nde 02.05.1997 tarihinde doğum yapan 15 anneye altın hediye etti.

Türkiye Diyanet Vakfı, Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'in mesajlarını kamuoyuna yansıtmak amacıyla 28 Nisan - 04 Mayıs 1997 tarihleri arasında bir dizi etkinlik düzenlemiştir. Bu etkinlikler çerçevesinde Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları tarafından SSK Etlik Doğumevi ziyaret edilerek doğum yapan 15 anneye altın hediye edildi.

Annelere hitaben bir konuşma yapan Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları Başkanı Ayşe Sucu; Kutlu Doğum Haftası hakkında bilgi vererek, annelere geçmiş olsun dileğinde bulundu ve çocukların sağlıklı bir şekilde büyümelerini, vatana ve millete hayırlı birer evlat olmalarını temenni etti.

Türkiye Diyanet Vakfınca Düzenlenen

Lise ve Meslek Liseleri Arası Bilgi Yarışması

Sonuçlandı

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Kutlu Doğum Haftası faaliyetleri çerçevesinde "Öğrencilerin, sosyal ilimler alanındaki eğitim-öğretimi müfredat seviyesinde ve doğru olarak öğrenmesi; bu alandaki bilgilerin derinleştirilmesi; öğrencilerin, okulların ve velilerin Kutlu Doğum Haftası'na ilgilerinin sağlanması ve Hz. Peygamber sevgisinin yaygınlaştırılması" amacıyla Lise ve Meslek Liseleri arasında Genel Kültür Bilgi Yarışması düzenlenmiştir.

Ekim ayından itibaren illerde ve bölgelerde gerçekleştirilen yarışmada il ve bölge birincileri tesbit edilmiş,

1997 Türkiye genelinde düzenlenen Lise ve Meslek Liseleri arası genel kültür bilgi yarışmasında birinci olan Osmaniye İmam Hatip Lisesi öğrencileri plaketlerini alırken.

yarışmanın yarı final ve finali de 01.05.1997 tarihinde Kocatepe Camii Konferans Salonunda yapılmıştır. Öğrencilerin yoğun ilgi gösterdiği yarışmada **Osmaniye İmam Hatip Lisesi** birinci gelirken, **Giresun Lisesi** ikinciliği, **Denizli Merkez İmam Hatip Lisesi** üçüncülüğü, **Van Özel Serhat Lisesi** de dördüncülüğü aldılar.

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından birinci gelen okula 250 milyon TL. ödül verilirken okulun üç öğrencisine de 50'şer milyon TL. ödül verildi. Ayrıca İkinci gelen okula 200 milyon, okulun üç yarışmacı öğrencisine 40'ar milyon, üçüncü gelen okula 150 milyon, öğrencilerine 30'ar milyon, dördüncü gelen okula 100 milyon ve okul öğrencilerine de 20'şer milyon TL. ödül verildi.

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Lise ve Meslek Liseleri Arasında düzenlenen Genel kültür Bilgi Yarışmasında bugüne kadar toplam 2.560.000.000. TL. ödül dağıtıldı.

Yarı final ve final yarışmasına katılan sekiz okula birer plaket veren Türkiye Diyanet Vakfı, yarışmaya izleyici olarak katılan yaklaşık 700 öğrenciye de öğle yemeği vererek, kitap hediye etti.

Yarışmaya izleyici olarak katılan öğrenciler ile finale gelen öğrencilere Dedeman Otelinde yemek verildi.

İSLAMİ İLİMLER ARAŞTIRMA ÖDÜLÜ

Türkiye Diyanet Vakfı; Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle imî inceleme ve araştırmayı teşvik etmek amacıyla 1995 yılından bu yana her yıl, İslâm Dini ve Kültürü alanında yapılan ilmî bir araştırmaya ödül vermektedir. Bu amaçla açılan yarışma ilim çevrelerinde 3 yıldan beri büyük ilgi uyandırmıştır.

Yarışmaya katılan eserler, çeşitli ilim dallarında temayüz etmiş ilim adamlarından oluşturulan jüri tarafından titizlikle değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda;

"*Modernistlerin Sünnet Anlayışı*" isimli eseriyle ***Dr.İbrahim Hatiboğlu***, "*Sahabe'nin Sünnet Anlayışı*" isimle eseriyle ***Dr. Bünyamin Erul*** ve "*Kur'an ve Medeniyet*" isimli eseriyle ***Yrd.Doç.Dr. Erdoğan Pazarbaşı*** birinciliği paylaşmışlardır.

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından birincilik ödülü olarak konulan 250.000.000. TL. üç birinci arasında pay edilmiştir.

İmam-Hatip Liseleri Öğrencileri Arasında

HUTBE METNİ Hazırlama Yarışması

İmam-Hatip Lisesi öğrencilerine mesleki inceleme yapabilme alışkanlığı kazandırmak, mesleğe hazırlamak ve bu alandaki çalışmaları teşvik etmek amacıyla, Türkiye genelinde İmam-Hatip Liselerindeki öğrenciler arasında Hutbe metni hazırlama yarışması düzenlenmiştir.

Bu yarışmaya gelen yazılar Türkiye Diyanet Vakfı'nca oluşturulan jüri tarafından titizlikle değerlendirilmiş ve üç eser mansiyon ödülüne layık görülmüştür. Yarışma sonucunda mansiyon ödülü kazanan; Pendik İmam-Hatip Lisesi'nden Ahmet Kuzucu, Yenişehir İmam-Hatip Lisesi'nden Ümit Yaşar ve Siirt İmam-Hatip Lisesi'nden Rıdvan Benek'e Türkiye Diyanet Vakfı tarafından 10'ar milyon TL. ödül verilmiştir.

Türk Tasavvuf Musikisi Konseri

Türkiye Diyanet Vakfı Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi korosunca icra edilen "Türk Tasavvuf Musikisi Konseri".

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle düzenlenen, kültürel etkinlikler çerçevesinde Vakfımız tarafından Kocatepe Camii Konferans Salonunda, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi korosunca Türk Tasavvuf Musikisi konseri icra edildi.

Birinci tasavvuf musikisi konserine ilginin çok fazla olması sebebiyle, Milli Kütüphane Salonu'nda da Ahmet Hatipoğlu yönetiminde, Ankara Radyosu Türk Tasavvuf Musikisi Korosu tarafından ikinci bir Türk Tasavvuf Musikisi konseri icra edildi.

Millî Kütüphane Salonu'nda, TRT Ankara Radyosu "Türk Tasavvuf Musikisi Korosu" tarafından icra edilen konserden görüntüler.

Konsere katılanlar duygulu anlar yaşarken, ilginin bir hayli fazla olduğu gözlendi.

Balkanlar ve Kıbrıs Türkleri Arasında

NA'T YARIŞMASI

Kıbrıs ve Balkanlarda bulunan soydaş ve dindaşlarımızı ortak bir kültür zemininde buluşturmak, Kutlu Doğum Haftası faaliyetlerini bu sahalarda tanıtıp yaygınlaştırmak amacıyla geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da Balkan ve Kıbrıs Türkleri arasında N'at yarışması düzenlenmiştir.

Yarışmaya iştirak eden çok sayıda eser arasında yapılan incelemeler sonucunda Makedonya'dan Avni Engüllü birinci olurken, Bulgaristan'dan İsmail A.Çavuş ikinci, Romanya'dan Ali Selcin' de üçüncü oldular.

Ayrıca, Romanya'dan Ahmet İmran, Nasipali Rayme-Manye, Güner Akmolla ve Neriman İbrahim, Kosava'dan Şecaattin Koku, Bayram I.Rogovali ve Ahmet S.Iğciler, Yunanistan'dan Abdurrahman Tevfik, Makedonya'dan Enver Baki de mansiyon ödülüne layık görüldüler.

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından; yarışma neticesinde birinci olan Avni Engüllü'ye 400 Dolar, ikinci İsmail A.Çavuş'a 300 dolar, üçüncü Ali Sencin'e 200 Dolar ödül verilirken mansiyon alan diğer eser sahiplerine de 50'şer Dolar ödül verildi.

Na't

Cenab-ı Hak
Topraktan yarattı Adem'i,
Ol, dedi
Can geldi, oluverdi
Ve sonra
Secde etti melekler bile
Yaradanım emriyle...
Allah'ın lütfu ve hibesiydi Şit,
İlim ve hikmete sahipti İdris,
Nuh geldi cihana, kurtarmak üzere Adem neslini,
İnananların yanındaydı Hud.
Kainatı yaradanın değişmez kanunudur:
İman edenler kesinlikle kurtulur!
Bir kaç inanan ile kaldı Salih,
Yolunu kaybetmiş Lut kavminin taş yağdı üzerine
Helak olup gittiler.
Sapıkları, hak ve hakikate getirmeye çalıştı İbrahim
- Şu çocukla babası Kabe'yi yapacak, -
Diye konuştu melek
İsmail'i işaret ederek.
Tükenmedi sapıklar, sapıklıklar dinmedi,
İnsanlara İshak, Yakup, Yusuf geldi.
Bitmedi küfür, arttı giderek,
Böylesi kullara Eyyüp, Şuayb gerek.
Elinde asa, yarıldı deniz, geçiyor Musa,
Davud'ta bir ses, güç ile kuvvet
İnsana, cine hakim Süleyman.
Ya İlyas, Zülkifl, Yunus, Elyesa,
Zekeriyya, Yahya ve İsa!
Peygamberlerin efendisi Muhammed Mustafa
Rabbin kusursuz sevgilisi Muhammed Mustafa
Bize hakikat vesilesi Muhammed Mustafa!

Cehalet yürümüştü, gafletteydi insanlık
Çürüyen hakikatler, kalbe dolan pas tozu,
Her tarafta bir keder, bakan gözde dalgınlık
Akmaz oldu ırmaklar, kızgın güneş tutuldu.

Acı acı ses geldi, aslı kamış o neyden
Eser dahi yok idi, iman denen o şeyden.

Sıkıntı dolu anlar, göz değil kalpler ağlar
Ta fezaya yükseldi, figan ile fertyatlar

Merhameti bol Allah, acıdı kullarına
Yeni bir ışık saçtı karanlık yollarına:

Ey Allah'ın sevgilisi,
Selam sana.
Sende şefkat, merhamet senden,
Selam sana.
Yücelik sende, şefaat senden,
Selam sana.
Alemleri yaradanın Resulü
Selam sana.

Salat ve selam sana
Yücelerin yücesi.
Salat ve selam sana
Müminlerin can dostu.
Salat ve selam sana
Ümmetinin rehberi.
Salat ve selam sana
Ey Allah'ın habibi, elçisi, peygamberi!

- Allahümme salli ala Muhammedin -
Güzellik ne varsa alemde
üstündedir Ahmed'in.
Sen Allah'ın resulü, en sevdiği kulu sen,
Sen Mustafa'sı, Mahmudu sen,
Gösterdiğin yol ahlak edep yoludur
Bu yolu izleyenler, yaradanın hakikatlı kuludur.
Sen çaresizlerin hem kanadı hem kolu
Sen geldin de kalplerimiz imanla doldu.
- Esselamu aleyke eyyuhe'n-nebiyyu-

- Allahümme salli ala Muhammedin -
Ahlakın en üstünü
Hilkatinde Ahmed'in.
Sen şefkatli, ümmetine düşkün sen,
Sen Muhammed, Mahmud, Mustafa sen,
Mümine, öz canından dahi yakınsın sen,
Sen kainat efendisi, ululardan en ulu
Sen elçisin, sen Allah'ın mahbubu.
Güzel ahlakınla okşarsın sen her kulu.
- Esselamu aleyke eyyuhe'n-nebiyyu -

-Allahümme salli ala Muhammedin-
Adınla dört biryana saçarsın
Manasını Ahmed'in.
Ahmed sensin, Mahmud sen,
Sen Muhammed, Mustafa sen,
İslâm tacının çiçeği sen,
Sen, İslâm'ın gerçeği sen.
Acıkmışlığında gıdası insanlığın,
Susamışlığını gideren suyu,
- Esselamu aleyke eyyuhe'n-nebiyyu -

(acizlik insana muhsus
ne acizmiş kulunuz!
dökülecek mısralar
söylenmemiş sor niye
fahriye yazmaya gelmiş sıra
tac'ı demeye...
mâlum tükenmiş kelimeler
sözlük bile yetmiyor...
- haddimiz değil
hakkımızda söz söylemek-
çünkü
dur, dedi akıl
daha fazla yürüme
diyeceğin çok senin
belli
henüz bitmedi
avniyle yazdın ancak
yine gücün yetmedi...)

Peygamberlerin efendisi Muhammed Mustafa,
Adalete, gerçeklere, ihlas ile imana,
Allah yoluna davetin ışık saçtı cihana.
Yaydın inanç nurunu özün ile dört yana,
Sevgi ile muhabbeti yakın kıldın insana.

Risaletin tebliğ ettin, ümmetine yön verdin,
İlmin kılıcı elinde, öğüt verdin, öğrettin,
Bize hakikat vesilesi Muhammed Mustafa!
Yüce dini tadbik ettin, ettirdin her kuluna,
Emaneti tevdi ettin, yaklaştın yaradana.

Efendiler efendisi, ey hatemü'l enbiya,
Amelinle, her yönünle rehber kaldın İslam'a
Kavmine Peygamber, ümmetine resulsun,
Mükafatın en üstünü yalnızca senin olsun,
Rabbin kusursuz sevgilisi Muhammed Mustafa!

Avni Engüllü

İLKOKULLAR ARASI ŞİİR YARIŞMASI

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Türkiye Diyanet Vakfı tarafından geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da öğrencilerin duygularını şiirle ifade etmelerine yardımcı olmak, dolayısıyla yeni kabiliyetlerin ortaya çıkarılmasını sağlamak ve Hz.Peygambere olan ilgi ve sevgiyi yaygınlaştırmak için Türkiye genelinde İlkokul öğrencileri arasında bir şiir yarışması açılmıştır.

Yarışma neticesinde ***Murat Şeşen*** "*Bugün Bayrammış*" şiiriyle birinci olurken, "*Aklıma Hep Allah Gelir*" şiiriyle ***Ferhat Polater*** ikinci, "*Sevgili Peygamberim*" isimli şiiriyle de ***Özlem Aslan*** üçüncü geldiler.

Ayrıca Kadir Baynal, Fatma Gencer ve Serdar Özçetin'in şiirleri de mansiyon ödülüne layık görüldü.

Yarışmada birinci gelen Murat Şeşen'e Türkiye Diyanet Vakfı tarafından 40 milyon TL., ikinci Ferhat Polater'e 30 milyon TL. üçüncü Özlem Aslan'a 20 milyon TL. ödül verilirken, mansiyon ödülüne layık görülen Kadir Baynal, Fatma Gencer ve Serdar Özçetin'e de 10'ar milyon TL. ödül verildi.

BUGÜN BAYRAMMIŞ

Ağlıyorum sabahın seherinde garip ve sessiz
Sızlıyor yüreğim yaram merhemsiz
Geçiyor yine günümüz, bugün dünden farksız
Kim demiş bugün bayrammış?

Ortam ne sessiz, millet bayramlığını almış
Koyunlar köşelere teker teker bağlanmış
Gurbet, hasret, özlem, acı, ızdırap, yanan yürek
Kim demiş bugün bayrammış?

Garip başlar boynu bükük dururken
Sıcak yuvasına, garip anasına özlem duyarken
Ya Azerbaycan kan gölüne dönerken
Kim demiş bugün bayrammış?

Keşmir'de, Hatani'de sular akmazken, bülbül ötmezken kederden
Afrika'da mazlum aç, kabuk toplarken yerden
Çeçenya'da ceset fışkırırken, tankların çelik paletlerinden
Kim demiş bugün bayrammış?

Bayrammış da neden gülmüyor Müslüman?
Müjdelememiş mi mükafatını yaradan
Halâ yarası dinmedi mazlumun, yıllar geçti de aradan
Kim demiş bugün bayrammış?

Murat Şeşen

AKLIMA HEP ALLAH GELİR

Nefes alıp verdiğimde,
Yemek yeyip içtiğimde,
Güneş, aya baktığımda,
Aklıma hep Allah gelir.

Sabah olup kalktığımda,
Akşam olup yattığımda,
Yıldızlara baktığımda,
Aklıma hep Allah gelir.

Ekvatoru, kutapları,
Farklı farklı mevsimleri,
Düşündükçe bitkileri,
Aklıma hep Allah gelir.

Kuzuları, oğlakları,
Çiçekleri, böcekleri,
Seyrettikçe balıkları,
Aklıma hep Allah gelir.

Yazı, kışı, baharı,
Gökte uçuşan kuşları,
Düşündükçe deryaları,
Aklıma hep Allah gelir.

Ferhat Polater

SEVGİLİ PEYGAMBERİM

Her sözü bir ışık,
Çağların ötesine.
Gören gözler kamaşık,
Sevgili Peygamberim.

Seni gören bir çocuk,
Olmak isterdim ne çok...
Gül yüzün bir tomurcuk,
Sevgili Peygamberim.

Uyumadan önce gece,
Gir rüyama sen diye,
Dua ederim gizlice,
Sevgili Peygamberim.

Müslümanız ne mutlu,
Dinimiz İslâm kutlu,
Herkes senden umutlu,
Sevgili Peygamberim.

Özlem Aslan

İlkokullar arası Şiir yarışmasında ödül alan öğrencilere ödüllerini Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Danışma Kurulu Üyesi Prof.Dr. Bahaeddin Yediyıldız verdi.

Türk Dünyasının D

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle ilki 1995 yılında düzenlenmeye başlanan Uluslararası İlmî sempozyumun bu yıl üçüncüsü Ankara, İzmir ve İstanbul'da gerçekleştirildi. Sahasında uzman bir çok ilim adamının katıldığı toplantıda "Türk Dünyası'nın Dinî Meseleleri" konusunda çeşitli tebliğler sunuldu; tebliğler müzakere edildi ve bu konuda fikirler üretilerek, problemlere ışık tutulmaya çalışıldı.

Yurtiçi ve yurtdışından çok sayıda ilim adamının katıldığı toplantının açış konuşmasını yapan Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Danışma Kurulu Koordinatörü Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay; Türkiye Diyanet Vakfı'nın 1989 yılından itibaren Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (S.A.V.)'in doğum yıldönümü, sosyal, kültürel, dinî ve millî faaliyetlerle kutladığını ifade ederek, Kutlu Doğum Haftası etkinliklerinden bahsetti.

Uluslararası seviyede düzenlenen bu tür ilmî toplantıların da, problemlerin ortaya konması ve çözüm yolları araması açından önemli olduğuna işaret eden Bolay, bu sempozyumda sunulacak tebliğler ve yapılacak müzakereler neticesinde güzel sonuçların ortaya çıkacağını ümit ettiğini de dile getirdi.

Türkiye'de, bugün aydınlar ile halk arasında, kökleri eskilere uzanan bir birleşememe problemi yaşandığını belirten Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay, "*Bunda, çeşitli alanların eksik bilinmesinden doğan sonuçlar belki rol oynamıştır, oynamaktadır; ama, zihniyet farklılığı herhalde daha çok rol oynamaktadır. Yani, sen şu gruptansın, ben bu gruptanım, Türkiye şöyledir, falan böyledir gibi isimlendirerek gruplara bölmek suretiyle, Türkiye'yi bir noktaya götürmek, herhalde doğru da değil, mümkün de değil. Yalnız, burada rol oynayan esas amil, dinimizde, din ile ilmî birbiriyle asla bağdaşmayan, birbirine düşman, akıl geldiği zaman ilmin ortadan kalkması gerektiğine inanan iki ayrı kategori vardır. Bu da, aydınlanmadan gelen bir ayrıştırmadır.*" dedi.

...nî Meseleleri

Bu anlayış ile, kendi kendimizi, kendi içimizde, kendi dinimizle kavga halinde bıraktığımızı belirten Bolay, *"Modern fiziğin babası sayılan bir adamın kitabında çeşitli makaleler var. En son makalesi de* "Din ve İlim" *başlığını taşımaktadır; fakat, maalesef, bu makale Türkçeye çevrilmemiştir. Bu makalede, uzun uzun dinin eğilimini ve ilimle olan münasebetlerini açıklıyor ve sonra da şu soruyu soruyor* "din ve ilim, aynı anda, insan zihninde bir arada bulunabilir mi?" *Cevabı da* "evet, bulunabilir, bulunmalıdır. Din ilmin karşıtı değil, mütemmimi, tamamlayıcısıdır; çünkü insan bunlarla bütünleşir." *demektedir."* dedi.

Namık Kemal Zeybek • Devlet Bakanı

Hz. Muhammed'in doğumu, insanlık tarihinin en büyük olayıdır.

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından düzenlenen Uluslararası İlmî Sempozyum'u İslâm tarihinin en büyük olayı olarak nitelendirerek konuşmasına başlayan Devlet Bakanı Namık Kemal Zeybek, insanlık tarihinde, insanları, Hz. Peygamber'in doğumu kadar etkileyen başka bir hadisenin olmadığını ifade etti. Hz. Peygamberle birlikte, insanoğlunun adeta yeniden yoğrulduğunu ve yeniden var olduğunu söyleyen Bakan Zeybek *"Bu tesir, Müslüman olanlara doğrudan, Müslüman olmayanlara da dolaylı olarak yayılmıştır. Yani, yeryüzünde Hazret-i Peygamber'in çağrısına muhatap olmayan veya o çağrıdan etkilenmeyen hiçbir topluluk yoktur. Her topluluğu, doğrudan yahut dolaylı olarak etkilemiştir. Onun için Hazret-i Muhammed'in doğumu, insanlık tarihinin en büyük olayıdır. Çünkü, Hazret-i Peygamber'in ulaştığı düzey, insanın ulaşabildiği en yüksek bilinç düzeyidir. Biraz daha tasavvufî düzeyde söylersek, Hazret-i Muhammed'te tecelli eden bilinç; varlığın, var olanın en yüksek seviyesidir. Onun için Hazret-i Muhammed Fahri Kainattır, onun için evrenlerin övüncüdür; işi doğru almak lazım."* dedi.

Hazret-i Peygamber ve onun çağrısı Kur'an-ı Kerim'in gelmemesi durumunda bugünkü çağdaş medeniyet, teknoloji ve bilimin de varlığından söz etmenin mümkün olamayacağını ifade eden Namık Kemal Zeybek, *"Bunu İslâm'ı Doğru anlamalı diye söylüyorum, Müslümanlar İslâm'ı böyle anlasın, böyle yorumlasın diye söylüyorum. Bu söz şuradan çıktı: Bugünkü medeniyetin, yani Batı'nın, Avrupa'nın öncülüğünde, bugünkü medeniyetin, teknolojinin, ilim birikiminin, bilgi çağının temelinde İslâm medeniyetinin olduğu tartışılmaz bir gerçek. İbn–i Sina olmasaydı, insanlar, çağdaş tıp bilgisini öğrenemezdi. İbn-i Sina'dır dünyaya tıp bilimini öğreten. Asırlarca, Avrupa'da İbn-i Sina'nın kitapları okutuldu. Tıp bilimini ondan öğrendiler."* dedi.

Namık Kemal Zeybek • Devlet Bakanı

> Bugün, ne kadar medeniyet varsa, hepsinin temeline bakın, bu medeniyeti oluşturan bilimlerin tamamı İslâm medeniyetinin ürünleridir.

Bugün, ne kadar medeniyet varsa, hepsinin temeline bakıldığında medeniyeti oluşturan bilimlerin tamamının İslâm medeniyetinin ürünleri olduğuna dikkat çeken Devlet Bakanı Namık Kamel Zeybek, *"Cebir, optik, tıp, gökbilim, yerbilim; yani Harizmi, Cabir, Biruni, Farabi, Uluğbey... Sözünü ettiğimiz bunlar. Geometriyi bir yana bırakın, eski Yunanda oluşan; bilim namına ne kalırsa geride, tamamı İslâm medeniyetinin ürünleridir. Bütün bilimlerin temeli matematikse, eğer* "matematik olmazsa bilim olmaz" *sözü bir gerçekse,* "matematiğin girmediği bilim bilim değildir" *sözü doğruysa ve ma-*

tematiğin temelinde rakamlar varsa, sayılar varsa, bu sayıların İslâm medeniyetinde ortaya çıktığı da tartışılmaz bir gerçek değil midir?

Bir devrim yapıp, bir inkılap yapıp, şimdi kullandığımız rakamları Batı'dan aldık dedik; ama, hâlâ çokları bilmez ki, bu rakamlar, İslâm medeniyetinin ortaya çıkardığı rakamlardır. Endülüs'te ortaya çıkmıştır, Endülüs'ten Avrupa almıştır. Rakamlar olmazsa, ondalık sistem olmazsa; bilim olur muydu, aritmetik olur muydu? Bütün bunları İslâm medeniyeti ortaya çıkarmıştır." dedi.

İslâm medeniyetinin iki temel merkezi olduğunu, bunlardan birisinin Endülüs, diğerinin de Türkistan olduğunu ifade eden Namık Kemal Zeybek konuşmasına şöyle devam etti. *"Medeniyet, Endülüs'te, Orta Asya'da, yani Türkistan'da ortaya çıkmıştır. İşte Farabi, Biruni, Cabir, Harezmi, bunlar Türkistan'ın ünlü âlimleridir. Uluğbey belki, yeryüzünde parlayan son ilim güneşi ve gökbilimin en büyük ustasıdır.*

Kur'an-ı Kerim'de 750 ayet, ilmi ve araştırmayı emrediyor diye niye söylemeliyiz; çünkü ne yazık ki Müslümanlar, Müslümanlık gururunu kaybetmiştir... Öyle olmasaydı koca Türkistan bu hale gelir miydi? Öyle olmasaydı başkaları gelip de Türkistan üzerinde hakimiyet kurabilirler miydi?

Burada, temel meseleye geliyorum ve çok ince bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum. Türkistan'da, Türk dünyasında hatta, müstevlinin istilası gerçekleştiği zaman, yahut 70 yıl önceki Ateist Komünist diktatorya, Türkistan'da din dahil tüm millî değerleri yasakladığı zaman, mevcut olan bir din anlayışı vardı. O din anlayışı yok edildi. O din anlayışı gerçeküstü varlık değildi. Uyanık olalım, ayık olalım ve bu gerçeği görelim. Bu gerçeği görmeden konulara başlarsak, hiçbir çözüm bulamayız.

Onun için, İslâm'ın gerçeğini bilen, İslâm'ın gerçeğini bildiğini iddia eden, İslâm'ın, İslâm medeniyetinin ve İslâm medeniyetinin, bugünkü medeniyetin temelinde olmasının derin hikmetini kavrayan insanlara düşen bir borç var; İslâm'ın gerçeğini, bütün o tarihî, tarihî birikimden ayırarak, ilmî olanı, İslâmî olanı, gerçek Müslümanlığı bütün İslâm dünyasına, Orta Asya'ya, Türkistan'a yaymak, en küçük bilgi kırıntısına sahip olan herkes için bir borçtur.

Bu sözlerimin Türkiye'ye yönelik hiçbir çağrısı yok mu; var. Bu sözlerimde, Türkiye'nin de, bizim de, Türkiyelilerin de ders alması gereken çok gerçekler var. Onun için, İslâm lazım, İslâm yaşatıcı, İslâm ihya edici, islâm yüceltici; ama, hangi İslâm?.. Fatih'in İslâm'ı, Kadızadelilerin İslâm'ı. İkisi de Müslüman diye ortaya çıktı. Ama, Hazret-i Fatih hem bir İslâm bilgini idi, hem bir mutasavvıftı, bir sufi idi, Akşemsettin'in dervişi idi, hem de bir riyaziye bilginiydi ve Uluğbey'in öğrencisi Ali Kuşçu'ya gel Türkiye'ye, attığın her adıma bir altın vereceğim diyecek kadar bilimin değerini bilen bir adam. Çünkü o, bilim tahsili, kadın ve erkek her Müslümana farzdır diyen adamdı. Ama, ondan sonra gelen Kadızâdeliler hareketi, İslâm namına ortaya çıkmış ve medreselerden akıl bilgilerini "bunlar bidattır" diye kaldırmışlardır. Felaketimizin, çöküşümüzün, büyük Osmanlı'nın çöküşünün sebeplerini niye başka yerlerde arıyoruz.

Hangi İslâm sorusu, çok önemli bir sorudur. İslâm; ama, hangi İslâm?.. Kadızadeliler Islâm'ı mı, Hazret-i Peygamber'in İslâm'ı mı? Birisi yaşatıcı ve yüceltici, diğeri çökerticidir. Çünkü, din ile hayat, din ile gelişme, din ile kalkınma arasında son derece keskin bir ilişki vardır; çünkü, din, insanların zihnî muhtevasını oluşturur, hayata bakışını oluşturur ve zihnî muhteva, hayata bakış da, insanların eylemlerine yol açar. Eğer kafalarda biriken, Kadızadelilerin kafasıysa, Kadızadelerin anlayışıysa, o ülkede gelişmeden eser olmaz. Eğer kafalara Hazret-i Peygamber'in gerçek İslâm'ı, Kur'an-ı Kerim'in gerçek İslâm'ı girmişse, o ülkede gelişme kaçınılmazdır, kimse engelleyemez, isteseniz de engelleyemezsiniz."

Türkistan

I. OTURUM

Oturum Başkanlığını Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay'ın yaptığı Sempozyumun I. Oturumuna, konuşmacı olarak, Dr. Hakan Yavuz, Dr. Seyfettin Erşahin ve Doç.Dr. Mustafa Erdem katıldılar.

Dr. Hakan Yavuz

Oturumun birinci tebliğcisi Dr. Hakan Yavuz; Orta Asya'da, özellikle Fergana Vadisinde yaptığı bazı araştırmalardan edindiği sonuçları "***Orta Asyadaki Efsanevî İslâm***" başlığı altında anlatttı.

Dr. Yavuz bu bildirisinde; Türkistan coğrafyasındaki dinsel kavram ve sembollerle yansıtılan siyasî kültürel oluşumları, toplumsal hafızanın yeniden inşa edilme süreci olarak ele aldı.

Bu olayı, toplumsal hafızanın yeniden inşa edilmesi, değişik bir ifadeyle anlam haritasının Türk - İslâm haritasında yeniden yoğrulması seklinde karşımıza çıktığını ifade eden Dr. Yavuz, bu hafızanın veya anlam haritasının oluşumunu üç aşamada ele aldı.

Birinci kısımda, Orta Asya'daki İslâmî hareketlerle ilgili olarak, Aleksandır Berrington'ın ortaya çıkardığı tezleri ele alıp, bu tezlerin çalışmalarını ne yönde ve nasıl etkilediği üzerinde durdu.

İkinci kısımda, efsane İslâm olarak adlandırdığı Orta Asya'daki halk katındaki İslâm'ın oluşumu ve bu İslâm'la sivil İslâm arasındaki ilişkilerin Orta Asya'daki globalleşmenin sonuçları açısından nasıl etkiler oluşturduğu üzerinde durdu.

Üçüncü kısımda ise, Orta Asya'da Vahabilik, Şiilik vb. tarikların ve mezheplerin fazla etkili olmadığını, en etkili cemaatin Nurculuk olduğunu iddia etti.

Dr. Yavuz, Orta Asya toplumlarında yaşayan müslümanların Sovyet dönemindeki baskılar ve değişik etkiler sebebiyle İslam'ı farklı şekilde anlamaları neticesinde, Orta Asya'da üç çeşit İslâm anlayışının ortaya çıktığını söyledi. Bunların devlet eksenli İslâm, mahalli eksenli İslâm ve efsanevî İslâm olduğunu söyleyen Dr. Yavuz, "*Devlet eksenli İslâm, daha çok devlet eliyle dinin kontrolü amacıyla meydana getirilen kurumlar etrafında oluşurken, mahallî İslâm daha çok mezarlıklar ve türbeler etrafında şekillenmiştir. Buna ek olarak üçüncü İslâm da Efsanevi İslâmdır. Mesela, Fergana Vadisinde, Hazret-i Ali'ye ait olduğu iddia edilen 7 tane mezar var ve bu 7 mezarın etrafında şekillenen bir İslâm anlayışı var.*" dedi.

Daha çok efsanevî İslâm anlayışı üzerinde duran Dr. Yavuz "*Efsanevî İslâm, genellikle sözlü kültüre dayanan bir İslâm'dır. Orta Asya'da Sovyetler döneminde yazılı kültürün aracı ve kurumları olan üniversiteler ve matbuatlar, genellikle devlet elinde olduğu için, halk, İslâm'ın şuurunu kitaba değil de, coğrafyaya yazmıştır. Her yörede, her taşta, her toprakta Hazret-i Ali ile ilgili, Düldülle ilgili, Zülfikârla ilgili bir İslâm hikâyesi vardır. Yani, hikâyelere dayanan bir İslâm anlayışıyla Orta Asya'da karşı karşıyayız.*" dedi.

Efsanevî İslâm olarak ortaya çıkan İslâm anlayışının; demokrasiye ve sivil toplumun oluşumuna daha elverişli olduğunu da belirten Yavuz, "*Bir başka deyişle, hem otoritenin olmayışı ve zayıflığı, ayrıca yoruma açık oluşunun, burada, İslâm'ın demokratikleşmesi için gereken ortamı hazırladığını görüyoruz.*" dedi.

Orta Asya toplumlarında efsanevî İslâm'dan da şunu kastettiğini söyledi. "*Bireylerin birbirleriyle, aile ve mahalle içindeki günlük ilişkilerini tanımlayan, iyiyi ve kötüyü birbirinden ayıran prensip ve ilkelerin, hikâyelerle somutlaştırılarak korunması ve yeniden üretilmesidir. Kısacası, efsaneler, ahlâklı insanın prototipini çizmekte ve mevcut ilişkilerin gözden geçirilmesi için bir kavramsal çerçeve olmaktadır.*" dedi.

Orta Asya'daki kültürel dokunun korunmasında, efsanelerin etkili olduğunu ifade eden Dr. Yavuz, "*o efsanelerle beraber şehirlerdeki mahallelerin ve mahalle etosunun, mahalle ruhunun da etkili olduğunu görüyoruz ve bu mahalle-*

lerin etrafında yine kutsal coğrafya kabul edebileceğimiz mezarlıklar ve türbelerin de, manevî düzenin veyahut da manevî çerçevenin oluşturulmasında son derece rolü olduğunu görüyoruz." dedi.

Orta Asya'daki İslâm'ın, devlet ekseninde gittiği müddetçe başarısız olacağına inandığını söyleyen Yavuz, "*Devlet öncülüğünde değil, ama, Orta Asya'da yeniden oluşacak olan burjuvazinin öncülüğündeki bir İslâm'ın canlanmasının, hem Orta Asya için, hem de Türkiye için son derece sağlıklı sonuçlar doğuracağına inanıyorum.*"dedi.

Dr. Seyfettin Erşahin

Dr. Seyfettin Erşahin sunduğu tebliğinde "***Bağımsızlık Sonrasında Türkistan Cumhuriyetlerinde Dinî Yapılanma***" konusunu anlattı.

Başta Türkistanlılar olmak üzere, eski Sovyetler Birliği mensuplarının, dinsiz bir toplumun olamayacağını, acil diye nitelendirilebilecek bir tepkime döneminden sonra anladıklarını ve bu kaybın telafisi için gerekli düzenlemelerin yapılması ve tedbirlerin alınması yönünde gayret sarfettiklerini belirten Dr. Erşahin, "*Ancak, bu yeni dönemde, dinin ve dinî kurumların, toplum, devlet, siyaset ve eğitimle ilişkilerinin düzenlenmesi gibi ağır bir sorumlulukla karşı karşıya kalmışlardır.*" dedi.

Yeni dönemde İslâm'ın, Türkistan cumhuriyetlerindeki yerini belirleyen etkenleri, iç etkenler ve dış etkenler olarak ikiye ayıran ve iç etkenlerin başında ulemanın tutumunun geldiğini ifade eden Dr. Erşahin, "*Din adamları, dine karşı havanın yumuşamasından yararlanarak, dinin yeni dönemdeki rolü hakkında görüşlerini açıklamışlar, dinin toplum hayatındaki birleştirici rolü ve İslâmın sosyal, kültürel ve içtimai alanlardaki faydalarını vurgulamışlardır. İkinci etkili bir grup, aydınlar ve bilim adamlarıdır. Daha Gorbaçov'un son yıllarında, dinin varlığı kabul edilmiş, Marksist, Leninist teoriye ters düşme pahasına bile olsa, yine de uzlaşma yoluna gidilmiş; hatta, sosyal, ekonomik, ahlakî, psikolojik çöküntüleri onarmanın yolları aranırken, dinden yararlanmak ihmal edilmemiştir.*" dedi.

Din adamlarının ve bilim adamlarının, dinin gerekliliği konusundaki bu yaklaşımlarından sonra, üçüncü etkeninde siyasilerin tutumu olduğunu belirten Dr. Erşahin, "*Siyasilerin de dinin gereğini her vesileyle vurguladıklarını söyledi.*" dedi.

Bağımsızlık sonrasında, Orta Asya cumhuriyetlerinde, üç siyasî eğilimin ortaya çıktığını belirten Dr. Erşahin bunları şu şekilde sıraladı:

"*Bunlardan birincisi, komünist partisinin bir nevi devamı niteliğindeki sosyal demokrat hareketlerdir.*

İkincisi, milliyetçi hareketler.

Üçüncüsü de, adına İslâmî denen siyasî hareketler."

Bu gruplardaki sosyal demokratların çoğunun ülkede iktidarı ellerine aldıklarını belirten Dr. Erşahin, "*Bunlar, Sovyet dönemindeki din - devlet ilişkilerini, dinin lehine biraz yumuşatarak devam ettirmenin siyasî ve sosyal istikrar bakımından daha uygun olacağını savunmuşlardır.*

Milliyetçi partiler ise, dinin milliyet ile bütünleştiğini belirterek, din ve dinî kurumlara daha çok özgürlük tanınmasını, eskiden olduğu gibi, toplumun ahlâk, kültür ve sosyal dokusunda dinin yapıcı ve hamleci rolünü almasını istemektedirler." dedi.

Türkistan cumhuriyetlerinde İslâmî Rönesans, İslâmî uyanış, İslâmî demokrasi gibi adlarla kurulan siyasî partilerin, İslamcı siyasî eğilimler olarak bağımsızlığını yeni kazanan bu devletlerin, 70 yıl önce kaldıkları yerden başlayarak, İslâmî birer rejime sahip olmasını istediklerini de belirten Erşahin, "*Ancak, bunlar Türkistan ve Tacikistan'da kazandıkları kısmî başarı dışında, diğer cumhuriyetlerde önemli bir varlık gösteremeden siyaset sahnesinden çekilmişlerdir. Bugün, Türkistan'da, ciddî anlamda bir İslâmî siyasî hareketten söz edilemez.*" dedi.

Dr. Seyfettin Erşahin, tebliğinde, bağımsızlıkla beraber Türkistan cumhuriyetlerinin, hemen hemen tamamında, din ve vicdan özgürlüğü hakkında yeni kanunlar çıkarıldığını da belirterek, bu kanunlarda dinî hürriyetin sağlandığını, dinî kurumların devlet bünyesinde nasıl teşkilatlanacağının da açık açık ortaya konulduğunu söyledi. Bu kanunların genel mahiyetini kısaca belirten Erşahin, din ve vicdan özgürlüğü kanunlarında açıkça şunların ortaya konduğunu belirtti; "*Din, cemaatlerin işidir, yönetimi cemaatlere bırakılmalıdır; Sovyet döneminde*

olduğu gibi. Ancak, cemaatlerin birer dinî teşkilatı mahiyetindeki dinî idareler ile devlet arasındaki ilişkilerde, devlet kurumu niteliğindeki bir idare ile düzenlenmelidir. Bu bakımdan, Orta Asya cumhuriyetlerinin temel kanununda, belki millî devletin bünyesine uygun, bir millî dinî teşkilat oluşturulmuş, dinî idare oluşturulmuş; bu dinî idareyle devletin arasındaki ilişkileri sağlayacak ilkeler de, din komisyonu veya dinî komite gibi, Bakanlar Kurulu nezdinde bir birim oluşturulmuş ve dinî yapılanma devlet bünyesinde böylece sağlanmıştır." dedi.

Doç.Dr. Mustafa Erdem

Doç.Dr. Mustafa Erdem "***Türk Dünyasının Dinî Problemleri***" konulu bir tebliğ sundu.

Türk dünyası, bağımsızlığına kavuşmakla birlikte, sadece bağımsızlık problemlerini aşabildiğini; ancak bunun yanında, bugün Bağımsız Devletler Topluluğu çerçevesinde yeniden bütünleşme ihtiyacı hissederek, Rusya Federasyonu çevresinde ancak ayakta durabilecekleri kanaatında olduklarını belirterek konuşmasına başlayan Doç.Dr. Mustafa Erdem, bugün, Orta Asya'daki Müslüman Türklerin dinî problemlerinin temelinde, geçmişe bağlılığın, zaman içerisinde ortaya çıkan ilmî ve teknolojik gelişmelere ayak uyduramamanın yattığını söyledi.

Doç.Dr. Mustafa Erdem bu problemleri, ana hatları itibariyle şu başlıklarla anlattı.

- Dinî kurumsallaşma

Dinî kurumsallaşmada yeterli tecrübe ve birikime sahip olmayan bu ülkeler bir model arayışına girmişler fakat henüz bu alandaki çalışmalarını tamamlayamamışlardır.

Din hizmetleri konusunda arz - talep dengesini kuramamışlardır.

- Din eğitimi,

Komünizmin dine karşı bilinen tutumu dolayısıyla Türkistan'daki din eğitim kurumları ve onları ekonomik olarak destekleyen vakıflar kapatılmış ve el konulmuştur. Böylece din eğitimi yok denecek seviyeye düşmüştür.

Günümüzde Türk dünyasında iç istek ve dış destek sayesinde din eğitiminde kısmî bir canlanma başlamıştır. Ancak alt yapı yetersizliği ve geçmişe bağımlılık dolayısıyla bu alanda yapılan çalışmaları ve açılan kurumları yeterli saymak mümkün değildi. Zira bu alanda Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Azerbaycan, Türkmenistan ve Kırgızistan'da açılan ilahiyat fakülteleri dışında ciddi din eğitimi veren kurum bulunmamaktadır.

- Din adamı yetersizliği,

Komünizmin, dinî, "***kitleleri uyuşturan afyon***" olarak nitelemesi, dine ve din adamlarına karşı olumsuz bir tavır ve baskı sebebi olmuştur. Dolayısıyla din adamı yetiştirecek kurumların tamamı kapatılmıştır. Böylece din eğitimi çok kapalı ve zor şartlar altında, aile içi eğitime dönüşmüş ve bu meyanda sünnet, nikâh, cenaze, techiz ve tekvin gibi dinî pratikleri ve kültürü yaşatacak sınırlı bilgiye sahip mollalar kendi imkân ve birikimleri sonucu dinî problemlere çözüm aramışlardır.

- Dinî literatür yetersizliği,

Bugün Türk dünyasının kendi dinlerini öğrenebileceği ciddi bir kaynağı bulunmamaktadır. Rusça'nın bölge halkının ortak dili haline gelmesi, Türk cumhuriyetlerinin kendi dillerini tam anlamıyla geliştirememiş olması ve aralarında lehçe farklılıklarının bulunması, Türkçe'nin Kril alfabesiyle ifade edilmesi, Türk dünyasında dinî kaynak temini için yapılacak çalışmaları güçleştirmektedir.

- Malî kaynak yetersizliği,

Türk cumhuriyetlerinin ekonomik alanda karşı karşıya kaldıkları sıkıntı dolayısıyla, din eğitimi alanına yeterli kaynak aktarımı yapılamamaktadır.

- Mabed konusu,

Eski Sovyetler Birliği zamanında, Türk dünyasında hemen hemen bütün camiler, mescid ve medreseler yıkılmış veya amaçları dışında kullanılmıştır. Bağımsızlık sonrası bu konuda büyük bir boşluk olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak zaten geçim sıkıntısı çeken fakir insanların ilk etapta bir mescid veya medrese yapması maddeden imkansızdır. Hal böyle olunca Müslüman halk mabed konusunda kardeş Müslüman devletlerin yardımlarını da sağlamak zorunda kalmıştır. Fakat zaman içinde bunların da bazı mahsurları ortaya çıkmıştır.

- Etnik bölünme,

Sovyetler Birliği döneminde, özellikle Stalin zamanında Türkler farklı etnik yapıdan oluşan ve farklı dilleri konuşan ayrı milletler

olarak bölünmüştür. Bugün Türk cumhuriyetleri kendilerinin Türk atanın balaları olduğu gerçeğini unutmuş ve Türk kelimesinden kaçar duruma gelmişlerdir.

- Misyoner faaliyetleri,

Bu gün Türk dünyası ciddi bir misyonerlik baskısı altındadır. Büyük çoğunluğu Müslüman olan bu bölgelerde Komünizmin olumsuz etkileri sonucu dinî değerlerinden mahrum kalan insanları misyonerler kendi amaçları doğrultusunda kullanmak için yoğun bir çaba harcamaktadırlar.

- Yıkıcı faaliyetler,

Türk dünyasında İslâm adına da bazı farklı çalışmalara şahit olunmaktadır. Nitekim Şiiler, Vehabiler, İsmaililer, Bahailer kendilerini besleyen ekonomik durumu iyi güçler tarafından desteklenmekte ve bölgedeki karmaşayı büsbütün artırmaktadır. Buna mukabil Müslümanlar çeşitli şekillerde ve sinsice yürütülen misyoner faaliyetlerine ve zararlı dinî cereyanlara karşı yeterli bilgi ve tecrübe birikimine sahip değillerdir. Çünkü misyonerler daha çok İslâmî kavramları kullanmakta, İslâm adına hizmet getirdiğini iddia edenler de en doğru yolu kendilerininki olduğunu söylemektedirler. Bu sebeple de İslâm adına bölgeye gelen dinî bilgi ve fikirler yöre insanları arasında farklı grupların oluşmasına ve nifak hareketlerinin başlamasına zemin oluşturmaktadır.

- Hurafe ve batıl inanışlar,

Sovyet rejimi döneminde baskı ve sistemli tahribat sonucu dinî unsurlar arasına dinî olmayan (hurafe ve bidat) unsurlar girmiştir. Böylece din adına uygulanan bu yabancı unsurlar uzun zaman içinde dinin özü olarak anlaşılmış ve bugün terkedilmesi yönündeki bazı uyarılar, dinden çıkma olarak yorumlanmıştır. Buna mukabil çeşitli sebeplerle uzun süre uygulanamayan dinî pratikler ve anlayışlar, din dışı olarak nitelenebilmiştir.

- Tarihi şahsiyetler,

Türklerin Müslüman olduktan sonra İslâma yaptıkları hizmet Türk-Türk olmayan, Müslüman-Müslüman olmayan, herkes tarafından bilinmektedir. Özellikle İslâmî ilimlerin tedvin edilmeye başlandığı dönemlerde bu hizmet en üst seviyeye çıkmış, neredeyse Türk asıllı âlimler tarafından yürütülmüştür. Bu ilim adamlarının büyük çoğunluğu bugünkü Türk dünyasında ve Türkler arasından çıkmıştır. Ancak Türk dünyasının yeniden kaynaşması için bir zemin teşkil edecek bu İslâm dünyasının öğünç kaynağı ilim adamlarının defnedildiği yerlerin bir çoğu bilinmemekte ve bu mübarek insanlar tanınmamaktadır.

- Medya, basın-yayın

Türk dünyasının en zayıf olduğu alanlardan birisi de budur. Bu ülkelerin hiçbirinde dinî hizmetlere katkı ve din adamları arasında iletişimi sağlayacak ciddi bir yayın organı bulunmamaktadır. Buna mukabil misyonerler o ülkelerin televizyonlarının en hareketli saatlerini satınalmak suretiyle kendi inanışlarının, kendi kültürel unsurlarının propagandasını yapma imkanına sahiptirler.

Türkistan'ın dinî problemlerini bu başlıklar altında sıralayan ***Doç.Dr. Erdem çözüm yollarını da şu şekilde izah etti:***

– Türk dünyasının dinî öncelikleri tespit edilmelidir.

– Din işleri kurumsallaşmalı ve bu konuda devlet desteği sağlanmalıdır.

– Din eğitimi veren kurumlar kurulmalı, var olanların modernizasyonu sağlanmalıdır.

– Din adamları, hizmet içi eğitim kurslarına tabi tutulmalı, halk ve devlet adamları arasındaki kopukluk giderilmelidir.

– Başta Kur'an-ı Kerim meali olmak üzere, sağlıklı dinî literatür sağlanmalıdır.

– Cami ve mescitler günün ihtiyaçları doğrultusunda yeniden yapılmalı veya var olanlar reorganize edilmeli, restore edilmelidir.

– Bilgili, çağın gereklerini bilen aydın ve modern din adamları yetiştirilmeli, bu amaçla yurtdışı imkânlardan yararlanılmalıdır.

– Dinî içerikli bir yayın organı hizmete şiddetle sokulmalıdır.

– Çözüm yollarını bu şekilde sıralayan Doç.Dr. Mustafa Erdem, bu konuda Türkiye'nin yapması gereken işleri de şöyle özetledi:

– Türk dünyasına yönelik stratejik araştırmalar yapan bir kurum oluşturulmalıdır.

– Türk dünyasının sosyal, kültürel, psikolojik, ekonomik ve siyasal eğilimleri ve beklentileri analiz edilmelidir.

– Türk dünyasının problemlerini inceleyen, değerlendiren ve onlara yönelik hizmetleri koordine eden bir bakanlık şiddetle kurulmalıdır.

– Türk dünyasına hizmet veren çeşitli kurum ve kuruluşlar, ister resmî, isterse gönüllü kuruluşlar olsun, hepsi mutlaka koordine edilmeli ve belli amaç ve hedef birliktelikleri sağlanmalıdır.

– Gümrük, vize gibi ticaret ve iletişimi olumsuz yönde etkileyecek olan problemler yumuşatılmalıdır.

– Dinî alanda onların Türkiye ile olan ilişkileri teşvik edilmeli, ihtiyaç ve beklentileri en kısa zamanda cevaplandırılmalıdır.

– Türkiye'den, oralara giden zararlı veya ayrılıkçı düşünce ve inanç sahiplerinin oralarda yapacakları tahribatlara herhangi bir şekilde çözüm bulunmalı ve izin verilmemelidir.

– Din eğitimi veren imam-hatip liseleri ve ilahiyat fakültelerinin

açılmaları teşvik edilmeli, altyapı hizmetleri, öğretim elemanı ve öğrenci transferleri sağlanmalıdır.

– Türkiye, iç ve dış zararlı fikirler konusunda, Türk dünyasını uyarıcı hizmetlerde bulunmalı, İslâm adına oralara sızmaya çalışan yabancı fikirlere karşı tecrübe ve birikimlerinden yararlandırmalıdır.

– Türk dünyası, misyonerlik faaliyetlerine karşı şiddetle mücadele etmeli, kaynak ve eleman yönünden oraları desteklemelidir.

– Türk dünyasının içinde bulunduğu psiko-sosyal, ahlâkî, dinî ve ekonomik durum anlayışla karşılanmalı, bazı olumsuzlukların giderilmesi için zaman tanınmalı ve ilişkileri olumsuz yönde etkileyecek hissî ve fevrî davranışlardan uzak durulmalıdır.

Sempozyumun I. Oturumuna müzakereci olarak da Moskova Doğu Bilimleri Enstitüsü'nden Prof.Dr. Said Bayev, Prof.Dr. Numan Aşirov, Kırgızistan Din Komisyonu Başkanı Emil Kaptagayev, Taşkent Müftü Yardımcısı Abdulaziz Mansur, Bişkek'ten Teolog Prof.Dr. Karboz Dikkanoğlu, Eski Türkmenistan Akademisi Arşiv Müdürü, Gazeteci, Halkbilimci Hocabey Ataverdiyev, Kazakistan Alem Diller Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. Adil K. Ahmed, Osh Devlet Üniversitesi Rektörü Bakıt Besimov, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi ve Kazakistan Ahmet Yesevi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof.Dr. Nusret Çam, Isparta İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi Yrd.Doç.Dr. Ramazan Buyrukçu, D.E.Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof.Dr. Mehmet Demirci, Doğu Türkistan Temsilcisi Erkin Alptekin, Planlamacı Orhan Türköz, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölüm Başkanı Prof.Dr. Korkut Tuna, Polis Akademisi Öğretim Üyesi Dr. İdris Bal, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Doç.Dr. Celal Erbay katıldı.

Kafkasya ve Kuzey Türklüğü

II. OTURUM

Oturum Başkanlığını Prof.Dr. İlber Ortaylı'nın yaptığı Kafkasya ve Kuzey Türklüğü konusunun işlendiği oturuma tebliğci olarak Dr. İbrahim Maraş, Doç.Dr. Halis Albayrak, Dr. Yaşar Kalafat, Prof.Dr. Harun Güngör ve Dr. Yılmaz Nevruz katıldılar.

Dr. İbrahim Maraş

Dr. İbrahim Maraş "***İdil-Volga Bölgesinin Bugünkü Problemleri***" konusunda tebliğini sundu.

İdil-Volga Bölgesinin; Türklerin, 5 inci ve 6 ncı Asırda gelmiş oldukları bir bölge olduğunu belirterek sözlerine başlayan Dr. Maraş, bu bölgenin 1980'e kadar olan tarihi hakkında bilgi verdi.

Dr. Maraş; 80'li yılların sonundan itibaren bölgede başlayan yeni uyanış hareketleri arasında, özellikle, bölgedeki Türk Tatar ve Başkurt halkının millî ve dinî kimliğini bulma arayışının ön plana çıktığını belirterek, "*bölgedeki dinî anlayış, çok fazla İslâmi bilgilerle donanmış bir dinî veya millî anlayış değil, daha çok, gelenekten veya geçmişten gelen bazı bilgi kırıntılarıyla dolu olan bir millî ve dinî anlayıştır. Komünist dönemin o kadar baskısına rağmen, İslâm, Türk Tatar halkının örf ve âdetlerinden, yaşayışından ve bazı dinî uygulamalarında, özellikle, sünnet, hac, oruç, isim koyma ve kurban gibi bazı pratiklerine girememiş ve bunun bir örneğini de, özellikle, 1980'de yapılan bir araştırmada görüyoruz. Günümüzde, İdil-Ural'da başlayan bu dinî uyanış hareketi, dinî ve kültürel sahanın bütün alanlarında görülmektedir.*" dedi.

Dr. İbrahim Maraş

Tataristan'da dinî alanda gelişmelerin hızlı bir şekilde cereyan etmesine, cami ve mescitlerin sayısının çoğalmasına rağmen, İslâma gerçek yönelişin tam olmadığını ifade eden Dr. Maraş, bunu şu şekilde özetledi:

"Bunlardan birisi, bölgedeki geleneksel İslâm anlayışı ve geçmişten gelen ceditçilik tecrübesidir.

Bölgedeki diğer önemli bir problem, dinî ve millî tarafsızlık problemidir. Bu problem, özellikle, Bolşevik baskısının da etkisiyle, son 70 yılda oldukça kuvvetlenmiştir; çünkü, millî benliği tamamen yok edilen, dinî özellikleri kaldırılan toplum, artık, kendisini, hiçbir dine, hiçbir millî kimliğe büründürmeden, sadece, bir insan olarak vasıflandırmakta, ateist propagandanın da tesiriyle, dinden tamamen arınmış olmaktadır.

Bir başka problem, tarih şuuru ve Tatar Başkurt ayrılığıdır. Bunun temel sebebi de tarih şuurunun olmayışıdır."

Bölgedeki en önemli problemlerden birisinin de, Müslüman Hıristiyan ilişkileri olduğunu ve buna bağlı olarak misyoner faaliyetleri olduğuna dikkat çeken Dr. İbrahim Maraş; *"İdil-Ural Bölgesi, 1552 yılından beri, çok uzun dönemden beri Ruslarla iç içe yaşayan bir bölgedir ve bu sebepten dolayı da özellikle bugün için bunu göz önünde bulundurmak zaruridir. 1552'den 1980'lere kadar gelen dönemde Türkler daima baskı altında kalmıştır, ya Hıristiyanlaştırma, ya Ruslaştırma veya tamamen dinden arındırma ve ateist bir şekilde Komünist topluma entegre edilme zorunda bırakılmışlardır. Ancak, 1980'li yıllardan sonra, bu, artık iyice zayıflamıştır. Ancak, bu dönemde şöyle bir tehlike gündeme gelmektedir ki, artık, belki, misyonerlik faaliyetleri, Hıristiyan misyonerlik faaliyetlerinin bölgede çok fazla etkin olması beklenemez, her ne kadar çok yoğun bir şekilde çalışsalar da, bölgenin yapısı buna izin vermemektedir. Fakat, diğer bazı çeşitli misyoner faaliyetlerinin etkisinin olabileceği, belki de, Hıristiyanlıktan daha fazla olabileceği gündeme gelmektedir. Nitekim, bölgede faaliyet gösteren Bahaiiler, biraz önce bahsettiğimiz, millî ve dinî tarafsızlık problemi de göz önüne alarak; Dünya vatandaşlığı, farklılıkta birlik, global etik gibi kendi temel prensiplerini bölge halkına çeşitli broşürlerle yayarak, bu tarafsızlığın oluşturduğu ortamdan, yeni yetişen nesilleri kendilerine çekmek gibi çeşitli sinsi politikaları gütmektedirler. Bunların Kazan'da ve Ufa'da bir merkezleri vardır. Bu merkezleri sayesinde faaliyetlerini yürütmektedirler. Diğer Hindu veya Budist gruplar veya Çin dinlerine ait gruplar her ne kadar bölgede yoğun bir şekilde faaliyette bulunsalar da, bunların çok fazla etkili oldukları görülmemektedir."* dedi.

Doç.Dr. Halis Albayrak

Tebliğinde "***Azerbaycan'da Din***" konusunu anlatan Doç.Dr. Halis Albayrak; Azerbaycan'ın dinî durumunu anlamak için Azerbaycan'ın dinî, kültürel, siyasî açıdan tarihine kısaca bakmak gerektiğini belirterek, Azerbaycan'ın tarihi hakkında bilgi verdi.

Sovyet inkılabından sonra, İslâm geleneğinin yanında, bütün dinî geleneklerin büyük darbeler aldığını ve baskılara maruz kaldığını ifade eden Albayrak; *"Sovyet topraklarındaki bütün dinî gelenekler, dünyanın diğer bölgelerindeki geleneklerden eksik yaşanmıştır denebilir. Kağıt üzerinde din ve vicdan hürriyetinden söz edilse de, pratikte böyle bir hürriyetten söz edilemezdi. Baskılar, özellikle, Stalin döneminde çok şiddetlenmiş, dinî eğitim ve öğretim müesseseleri, mescitler, kiliseler, sinegoglar ya yıkılmış ya kapatılmış veya başka amaçlar için kullanılmıştır.*

Doç.Dr. Halis Albayrak

Azerbaycan'da bir rivayete göre 2 binin üstünde bir başka tespite göre 3 bin civarında mescit faaliyet gösterirken, 927 yılında bu sayı 1600 civarına, 1944 yılında ise 22 mescide düşmüştür, 1980'li yıllarda bu sayı 25 olarak kaydedilmektedir. Mescit sayısı Sovyetlerin son dönemleri itibariyle 17 veya 16'dır. Bu arada çok sayıda kilise yıkılmış ve kapatılmıştır. Mesela, Rus mimari harikalarından Alexsandır Nevski Kilisesi 1937 yılında yıkılmıştır. Azerbaycan'da Sovyet döneminin sonu itibariyle, sadece, 4 kilisenin kaldığı kaydedilmektedir." dedi.

Özellikle, Stalin döneminde Sovyet döneminde yetişmiş Müslüman ilahiyatçı, ilim ve fikir adamları ile din adamların öldürüldüğünü yada Sibirya'ya sürüldüğünü belirten Albayrak, *"Bu-*

nun neticesinde toplum, din konusunda bilgilenme imkânlarından mahrum kalmış ve büyük darbe alan dinî gelenek, kendisini yaşatacak, geliştirecek ve dönüştürecek önderlerini, rehberlerini kaybetmiştir. Bu olumsuzluklar, doğal olarak ibadet hayatına da yansımıştır. Müslüman din hadimlerinin toplumun giderek dinden, dinî ibadet ve merasimlerden uzaklaştıklarını görünce, mescitlerde ve sair mekanlarda geçirilen ibadet ve merasimleri daha cazip hale getirme çabası içine girdikleri görülmüştür. İbadete gelenlere tatlı, çay ve şeker ikram edilmeye başlanmış, hanımların camilere gelmesi özellikle teşvik edilmiştir. Bunun yanında modern çalışma hayatının getirdiği zorluklar, sosyal hayatın giderek artması karşısında, Müslümanlara bazı ibadetlerde kolaylıklar da öngörülmüştür; çünkü, o dönemde önemli olan İslâmî ve millî kimlik bilincinin korunmasıydı.

Öte yandan olumlu kabul edilebilecek bir gelişme olmuştur Sovyetler döneminde, o da, dine baskının artması sonucunda, dinler arasında bir yakınlaşmanın ve tesanüdün doğduğunun müşahede edilmesidir." dedi.

Doç.Albayrak, halihazır durum itibariyle, Azerbaycan'da din olgusunu da kısaca şöyle izah etti:

Din devlet ilişkisi: Azerbaycan Anayasasında devletin dünyeviliği esastır ve 5 inci maddesine göre de din devletten ayrıdır. Bu ilkenin Azerbaycan Toplumsal hayatına büyük ölçüde yansıdığını görmek mümkündür. Bununla birlikte devlet dinle ilgili konulara, vatandaşların dinî ihtiyaç ve taleplerine, müminlerin hukukuna alâka duymakta ve bu konuda bazı kurumlar vasıtasıyla görevini yerine getirmektedir. Bildiğimiz kadarıyla, Azerbaycan'da devlet iki yönetim birimiyle vatandaşlarının dinî taleplerini karşılamaktadır.

Din eğitim ve öğretimi: Uzun süre din eğitim ve öğretiminin yapılmadığı, aksine, dine karşı ateizmin propagandasının yoğun bir şekilde sürdürüldüğü ve hayatın giderek sekülerleştirildiği Azerbaycan'da, bağımsızlık kazanıldıktan sonra din olgusu yeniden gündeme gelmiştir. Pek çok Azerînin gönüllerine hapsedilmiş dinî duygular daha farklı bir şekilde ve hür bir ortamda rahatça yaşanmak istenmiştir. Azerbaycan'ın din alanında iyi yetişmiş insan gücünden büyük ölçüde mahrum olduğu için, bu alandaki bilgilenme ihtiyacına yeterince cevap veremediği, ilgililerin de kabul ettiği bir olgudur.

Halen ilk ve orta öğretimde din dersi okutulmamaktadır. Bilebildiğimiz kadarıyla, bu konu üzerinde düşünen ve çalışan ilgililer, din derslerinin ortaöğretimde yer almasının doğru olacağını düşünmektedirler; ancak, bu dersi okutabilecek öğretmen sayısının yeterli olmayışı, dersin programa alınmasını engelliyor olabilir kanaatimizce. 5 Nisan 1993 tarihli bir emirle Millî Eğitim Bakanlığı bütün yüksekokullarda din kültürü dersinin verilmesini gerekli kılmıştır. Bu dersin okutuluş amacı, sosyal ve tarihi bir olgu olan din olgusunu, felsefî, tarihî, psikolojik, sosyolojik ve fernomolojik boyutlarıyla ele almaktır.

Din alanında yüksek tahsil müesseselerinden biri, Kafkas Müslümanları Dinî İdaresinin yanında öğretim faaliyetini yürüten İslâm Üniversitesidir. Burada okuyan öğrenciler din görevlisi olarak yetiştirilmektedir, bu üniversitelerden yurtdışına da öğrenci gönderilmektedir. Bir diğer fakülte de, Bakü Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesidir. Fakültemiz 1997 Haziranında, yani, bu haziran ilk mezunlarını verecektir. Fakültenin bütün malî giderleri Türkiye Diyanet Vakfı tarafından karşılanmaktadır. Fakülte, Azerbaycan şartlarında, kaliteli ve seviyeli bir ilahiyat öğretimini hedeflemektedir.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın, Azerbaycan'da 8 adet cami yaptırdığını belirten Albayrak; *"bu camilerin büyük bir bölümü hizmete açılmıştır, yine, birkaçı da yakın bir gelecekte hizmete açılacaktır. Çoğunluğun Müslüman olduğu Azerbaycan'da, İslâm dini hakkında bilgilenmenin harici teşkilatlar tarafından bir ölçüde gerçekleşmesi, Azerbaycan'a has halihazır şartların doğurduğu bir ihtiyaçtır."* dedi.

Diğer din mensuplarının faaliyetlerine de kısaca değinen Doç.Dr. Halis Albayrak, *"Batı dünyasından, İsviçre, İngiltere, Hollanda, Finlandiya, Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerden pek çok Hıristiyan kilisesinin ve tarikatın temsilcileri, insanî yardım perdesi altında misyonerlik faaliyetlerini sürdürüyorlar. Ermeni din adamlarının da, siyasî maksatlar için bu teşkilatların bir kısmıyla yakın ilişki içinde oldukları söylenmektedir. Bu teşkilatlar, anaokulları, okullar, huzurevleri, hastaneler ve hatta, ordunun çeşitli birimlerine de insanî yardım adı altında girebiliyorlar, parasız kitaplar dağıtıyorlar, seminerler, toplantılar düzenliyorlar, küçük tiyatro oyunları sahneliyorlar, bu işleri gerçekleştirmek için görkemli, kültür ve sanat merkezlerinin bol olduğu, Bakü'deki pek çok tiyatro binasını kiralıyorlar. Ayrıca, Hıristiyanlaştırdıkları bazı Azerî gençleri bayram tatillerini geçirmek üzere yurtdışına götürüyor-*

lar, anaokullarına öğretmen yetiştiriyorlar. Bu arada, İncil Enstitüsü diye bir enstitü var, bu enstitünün aracılığıyla 2 bin öğrencinin Avrupa'da eğitilmekte olduğu biliniyor; ancak, bu öğrencilerin bir kısmının Rus asıllı olduğunu kaydetmek gerekir." dedi

Doç.Dr. Halis Albayrak tebliğinin sonunda Azerbaycan toplumunun, kendi ilmî, fikrî, kültürel potansiyeliyle kendi toplumsal yapısına, kendi coğrafyasına ve manevî mirasına uygun din anlayışını oluşturacağını söyledi. Bu konuda en önemli ve anlamlı desteğin de Türkiye'den geleceğini düşündüğünü ifade eden Albayrak, bunu da Türk toplumunun tarihi, dili, kültürü ve yaşadığı toplumsal tecrübeleriyle, Azerbaycan'a en yakın toplum olduğuna bağladı.

Dr. Yaşar Kalafat

Güney Azerbaycan'da Din başlığı altında bir tebliğ sunan Dr. Yaşar Kalafat, tebliğinde 11-22 Kasım 1996 tarihleri arasında İran'daki Ehlibeyt kültürünü yaşatma müessesesinin davetlesi olarak gittiği İran'da; Tahran, Kum, İsfahan, Nişabur, Meşet, Tus ve Tebriz şehirleriyle müessese bünyesinde bulunan bazı kuruluşlarla ilgili gözlemlerini özetle şu şekilde anlattı.

"Türk aydını, muhtelif siyasî fikir kesimlerimizin tümü itibariyle İran'ı tanımıyoruz. Bu ifadelerimle, İran'ın iyi veya kötü taraflarını sağlıklı bilmediğimizi kast etmiyorum. Kastettiğim, Türk aydını, İran'daki müesseseleri, onların temelindeki zihniyeti bilmemektedir. Bu bilgisizlik, İran'daki resmî ve ideolojik çarkların işleyişini bilmememiz sonucunu doğuruyor. Netice olarak, bölgenin Türk ve Fars halklarının, hatta, umumî İslâmın ve

Dr. Yaşar Kalafat

insanlığın yararına olabilecek hedeflerimiz için realist adımlar atamıyoruz, bunun sonucu olarak da bazen havanda su dövüyoruz, bazen de gereksiz rekabet gerginlikleri yaşıyoruz. Her defasında da bölge dışından güçlerin yararına adım atmış oluyoruz. Tarafların birbirlerini aracısız tanıma imkânı bulması, en azından, ilişkilerde yaşanabilecek muhtemel hatalar, tarafların kendi iradeleriyle yapacakları seçimden doğmuş olacağı için üçüncü tarafın oyununa gelinmemiş olacaktır.

İran, İslâmı, kendi yorumuna göre de olsa model alarak yola çıkmış bir ülkedir. Bu modelin özünde Caferi İslâm vardır. Biz, İran Türkünün dinî müesseselerini tartışırken, İran'ın İslâmî yönetim modelini kritik edemeyiz. Neden edemeyiz; zira, bu modeli İran seçerken, bünyesindeki diğer etnik kesimler gibi Türklerle birlikte seçmiştir. Aynı zamanda, biz, İran halkının Caferi oluşundan hareketle de yola çıkamayız; zira, İran Türkü, bilhassa, Güney Azerbaycan Türkü, tercihini, büyük ölçüde Caferi inançlılıktan yana yapmıştır.

Güney Azerbaycan'da Türklüğün inisiyatifi ele geçirmesi değil, İran aydınının tezi olan İslâm medeniyetini yeniden inşada, Güney Azerbaycan Türklüğüne sağlanacak bazı imkânlarla, İran'ın İslâm adına belirlediğini açıkladığı hedefine daha rahat ulaşacağı hususudur. Bu gerçeği, İran aydınının anılan hedefe varmak için Türkiye aydını ile birlikte yapma arzusu itibariyle, Türkiye'nin yapacağı tercih de eklenmelidir.

İran ve Türkiye, İslâmın meselelerini çözümlemek üzere, aydınların tercihine göre işbirliğine girecekken, iki farklı rejim ve iki farklı mezhebin dayanışmasının önündeki engeller bir yana, Güney Azerbaycan'ın Türk unsurun, anılan işbirliğinin ihalesi itibariyle, Azerbaycan'ın fonksiyonu konusunda neler söylenebilir? Anılan dayanışma tasarısının önündeki işlemler nelerdir? Hatırımıza şunlar gelmektedir:

1. Dokümanların derlenmesi, incelenmesi ve istifade edilebilir hale getirilmesi.

2. Dokümanların eğitim malzemesi haline getirilmesi.

3. Bu malzemenin yaygın iletişim araçlarından yararlanılabilir duruma sokulmaları.

Bu üç safhada da İran ile Türkiye'nin dil ve alfabe farklılıkları önem arz etmektedir.

İran, Farsçayı, Fars alfabesiyle birlikte resmî dil olarak almıştır. Eğitim, tek dille yapılmaktadır; anadili Türkçe olan, İran'daki Güney Azerbaycan Türklerinin de eğitimi, bu dil, yani, Farsça alfabeyle

yapılmaktadır. Görüştüğümüz İran aydını, İslâm kaynaklarının Türk halkına inemeyişini, Türkiye'de yapılan harf ve dil inkılabı ile izah etmektedirler.

İran'da ve bu arada Güney Azerbaycan'da eğitim gören her İranlı, Fars, Türk ve diğerleri, Batı dillerini, Almanca, İngilizce, Fransızca'yı öğrenirlerken latin harfli alfabeyle tanışmış olmaktadırlar. Hal bu iken, günümüz Türkiye'sinde kullanılan latin alfabesi menşeili Türk alfabesiyle, Güney Azerbaycanlı Türkü tanıştırmak zor olmayacaktır.

Güney Azerbaycan Türkünün önündeki engel alfabe engelidir. Bu noktada, Türkiye'de, son yüzyılda üretilen İslâm medeniyet ve kültürü muhtevalı kaynaklara Güney Azerbaycan okuru ve araştırmacısının ulaşması isteniyorsa, İslam kültür ve medeniyeti adına İran yönetimi bunu yapabilir.

Güney Azerbaycan Türklüğü, bu köprüyü kurabilmek için doğal şartlara sahiptir.

Sonuç olarak denilebilir ki, amaç, İslam kültürüne hizmet gibi, mahiyetinde millî kimlik öncelik kazanmamış hususlardaki çalışmalar da olsa, ortak çalışmalarda millî kimlikler tamamen gözardı edilmemelidir. Millî kimlikleri İslamın reddettiği kavimcilik anlamında algılamadan, milliyetlerin mevcudiyetleri gerçeği kabul görmelidir. Milliyet motifinden istifade edilerek, bölgelere, insanlığa ve İslamiyete daha fazla hizmet edilebilir. Güney Azerbaycan Türklüğünün özel gerçeklerinin göz önünde tutulması, İran aydınının tesisini düşlediği İslâm medeniyeti ve küreselleşen dünyamız itibariyle hayati önem arz etmektedir.

Netice olarak şu söylenebilir, İran, İslâm medeniyetini yeniden yüceltelim diyorsa ve Türkiye'yi de bu davada yanında görmek istiyorsa, özellikle, arşivimizi ve bu cumhuriyet döneminde yetiştirilen bilgin potansiyelini çok önemsiyorlar, Türk dünyasındaki bizim vakıfların, Diyanetin çalışmasını çok önemsiyorlar ve neden beraber olmasın diyorlar, ben de demeye çalışıyorum ki, bu hedef için siz de latin harflerini öğrenin, öğretin, zira, oradaki Azeri Türk potansiyelini, amaç eğer saygın bir amaçsa devreye sokulmalıdır diyorum."

Prof.Dr. Harun Güngör

Prof.Dr. Harun Göngör "***Rusya Federasyonu'ndaki Gayri Müslim Türklerde Dinî Durum***" ve bunun yanında Rusya Federasyonu dışanda yer alan Gagavuz ve Karaylar'ı konu olan bir tebliğ sundu.

Prof.Dr. Güngör, Müslüman olmayan Türk topluluklarını kısaca şu şekilde özetledi:

Hıristiyan Türkler: Hıristiyan Türkler dediğimiz zaman, ilk aklımıza gelen Gagavuzlardır. Peçenek, Uz ve Kıpçaklarla, Anadolu Selçuklu Sultanı II. İzzettin Keykavus'u takiben, Bizans İmparatorluğu'na sığınan Selçuklu Türklerinin torunları olan Gagavuzların eski Sovyetler Birliği içerisindeki nüfusları 197.532 kişiden ibarettir. Büyük çoğunluğu Moldova Cumhuriyeti Gagavuz yerinde yaşayan Gagavuzların, cumhuriyetlere göre dağılışlarıysa şöyledir: Moldova'da 153 bin, Ukrayna'da 32 bin, Rusya'da 10 bin, Kazakistan'da 978, Beyaz Rusya'da 188, Özbekistan'da 240, Azerbaycan'da 105, Türkmenistan'da 280, Litvanya'da 140, Estonya'da 69 kişiden ibarettir.

Gagavuzlar, 11 inci Yüzyıldan itibaren, özellikle, Bizanslı misyonerlerin faaliyetleri sonucu Hıristiyanlığı kabul etmişlerdir. Gagavuzların büyük çoğunluğu ortodoks olup, Moldova Kişinel metropolitliği kanalıyla, Moskova Patrikliğine bağlı bulunmaktadırlar. Gagavuzlar arasında, özellikle, son zamanlarda, yani, 1990'lı yıllardan itibaren Babtis ve Atventis protestan mezhepleri hızla ilerlemekte ve bunlar, özellikle, bugün, Gagavuz yerindeki Gagavuz şehirlerinden Çadır ve Vulkaneşte iki tane vaftiz kilise kurmuşlar ve bunları faaliyete geçir-

mişlerdir. Ayrıca Adventisler ki, özellikle Türkiye kanalıyla onlar üzerinde etkili olmaya çalışıyorlar, bunların da kiliseleri yakında kurulmak üzeredir.

Gagavuz dini terminolojisinin büyük bir bölümü, Müslümanlıkla ilgilidir, Allah, cennet, cehennem, oruç, hac, kurban, hayır gibi birçok İslami terminolojiyi Gagavuzlar kullanırlar. İncil, tam olarak, bugün, Gagavuz diline çevrilememiştir.

İkinci Hıristiyan grup ise, Rusya Federasyonu içerisinde yaşamaktadır, bunlar da, Çuvaşlardır. Rusya Federasyonu içerisinde yer alan Çuvaşistan Özerk Cumhuriyetinde yaşayan Çuvaşlar, cumhuriyet nüfusunun yüzde 68,3'ünü oluşturmaktadırlar. Bulgar Türklerinin soyundan gelen Çuvaşlar, günümüzde, Hıristiyan olarak yaşayışlarını sürdürmektedirler.

Çuvaşça İncil ise 1911 yılında ancak Çuvaş diliyle yayınlanabilmiştir. Gagavuzlarda olduğu gibi Çuvaş Hıristiyanlığı da senkretik bir karakter arz eder. Gagavuzlarda olduğu gibi Çuvaş din terminolojisi içinde de İslâmi terimler mevcuttur ki, bunların çoğu İran kanalıyla geçmiştir. Herpan, Kurban, Peygamber, Bismillah gibi...

Burada bir hususu belirtmekte fayda vardır, o da, Çuvaşların resmi olarak Hıristiyan olmalarıdır. Bunun yanında geniş halk kitleleri, aynı zamanda Tanrı Turaya tapıp, şamani gelenekleri devam ettirmektedir; ancak, bunlar, biliyorsunuz şaman kelimesinin yerine yünşa kavramını kullanmaktadırlar.

Son olarak ise Çuvaşlar, kendi eski dinlerine doğru bir ilgi duymaktadırlar, ne var ki, Çuvaş aydınlarının büyük bir bölümü, eski dinî sistemlerinin zerdüşlükle ilgili olabileceği inancındadırlar.

Üçüncü Hıristiyan topluluk ise Hakaslardır. Rusya Federasyonu içerisinde yer alan Hakas Cumhuriyetinde yaşayan Hakasların sayısı 77 bindir, ülke nüfusunun yüzde 13'ünü oluşturmaktadır.

Diğer bir Hıristiyan grup ise Sahalar, yani, Yakutlardır. 1630 yılına kadar Ürün Ayı Toyong veya Tangara'ya inanan Yakutlar, Rusların bu bölgeyi işgal ve istila etmelerinin ardından Hıristiyanlaştırılmaya gayret edilmiştir.

Saha Özerk Cumhuriyetinde yaşayan Sahaların, yani, Yakutların toplam nüfusları da 360 bindir, cumhuriyet nüfusunun da ancak yüzde 36,9'unu temsil etmektedir. Resmi din olarak Hıristiyan olan Sahalar şamani gelenekleri devam ettiriyorlar.

Diğer bir Hıristiyan grup ise Dolganlardır. Bunlar, Asya kıtasının en kuzey ucunda, yani, Teymur Yarımadasında yaşamaktadırlar. Dolganların sayıları 5200 kadardır ve bunlardan bir kısmı ise Saha Cumhuriyetinin Ambar Bölgesinde bulunmaktadırlar, bunlar da resmi olarak Hıristiyan; ama, inanışları içerisinde şamani gelenekler mevcuttur.

Diğer bir Hıristiyan Türk grubu ise Tofalardır, ki, bunlar, genelde bizim tarihlerimizde Tofalar yerine Karakaslar biçiminde görünmektedirler. Bunlar Tuva Burya sınır bölgesinde yaşıyorlar, bunların sayıları oldukça az. Bir de, biliyorsunuz, Kerkük'te, Kale içerisinde yaşayan ve Kerküklerin, genelde, Kale gavurları dedikleri katolik Hıristiyan Türk grupları vardır.

Musevi Türkler : Bunların başında Karaylar gelmektedir. Kırım, Polonya ve Azerbaycan'da dağ Yahudileri olarak bilinen Karaylar, kutsal kitap olarak Tevrat'ı kabul etmektedirler, dua ve dinî kitapları Türkçe olarak okuyan Karaylar, Tanrı kavramını da kullanmaktadırlar. Birçok Türkolog yetiştirmiş olan Karayların, eski Sovyetler Birliği sınırları içerisindeki sayıları, 3300 kişiden ibarettir.

Karayların tersine, Tevrat'ın yanında, Talmut'u da kabul eden Kırımçakların büyük bir bölümüyse, Kırım'da, özellikle de Akmescit'te bulunmaktadırlar, sayıları hakkında da net bir bilgi mevcut değildir.

Budist Türkler : Bunlardan birincisi Tuvalar'dır. Rusya Federasyonuna bağlı Tuva Özerk Cumhuriyetinde yaşayan Tuva Türkleri 182 bin kişiden ibarettir. Cumhuriyet nüfusunun yüzde 60,6'sını oluşturan Tuvalar, Mamaizme bağlıdırlar.

Sarı Uygurlar ise, Doğu Türkistan'ın Gansu Eyaletinde yaşamaktadırlar. Sayıları 9 bin kişi olduğu tahmin edilmektedir. Kendilerine Yugor adı verilen bu Türk kitlesi de Lamayisttir.

Sonuç olarak: Türk topluluklarının farklı dinlere inanmalarını, kendi bulundukları coğrafi, politik ve kültürel şartların farklı oluşuyla açıklamak gerekir. Söz konusu şartları bilmeden, onlara karşı olumsuz bir tavır takınmanın, hiçbir mantıki açıklamasını yapmak mümkün değildir. Üstelik, bu dinî çeşitlilik, beraberinde kültürel çeşitlenmeyi de meydana getirmektedir. Bu da, dinî pülüraist bir anlayışla birlikte yaşamamız gerektiğini bize empoze etmektedir.

Dr. Yılmaz Nevruz

Dr. Yılmaz Nevruz tebliğinde "**Kafkaslarda Din Meselesi**" üzerinde durdu.

Kuzey Kafkasya'nın jeopolitik bir öneme haiz olduğundan bahseden Dr. Nevruz; Kuzey Kafkasya'nın, henüz, bağımsız bir devlet olmamasına rağmen, büyük İslam dünyasının önemli bir parçası olduğunu beliritti. 5 milyona yakın Müslümanın yaşıdığı bu ülkenin, Türkiye ve Ortadoğu ile İdil-Ural ve Türkistan arasında hem jeopolitik hem de jeostratejik yönden tabiî bir köprü oluşturduğunu da sözlerine ekleyen Nevruz; Kuzey Kafkasya'nın diğer Müslüman ülkeler ve özellikle Türkiye tarafından çok iyi tanınması ve öneminin çok iyi anlaşılması gerekliliği üzerinde durdu.

Bolşevik dönemine de değinen Dr. Nevruz bu dönemi şu şekilde özetledi:

"1917 güzünde Bolşeviklerin merkezi yönetime hakim olmalarından sonra, bütün dinler, özellikle de İslâm için zor günler başlamıştır. 1929 yılına kadar din adamları, rişvan yapılarak, yani, medeni hakları ellerinden alınarak tutuklanmışlar, bunlardan bir kısmı katledilmiş, geri kalanlar da, Sibirya'daki çalışma kamplarına sürülmüşlerdir. Gözden kaçan din adamları da 1937-38'de devlet terörü yıllarında yok edilmişlerdir. Din adamlarının yok edilmesiyle, dinî öğretim durmuş, mescitlerde namaz kıldıracak adam kalmamıştır.

70 yılın hasılatını şöyle maddeler halinde tekrarlamak istiyorum:

1. Günah kavramı ortadan kalkmış, ilahi azap inancı kaybolmuştur.

2. Yalanla iştigal günlük hayatın tabiî bir parçası olmuş ve nefes alıp vermek kadar tabiî sayılmaya başlamıştır.

3. İnsanları sürü haline getiren dikta rejimi, zamanla kanun korkusunu da ortadan kaldırmış, rüşvetle işgörme, yine, günlük yaşamın bir parçası haline gelmiştir.

4. Manevî duyguları körelen, hak da olsa, batıl da olsa yasaları hiçe sayan, Allah korkusu taşımayan bir insanda vicdan ve merhamet de yok olur. Nitekim, ateist Sovyet rejimi sırasında, diğer toplumlar gibi İslâm toplumunda da ahlâkî efektler bariz bir hal almıştır. Kafkasların dünyaca meşhur beşerî terbiyesi, karşılıklı sevgiye dayanan insani münasebetleri, güzel örf ve adetleri erezyona uğramış, samimiyet ve itimat ortadan kalkmış, toplum, kendi değerlerini ve kültürlerine adeta yabancılaşma noktasına gelmiştir.

5. Günah sevap, helal haram tanımayan bir cemiyette, kötü alışkanlıkların ve gayri ahlâkî davranışların güç kazanacağı tabiîdir. Bunun en kötü sonuçlarından ikisi, alkolizm ve aile bağlarının zaafa uğramasıdır. Tedavisi çok zor olan bu iki hastalıktan ötürü, ailenin yükü, tamamen kadının omuzlarına yüklenmiştir. Kadın, hem ailenin geçimini sağlama, hem de çocukların eğitimini üstlenmek zorunda kalmıştır.

6. Ateist materyalist bir toplumda, sosyal dayanışma, güçlülerin zayıfları koruması, değergamlık, fedekarlık gibi beşeri erdemler yok olur. Bunun yerine, çıkarcılık, her şeyi maddeyle tartma ve ferdiyetçilik gibi nitelikler alır. Hal böyle olunca da ferdin çıkarı her şeyden üstün tutulur. Sovyet rejimi insanlara bu niteliği de kazandırmıştır."

Buralarda İslâmın son durumuna da değinen Dr. Nevruz; Çeçenistan ve Dağıstan dışında kalan bölgelerde sanıldığı kadar heyecanlı ve istekli bir İslâma dönüş hareketinin ortaya çakmadığını belirterek, bunun sebebini de, 70 yıl devam eden dinsiz rejimde, dinî bilgilerin tamamen unutulması ve fertlerin, Müslümanım demenin ötesinde hiçbir dini bilgiye sahip olmamasına bağladı.

Dr. Nevruz Kuzey Kafkasya'daki sorunların çözüme kavuşturulması için aşağıdaki maddelerde belirtilen hususların yerine getirilmesi gerektiğine dikkat çekti:

1. Ehliyetli din adamı ihtiyacının bir önce karşılanması gerekmektedir.

2. Kur'an Kursları bütün yerleşim birimlerine yayılmalı, hem yetişkinlere hem de çocuklara Kur'an öğretilmeli.

3. Din adamı yetiştirecek orta ve yüksek dereceli okullarla, öğretim elemanı bulunmalı.

4. Kısa ilmihal bilgilerinden tutun da, tefsire kadar dinî neşriyatın her çeşidinde bilgi eksikliği giderilmeli.

5. Mescit ve camiler İslâma yakışır bir tarzda inşa edilmeli.

6. Müslüman ülkelere dinî tahsil için gitmek isteyen gençlere, bu ülkeler tarafından yeterince burs verilmeli.

7. Hac ziyareti düzene konulmalı; Müslümanlar bu uğurda macereya sürüklenmemeli.

8. Özellikle Orta ve Batı Kuzey Kafkasyada İslâmî vakıflar güçlendirilmeli ve din işleri teşkilatına sürekli maddî kaynak sağlanmalı.

Dr. Yılmaz Nevruz tebliğinin sonunda, günümüzde her türlü sorununu tek başına çözen ülkelerin bulunmadığına dikkat çekerek "*Komşu ve dost ülkelerden yardım sağlanması tabiî bir durumdur. Kuzey Kafkasya ve Kafkas Müslümanları İslâm aleminin bir parçası olduğuna göre, vaziyeti uygun olan Müslüman devletlerin bu ülkelere yardımcı olması gerekmektedir.*

Bütün olumsuzluklara rağmen, köklü bir İslâmî geçmişe sahip Dağıstan ve Çeçenistan'ın önderliğinde, tüm Kuzey Kafkasyada muhteşem bir İslâma dönüşün, diğer bir ifadeyle İslâmî rönesansın gerçekleşeceğine ben inanıyorum." dedi.

II. Oturuma müzakereci olarak Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Prof.Dr. Mehmet Bayraktar, Doç.Dr. Nahide Bozkurt, Dr. Mehmet Görmez, Doç.Dr. Tahir Yaren, 19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretim üyesi Prof.Dr. Bilal Dindar, Ebu'l Kasım İctihadi, Nahçıvan Din İdaresi Başkanı Sultan Nevruzoğlu, M.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü öğretim üyelerinden Dr. Ahmet Kanlıdere katıldılar.

III. OTURUM

Türkiye dışı Batı Türklüğü

Oturum başkanlığını Prof.Dr. Mustafa İsen'in yaptığı "Türkiye Dışı Batı Türklüğü" konulu III. oturuma tebliğci olarak Dr. Ömer Turan, Prof.Dr. Faruk Şen, Dr. Arslan Karagül, Doç.Dr. Ekrem Pamukçu ve Yusuf Suiçmez katıldılar.

Dr. Ömer Turan

"Balkan Türklerinin Dinî Meseleleri" konulu bir tebliğ sunan Dr. Ömer Turan; Balkanların Türklerle tanışmasının 4. ve 5. asra, İslâmiyetle tanışmasının ise, 13 üncü Asra dayandığını söyledi.

Sarı Saltuk başta olmak üzere Ahmet Yesevî'nin dervişleri ve müritlerinin Balkanlara gelerek Müslümanlığı tanıttıklarını ifade eden Dr. Turan; *"Ayrıca, Bizanslılar döneminde, bölgedeki latin akımlarına ve Slav akımlarına karşı, Müslüman Türklerin Anadolu'dan Balkanlara yerleştirildiğini biliyoruz. Fakat, elbette ki, Balkanlardaki kalıcı Müslüman Türk yerleşmesi Osmanlılarla birlikte olmuştur. 16. Asrın ortalarında, Osmanlılar, Balkanlarda en geniş coğrafyaya, yoğun bir nüfusla yerleşmişlerdir."* dedi.

Balkanlarda millî kimliği belirleyen en önemli unsurun din olduğuna işaret eden, Dr. Turan *"Aynı kökten gelen ve aynı dili konuşan katolik Hırvatlar, Müslüman Boşnaklar ve Ortodoks Sırplar arasındaki yegane fark, dindir. Bu din farkı sebebiyledir ki, bu toplulukların yaşayış tarzları, dünya görüşleri, millî kültürleri, dostları, düşmanları farklı farklı olmuştur. Balkanlarda, dinin millîyet ile iç içe oluşu Müslüman Türkler için hassaten doğrudur. Balkanlar, Anadolu'dan gelen Müslüman Türkler vasıtasıyla İslâmiyeti tanımışlar, bugünkü Balkan Müslümanlarının ataları o şekilde Müslüman olmuşlardır. Balkanlardaki İslâmiyet Türk Müslümanlığıdır. Tamamına yakını Sünnîdir, mezhebi, Hanefi, tarikatı Bektaşi, Mevlevi, Nakşibendi'dir."* dedi.

Balkanlardaki en yüksek Türk Müslüman nüfusu barındıran ülkenin Bulgaristan olduğunu belirten Dr. Turan, *"Resmi sayım sonuçlarına göre, Bulgaristan'daki Müslümanların sayısı 1 milyon 100 bin civarındadır, fakat, gerçek rakamların, en az bunun iki misli olduğunu tahmin ediyoruz."* dedi.

Dr. Ömer Turan, bugün, Bulgaristan'da bin cami bulunduğunu ve bu camilerde yaklaşık 700 din görevlisinin vazife yaptığını da söyledi.

Bulgaristan'daki siyasî baskılara, bina, hoca ve kitap sıkıntılarına rağmen, Şumnu, Ruscuk ve Mestanlı'da üç adet imam-hatip lisesi ve Sofya'da bir yarı yüksek İslâm Enstitüsü bulunduğunu ifade eden Dr. Turan bu okullarda 500 civarında öğrencinin din eğitimi aldığını söyledi.

Bulgaristan'da, resmi kayıtlı 30 din ve mezhebin faaliyet gösterdiğini belirten Dr. Turan *"Çeşitli protestan misyoner kuruluşları, Pomaklar üzerinde ve bilhassa Türk çingeneler üzerinde faaliyet göstermektedirler, bunlar son yıllarda bir miktar başarılı da olmaktadırlar."* dedi.

Dr. Ömer Turan; Bulgaristan'da problemlerin çözümü için de şu önerilerde bulundu:

"Bulgaristan Müslümanlarının dinî idare teşkilatı olan Başmüftülük, yönetimlerin siyasî ve keyfî müdahalelerinden kurtarılmalıdır. Yönetimler, Bulgaristan Müslümanlarının dinî işlerine karışamamalıdırlar. Bu müdahalelerin hukukî dayanağı olan va halen yürürlükte tutulan 1949 tarihli Dinî Cemaatler Kanunu değiştirilmelidir. Vakıflar iade edilmelidir. Bulgaristan Türklerinin okullarda, İslâm dinîni seçmeli ders olarak alma hakları olmalıdır ve nereden gelirse gelsin, Bulgaristan Türklerini, Pomak, Türk, Alevî, Sünnî veya başka bir şekilde bölmeye parçalamaya yönelik girişimlere müsamaha edilmemelidir."

Bulgaristan'dan sonra en çok Müslüman Türk nüfusu barındıran ülkenin Yugoslavya Cumhuriyeti olduğunu belirten Dr. Ömer Turan, bugün Yugoslavya'da 9,5 milyon civarında insan yaşadığını, Kosova'daki Müslümanların sayısının 2 milyon 300 bin civarında, Sancak'ta 300 bin, Karadağ'da 130 bin, Sırbistan ve Voyvodina'da ise 100 bin dolayında olduğunu belirtti.

Yugoslavya Federal Cumhuriyeti Müslümanlarının merkezî bir dinî idare teşkilatının olmadığını da ifade eden Turan, *"her bölgedeki Müslümanların dinî idareleri, İslâm birlikleri marifetiyle olmaktadır."* dedi.

Kosova'da ibadete açık cami ve mescit sayısının 460, Karadağ'da

76 ve Sancak'ta da 50 olduğunu söyleyen Dr. Turan; "*Bugün, Yugoslavya'da 8 tarikatle, 144 faal tekke bulunmaktadır. Bir diğerinin şubesi olan bazı tarikatlar ayrı tarikat sayılırsa, toplam tarikatların sayısı 11'e çıkmaktadır.*" dedi.

Makedonya'nın toplam nüfusunun en az yarısının Müslüman olduğunu da ifade eden Turan, "*Arnavutlar, Torveçler, Türkler ve Çingeneler bu Müslüman nüfusu teşkil ederler. Türklerin nüfusu 170 ile 200 bin arasındadır. Makedonya'daki Müslümanların dinî teşkilatlarının ismi Makedonya İslâm Birliğidir.*" dedi.

Dr. Ömer Turan tebliğinin sonuç kısmında Balkanlarda yaşayan Müslüman Türklerle ilgili yapılması gerekenleri şu şekilde sıraladı:

1. Balkan Türklerinin, Müslümanlarının dinî meseleleri, nihayetinde Balkan Müslümanlarının dinî meseleleridir. Dolayısıyla, yaşadıkları ülkelerdeki Müslüman olmayan idarelerin, onların dinî işlerine, idarelerine karışmaları ve müdahaleleri mümkün olmamalıdır. Söz konusu ülkelerin Osmanlı yönetiminden çıkışından bu yana, hangi rejimde olursa olsun, bu müdahaleler dolayısıyla, meseleler, şu veya bu şekilde devam etmiştir. Müftü ve başmüftü seçimleri, gerçek mânâda Müslümanların oylarıyla yapılmalı, Avrasya İslâm Şûrası veya onun Balkanlarla ilgili alt birimi bu seçimin tasdik merci olmalıdır.

2. Avrasya İslâm Şûrası daha fonksiyonel kılınarak güçlendirilmelidir. Dünya Kiliseler Birliğinin, Birleşmiş Milletler tarafından, tek devletsiz teşkilat olarak özel bir hukukî statü tanınması gibi, Şûranın, Balkan devletleri başta olmak üzere, uluslararası organizasyonlar ve forumlarca tanınması sağlanmalıdır. Avrasya İslâm Şûrasının bir alt birimi şeklinde, Balkanlardaki Müslümanların Birliği gibi bir yapılanmaya gidilebilir.

4. Yunanistan hariç, Balkanlarda, Türklerin yaşadıkları bütün bölgeler, ülkeler, yarım asra yakın bir süredir ateist, Komünist yönetimler tarafından idare edilmiştir. Tabiatıyla, bu rejimde, İslâmı bilen din adamı yetiştirme mümkün olmamıştır. Esasen, bu cihette, Yunanistan'ın durumu, diğerlerinden farklı değildir. Balkanlarda millî kimliği belirleyen en önemli unsurun din olduğunu yeniden hatırlatarak, Balkan ülkelerinde, bugün, Türkiye'deki imam hatipler ve ilahiyat fakülteleri örnek alınmak suretiyle, imam hatip liseleri ve en az üç tane ilahiyat fakültesi açılmalıdır. Bunun için, Ahmet Yesevî Üniversitesi'nin kuruluşu ve Türkiye Diyanet Vakfı'nın Türk cumhuriyetlerinde açtığı ilahiyat fakülteleri tecrübelerinden istifade edilebilir. Güzel bir işbirliğiyle, söz konusu ilahiyat fakültelerinde, Türkiye'deki 30'a yakın ilahiyat fakültesinden ve Türkiye Diyanet Vakfı'ndan, program, hoca, kitap ve tecrübe aktarımı başta olmak üzere her türlü yardım alınabilir.

5. Balkan ülkelerinde yeni yeni kurulmaya başlanan imam hatip liselerinin ve ilahiyat fakültelerinin ders programları hazırlanırken, bu ülkelerin kendi şartları da gözden uzak tutulmamalıdır.

Bu cümleden olarak, yıllarboyu dinsizliğin bir din gibi sunulduğu ve bugün ise çok farlı dinler ve kültürlerin bir arada yaşadığı bu ülkelerde yetiştirilecek olan Müslüman din adamlarının söz konusu şartlara göre hazırlanmış olması çok önemlidir.

6. Balkan ülkelerindeki dinî yönetimlerin, dinî eğitimin, camilerin vesair dinî hizmetlerin yürütülebilmesinin yegane kaynağı olan Türk İslâm Vakıfları, buraların Osmanlı hakimiyetinden çıkışından günümüze kadar çok büyük ölçüde talan, yağma, maksadı dışında kullanım ve devletleştirmelere maruz bırakılmıştır.

Eski vakıf hukukumuzu, vakıflarımızı, bu ülkelerin yakın dönem tarihini ve iç hukukunu iyi bilen insanlardan komisyonlar teşkil edilmeledir. Komisyonlar, buralardaki vakıflarımızla ilgili araştırmalar yaparak, söz konusu vakıfların bir an evvel asıl sahiplerine iadesi için gerekli belgeleri bularak yol göstermelidir.

7. Balkan ülkelerindeki Türklerin, Müslümanların, okullarında kendi dinlerini seçmeli ders olarak öğrenebilmeleri mümkün olmalıdır.

8. Balkanlarda son yıllarda yaşanan siyasî, ekonomik ve sosyal kargaşa, Müslümanları da içine alan misyonerlik faaliyetleri için çok uygun bir zemin oluşturmuştur. Tesadüfi olmayan ve büyük bir planın parçası olan bu yöneliş, ancak, geniş ve köklü bir çalışma gerektiren, tespit ve karşı tedbir faaliyetleriyle önlenebilir.

9. Bütün bu saydığımız hususlar, bugünkü konjentürde, ciddi ve ısrarlı bir çalışmayla gerçekleştirilemeyecek şeyler değildir.

Prof.Dr. Faruk Şen

Prof.Dr. Faruk Şen "*Almanya'da Yaşayan Türklerin Dinî Problemleri*" konulu bir tebliğ sundu.

Almanya'nın İslâmla, 1961 tarihinde göçle birlikte tanışmaya başladığını belirten Şen, bugün Federal Almanya'nın genel nüfusuna bakıldığında, Almanya'da yaşayan Müslüman kitlenin 2,7 milyon sınırını aştığını ve Almanya'nın genel nüfusunun 3,6'sını oluşturduğunu söyledi.

Almanya'da, altı ayrı büyük dinî Türk örgütünün olduğunu da ifade eden Şen, "*Bunların başında, Diyanet İşleri Teşkilatına bağlı olarak Köln merkez olmak üzere faaliyet gösteren DİTİB örgütümüz var.*" dedi.

Prof.Dr. Faruk Şen, ikinci güçlü örgütün, Millî Görüş Teşkilatı olduğunu belirterek Millî Görüş Teşkilatının da merkezinin Köln'de olduğunu söyledi. Üçüncü önemli örgütlenmenin İslâm Kültür Merkezleri olduğunu belirten Prof.Dr. Şen, dördüncü büyük örgütün de Avrupa Türk İslâm Birliği olduğunu ifade etti. Avrupa Türk İslâm Birliğinin Almanya'da Türk Ülkücü Dernekleri Federasyonundan ayrılan Serdar Çelebi tarafından kurulan bir örgüt olduğunu belirten Şen, "*Avrupa Türk Ülkücüler Birliği de bugün İslâma yönelik bir örgütlenme yapıyor ve son olarak gelişen, apayrı bir akım var, Türkiye'de de ağırlığını hissettiren Fetullah Hoca'nın cemaati de, şu anda, Almanya'da belirli eğitim merkezleriyle ağırlıklarını kabul ettiriyorlar.*" dedi.

Almanya'da 1993 yılından itibaren yepyeni bir örgütlenme modelinin de olduğu belirten Şen, sosyal demokrat derneklerde örgütlenen

Prof.Dr. Faruk Şen

Alevî Dernekleri Federasyonlarının da şu anda Almanya'nın en güçlü örgütleri haline geldini söyledi.

Almanya'da yaşayan müslümanların problemlerine de değinen Prof.Dr. Şen; bunların başında; Almanya'da katolik ve protestan kiliseleri ve Musevi cemaatinin Alman Anayasası tarafından dinsel örgüt olarak tanınmasına rağmen, İslâm Dinî'nin, Almanya'da resmen tanınmamış olduğunu, bunun sebenin de Almanya'da yaşayan Müslümanların bir üst birliklerinin bulunmayışı olduğunu söyledi.

Prof.Dr. Faruk Şen diğer problemleri de şu şekilde izah etti:

Kurban sorunu ve hayvanların kesimi : Musevi cemaatine verilen bir hak var, hayvanların kesiminde Musevi dinînin kurallarına göre kesimine izin veriliyor, fakat, bizim Kurban Bayramında da bu kurala göre et kesme müsaadesi daha resmen verilmemektedir, bu konuda Anayasa Mahkemesine kadar giden bazı talepler vardır, fakat, bu konuda somut bir gelişme daha olmamıştır.

Almanya'daki camilerimiz, ezan ve minare sorunu : 2 bin kadar cami derneğimiz var, fakat, cami olarak nitelendireceğimiz binaların sayısı 31'i geçmiyor ve ilk defa minareli camilerimizde Manhaym'da, Lünen'de başlamak üzere, Cuma Namazlarında ezan okuma konusu tartışılmaya başlandı ve büyük bir tepki gördü. Bazı yerlerde bu tepki yenildi, zira, Alman Anayasasının verdiği bir hakka göre, dinsel gruplar, kendi dinlerini, Anayasanın etkisi alanında sürdürebilirler ve yerine getirebilirler.

Din dersleri sorunu : Şu anda, Almanya'da 16 tane eyalette İslâma yönelik din dersleri konusunda alınmış somut bir karar yok.

Dini Bayramlar sorunu : nüfusun 3,6'sının Müslüman olduğu Federal Almanya'da, bugün, hiçbir İslâmi bayram resmen kabul edilmemiş durumda.

Emekliler Sorunu : Bugün Almanya'da emekli olmuş 106 bin insanımız yaşıyor ve emekliler artık Türkiye'ye dönme eğiliminde değil. Şu anda Almanya'daki Türklerin en büyük sorunu; yaşlı Türkler, "*emekliler evi*"ne gitmek zorunda kaldığı takdirde katolik, protestan "*emekliler evi*"ne mi gitsin veya herhangi bir dine bağlı olmayan emekliler yurtları mı kurulsun, ya da İslâmi emekliler yurdu mu kurulsun, bu çok önemli bir gelişme.

Mezarlık Sorunu : Almanya'da nüfusumuz her yıl 60 bin artıyor, fakat, ölenlerin sayısı da 35 bine yaklaşıyor. Bunları Türkiye'ye getiren cenaze şirketleri artık yavaş yavaş Almanya'daki Müslüman mezarlıklarının artırılması ve bunların burada gömülmesi için faaliyet gösteriyorlar, haklı bir nedenle. Artık yaşlı bir Türk öldüğü zaman niye Türkiye'de gömülsün, artık annesi babası Türkiye'de ölmüş durumda, çocukları Almanya'da yaşıyor, çocuklarının kendisini ziyaret etmesi açısından Almanya'da gömülmesine sıcak bakıyor.

Başörtüsü Sorunu : Fransa'da başlayan ve Fransa'da, hakikaten eğitim bakanlığının ters tepkisini çeken başörtüsü tartışması genel olarak bize de, Almanya'ya da gelmiş oluyor.

Genel hatlarıyla Almanya'daki problemler bunlardır.

Dr. Arslan Karagül

Dr. Arslan Karagül "*Hollanda ve Belçika'da Yaşayan Türklerin Dinî Meselelleri*" konulu bir tebliğ sundu.

1960'lı yıllarda, Avrupa'ya çalışmaya giden Türklerin misafir işçiler olarak ayak bastıkları ülkeler arasında Belçika ve Hollanda'nın da bulunduğunu belirterek sözlerine başlayan Dr. Karagül; Avrupa'da, tarih itibariyle, Türk deyince İslâm, İslâm deyince de düşman kavramının akla geldiğini söyledi.

Ancak, bu kavramın, yavaş yavaş Avrupa'da, özellikle Belçika ve Hollanda'da değiştiğine dikkat çeken Karagül, Müslümanlar ve Hıristiyanlar arasındaki diyaloğun gittikçe samimi bir havaya bürünerek, iyi bir uyum sağlanmaya çalışıldığını belirtti.

1995 istatistiklerine göre, Hollanda'da 627 bin civarında Müslüman bulunduğunu söyleyen Dr. Karagül; "*Hollanda'da 380 civarında cami bulunmakta, bunlardan 100 tanesi marukan, maripli Müslümanlara ait camilerden oluşuyor, geri kalan 250 civarında da Türklerin sahip olduğu camiler var. Bunların içerisinde Diyanete bağlı 133 cami, artı, 13 muhtelif dernek olarak toplam 146, Süleyman Efendi cemaati; 38 cami, 15 dernek toplam 53, Millî Görüş Teşkilatı; 30 cami 20 cemiyet ve toplam 140 civarında teşkilat, Hollanda Demokratik Ülkücü Türk Dernekleri 34 cami derneği, Nur Cemaati 1 adet gençlik merkezi mescidi, Hollanda Türk İslâm Vakfı 7 cami, Türk İşçileri Derneği 30 civarında teşkilat, Yeni Asya Grubu camisi yok, Alevî Bektaşi Federasyonu camisi yok, ancak, sayılarının, gazetelerde 50 bin kadar olduğunu Hollanda da ifade ediyorlar. Ayrıca, Azeri Türklerine ait 2 tane cami var, birkaç tane de Ahmedî Kadiyanilere ait camiler var. Biliyorsunuz, Ahmedi Kadiyaniler Pakistan, Hindistan asıllı bir grup ve bunlar, Pakistan Parlamentosu tarafından 1974 yılında Müslüman olmadığı şeklinde karara bağlanmış. Ancak, kendilerinin Müslüman olduklarını söylüyorlar, kendilerine kafir diyenlere onlar da kafir diyorlar; ama, Belçika ve Hollanda'daki teşkilatlanmaları da gayet geniş, onu hemen ifade edeyim, onlara da ait camiler var.*" dedi.

Belçika'daki durumu da anlatan Dr. Karagül, Belçika'da 300 bin civarında Müslüman yaşıdığını, bunların çoğunluğunu da Maripli Marukan Müslümanlarının oluşturduğunu söyledi.

Belçika'da toplam 240 cami bulunduğunu ifade eden Dr. Karagül, "*Türklere ait 90 tane cami var, bunların 60 tanesi Diyanete, 20 tanesi Millî Görüşe, 3 tanesi Süleyman Efendi Cemaatine, 1 tenesi Nur Teşkilatın, Nakşibendiye ait 1, Kadriye Tarikatına ait 1, ülkücü teşkilatına ait 1, Cemalettin Kaplan grubuna ait 1, gerisi Araplara ait camiler, fakat, bunun yanında Pakistanlılara ait 3, Arnavutlara 3, Müslüman Kardeşler Teşkilatı 3, Türk Alevî, Irak ve Şiilere ait camiler olabilir, ancak, ben, onları tam olarak araştıramadım.*" dedi.

Belçika ve Hollanda da genel problemler arasında, Hollanda'daki Müslümanların kurban kesme, ezan okuma, emeklilik, vesaire gibi problemlerinin olmadığını ancak, ortak bir dinî komisyon teşkil etmeleri probleminin mevcut olduğunu beliten Dr. Karagül diğer problemleri şu şekilde sıraladı:

"*30 yıldan beri Belçika'da, İslâm, söylendiği şekilde tanınmış değildir, bu gidişle de tanınacağı da yoktur; çünkü, orada Eğitim Bakanlığının dediği başkadır, Adalet Bakanlığının dediği başkadır. Halledilmiş olan sadece yarım bir tanıma şeklidir, o da, bazı İslâm okullarında Müslüman öğretmenlerin din derslerine giriş hakkının olmasıdır ki, 700 civarındadır. Belçika'da İslâm Dinî dersi veren öğretmenler vardır; ancak, bu mevcut ihtiyaca karşı yeterli değildir.*

Avrupa'da, Müslümanların problemlerinin başında, Türklerin de problemlerinin başında din eğitimi konusu gelmektedir. Müslümanlara ait, sadece ilkokul seviyesinde. Müslümanların ilkokula giden 80 bin tane çocuğu var, bunların yarıya yakını hemen hemen Türk, bu çocuklar herhangi din eğitimi almıyorlar diyebilirim.

Hollanda'da eğitim sistemi itibariyle devlet okullarına yakın dinî esaslar üzerine kurulmuş katolik protestan okulları vardır, hatta, hümanist okulları vardır ve değişik okulları vardır, Müslümanların da

bu haklardan istifade etmesi gayet tabiîdir, eksiklikler vardır, onlar da tamamlanacaktır.

İslâm okullarından alınan diploma, Türkiye'deki ilkokullarda eğitim yetkilileri tarafından kabul edilmediğini velilerden şikayet olarak alıyoruz. Bunu, birkaç sefer de gazetelerde gördük, yazıldı, bu tamamen teknik veya siyasi taktik değilse bir hatadır ve bu hatanın yakın zamanda düzeltilmesini istiyoruz; çünkü, Hollanda'da İslâm okullarından alınan diplomanın, herhangi bir katolik, protestan veya devlet okullarından alınan diplomayla hiçbir fark yoktur, görülen program zaten müfredat programıyla aynıdır. O bakımdan, o okullardan alınan diplomanın Türkiye'de kabul edilmemesi gibi bir gerekçenin hiçbir şekilde kabul edilmesi ilmî açıdan mümkün değildir, dikkat edilmesinde fayda vardır sanıyorum.

Hollanda ve Belçika'da imam eğitimi konusu var. Eğitim, sadece imamlar için değil, aynı zamanda camiler dışında görev yapacak imamlar için söz konusu ve bu imamları Türk toplumu, orada, kendi inisiyatifleri dahilinde yetiştiremedikleri zaman, kendi inisiyatiflerinin veya isteklerinin dışında olmayacak şekilde bir imam eğitiminin doğması da söz konusu. Bu konuda çalışmalar sürüyor, Anamur'da açılan imam hatip okulunda Hollanda'dan gelen öğrencilerin eğitimleri devam ediyor; ancak, Amsterdam'da da bir İslâm orta-lisesi kurulması çalışmaları da devam ediyor, biz, ümit ediyoruz ki, Hollanda'da imam eğitimi, orta, lise seviyesinde yeterli görülmüyor, sanıyorum yüksekokul seviyesinde şart, bu, Avrupa için çok daha geçerli, bir yüksekokul seviyesinde imam eğitiminin kurulacağını ümit ediyoruz."

Doç.Dr. Ekrem Pamukçu

Doç.Dr. Ekrem Pamukçu ***"Irak Türklüğünün Dinî Problemleri"*** konulu bir tebliğ sundu.

Doç.Dr. Pamukçu; Irak Türklerinin yerleşim bölgelerinin, Musul Şehrinin 60 kilometre kuzeybatısında bulunan, 300 Türk köyünün ve 15 bin Türk nüfusunu içine alan Tilafa Şehrinin, Irak'taki Türk yerleşiminin kuzey ucu olduğunu söyledi. Tilafa'dan itibaren şerit halinde devam eden Türk yerleşim bölgesinin de Irak Türklüğünün en büyük şehri ve merkezi olan Kerkük civarında genişlediğini belirten Doç.Dr. Pamukçu, "*Bu şerit, Bağdat Şehrinin 120 kilometre doğusunda daralarak devam eder ve Türklerle meskun Bedre Kasabasına ve Tursak Nahiyesine kadar uzanır.*" dedi.

Şu an, Irak'ta 2 milyon civarında Türk yaşadığını ifade eden Pamukçu, "*Bu Türklerin Irak'a gelişi, hemen hemen Arapların bu ülkeye gelişi kadar eskidir. Irak Türklüğünü Osmanlı Devletinin Mondros Mütarekesini imzalamasıyla, Türk Aleminin diğer illeri gibi çileli bir hayatı yaşamaya başlamıştır ve bu durum, maalesef, günümüzde de ağırlaşarak devam etmektedir. Tarih, dil, din, anane ve sair bakımlarından Türkiye Türklüğünden hiçbir farkı olmayan Irak Türklüğü, millî değerler yanında manevî değerlere, İslâm dinîne ve onun mukaddes Kitabı Kur'an'a, özetle, İslâmın tüm ilkelerine sımsıkı bağlı olan ve bu mukaddes değerleri yaşayan ve yaşatan güzide bir topluluktur.*" dedi.

Irak Türklüğünde ahlâk anlayışının da özel bir yeri olduğunu belirten Pamukçu, "*Irak Türkleri, Fikri ve zikri bir olan, hoşgörüye ayrı bir önem veren, hastasını soran, muhtacına el uzatan, kutlu günler ve geceleri büyük bir çoşkuyla, zengin bir merasimle ihya eden, kutlayan ve canlı tutmaya çalışan, hasılı kelam, dinîne, inancına, örf ve adetlerine son derece bağlı olan seçkin bir topluluktur.*" dedi.

Doç.Dr. Pamukçu Irak Türklerinin, genellikle Sunni olup, Hanefi mezhebine bağlı olduklarına işaret ederek, bunların yanında Şii mezhebinden olanların sayısının da az olmadığını belirtti. Bu iki kesim arasında herhangi bir çatışma ve sürtüşmenin olmadığını belirten Pamukçu, "*Bu iki kesimin çoğu birbirleriyle akrabadırlar, birbirlerinin ibadethanelerine rahatça girip, dinî vecibelerini de yerine getirmektedirler. Dinî bayramları ve mukaddes günleri aynı duygu ve heyecan içerisinde birlikte kutlamaktadırlar.*" dedi.

Kerkük'teki Hıristiyan Türklerden de kısaca söz eden Pamukçu, bunların Irak'a gelişlerinin, Moğol istilasına kadar uzandığının ve sayılarının da günümüzde yok denecek kadar az olduğunu söyledi. Bunların genellikle, Türklerin yoğun olarak bulundukları Kale mahallesinde oturduklarını belirten Pamukçu, "*İhtiyarların çoğu 1959 yılında gerçekleştirilen Kerkük katliamından sonra, Kerkük'ü terk ederek, bir kısmı Bağdat'a diğer bir kısmı Amerika'ya ve Avrupa'ya göç ettiler.*" dedi.

Irak Türklerinin bulunduğu bölgelerde cami ve tekkelerin; gerek ibadetin icrası açısından, gerekse dinî eğitim açısından son derece önemli mekanlar olduğuna işaret eden Pamukçu, "*Bu camilerin avlusunda, dinî eğitim gören öğrencilere odalar tahsis edilir, bu öğrenciler bir nevî yatılı öğrencilerdir, iaşeleri de komşular tarafından karşılanırdı. Fakih adı verilen bu öğrenciler, burada, tefsir, hadis, akayit, tecvit, Arap dili ve grameri gibi dinî eğitim görürlerdi. Buradan mezun olan veya icazet alan kişi devlete bağlı Vakıf Müdürlüğü tarafından açılan imtihanlara katılmaya hak kazanırdı. Bu imtihanı kazananlar, imam ve müezzin olarak göreve atanırlardı.*

Tekkeye gelince, Türklerin devam ettiği bazı tekkeler, dinî fonksiyonunun yanı sıra, ilmî, edebî konuların tartışıldığı yerler olarak da bilinmektedir. Bazı tekkeler bir nevî kültür merkezi görevini de üstlenmektedirler. Bunun en iyi örneği, Kerkük'te bulunan ve müritlerinin çoğunluğunu aydın Türklerin oluşturduğu büyük tekkedir." dedi.

Doç.Dr. Ekrem Pamukçu, Irak Türkleri arasında mevlüt törenlerinin de ayrı bir yeri olduğunu belirterek, bir nevî fasıl heyetini andıran mevlüt törenlerinin, ölen birinin ölümünün 40 ıncı günü toy, düğün, sünnet veya herhangi bir şenlik münasebetiyle yapıldığını söyledi.

Irak'ta din eğitiminin zorunlu olduğunu da ifade eden Pamukçu, "*Irak'ın diğer bölgelerinde olduğu gibi, Türk bölgelerinde de Türkler zorunlu olarak din eğitimine tabi tutulmaktadırlar. Ancak, özellikle, ilk, orta ve liselerde din eğitimi adı altında çocukların Bey'inleri yıkanmakta ve onlara, Emevi dönemi Arap ırkçılığı aşılanmaktadır. Irak'ta din eğitimiyle ilgili kitaplarda, Hazreti Muhammad, Arap Peygamberi, Arap lideri, İslâmiyet ise Arap devrimi olarak gösterilmektedir.*

Onun için, Irak'ta devlet okullarında verilen din eğitimi, daha çok Arap ırkçılığına dayandırıldığından, Türk çocukları bu durumdan son derece menfî bir şekilde etkilenmektedir." dedi.

Yakın zamanlarda, Türklerin yoğun olduğu bölgelerde, cuma hutbeleri ile Ramazan aylarında verilen vaazların Türkçe olarak verildiğini belirten Pamukçu, bugün Türkçe hutbe okumak ve vaaz vermenin yasak olduğunu ifade etti. Hutbe metinlerinin, her hafta Bass Partisinin hazırladığı şekilde, Arapça olarak okunması mecburiyetinin olduğunu söyleyen Pamukçu, "*Buna aykırı hareket edenlere ağır hapis cezaları verilmektedir. Mevlütlerde okunan Türkçe ilahilere de yasak getirilmiştir. Türk motif ve desenlerinin bulunduğu pek çok cami, medrese ve kışla, maalesef, yerle bir edilmiştir. Bu, sadece Saddam rejiminin altındaki Türkler için söz konusu değil. Maalesef, bugün, Kuzey Irak'ta da, nasıl ki, Saddam 36 ncı Paralelin altındaki Türklere bir asimilasyon politikası kullanıyorsa, maalesef, Kuzeyde de Kürt liderleri, oradaki insanlarımıza, Türk varlığına bir asimile politikası kullanıyorlar, onlar da hutbelerin Türkçe okunmasına yasak getirmişlerdir.*" dedi.

Bütün bu olumsuz şartlara, çirkin baskı ve sindirme politikalarına, acımasız zorlamalara rağmen, Irak Türklüğünün, dininden, inancından asla taviz vermediğini, inandığı davadan dönmediğini ve dönmeyeceğini ifade eden Pamukçu, "*Milleti ve dinî uğruna nice güzide evladını şehit veren Irak Türklüğünün, bundan sonra da, bu uğurda vereceği mücadeleden kimsenim şüphesi olmasın. Allah, her zaman hakkın ve haklının yanındadır.*" dedi.

Yusuf Suiçmez

Yusuf Suiçmez "***Kıbrıs'ta Din***" konulu bir tebliğ sundu.

Kıbrıs Adasının Türk İslâm kültürüyle ilk tanışmasının, Türklerin Anadolu'ya gelmesiyle başladığını belirterek konuşmasına başlayan Suiçmez, karşılıklı ilişkilerin, Anadolu Selçuklu Hükümdarı II. Kılıçarslan döneminde, Anadolu şehirleriyle, Kıbrıs arasında sıkı bir ticari bağ kurulmasıyla oluştuğunu söyledi.

İslâm kültürünün Ada üzerindeki en etkin döneminin, Osmanlı dönemi olduğunu ifade eden Suiçmez, "*Osmanlının, yani Türk İslâm kültürünün Adaya hakimiyeti, II. Selim Devrinde, 1571'de Adanın fethiyle başlar. Anadolu'nun farklı illerinden takriben 30 bin kişi Adaya iskan ettirilir. Bu iskan olayı, aralıklarla 18 inci Yüzyıla kadar devam eder, hatta, Osmanlı Rus Harbi sırasında, Rumeli'den tekrar Anadolu'ya dönen 20 bin hane de Kıbrıs'a iskan ettirilir. Dolayısıyla, bugün, Adadaki Türk İslâm kültürünün mirasçısı olan halkın geneli, Anadolu kökenlidir.*" dedi. Osmanlı Döneminde Ada'daki dinî yapıya da değinen Yusuf Suiçmez, "*Adaya iskan ettirilen halkla beraber, Osmanlı Devleti, hem İslâm kültürünü, hem de onun müesseselerini Adaya hakim kılar.*

Ancak, şunu vurgulamak gerekir ki, Osmanlı Döneminde Kıbrıs'ta İslâmi kimliği doğru şekillendirecek hiçbir yüksek eğitim gören müessese kurulmaz. Ada halkı, yüksek eğitim için Osmanlının ilim merkezleri olan yerlere gitmek zorunda kalır. Tabiî, oralara giden halktan, bu eğitim gören tabaka da oralarda hizmet görmek zorunda kalır; çünkü, Kıbrıs'ta yüksek eğitim düzeyinde görev ve hizmet vereceği yer, makam yoktur." dedi

Yusuf Suiçmez, Ada üzerinde İslâm kültürünün gerileme döneminin ise, İngilizlerin Adaya hakimiyetiyle başladığını belirtti.

1974 Barış Harekâtından sonra özgürlüğüne kavuşan Müslüman Kıbrıs'ın, Kıbrıs Türk Federe Devletini ilan etmesinden sonra, Kıbrıs Türk Halkının, kendi içerisinde dinî bir statü bulmaya çalıştığını belirten Suiçmez, "*Siyasîlerin dine tayin ettikleri statü, İngiliz idaresindekinden pek farklı değildir. Bu devlet siyasetinden dinîn uzaklaştırılması gayretinin bir tezahürüydü. Dinîn devlet siyasetinden ayırma uğraşları sonunda, toplumun vicdanından da dinîn uzaklaştırılması gayretine dönüşür. Yozlaştırılmış, baskı altında bırakılmış din, ehliyetsiz insanların elinde ilahi özünü ve maksatlarını kaybeder. İnsanların vicdanında oluşan dinî boşluk, millî eğitim kurumlarınca verilen din dersleriyle doldurulmaya çalışılır. 1976 yılında kabul edilen, Anayasaya konulan din, din eğitimi ve öğretimi devletin gözetimi altındadır maddesi gereği, okullarda seçmeli ders olarak verilir. 1982 yılında Türkiye'deki değişimin doğrultusunda din dersleri zorunlu derslerden kılınır; ancak, ders saatlerinin uygunsuzluğu ve dersi verecek elemanların olmaması, halkı, din eğitiminde farklı arayışlara sürükler. Bunun neticesi olarak da, sürekli, Kur'an kursları sorun olarak gündeme gelir. Halen gündemde olan bu konu, özellikle, 1996 yılında solun hükümet ortağı olmasıyla tırmandırılır ve hukuk dışı uygulamalara gidilir. Batı'nın da sürekli irtica hareketleri olarak nitelendirdiği Kur'an kurslarına karşılık kamuoyu oluşturulmaya çalışılır, aslında, bu yöneliş, halkın, okullarda verilen dinî eğitimden tatminsizliğini göstermektedir.*" dedi.

15 Kasım 1983 yılında Bağımsız Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilân edilmesinin de din statüsünde önemli bir değişikliğe sebep olmadığını vurgulayan Suiçmez, "*Bu dönemdeki olumsuz gelişmelerden bir tanesi, çıkarılan yeni din yasasıdır ki, 1993'te çıkarılan bu yasa, daha önceki yasadan çok farklı değildir; ancak, 1571'den beri Müslüman Kıbrıs Türk Halkının hem maddî, hem manevî liderliğini yapan müftülük kaldırılıp, din işleri dairesine tebdil edilir. Bugün, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin tek resmi dinî kuruluşu olan Din İşleri Dairesidir. Bu kuruluş 14 yıldan beri vekaleten tayin edilmiş bir başkanla idare edilmektedir. Vekaleten görev yapan Ahmet Kemal Bey, maddî imkânsızlıktan dolayı, bu kurumun ancak maaşlarını ödeme görevini ifa edebildiğini söyler.*" dedi.

Önceleri, dinî bir kuruluş olan, ancak, daha sonra ticari bir kurum haline dönüşen Vakıflar İdaresi'nin, Din İşleri Dairesinin üzerinde bir kuruluş olduğunu belirten Suiçmez, "*yedi kişilik bir mütevelli heyetiyle yönetilen bu kurulun, son dönemlerde, Türkiye Diyanet Vakfıyla işbirliği içerisine girmesi neticesinde, yeni bir protokolün imzalanmasına vesile olur. Bu protokol çerçevesinde, Kuzey Kıbrıs Diyanet Vakfı adı altında yeni bir vakfın kurulması kararı alınır. Vakfın amaçları içerisinde, kültürel ve din faaliyetlerinin bulunmasının, kanaatimce Kıbrıs halkı için de olumlu bir gelişmedir.*" dedi.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin, yaklaşık 183 bin nüfusa; 126'sı orjinal, 76'sı devşirme olmak üzere 202 camiye sahip olduğunu belirten Suiçmez, "*bu camilerden 105'i faaldir, ancak, 71'inde beş vakit görevli varken, 31'inde sadece cuma namazı kılınmaktadır. Birçok köyse camisiz ve imamsızdır, bunlardan bazılarına da Ramazan aylarında, halkın talebi üzerine görevli gönderilmektedir. Bu camilerin bir kısmı da, maksatlarına aykırı hizmetlerde kullanılmaktadır.*" dedi.

III. Oturuma müzakereci olarak Hollanda Akademisyenler Birliği Başkanı Veyis Güngör, Köln Üniversitesi Doktora Öğrencisi Mustafa Kılıç, Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi öğretim üyesi Yrd.Doç.Dr. Mehmet İbrahimî, Bulgaristan'dan İlahiyat Fakültesi Eski Dekanı Doç.Dr. İbrahim Yalımov, Gümülcine Müftüsü İbrahim Şerif, Irsıca'dan Dr. Halit Eren, Makedonya Türk Demokratik Partisi Başkanı Erdoğan Saraç, Makedonya'dan Avni Engüllü, Bosna Hersek Diyanet İşleri Başkanı Dr. Mustafa Ceriç, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinden Yrd.Doç.Dr. Ayhan Pala, Kıbrıs Doğu Akdeniz Üniversitesi'nden Prof.Dr. Mehmet Akar, G.A.T.A.'dan Prof.Dr. Mustafa Kahramanyolu, Erbil Hacı Hasan Camii İmamı Beşir Demirci, C.Ü. İlahiyat Fakültesi'nden Doç.Dr. Nevzat Aşıkoğlu, Bilkent Üniversitesi'nden Dr. Oya Akgönenç Mughisuddin, İskeçe Müftüsü M.Emin Aga, Başbakanlık Balkan İşleri Müşavirliği Uzmanı Abdullah Uluyurt, Makedonya'dan Altay Suroy Recepoğlu katıldılar.

IV. OTURUM

Türkiye Türklüğü

Oturum başkanlığını Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay'ın yaptığı 4. oturuma tebliğci olarak Prof.Dr. Mehmet Aydın, Prof.Dr. Mustafa Kara, Prof.Dr. Abdurrahman Küçük ve Şükrü Özbuğday katıldı.

Prof.Dr. Mehmet Aydın

Prof.Dr. Mehmet Aydın "***Türkiye'nin Dinî Meselelerine Genel Bir Bakış***" konulu bir tebliğ sundu.

Prof.Dr. Mehmet Aydın öncelikle, bugün Türkiye'de ciddi bir din problemi olduğunu söyleyerek, din problemi sözüyle, kitaptaki dini değil, okuduğumuz, anladığımız, düşündüğümüz, yorumladığımız, açıkladığımız ve hayatımıza uygulamaya çalıştığımız, yaşanan dinin dile getirdiğini ifade etti.

Prof.Dr. Aydın; Ülkemizin mevcut durumunu, din-insan ilişkisi açısından ana hatlarıyla gözönüne getirilmesi durumunda aşağıdaki tablonun oraya çıkacağını belirterek; bunları şu şekilde açıkladı.

1. Türkiye'de milyonlarca insan geleneksel diye adlandırabileceğimiz dinî bir hayat yaşıyor. Bu insanlar kendi özel ve sosyal hayatlarında dinî nereye koyacaklarını biliyorlar. Onların örtünmeleri, çalışmaları, konuşmaları, ibadetleri bugüne kadar çok az problem çıkardı. Bu insanların zihinlerini son zamanda başkaları, aydınlar, özellikle din tahsil etmiş olanların bir kısmı, siyasetçiler ve benzerleri karıştırmaya başladı. Bu sebeple önümüzdeki yıllarda bu bölgede de bazı problemlerin çıkabileceğini tahmin ediyorum.

2. Yine ülkede sayıları hiç de azımsanmayacak ölçüde olan ve çok kere ihyacılık diye adlandırılan bir geleneğe bağlı okur-yazar insanlarımız vardır. Bu geleneğin bir ucu tarihî dine, öbür ucu ise İslâmî yenileşme hareketine uzanmaktadır. Orada Kur'an'ın bir ayeti ile Gazali'nin onun yorumunu, bu yorumla Freud'un, yahut Descartes'in Pascal'ın, Goethe'nin fikirlerini bir arada görebilirsiniz. İhyacı geleneğin tarihe dönük yüzünde, mesela tasavvuf

Prof.Dr. Mehmet Aydın

terbiyesini, yaygın eğitim-öğretim faaliyetini ve daha pek çok toplum hizmetini; bir başka yüzünde ise "***bilginin İslâmlaştırılması***", "***İslâm Devleti***" vs. gibi hararetli tartışmalara sebep olan uygulamaları görebilmekteyiz. Geleneksel din dünyasının aksine burada özellikle ihyacılığın bu ikinci bölgesinde ciddi bir "***Din Problemi***" vardır.

3. Bunun hemen yanı başında olan, yenileşmeci yanı ağır basan ve bir buçuk asra yaklaşan bir tarihi geride bırakan bir başka hareket yer almaktadır. Burada yeni bir metin, yeni bir yorum, dolayısıyla yeni bir "*Din dünya ilişkisi*" ön plana çıkmaya çalışmaktadır. Ana hedefi ise "*İslâm ile Çağdaşlaşmaktır*". Gaye bu olunca, din problemlerinin daha ziyade dinî hayatın fikir boyutunda yoğunlaşmaktadır. Önce derin bir İslâmî bilgi ve tefekkür, sonra "*Asrın her türlü nazarî ve amelî nimeti*"nden istifade, daha sonra Müslümanı rahatsız eden modern problemin teşhis ve tesbiti ve bilahare her türlü modern imkan ve vasıtayı da kulanarak -*gelenekten de olabildiğince yararlanarak*- Kur'an'ın ışığında İslâmî çözümler üretmek.

4. Dine lakayt veya dine karşı aydına gelince, önce o yenileşmeciyi destekler gibi görünüyor. Hatta destekliyor; Ama çizginin ön ucunu görmeye başlayınca, onu, kendi açısından çok daha tehlikeli görüyor; çünkü o söylememesine, söyleyememesine rağmen, aslında kişilik sahibi dinden de "dinî" demeye layık tezahürlerden de hoşlanmıyor. "*İslâmî Çözüm*" lafı bile onun ürpermesi için yeterli oluyor. Brokratik, ekonomik, hatta medyatik güce sahip olduğu için de bu ürpertisini en yaygın ve sert biçimde dile getirmekten kendi açısından haklı olarak geri kalmıyor.

Bunların yanında din ve dinî hayatın o veya bu sebepten örselenmesi, dine karşı olan ilginin, bilginin çok ötesine gitmesi, İslâm ile çağdaşlaşmayı becerememiz, dinî hayatımızın his boyutunun getirdiği problemleri de karşımızda durmaktadır.

Prof.Dr. Mehmet Aydın sonuç olarak Türkiye'nin bu ve benzeri alanlarda çok ciddî problemlerinin olduğunu vurgulayarak, "*ama, kötümserliğe kapılmak için de bir sebep yok. Bence, halihazırdaki bütün eksikliğimize rağmen, mevcut durumumuz; ama, bundan da belki öte, tarihi geçmişimiz, tarihi dinî tecrübemiz, pek çok problemi çözebilecek güçtedir. Yeter ki, bunları anlamaya, dinlemeye vaktimiz olsun, yeter ki, bir cehalet içinde ve bir dinsizlik içeresinde insanlar, birbirlerinin gırtlarına sarılmasınlar, yeter ki, ne buradaki insan bakıp da, koca bir insanlık tercübesini, koca bir çağdaş muasır nimetleri bir çırpıda itmek gibi zaten mümkün olmayan bir hayali beslemesin ve yeter ki, pek çoğumuz, ben, dini bu kadar isterim, dini bilmeden, dini öğrenmeye çalışmadan, ben bu kadar isterim, gerisini istemiyorum şeklinde, bugünkü moda tabirle dayatmacı bir tavır içinde olmasın. Türkiye'nin problemlerini, tekrar ediyorum, bilgiyle, gönülle, sevgiyle, dinlemeyle, anlamayla, istişareyle çözünüz, ben çözerim, olur biter diyenlere tekrar sesleniyorum. Çok zor çözülür, elli sene, altmış sene, yüzelli sene sonra çözdük dediğiniz problem yine karşınıza çıkar, tıpkı, bugün, teker teker hepsinin karşımıza çıktığı gibi.*" dedi.

"*Tasavvuf ve Tarikatlerle İlgili Dinî Meselelerimiz*" konulu bir tebliğ sunan Prof.Dr. Mustafa Kara, Tasavvuf ve tarikatlarla ilgili meseleleri şu şekilde özetledi :

Prof.Dr. Mustafa Kara

İnsanla yaşıt olan mistik muhteva, İslâm dünyasının ve tabiî olarak Türk dünyasının dinî hayatının ayrılmaz bir parçasıdır. İnsanın gönül alemini kendine konu edinen bu faaliyet, insanoğluna doyumsuz anlar yataştığı gibi zaman zaman da onu problemlerle yüzyüze bırakmıştır. Bu problemlerin temeline inildiğinde üç sebep ortaya çıkmaktadır:

1. Bilgi eksikliği,
2. Yorum yanlışlığı,
3. His-keşf yanılgısı

Ondört asırdır sûfîlerin kaleme aldığı eserlere bu gözle bakıldığı zaman sözkonusu meselelerin izale edilmesi için büyük gayret

ortaya koydukları görülmektedir. Bu gayretlere rağmen insanın yorum gücünü dondurmak mümkün olmadığı için meseleler hiç bir zaman sıfıra inmemiştir. Bu asrın ilk çeyreği sona ererken yeni bir yol ortaya çıktı: Bu meseleleri halletmek için tekkeleri kapatmak. Bu kararla birlikte tasavvuf tarihinde yeni bir safha açılmış oldu. Daha önceki asırlarda tasavvuf ve tarikat dünyasına karşı çok sert tepkiler görüldüyse de tarikatları bütünüyle yasaklamak taraftarı pek görülmemektedir. Bu denemeden netice alınabilecek tarikatların doldurduğu boşluğu bir başka şey doldurabilecek miydi?

Üç çeyrek asır sonra geriye dönüp bakıldığında bu boşluğun başka şeyler tarafından doldurulamadığı görülmektedir. Bu deneme başka şeyler ortaya çıkarmıştır. Şimdi bunların çözülmesi gerekmektedir. Nedir bunlar?

1. Meselenin çözümü ve tedavisi için teşhisin sıhhatli olması gerekir. Ülkemizde tarikatlar yasak olduğu için doğru tesbitler yapılamamaktadır.

2. Doğru teşhis için belli seviyede din ve tasavvuf kültürü ile birlikte tarafsızlık gerekmektedir. Bu yoktur.

3. "İllegal" bir hareketi afişe etmenin her iki taraf için getireceği zorluklar, olması gereken "net"likleri, "flu" hale getirmektedir. Bu meselenin çözümü için önemli şartlardan biri de akademisyenlerin sadece "hakikat" aşığı olmaları gerekmektedir. Hurafe üretmemeleridir.

Prof.Dr. Abdurrahman Küçük "***Dinî Kurumlarımızla İlgili Problemlerimiz***" konulu bir tebliğ sundu.

Prof.Dr. Küçük, Dinî kurumları; Doğrudan doğruya din hizmeti veren dinî kurumlar ve Örgün ve yaygın eğitim yoluyla din hizmeti veren kurumlar diye ikiye ayırarak tebliğine başladı.

Küçük, dinî kurumların, Diyanet İşleri Başkanlığı, ilahiyat fakülteleri ve imam hatip liseleri ve normal öğretim kurumlarındaki din kültürü ve ahlâk bilgisi derslerinin olduğunu belirtti. Küçük, bunların hepsinin bir noktada insanları ihtiyaç duydukları din konusunda bilgilendirmekle yükümlü olan kurumlar olduğunu ifade etti.

Devletin başta gelen görevleri arasında; vatandaşını her konuda olduğu gibi, din konusunda da bilgilendirmesi ve en doğru bilgiyi vermesi gerektiğini vurgulayan Küçük, devletin bu en doğru bilgiyi hangi şartlarda ve nasıl vereceği üzerinde durdu.

Bu meyanda ilmiye sınıfından, akademisyenlerden merkez kurmak suretiyle, araştırma kurumlarıyla en iyi şekilde yararlanmak gerektiğini belirten Küçük, bu kurumların başında Diyanet teşkilatının geldiğini söyledi. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bütün yetişmiş akademisyenlerden, özellikle de sahası itibariyle ilahiyat fakültelerinden daha fazla yararlanmak ve onlarla işbirliği içerisinde, meselelere çözüm üretmekle mükellef olduğunu ifade eden Prof. Küçük "*Onun için, problemin başında meselelere sahip çıkmak geliyor. Bilgi çağına girildi, Diyanet bilgisayar ağını da kurdu, o halde, olacak olayları, gelecekte olacakları da, en azından araştırarak, günü geldiği zaman da vatandaşı en doğru şekilde bilgilendirmekle mükelleftir. Her konuda, bana göre imkânı da var, yetkisi de var; imkânını ve yetkisini kullandığı takdirde kendi üzerine düşeni yapacaktır.*" dedi. Prof.Dr. Küçük, artık lise mezunu imamla, Diyanetin bir iş yapmasının mümkün olmadığını belirterek, "*Mutlaka fakülte mezunlarından imam olarak göreve başlatmak ve kademeler arası geçişleri teşvik etmek suretiyle; yani, imam hatip mezununu ilahiyat fakültesi mezunundan yaparsanız, üç yıllık imamlık yapanın önüne vaizlik, orada başarılı olanın önüne ilçe müftülüğü, orada başarılı olanın önüne il müftülüğünü koyarsanız ve merkezî teşkilata gelme yolunu da böyle koyarsanız, herkes imam da olur ve kendini yetiştirme yolunda gayret de gösterir.*" dedi.

Bir başka husus olarak da, Türkiye'nin gündemine bir mesele geldiğinde, bilen ve bilmeyen herkesin konuştuğunu ifade eden ve bunun uygun olmadığını savunun Küçük, "*Din İşleri Yüksek Kurulu, kurulu toplayıp, haber ka-*

Prof.Dr. Abdurrahman Küçük

nallarına da haber vermek suretiyle, bu meseleleri, gününde, anında Din İşler Yüksek Kurulunun kararı olarak yansıtırsa, vatandaş yanlış yönlenmeden, yanlış bilgilenmeden de kurtulacak ve böylece de bir istikamet verilecektir." dedi.

İmam hatipler meselesi ile din kültürü ve ahlâk bilgisi derslerinin de bir başka problem olduğuna işaret eden Küçük, "*Din kültürü isteğe bırakılmaz, bu bir ihtiyaçtır, bir kültürdür, tarih gibi, coğrafya gibi, matematik gibi; ama, bunun yanına, Kur'an-ı Kerim'de seçmeli ders olarak konulabilir diye 1981'de gündeme getirmiştim.*

Günümüzde, imam hatiplerle bağlantılı olarak bir konu yeniden gündeme geldi. 5+3'mü, yoksa 8 yıl kesintisiz mi? Geri dönüp baktım, ne var? İmam hatip ortaokulları dediğimiz ortaokullar bir diploma veriyor mu; yok. İmam hatip liseleri bünyesinde iki tane seçmeli ders var; Kur'an-ı Kerim ve Arapça. Arapça da 3 yılda ne öğretildiği tartışılabilir; ama, Kur'an-ı Kerim'in bu 8 yıl bütünlüğü içerisinde uygulanacaksa, Kur'an-ı Kerim seçmeli ders olarak konulabilir. Seçmeli ders olarak konulduğu takdirde, bunun yanında başka dersler de seçmeli olarak konulabilir."dedi.

Bunun bir ihtiyaç olduğunu ve bunu takviye etmenin lazım geldiğini söyleyen Küçük, "*imam hatip liseleriyle ilgili yapılan araştırmalarda, imam hatip liselerine gelen öğrencilerin yüzde 15'i imam ve hatip olmak için, yüzde 85'i de din bilgisi almak için, dinî konuda bilgilenmek için geliyorum diyor. Aileler ne istiyor; onlar da çocuğumuz dini öğrensin, kültür dersleri var, onu da öğrensin, daha, devletine, milletine, vatanına, dinine bağlı mazbut insanlar olsun. Bu, araştırmalarla tespit edilmiştir.*" dedi.

İmam hatip lisesi meselesine de değinen Abdurrahman Küçük, son zamanlarda bu konuda bir zıtlaşmanın ortaya çıktığını belirterek, bu konudan çözüm yolu olarak okullara Kur'an-ı Kerim, hadislerden seçmeler vb. gibi derslerin seçmeli olarak konmasıyla bu durumun düzeleceğini söyledi. Buradan mezun olan öğrencilerin ilahiyat fakültelerine de girebileceğini ifade eden Küçük, bu fakülteden mezun olan kişinin de hem Diyanette, hem de Millî Eğitim Bakanlığı'nda istihdam edilebileceğini vurguladı. Ancak eğitimde, Diyanet ve Millî Eğitim Bakanlığı için ayrı elemanların yetiştirilmesi gerektiği üzerinde duran Küçük, "*Tabiî, ilahiyat programlarının da günümüz şartlarına göre yeniden ele alınması lazım ve onu da, programlarda bir öğretmenlik formasyonu veren fakülte olma özelliğine zarar vermeden, Diyanet İşleri Teşkilatına eleman yetiştiren bölüm ya da öğretmen yetiştiren bölüm olarak ayırmak lazım; çünkü, ona göre de dersler olacak, o dersler çerçevesinde de yönlenecek ve böylece de genel bilgilendirme olacak. Bilim adamları statüsü yükseltilecek.*" dedi.

Son olarak Diyanet İşleri Teşkilatının hem yurtiçinde hem yurtdışında iyi yetişmiş elemanlara ihtiyacı olduğunu belirten Küçük, "*Türkiye için olsun, Türk dünyası için olsun, yurtdışında bulunan bizim insanlarımıza karşı olsun yoğun bir propaganda var. Bunu, hangi şekilde alırsanız alın, adına ne derseniz deyin; belli propagandalar... Bunlara karşı meseleleri bilen, meselerin sınırında olan ve bunları takip edecek dile, bilgiye, düşünce kapasitesine sahip elemanlarla ancak teşkilatlarla, merkezlerle, enstitülerle karşı durulabilir.*" dedi.

Şükrü Özbuğday

Şükrü Özbuğday "***Diyanet İşleri Başkanlığı'na Göre Türkiye'nin Dinî Meseleleri***" konulu bir tebliğ sundu.

İlk önce Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kuruluşu hakkında kısa bilgi veren Özbuğday, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın, 633 sayılı Kanuna göre, İslâm dininin inanç, ibadet ve ahlâk esasları ile ilgili esasları yürütmek, toplumu din konusunda aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek üzere

kurulmuş anayasal bir kuruluş olduğunu söyledi.

Şükrü Özbuğday; Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yasal ve anayasal konumuna göre Türkiye'nin dinî meselelerini ve çözüm yollarını şu şekilde özetledi :

Başkanlığımızın yasal problemleri : Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesindeki yatırım imkânları artırılmalıdır. Yeni yasal düzenleme yapılırken, Diyanet İşleri Başkanlığı'na özerklik tanınmalıdır.

Nitekim I. Din Şûrası'nda bu konuda gündeme gelmiş ve arkasında kamuoyu desteği olan şûra kararlarının 23. maddesinde şu görüş benimsenmiştir.

– Anayasanın amir hükmü gereğince, Diyanet İşleri Başkanlığı teşkilat kanunu bir an önce çıkarılmalı, bu çalışmalar çerçevesinde, özellikle:

a) Diyanet İşleri Başkanlığına, YÖK, TRT ve benzeri kurumlarda olduğu gibi özerklik verilmesi,

b) Diyanet İşleri Başkanının seçim esasına göre belirlenmesi,

c) Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Cumhurbaşkanlığı makamına bağlı hale getirilmesi için gerekli hukukî düzenlemeler yapılması,

Başkanlığın kadro problemi : Başkanlığımıza, 1990 yılından beri yeni kadro verilmemektedir. Halbuki, o yıldan beri, Türkiye'de 11 bin cami inşa edilmiş ve 1970 Kur'an kursu eğitim ve öğretime başlamıştır.

Başkanlığın hizmetiçi eğitim problemi : Başkanlığın hizmetiçi eğitim faaliyetleri ödenek yetersizliği sebebiyle, durma noktasında bulunmaktadır. Halbuki, Başkanlık, özellikle irşad, tebliğ ve eğitim alanlarında istihdam ettiği elemanları, hem hizmet öncesinde hem de hizmet içinde sürekli eğitmek mecburiyetindedir. Bu itibarla, Başkanlığın eğitim ödemeleri ile ilgili sıkıntısının, gerek bütçe imkânları ile gerek diğer tedbirlerle giderilmesi gerekmektedir.

Başkanlığın yayın problemleri : Başkanlığın döner sermaye imkânları, sadece basılı yayın hizmetlerine bile kafi gelmemektedir. Ses ve görüntülü yayın imkânlarını kendi hizmet alanına uygulama konusunda ise, Başkanlık hemen hemen hiç yok gibidir. Buna mukabil, gerek resmî, gerek özel sesli ve görüntülü yayın organları kitlelerin din konusundaki ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamak, yönlendirmek, istismar etmek gibi, değişik amaçlarla din hizmeti alanında yoğun yayın faaliyeti yapmaktadırlar.

Halbuki, toplumu din konusunda aydınlatmanın yasal yetkili ve sorumlusu olan Diyanet İşleri Başkanlığı, bütün bu faaliyetler karşısında yetersiz ve etkisiz kalmaktadır. Hiç olmazsa, devletin resmî yayın organlarında yapılmakta olan dinî programlarda, Başkanlığın ağırlıklı olarak görev almasına yasal yol açılmalıdır.

Başkanlık dışı problemler : Bunları da şu alt başlıklar halinde arz etmeyi uygun görüyorum:

Din eğitimi problemi : Bu problemi genelde din eğitimi ve mesleki din eğitimi olarak iki bölümde ele almak gerekir.

a) Genel Din Eğitimi : Genel din eğitimi alanında gözlenen durum, din kültürü ve ahlâk bilgisi adı altında uygulanan mevcut din öğretiminin ihtiyaca cevap vermediğidir.

b) Mesleki Din Eğitimi : Din hizmeti alanında görev alacak elemanların Millî Eğitim Bakanlığı'nın yetiştirdiğini, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın da bu elemanları istihdam ettiğini görürüz. Buna göre kaynak kurum ile istihdam kurumunun sıkı bir işbirliği içerisinde olması gerekir. Ancak bugüne kadar böyle bir işbirliği gerçekleşememiştir.

Dinin yaşanması problemi : Hürriyetçi, demokratik, parlamenter sistemle idare edilen ve hukuk devleti ilkesine samimiyet ve sadakatle bağlı devlet idarelerinin belirgin özelliklerinden biri de, din ve vicdan hürriyetidir. Anayasal ifadesiyle, herkesin kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlerden biri olan din ve vicdan hürriyeti, Anayasamızın 24 üncü maddesi ile de teminat altına alınmıştır. Bu hak ve hürriyet, doğal olarak inandığı dini öğrenme, öğretme, yaşama ve yayma hakkını da içermektedir.

Anayasal ve yasal durum bu olmakla beraber, uygulama, çoğu zaman bu hakların tanınmaması şeklinde tecelli edebilmektedir. Kamuoyunu fazlaca meşgul etmesi itibariyle, başörtüsü konusu buna tipik bir örnek olarak gösterilebilir. Din ve vicdan hürriyetinin kullanılması; yani, inanılan dinin öğrenilmesi, öğretilmesi, yaşanması ve yaşatılması konusunda esas problem, laiklik prensibinin bizdeki anlayış ve uygulanışından kaynaklanmaktadır; yani, hâlâ daha, din ve devlet ilişki-

sinde, dinin de, devletin de zedelenmeyeceği, kuşkulanmayacağı, rahatsızlık duymayacağı, kalıcı, akılcı, memleket gerçek ve ihtiyaçlarına uygun bir uygulama tarzının gerçekleştirilemediği görülmektedir.

Din-devlet ilişkisinin gerçekçi bir şekilde çizgisi çizilip, bu çizgi üzerinde sapmadan gidilebildiği takdirde, dine bağlı problemlerin tamamının ana sebebi halledilmiş olacaktır.

Türkiye'de, gerçek dinin öğretilmesine engel olan bidat ve hurafeler problemi var : Türkiye'de, genellikle aydınlar arasında, özellikle de İslâm hakkında sağlam bilgilenmeye imkân tanımayan bir eğitim sürecinden geçmiş, İslâm adına çevresindeki hurafeleri ve yoz gelenekleri tanımış, ayrıca sağlam ve yetkili kaynaklardan da bilgi edinememiş aydınlar arasında İslâm denildiği zaman kafalarda meydana gelen imaj, gerçek İslâm değil, dinî açıdan eğitimi eksik halk kitlelerinde yaşanmaya çalışılan İslâmdır. Onların kafasında, bu ikisi arasındaki fark, hesaba katılmadan birbiriyle özdeşleşmiş ve vardıkları yargılar hep bu yoz imajın etkisiyle oluşmuş yargılardır. Benim kanaatime göre, bu, Türkiye çapında çok önemli ve halli gereken bir mesele olup, hayatî önem taşımaktadır.

Yetişmiş insan eksikliği problemi : İslâmın iki asli kaynağı, Kur'an ve sahih sünnet ortadadır. Din, bunlarda var olandır. Şahısların bunlara ait yorumları tamamiyle kendi kanaatleridir. Buna göre, bu iki kaynağı çok iyi değerlendirebilecek, asrın idrakine İslâmı haykırabilecek yetişmiş insanlara ve elemanlara çok ihtiyacımız vardır; ama, acı bir gerçektir ki, günümüzde, ne dinî sahada, ne de diğer alanlarda kendinden önce gelen ilim adamlarını aşacak seviyede insanlar yetiştirememenin acısını ve sıkıntısını yaşamaktayız.

Ben, son olarak şunu arz etmek istiyorum. Cenab-ı Hak katında geçerli olan ve kıyamete kadar insanlığa yol gösterecek yegane hak din İslâm olduğuna göre, bu dinin ortaya çıkan yeni meseleleri çözümsüz bırakması düşünülemez. İslâmın ortaya koyduğu deliller ışığında, Kur'an ve sahih sünnetten sapmadan çözüm bekleyen meseleler hususunda kafa yoracak ve İslâmî açıdan çözüme kavuşturacak ilim ve fikir adamlarına ülkemizin çok ihtiyacı vardır.

IV. Oturuma müzakereci olarak Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof.Dr. Mustafa Sait Yazıcıoğlu, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekan Yardımcısı Prof.Dr. Münir Koştaş, Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden Prof.Dr. Nur Vergin, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden Prof.Dr. Sabri Hizmetli, Prof.Dr. Murtaza Korlaelçi, Prof.Dr. Hasan onat, Doç.Dr. Ahmet Akbulut, Dr. Niyazi Akyüz, Sosyolog Prof.Dr. Orhan Türkdoğan, Gazeteci Doç.Dr. Ali Bayramoğlu, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden Doç.Dr. Yumni Sezen katıldılar.

Sempozyuma yurtiçinden ve yurtdışından katılan ilim adamlarını Sayın Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel makamında kabul etti.

PANEL

Eş Olarak Hz. Peygamber

● Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle; Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları tarafından, Hazreti Peygamberin hayatını, şahsiyetini, örnek ahlakını doğru anlamak, doğru anlatmak, doğru anlaşılmasını sağlamak, Peygamber sevgisini ve O'nun getirdiği yüce mesajları toplumumuzun her kesimine yaymak amacıyla "Eş Olarak Hazreti Muhammed" konulu bir panel düzenlendi.

Oturum Başkanlığını, Prof.Dr. Mehmet Hatipoğlu'nun yaptığı panele konuşmacı olarak, Dr. Nermin Öztürk, Hülya Küçük ve Dr. Mehmet Görmez katıldılar.

Panelde açış konuşmasını yapan Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları Başkanı Ayşe Sucu, tarih sayfalarının, fikirleri ve yaptıkları icraatlarla, insanlara örnek gösterilebilecek şahsiyetlerle dolu olduğunu ve kendi alanlarında meşhur olan bu şahsiyetlerin içinde, Peygamber Efendimizin müstesna bir yeri ve değeri olduğunu söyledi. Ayşe Sucu, "*Hz. Muhammed bütün varlıkların mükemmelliğini temsil eden, insanlığın fazilet ve meziyet saydığı güzellikleri nefsinde toplayan insanlık âleminin en seçkini, bütün varlıkların gözbebeğidir*" dedi.

Hz. Muhammed'in güzel ahlâk ve seçkin kişiliğinden örnekler veren Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Kolları Başkanı Ayşe Sucu, Hz. Muhammedin hasletlerini özetle şu şekilde sıraladı; "*O, on sene gibi kısa bir zaman içerisinde, sınırları, 3 milyon kilometre karelik bir sahayı içine alan bir devlet kurmuş ve bizzat yönetmiş iyi bir devlet başkanı, giriştiği muharebelerde daima muzaffer olmuş eşsiz bir kumandan, ihtiyaca göre hukukî meselelerde kaideler getiren ve bu kaidelere göre hükmeden adil bir hâkim, ideal bir aile reisi, müşvik bir baba, resmî hayatında bile gösterişten, debdebeden, israftan uzak ve sade bir vatandaş, emir ve tavsiyeleri, ifrat ve tefritten uzak, tatbik edilebilen, hayatın içinde bir mürebbi, iyi bir öğretmen. En önemlisi de yapılmasını istediği görevleri, tebliğ ettiği esasları, evvela, kendi nefsinde uygulaması, uygulanma hususunda da asla taviz vermemesidir.. Dünyada, kendisi için hiçbir nimet beklememiş, bütün sıkıntı ve ıstırapları kucaklamış, iyilikleri de başkalarına ayırmış, benzeri bulunmayan bir ahlâk önderidir o.*"

Ayşe SUCU

Dr. Nermin ÖZTÜRK

Panelde ilk konuşmayı yapan Dr. Nermin Öztürk; Aile'nin önemi üzerinde durarak, Peygamber Efendimizin aile yaşantısından örnekler verdi.

İnsanlık tarihinin bir aileyle başladığını, bu ailenin de Hazreti Adem ile Hazreti Havva olduğunu belirten Öztürk; o zamandan itibaren günümüze kadar bazı toplumlarda zaman zaman birtakım sapmaların olmasına rağmen, aile kurumunun, günümüze kadar devam ettiğini ifade etti.

Dr. Nermin ÖZTÜRK

Ailenin, korunması gereken bir kurum olduğu üzerinde duran Dr. Nermin Öztürk, devletlerin çöküşünü hazırlayan sebeplerin başında, aile müessesesinin dejenere olmasını gösterdi. Toplumun çözülmesinin ailenin çözülmesiyle başladığını da sözlerine ekleyen Öztürk, "*aile kurumu yok olduğu zaman, onun yerini alabilecek herhangibir sosyal ünite henüz keşfedilememiştir.*" dedi.

Avusturalya'nın, Afrika'nın en ilkel kabile dinlerinden, en mütekamil din olan İslâma kadar bütün dinlerde evlilik müessesesinin olduğunu ve hepsinde de ailenin kutsal kabul idildiğine işaret eden Öztürk, İslâm dininde evliliğin ayrı bir yeri ve önemi olduğunu, evliliğe teşvik edildiği gibi, evliliğin devamı yönünde de teşviklerin bulunduğunu ifade etti.

İslâm'da kadının konumuna da değinen Dr. Nermin Öztürk, "*İslâm Dünyasında, kadının, zaman zaman, erkekten daha aşağı bir seviyede mahlukmuş gibi farklı bir muameleye tabi tutulduğunu görüyoruz. Bu, kesinlikle İslâmdan kaynaklanan bir durum olmayıp, geçmiş kültürlerin bir izi olsa gerektir.*" dedi.

Evliliğin devamı için gerekli olan unsurlardan birisinin; eşlerin birbirlerinin farklı yönlerini farketmeleri ve birbirinin ruhunu anlamaya çalışmalarına bağlı olduğuna işaret eden Öztürk, Peygamber Efendimizin evlilik hayatından örnekler verdi. Her karı koca arasında bazı anlaşmazlıkların olabileceğini, fakat bunun giderilebileceğini ifade den Dr. Öztürk, "*Her karı koca arasında olabilecek türden anlaşmazlıklar, eşlerin kendi çabalarıyla çözülmüştür ve Peygamberimizin yaptığı bütün evliliklerde, ancak, eşlerden birinin vefatıyla sona erecek şekilde gerçekleşmiştir. Yani, boşanma olayını görmüyoruz.*" dedi.

Günümüzde evliliğin sona ermesinden birinin de dayak konusu olduğuna dikkatleri çeken Dr. Öztürk, "*Günümüzde, ailenin yıkılma sebeplerinden bir tanesi de, kadının eşi tarafından dövülme hadisesidir. İslâmın en güzel, en yüce uygulayıcısı olduğuna inandığımız Peygamberimizin uygulamalarına baktığımızda, hanımlarına karşı en küçük bir fiske dahi vurmadığını görüyoruz. Kendisi bunu yapmadığı gibi, etrafında hanımlarını dövenleri de* "kadınlarınızı nasıl hayvan döver gibi dövüyor, sonra da akşam olunca utanmadan beraberce yatıyorsunuz" *diyerek ikazda bulunmuştur.*

İleri medenî ülkelerde kadınların elde ettikleri pek çok hukukî haklara ve kanunların güvencesine rağmen, dayak konusunun gündemden düşmediğini biliyoruz. Kanunlar, bazı konularda, sadece, satırlarda kalıyor, yazılanlar ve uygulananlar farklı farklı şeyler. Kadının korunmasını, zannediyorum, kağıtlara yazıldığı kadar gönüllere de yazdırırsak, bu iş hallolacaktır. Dolayısıyla, biz, İslâmı yaşıyoruz diyen bir ailede dayak söz konusu olmamalıdır." dedi.

Günümüzde ailenin dağılma sebeplerinin en başında şiddetli geçimsizliğin yattığına işaret eden Dr. Nermin Öztürk, "*Geçimsizliğin şiddetini somut olarak belirleyen bir alet yoktur. Birine göre bir boşanma sebebi olacak bir şey, başka birisine göre, sıradan ve üzerinde durmaya değmez bir olay olarak nitelendirilebilmektedir. Yüce Kitabımızın geçim konusundaki emirlerine bakalım:* "Onlarla, yani, kadınlarla, güzellikle geçinin; eğer, onlardan hoşlanmıyorsanız sabredin, hoşlanmadığınız bir şeyi, Allah, çok hayırlı kılmış olabilir" *buyuruyor Yüce Rabb. Sevgili Peygamberimizin de aynı doğrultuda tavsiyeleri var.* "Mümin bir erkeğin, karısından nefret edemeyeceğini ve onun bir huyunu sevmezse, başka bir huyunu sevebileceğini" *söylemektedir.*" dedi.

Hülya Küçük

İkinci tebliği sunan Hülya küçük, daha çok Peygamber Efendimizin hanımlarıyla birlikte olan muaşeretine değinerek, günümüz-

de erkek ve kadının nasıl hareket etmesi gerektiği üzerinde tesbitler yaptı.

Peygamber Efendimizin birden çok kadınla evlilik yapmasından dolayı; değişik huydaki, değişik yapıdaki, değişik arzu ve istekleri olan insanlarla problemsiz bir şekilde geçindiğini belirten Hülya Küçük'ün Peygamber Efendimizin evliliğindeki davranış modellerinden verdiği örnekleri, günümüz insanının da hayatında tatbik etmesi ümidiyle aşağıda özetle veriyoruz.

- Peygamber Efendimiz Aleyhisselam, bir kadının her şeyden çok ihtiyacı olan sevgiyi hanımlarına açıkça göstermekten çekinmemiş, bunu, hafiflik olarak görmemiştir. Hazreti Hatice'ye olan sevgisi yıllarca kalbinden silinmemiş, hatta, onun bu sevgisi, hanımlarının en genci ve en çok sevdiği olan Hazreti Ayşe'nin kıskançlığına vesile olmuştur. Hanımlarından birisine karşı duyduğu bu derin sevgi, diğerine karşı adaletsiz davranması sonucunu doğurmamış, hepsinin gönlünü hoş etmeyi başarmıştır. Zira, Allah'ın ona, bir Peygamber olarak verdiği nimetlerin başında, insanları anlayabilme ve ona göre davranabilme hasleti gelmekteydi.

- Hanımların haklarına karşı o kadar dikkatliydi ki, ikindi namazından sonra, hal ve hatırlarını sormaya gittiği zamanlarda dahi yanlarında eşit müddette kalırdı.

- O, adaletin ailede başlaması gerektiğine inananlardandı. Adaletten bahsettiği bir hadisinde "*onlar, hükümlerinde, ailelerinde ve sorumluluğunu üzerine aldığı kişilerde adalet gösterenlerdir*" buyuruyor. Bu adalet, eşler ve çocuklar için aynı derecede geçerlidir. Çocuklardan birisini diğerine üstün tutmak, ayrıcalık vermek gibi şeyler de adaletsizliğe girer.

- Peygamberimiz Aleyhisselam "*Sizin en hayırlınız, ailesine hayırlı olandır, ben de ailesine en hayırlı olanım*" buyurarak hayırlı olmanın birinci ölçüsünün aile içinde hayırlık olduğunu vurgulamıştır. Bir başka hadisinde de aile kelimesinden asıl kastının ne olduğunu şöyle açıklamıştır: "*Sizin en hayırlınız, kadınlarına ve kızlarına karşı en iyi olanınızdır.*" Zira, insanın her işte olduğu gibi, hayırda da yakınında olanlardan başlaması gerekir. İnsanın üzerinde hakkı olan kişilerin başında ailesi gelmektedir.

Hülya KÜÇÜK

- O, hanımlarına karşı insanların en yumuşağı ve en güler yüzlüsüydü. Hazreti Ayşe onu anlatırken, hanımlarıyla başbaşa kaldığı zaman, insanların en yumuşağı, gülme ve tebessümde en ileri olanıydı der. O, hanımlarının gönlünü yapmaya çalışır, istedikleri şeyi, İslâmın izin verdiği sınırlar dahilinde yerine getirirdi.

- Eve girdiğinde vaktini üçe ayırırdı; bir kısmını Rabbine, bir kısmını ailesine, bir kısmını da kendisine ayırırdı. Zira, daha önce belirttiğimiz gibi, insanın üstünde Rabbinin hakkı olduğu gibi, eşinin, komşularının da hakkı olduğu düsturu ona, dolayısıyla İslâma aittir.

- Hanımlarıyla yaptığı sohbetin eğitici olmasına dikkat ederken, sıkıcı olmamaya da gayret ederdi.

- O, bize, bildiğini anlatacağı ilk kişilerin de ailesi olduğunu öğretmiştir. Onun bu yönünden en iyi faydalanan muhterem annemiz Hazreti Ayşe olmuştur.

- O, nafile ibadet edeceği zaman dahi hanımlarına vakit ayırmayı ihmal etmezdi. Zira, ona göre, kişinin, ailesiyle geçirdiği vakit, boşa harcanmış bir vakit değildir.

- O, evde hanımlarına yük olmayı da sevmez, kendi işini kendisi yapardı. Günümüzde, kendi işini kendi yapan erkeklere verilen ismi hepiniz biliyorsunuz, tekrar etmeye gerek yok; ama, Peygamberimizin dokuz hanımı olduğu halde ve kendisine hizmet için yarışan bir sürü insan olduğu halde, kendi işini kendi yapması çok çok yüce bir haslet ve bize vermesi gereken çok çok önemli bir mesaj içerdiğini belirtmek istiyorum.

- Peygamber Efendimiz Aleyhisselam, hanımlarına, her zaman yumuşak davranır, el kaldırmak şöyle dursun, onları utandırmak dahi istemezdi.

- Kendisinden, dünya malı isteyerek canını aşırı derecede sıkan hanımlarını terbiye için, bir süre

onlardan uzak kalmıştır. Burada, ayrıca, biz Müslüman kadınlara da güzel bir nasihat saklıdır. Karı koca arasını açan şeylerin başında dünya sevgisi gelir, insan, bazen bolluk, bazen darlık içinde olabilir; ama, her halûkârda dünya malı sevgisini araya sokmayarak, mutlu olmayı başarabilmek, lükse, tantanaya düşkünlük göstermemek gerekir.

- Peygamber Efendimiz Aleyhisselamın hayatında züht hakimdi. Vurgulamak istiyorum, züht, dünya malını istememek değildir, dünya malı için ahiretini feda etmemektir; yani, önüne çıkan imkânları değerlendirmek, ama, dünyayı kazanmak için günaha düşmemektir.

Dr. Mehmet GÖRMEZ

Peygamber Efendimizin en büyük mucizesinin Medine'de kurduğu medineyet olduğunu belirterek sözlerine başlayan Dr. Mehmet Görmez, Peygamberimizin bu medeniyeti, hayatın tabii akışı içerisinde, her türlü zorluk, sıkıntı ve meşakkate katlanarak tesis ettiğini vurguladı.

Hz. Peygamberin tesis ettiği bu medeniyeti üstün kılan özelliğini, insan ilişkilerini sağlam bir zemine oturtmasına bağlayan Dr. Görmez, *"Hazreti Peygamberin Medine'de tesis ettiği medeniyette, insan ve toplum ilişkilerine baktığımız zaman, toplum ilişkilerini, uluslararası ilişkileri tearuf ve muarefe üzerine, bilgi alışverişi üzerine, marifet alışverişi üzerine, tanışma ve bilişme esası üzerine kurduğunu görürüz. Hazreti Peygamber, toplum içindeki birey ilişkilerini adalet ve ihsan üzerine bina etmiştir. Bireyler arasında kadın erkek ilişkisini ise velayet, kardeşlik, iffet ve nezahet esasları üzerine bina etmek istemiştir."* dedi.

Günümüzde Hz.Muhammed'in aleyhinde yalan yanlış sözler üretildiğini, özellikle, insanlığa rehber olan O yüce şahsiyeti, arzularına düşkün bir insan olarak takdim etmeye çalışanlar olduğunu ifade eden Dr. Görmez bu mahfilleri şiddetle kınadığını belirtti. Peygamber Efendimizin çok evliliği konusunda bir açıklama yapan ve kasıtlı olarak ortaya atılan sorulara cevap olarak, Dr. Mehmet Görmez, *"O henüz 25 yaşında genç bir delikanlıyken, Kureyş'in, hatta, Mekke'nin bütün genç kızlarının kendisiyle evlenmek, ona eş olmak için can attığı bir zamanda, aklı, dirayeti, hikmeti ve yüksek ahlâkı gözeterek, 40 yaşında, yani, kendisinden tam 15 yaş büyük, hem de daha önce başından bir evlilik geçiren, bir rivayete göre iki evlilik geçiren bir hanımefendiyle izdivaç yaptığı halde, risaletin en büyük vazifelerini ifa hususunda hayat refikası, aile mürebbiyesi ve hane-i saadetin hanımefendisi, risalet neslinin validesi olan bu hanımla, yani, Kur'an-ı Kerim'de bir ayeti kerimede "Peygamber hanımları, sizin anneleriniz dir" der, o ayetten hareketle, hepimizin annesi ve validesi Hatice'yi Kübra ile 25 yıl sürdürdüğü evlilik hayatı içinde, yaşadığı toplumda sınırsız evliliklerin mübah sayıldığı bir anda, ikinci bir evliliği aklının ucundan bile geçirmediği halde ve onun vefatından sonra, onun aziz hatırasına saygı duyarak, yaklaşık 2,5 yıl yalnız ve bekar bir hayat yaşadığı halde, hayatının son 10 yılında, yani, anlatılırken, sanki, Hazreti Peygamberin hayatı boyunca hep bu çok evliliği yaşamış gibi anlaşılıyor, oysa, bütün bu söylenenler, hayatının sadece son 10 yılını ilgilendiren şeyler, sadece son 10 yılında tamamen insanî, İslâmî, diplomatik ve ilmî gayelerle yaptığı evlilikleri dile dolamayı, onu tanıyan, onu tanımaya çalışan, onun sözlerini araştıran bir kardeşiniz olarak, suiedep olarak değerlendiriyor ve onu arzularına düşkün bir insan olarak takdim eden mahfilleri şiddetle kınıyorum."* dedi.

Peygamber Efendimizin, Hz. Hatice ve Hz. Ayşe ile olan evliliğini değerlendiren Dr. Görmez, *"Hazreti Hatice'yle olan evliliğinde, onunla 25 yıllık beraberliğinde, göze çarpan en önemli husus, sıcak bir dostluk ve arkadaşlık. Risalet ve nübüvet başkalarıyla paylaşılacak bir müessese değil. Fakat, biz, Hz. Peygamberin, Allah'tan aldığı vahiyi, gelip, ilk defa onunla paylaştığını, ona anlattığını görüyor ve müşahede ediyoruz.*

Dr. Mehmet GÖRMEZ

Hazreti Ayşe ile olan evliliğinde ise en çok göze çarpan husus, bir hoca, talebe münasebetidir. Gerçekten, risaletin Medine'deki bütün dakikalarını müşahede eden, ashabın her birinden alim, hem sahabeye, hem sonraki müçtehit imamlara ışık tutan bilgileri, Hazreti Ayşe'nin nereden aldığını, bugünkü her hanımın, hatta, her beyin düşünmesi gerekir. Hazreti Ayşe, hadis kitaplarımızda beş bini bulan hadisi rivayet etmekle yetinmemiştir; aynı zamanda, yanlış anlaşılan birçok hadisi tashih etme cihetine gitmiş ve dinin yanlış anlaşılmasının önündeki en büyük engellerden bir tanesi olmuştur." dedi.

Dr. Mehmet Görmez, son olarak *"bacılarımızı, analarımızı, kızlarımızı, eşlerimizi, binlerce yıllık esaret zincirinden ve binbir cahili hakaretten kurtaran Sevgili Peygamberimize, bu Kutlu Doğum münasebetiyle bir kere daha şükranlarımızı arz ediyor, onu, bütün insanlığa, gerçekten, rahmet olarak gönderen Yüce Allah'ımıza hamdü senalar ediyorum."* dedi.

K.K.T.C.'DE KUTLU DOĞUM HAFTASI İZLENİMLERİ

Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Kıbrıs Vakıflar İdaresinin davetlisi olarak Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay, Prof.Dr. Mehmet Aydın ve Prof.Dr. Abdurrahman Küçük'ten oluşan birheyet Kıbrıs'a gitti. Kıbrıs Vakıflar İdaresi, Kıbrıs Müftüsü ve Kıbrıs Türk İslâm Cemiyeti yetkililerince karşılanan heyet, Başbakan Derviş Eroğlu, Başbakan Yardımcısı Denktaş ve Türkiye Büyükelçisi tarafından kabul edildi.

Aynı gün akşam, Girne Anafartalar Lisesi'nin salonunda tertip edilen panelde ilim adamları konuştular.

Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay, tarihimizde din ve kültür ilişkisi üzerinde durarak, vakıflar hizmetlerinin büyüklüğünü belirtti. Prof.Dr. Mehmet Aydın; dünyada dinin yükselmesinin sebeplerini ve dini ortadan kaldırmaya yönelik pozitivist tezlerin nasıl yıkıldığını anlattı. Bu arada İslâm'a ve Hz. Peygamber'e duyulan ihtiyacın nasıl artarak geliştiğini ortaya koydu. Prof.Dr. Abdurrahman Küçük ise Rum Ortodoks Kilisesinin melanetlerini anlattı.

Salon tamamen dolu idi. Panelin oturum başkanlığını Prof.Dr. Metin Akar yaptı. O da mevlidin Türk kültüründeki yerini ve önemini açıkladı. Sonunda salondaki dinleyicilerle iyi bir kavuşma oldu. Dinleyiciler arasında, Türkiye'den gitmiş bazı iş adamlarına da rastlamak mümkün oldu.

03 Mayıs günü Lefkoşe Atatürk Kültür Merkezi'nde benzeri bir panel tertip edilmiştir. Paneli Prof.Dr. Birol Emil idare etti. O da dinin toplumdaki yerini ve kültürümüze katkılarını çok güzel belirtti. Salon yine dolu idi. İskele halkının çoğu, Kara Deniz'den gitmiş. Sinemadan bozma bir camileri de var.

Ertesi gün 4 Mayıs öğleden sonra Magosa'da Doğu Akdeniz Üniversitesi'nin "Mavi Salon"unda yine bir panel vardı. Burada da alâka çok iyi ve sıcaktı. Bu toplantıda Kutlu Doğum'un önemi ve Peygamberimize hasret ve ihtiyaç dile getirildi. Prof.Dr.Abdurrahman Küçük ise Makarios'un ve Patrikhanenin Kıbrıs'ta sergilediği oyunları ve din adına yaptığı cinayetleri delilleriyle ortaya koydu; bundan da salondakiler çok etkilendiler. Yine bu toplantıda adı geçen Üniversiteden Doç.Dr. Hasan Cicioğlu "Atatürk ve Din" üzerine bir konuşma yaptı.

Buradan ayrılan heyet, Magosa'da bazı tarihi yerleri ziyaret ettikten sonra başkanlığını Işılay Arkan'ın yaptığı "Kıbrıs Türk-İslâm Cemiyeti"nin merkezini ziyaret etti. Bu Cemiyet 1983'de kurulmuş. Amacı İslâm'ın doğru öğrenilmesine katkıda bulunmak. Bunun için Türkiye'de ve diğer İslâm ülkelerindeki çeşitli topluluklarla işbirliği yapabiliyor. Çeşitli kurslar açıyor; buralarda halka Kur'an öğretiyor ve dinî bilgiler kazandırıyor.

Aynı günün akşamı, Güvercinlik Köyü'nde tertib edilen bir sohbet toplantısına iştirak edildi. Bu köy, Rum hududunda olup, biraz ihmal edildiğine inandığı için, özellikle böyle bir sohbet toplantısı istedim. Kahve dolu idi. Köyde üniversitede okuyan kızlar da vardı. Burada soru-cevap usulü uygulandı. Bu kızlardan birisi, Kur'an'da ve İslâm'da kadın haklarını sordu. Mehmed Aydın Bey, bunu genişçe açıkladı. Kur'an'da Hz. Adem ile Havva'nın bir arada zikredildiğini hiç bir ayrılık gözetilmediğini ifade etti.

Bir başkası, laikliğin dinsizlik olup olmadığını sordu. Bunu da Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay cevapladı. Bir başka genç kız başörtüsünün şeklini sordu. Buna da uygun cevaplar verildi. Fakat orta yaşlı bir adam, esas problemi dile getirdi. Din eğitimi noksanlığı, *"çocuklar dini bilmiyor, namaz kılmayı bilmiyor, ibadet bilmiyor, öğreteyim diyorum; beni dinlemiyorlar. Saygısızlık had safhada. Bunu ancak devletin vereceği din eğitimi sağlayabilir"* diye şikayet ediyor. Ama o, çözümü imam-hatip lisesi açılmasında görüyor ve siyasîlerin söz verdiği halde sözlerinde durmadığını söylüyor.

Demekki Kıbrıs Türk topluluğunda din eğitimi problemi var. Idarecileri ve siyaselileri ciddiyete ve samimiyeti davet ediyorlar. Oraya Diyanetin gönderdiği görevlilerin, yüksek tahsilli olması özellikle isteniyor. Yalnız şu kanaat önemlidir. Kıbrıslı idareciler, İslâm'a karşı bizdeki 1950 öncesi çekingenliği yaşıyorlar.

Başka yerlerde de dile getirdi. Makarios'un *"Türkleri öldürün ki Türkiye geldiğinde kurtaracak Türk bulamasın"* emrini hepsi biliyor. Orada dinî yüksek seviyede öğretmenin yolu bir ilahiyat fakültesi açıp orada araştırmacı yetiştirmek veya İslâmi araştırma merkezi kurmaktır. Bu merkez üniversiteye ve devlete çeşitli araştırmalar yapar ve servis dersleri de verebilir. Aynı zamanda halkın ihtiyacı olan din görevlilerini de yetiştirme imkanı elde edilmiş olur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi Mavi Salonda panele katılan izleyiciler.

MAKEDONYA'DA KUTLU DOĞUM HAFTASI

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından bundan dokuz yıl önce başlatılan Kutlu Doğum Haftası faaliyetleri bu yıl Makedonya'da da yapıldı. Türkiye Diyanet Vakfı ve Makedonya İslâm Birliği'nin 8 Mayıs 1997 tarihinde Üsküp'te Halklar Tiyatrosu salonunda birlikte teptipledikleri bilimsel bir toplantıda çeşitli yönleriyle Hz. Muhammed anlatıldı.

Makedonya Meclis Başkan Yardımcısı, Bakanlar, milletvekilleri, Türk ve Arnavutluk büyükelçiliklerinden diplomatlar, aydınlar ve gazetecilerin takip ettiği toplantının açılış konuşmasını, Makedonya İslâm Birliği Başkanı Süleyman Recebi yaptı. Behicüddin Şehabi'nin yönettiği toplantıya Makedonya'dan Şakir Fetahu, Rujdi Lata, Türkiye'den ise Vakfımız Yayın Danışma Kurulu üyeleri Doç.Dr. Recep Kılıç ve Dr. Ömer Turan katıldılar. Peygamberimizin doğumunun insanlık tarihinin en önemli hadisesi olduğu, O'nun mesajına ve örnek şahsiyetine bugün insanlığın her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyduğu anlatıldı. Toplantının sonunda, 1997 Kutlu Doğum Haftası faaliyeleri çerçevesinde Türkiye Diyanet Vakfı'nın Balkanlar ve Kıbrıs Türkleri Arasında düzenlediği Na't yarışmasında birinciliği kazanan Avni Engüllü'nün şiiri okundu. Ohri, Kalkandelen ve Gostivar'da düzenlenen toplantılarda da Hz. Peygamberin hayatından davranış modelleri sunuldu.

Birlik Gazetesi, 27 Mayıs 1997, s.5014 (Üsküp)

Yugoslavya Türk yazarlarının Nat ziyafeti

Bu yıl Ankara'da düzenlenen geleneksel 9. Kutlu Doğum Haftası'nın yankıları Yugoslavya Türk Yazarları arasında halen sürüyor. Bu kutlamalar çerçevesinde düzenlenen Nat yarışmasında bu yıl Yugoslavya Türk Yazarlar Derneğinin dört üyesi mansiyon kazandı. Böylesi bir Uluslararası Nat yarışmasında geçen yıl Derneğin iki üyesinin, bu yıl ise dört üyesinin mansiyon kazanması sanatta- edebiyatta büyük bir başarı olarak değerlendiridi. Bu başarıyı kaydetmek amacıyla Yugoslavya Türk Yazarlar Derneği Prizren'de „Sanatçılar Derneğinin" .... ve Sanat 94 mekanında „Nat Ziyafeti" düzenlendi. Bir şeyi methederek, vasıflandırma, daha çok edebiyatımızda Hazreti Muhammedi methedmek maksadıyla yazılan nazım eseri olan Nat'ın buralarda 400 yıllık bir tarihi olduğunu, bu yörelerde yetişmiş, yaratmış olan birçok şairin Nat yazdığını bu nazım türürnü bugün bile surduren şairlerin yurtdışında mansiyona layik görülmesi geleneklere nekadar bağlı olduğumuzun bir kanıtıdır. Yugoslavya Türk Yazarlar Derneği başkanı olan Altay Suroy Recepoğlu'nun giriş konuşmasından sonra geçen yıl ve bu yıl Nat yarışmasında mansiyon alan şairlerden İskender Muzbeg, Bayram İbrahim Rogovalı, Ahmet İyiciler ve Enver Baki „ Kutlu Doğum Haftası" hakkında bilgi verdiler, Ankara izlenimlerini anlattılar ve mansiyona layik görülen natlarından birer bölüm okudular. Türk müziği konservatuarı başkanı Aluş Nuş Bursalı Süleyman Çelebi'nin Mevlid'inden bir bölümü ve Yunus Emre'nin ilahi olarak bilinen „Adı Güzel Kendi Güzel Muhammed" Nat'ını tüm sanatseverlerin eşlik etmesiyle icra etti. Bu Nat ziyafetinde „Kutlu Doğum Haftası" günleri süresince Prizren'de de „Gül Günü" başlığı altında Hazreti Muhammed'in doğumuna adanmış bir kutlamanın yapılması önerilmiştir.

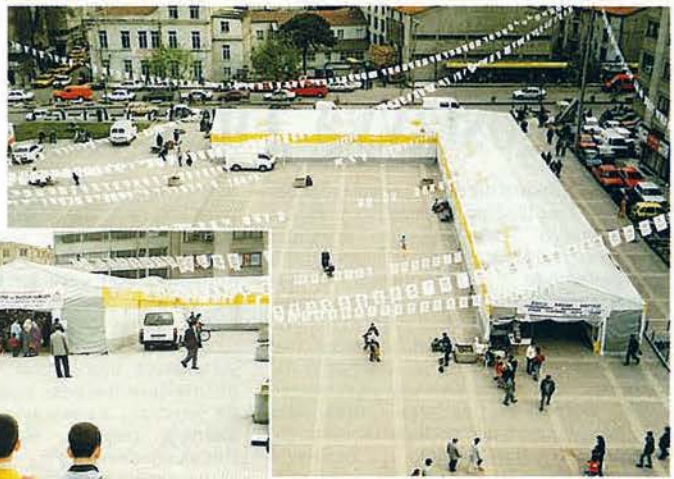
Altay Suroy Recepoğlu

Kutlu Doğum Haftası'nda SAMSUN'da Kitap Fuarı

Vakfımız Vakıf Fuarcılık Ltd. Şti. tarafından Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle bu yıl ilki düzenlenen I. Samsun Kitap ve Kültür Günleri Fuarı, Samsunlular tarafından büyük ilgiyle karşılandı.

28 Nisan - 04 Mayıs 1997 tarihleri arasında Ankara, İstanbul ve Samsun'dan katılan 20 yayıncının iştirakleriyle gerçekleştirilen fuar, Cumhuriyet Meydanı'nda 150 metre karelik bir alanda hizmet verdi. Çelik konsriksüyon ve Avrupa brandalarla kurulu çadır içerisinde düzenlenen fuar; gerek organizasyonuyla ve gerekse görünümüyle büyük ilgi topladı.

Fuarın açılışı, Kutlu Doğum Haftası'nın açılışıyla birlikte yapıldı. Fuarı, çeşitli resmi ve sivil kurum ve kuruluşların yanı sıra, civar il ve ilçelerden gelen kalabalık bir halk topluluğu, ilk gününden sonuna kadar coşkuyla takip etti.

Ayrıca Kutlu Doğum Haftası faaliyetlerinin bir kısmı da fuar alanı içinde gerçekleştirildi. Ödüllü Gül Yarışması, Sünnet Şöleni, Çocuk Şenliği, Aşıklar Şöleni, 1001 Kur'an-ı Kerim Mealinin Dağıtımı...

I. Samsun Kitap ve Kültür Günleri Fuarı gerek organizasyonuyla ve gerekse halkın ilgisiyle Samsunluların kitaba ve kültüre önem göstermesi açısından ilginç bir panorama teşkil etti. Bu organizasyonun gelecek yıl da tekrarlanması yayıncıların ve Samsunluların bir temennisi olarak dile getirildi.

Çerkezköy

Hz.Muhammed'in doğumunun 1426'ncı yıldönümü nedeniyle Çerkeyköy Şubemizce düzenlenen Kutlu Doğum Haftası etkinlikleri kapsamında, Halk Eğitim Merkezi salonunda bir tören düzenlendi.

Kur'an-ı Kerim ve ardından İstiklal Marşımızın okunmasıyla başlayan programda, bir konuşma yapan Çerkezköy Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Kerim Sarper, günün anlam ve önemine binaen bir konuşma yaptı. Konuşmayı müteakip Prof.Dr. Bekir Topaloğlu "*Peygamberimizin Hayatından Davranış Modelleri*" konulu tebliğini sundu.

Konferansın bitiminde, konferansa katılanlara Çerkezköy şubemiz tarafından gül ve çeşitli kitaplar hediye edildi.

Kdz. Ereğli

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Karadeniz Ereğli Şubemiz tarafından Erdemir Sinema Salonu'nda "Hz.Peygamberin Hayatından Davranış Modelleri" konulu bir sempozyum düzenlendi.

Müftü Vekili H.İbrahim Demirbaş tarafından yapılan açılış konuşmasını mütekaip, Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Araştırma Görevlisi Ramazan Biçer tarafından konferans verildi.

Bu tür kültürel faaliyetlerde duyarlılığı yüksek olan Karadeniz Ereğli halkı konferansa büyük ilgi gösterdi. Konferansın sonunda Kaymakam Nail Taşdelen, Eğitim Fakültesi Dekanı Prof.Dr. Baki Hazer, Erdemir Genel Müdür Yardımcısı Ali Sedat Kara, Emniyet Müdürü Yusuf Albayrak, Alaplı Müftüsü Yunus Can ve diğer daire amirleri ile halka gül dağıtıldı.

Batman

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Batman Şubemizce "Hz. Peygamberin Hayatından Davranış Modelleri" konulu bir konferans düzenlendi.

Konuşmacı olarak Dumlupınar Üniversitesi Bilecik İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Hukuk Bilimleri Profesörü ve aynı fakültenin dekanı Prof.Dr. Ahmet Akgündüz'ün katıldığı konferansa; izleyici olarak Vali Salih Şarman, Belediye Başkanı Salih Gök, Emniyet Müdürü M.Emin Körpe, Meslek Yüksek Okulu Müdürü Ekrem Kaya ve 600 kişilik kalabalık bir topluluk katıldı.

Büyük ilgi gören konferansın faydalı geçtiği ve konferansın katılanlar tarafından beğeniyle izlendiği gözlendi.

Dörtyol

Kutlu Doğum Haftası bu yıl Dörtyol'da çoşkuyla kutlandı.

Dörtyol İlçe Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Bekir Derin'in üstün gayret ve organizesiyle; başta kaymakamlık, ilçe ve belde belediye başkanları ve esnafın coşkun katılımıyla önemli faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

İlçe Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Bekir Derin'den alınan bilgiye göre; hafta münasebetiyle Kaymakamlık, Belediye, Cumhuriyet Savcılığı, İlçe Emniyet Müdürlüğü, İlçe Jandarma Bölük Komutanlığı ziyaret edilerek, Peygamberimizin rumuzu olan gül takdim edilmiş ve Siyer-i Nebi kitabı verilmiştir.

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Dörtyol, Kuzuculu, Karakise, Yeniyurt, Yeşilköy ve Altınçağ belediyelerine ait 28 otobüs, 28 Nisan günü halkı ücretsiz taşımışlardır. Bu olay ilçe halkı tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

Dörtyol ilçemizde, faaliyet gösterin 5 adet özel poliklinikte görev yapan 9 doktor, hafta münasebetiyle vatandaşları ücretsiz muayene etmiş ve hastalara bir dal gül hediye etmiştir.

Bu yıl ilk defa Dörtyol'da Kutlu Doğum Sünnet Merasimi düzenlenmiştir. Bu merasimde fakir ve kimsesiz 60 çocuk sünnet ettirilmiş ve Şubemiz tarafından bu çocuklara çeşitli hediyeler verilmiştir.

Bütün bu faaliyetlere ilaveten bir de "Peygamberimizin Hayatından Davranış Modelleri" konulu bir konferans düzenlenmiştir. Dörtyol Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Bekir Derin ve Hanif Burun'un konuşmacı olarak katıldığı konferansa ilginin bir hayli fazla olduğu gözlendi. Konferansın bitiminde davetlilere gül ve Siret-i Nebi kitabı hediye edildi.

Sungurlu

28 Nisan - 04 Mayıs 1997 tarihleri arasında ülke genelinde kutlanan Kutlu Doğum Haftası, Sungurlu şubemiz tarafından da muhteşem bir şekilde kutlandı.

Hafta münasebetiyle "Hz. Peygamberimizin Örnek Ahlâkı" konulu bir konferans düzenlendi. İlçe Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı A.Hulusi Başoğlu günün anlam ve önemine binaen bir konuşma yaptı. Konuşmayı müteakip Çorum İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof.Dr. Hüseyin Algül tarafından konferansın tebliği sunuldu.

3000'ün üzerinde vatandaşın katıldığı konferansa, T.B.M.M. Başkan Vekili Yasin Hatipoğlu da iştirak etti.

Konferansın sonunda Sungurlu şubemiz tarafından konferansa katılan protokola dahil zevata gül hediye edildi.

Boğazlıyan

Kutlu Doğum Haftası bu yıl da Boğazlıyan da muhteşem bir şekilde kutlandı. Haftayla ilgili görüşlerini aldığımız Boğazlıyan Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Nuri Değirmenci; hafta münasebetiyle ilçelerdeki liselere kitap dağıtıldığını, Dr. Erhan Ünüvar, Dr. Osman Basat, Dr. Yalçın Sabuncuoğlu, Dr. Bünyamin Özkan ve Dr. Vedat Temizer'in vatandaşları hafta münasebetiyle iki gün ücretsiz muayene yaptıklarını söyledi.

İlçenin belde ve köylerine ait bir çok otobüsün hafta boyunca ücretsiz servis yaptıklarını belirten Değirmenci, Boğazlıyan'da faaliyet gösteren Derya, İpek, Sungurlar, Anadolu et lokantalarının 50'şer öğrenciye ücretsiz öğle yemeği verdiğini, Sultan Giyim Firması'nın da 30 fakir aileyi giydirdiğini ifade etti.

Bir Dal Gül Ver Kampanyası münasebetiyle hastane, cezaevi, jandarma bölük komutanlıklarının ziyaret edilerek gül dağıtıldığını da belirten Değirmenci, ayrıca hafta münasebetiyle Belediye Düğün Salonu'nda da bir konferans düzenlendiğini bildirdi.

Edirne

Kutlu Doğum Haftası bu yıl Edirne'de çeşitli etkinliklerle kutlandı.

Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof.Dr. Yakup Çiçek tarafından "***Hz.Peygamberin Hayatından Davranış Modelleri***" konulu bir konferans verildi. Konfransa Edirne Valisi Mehmet Canseven'in yanısıra, Cumhuriyet Başsavcısı Vahap Güneş, Vali Yardımcısı Rıfat Taşkın, Emniyet Müdürü Ömer Tüzel, Edirne Vakıflar Bölge Müdürü İsa Güven ve çok sayıda davetli katıldı.

Edirne Merkez yatılı Kur'an kursu öğrencilerine de bir yemek veren Edirne Şubesi, Yönetim Kurulu Başkanı ve oluşturulan bir heyet tarafından da Edirne'deki huzurevine gidilerek burada kalan yaşlılarımızın gönülleri alındı ve çeşitli hediyeler verildi.

Ardanuç

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Ardanuç'da ilk defa Vakıf Şubemiz tarafından dinî ağırlıklı bir konferans düzenlendi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Rize İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi Yrd.Doç.Dr. Yaşar Düzenli'nin katıldığı konferansta "***Örnek İnsan Hz. Peygamber***" konusu üzerinde duruldu.

Gündüz lise öğrencilerine, akşam ise halka verilen konferansa ilginin olağanüstü olduğu izlendi.

Bolvadin

Kutlu Doğum Haftası Bolvadin ilçesinde çeşitli etkinliklerle kutlandı.

Hafta münasebetiyle kamu kurum ve kuruluşlarını ziyaret ederek haftalarını kutlayan Bolvadin Şubesi, gençlere yönelik "Peygamberimiz ve Gençlik" konulu bir konferans düzenledi.

Ayrıca Bolvadin Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı tarafından "***Hz. Peygamberin Topluma Kazandırdığı İçtimai Barış***" konulu konferans ile İlçe Vaizi Hikmet Yazıcı'nın "***Hz.Peygamberin Örnek Ahlakı***" konulu konferanslara ilginin bir hayli fazla olduğu gözlendi.

Aksaray

Kutlu Doğum Haftası, Akrasay'da düzenlenen bir dizi etkinlikle kutlandı.

Konuşmacı olarak Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi Yrd.Doç.Dr. Saffet Köse, Arş.Gör. Ali Çiftçi, Arş.Gör. Kamil Güneş ile Aksaray Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Yağcı'nın konuşmacı olarak katıldığı "***Hz. Peygamberin Hayatından Davranışlar Modelleri***" konulu panele katılımın çok fazla olduğu gözlendi.

İstiklal Marşı ve Kur'an-ı Kerim okunmasıyla başlayan panele izleyici olarak, Aksaray Vali Yardımcısı M.Erhan Türker, Belediye Başkanı Ahmet Er, Cumhuriyet Başsavcısı Davut Telli ve kalabılık bir topluluk katıldı.

Hafta münasebetiyle Aksaray Şubemiz tarafından düzenlenen ortaokullar ve liseler arasında şiir yarışmasında decereye girenlere para ödülü verilirken, bu yıl ilk defa Kutlu Doğum Ormanı adı altında fidan dikme faaliyetinde bulunuldu.

Samsun

Kutlu Doğum Haftası Samsun'da Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşlememiz tarafından organize edilen Kitap Fuarı'nın açılışı ile başladı. 28 Nisan Pazartesi günü Kutlu Doğum Haftası'nın başlangıcı münasebetiyle de bir tören düzenlendi. Törene, Samsun Valisi Yüksel Çavuşoğlu, Emniyet Müdürü, İl Jandarma Komutanı, daire amirleri ve kalabalık bir topluluk katıldı.

İl Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Acar'ın kısa bir açış konuşmasıyla tören başladı. Ardından Mehteran Bölüğü bir gösteri yaptı. Daha sonra Sırasıyla Büyükşehir Belediye Başkanı Muzaffer Önder, Vali Yüksel Çavuşoğlu birer konuşma yaptılar. Törende ilkokul öğrencileri tarafından sunulan folklor gösterisi göz doldurdu.

Samsun Şubemiz tarafından tören konuşmalarını müteakip törene katılanlara 1001 adet Kur'an-ı Kerim meali hediye edildi. Daha sonra Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle düzenlenen Fuar ve Kermes'in açılışı yapıldı.

Samsun Şubemiz tarafından gerçekleştirilen önemli hizmetlerden biri de Kız İmam-Hatip Lisesi öğrencileri arasında düzenlenen Hadis Okuma Yarışması idi. Öğrencilerin yanısıra büyük bir kalabalığın katıldığı yarışmada izleyiciler duygulu anlar yaşadılar.

Hafta münasebetiyle Samsun Belediyesi'ne ait otobüsler, 28 Nisan günü vatandaşları ücretsiz taşırken, gönüllü doktorlar ve diş tabipleri tarafından da, daha önceden tesbit edilen fakir ve yardıma muhtaç hasta vatandaşlar ücretsiz muayene edildi.

Hafta boyunca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Aşevinde, her gün 800 fakire 2 öğün yemek verildi.

Kutlu Doğum Haftası'nın dolu dolu yaşandığı Samsun'da gerçekleştirilen karakucak güreşleri, halk aşıkları konserleri, ilahi konseri, panel, konferans, hanımlar el işi dantel yarışması, Na't okuma yarışmasıyla bir hafta bayram havası yaşandı.

Çanakkale

Çanakkale şubemiz tarafından Kutlu Doğum Haftası'nda "***Hz. Peygamberin Hayatından Davranış Modelleri***" konulu bir sempozyum düzenlendi.

İl Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı M.Hakkı Özer'in açış konuşmasını yaptığı panele konuşmacı olarak, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Yrd.Doç.Dr. Ahmet Altıntaş, Yrd.Doç.Dr. Refik Korkusuz ve Ahmet Esenkaya katıldılar.

Hz. Peygamberin örnek ahlâkının dile getirildiği panelde sunulan mesajların dinleyiciler üzerinde etki bıraktığı izlendi.

Katılımın bir hayli fazla olduğu panelde davetliler arasında, Çanakkale Valisi Ekrem Özsoy, Vali Yardımcısı A.Haydar Sinan Güven de göze çarpanlar arasındaydı.

Kale

Kale'de haftamünasebetiyle bir konferans düzenlendi. Konferansa Antalya Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Osman Müderrisoğlu ile Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof.Dr. İsmail Yakıt konuşmacı olarak katıldı. İzleyicilerin yoğun olduğu konferansın bitiminde 1000 kişilik davetli topluluğuna etli pilav verildi.

Erzincan

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Erzincan'da "***Peygamberimizin Hayatından Davranış Modelleri***" konulu bir panel düzenlendi. Doç.Dr. Nasrullah Hacımüftüoğlu'nun oturum başkanı olarak katıldığı panele, Prof.Dr. Mustafa Baktır, Prof.Dr. Lütfullah Cebeci, Doç.Dr. Mustafa Ağırman tebliğci olarak katılırken, Erzincan Valisi Recep Yazıcıoğlu, Belediye Başkan Vekili Arif Gül, daire amiri ve çok sayıda vatandaş da izleyici olarak iştirak ettiler.

Yaklaşık üç saat süren panelin sonunda İl Müftü Vekili Mehmet Kurt tarafından panele katılanlara gül ikram edildi.

Bursa

Hz. Muhammed'in dünyaya teşrifleri tüm Türkiye'de olduğu gibi Bursa'da da çeşitli etkinliklerle kutlandı.

Bursa Şubemiz tarafından hafta münasebetiyle düzenlenen konferansa konuşmacı olarak Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof.Dr. Yunus Vehbi Yavuz katıldı.

Ayrıca Bursa Özel Hayat Hastanesi de hafta münasebetiyle bir gün süreyle hastalara ücretsiz muayene hizmeti verdi.

Yine Bursa şubemiz tarafından, Kutlu Doğum Haftası etkinlikleri kapsamında İl Halk Kütüphanesi'nde düzenlenen ve Adem Apak'ın konuşmacı olarak katıldığı konferansta Hz.Muhammed'in davranışlarından ve mesajlarından örnekler verildi.

Anamur

Bu yıl dokuzuncusu düzenlenen Kutlu Doğum Haftası bütün yurtta olduğu gibi Anamur'da da çeşitli etkinliklerle kutlandı. Hafta münasebetiyle düzenlenen "***Hz.Peygamberin Hayatından Davranış Modelleri***" konulu konferansa Konya Selçuk Eğitim Müdürü Dr.Ahmet Baltacı konuşmacı olarak katıldı.

Konferansta, Peygamberimizin insanlığın huzuru, mutluğu ve refahı için getirdiği yüce mesajlar değişik örneklerle anlatılırken, Yüce Peygamber'in mutlaka günümüz insanı tarafından da örnek alınması gerekliliği üzerinde duruldu.

Anumur ilçemizde düzenlenen bu konferansa vatandaşların ilgisinin bir hayli fazla olduğu gözlendi.

Şanlıurfa

Şanlıurfa'da Kutlu Doğum Haftası muhteşem etkinliklerle kutlandı.

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Türkiye Diyanet Vakfı Şanlıurfa Şubesi tarafından il ve ilçeleri kapsayan programlar düzenlendi.

Şanlıurfa'nın en büyük salonlarından biri olan D.S.İ. konferans salonunda bir konferans tertip edildi. Salonun hınca hınç dolu olduğu ve halkın büyük çoğunluğunun ayakta takip ettiği program, İl Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Bahaettin Bildik'in açış konuşması ile başladı. Daha sonra Şanlıurfa Belediye Başkanı Ahmet Bahçıvan kürsüye gelerek; bunalımların, sıkıntıların, Resullullah'ın hayatını ve metodunu tam manasıyla anlayamamaktan kaynaklandığını belirtti. Daha sonra bir konuşma yapan Şanlıurfa Valisi Şehabettin Harput da Türkiye Diyanet Vakfı'nın Türkiye genelini kapsayan kültürel bir organizasyon yapmasından büyük mutluluk duyduğunu ifade ederek, İslâm ahlâkını benimseyip, bu hareketleri hal ve hareketlerimde göstermemiz gerektiğini belertti.

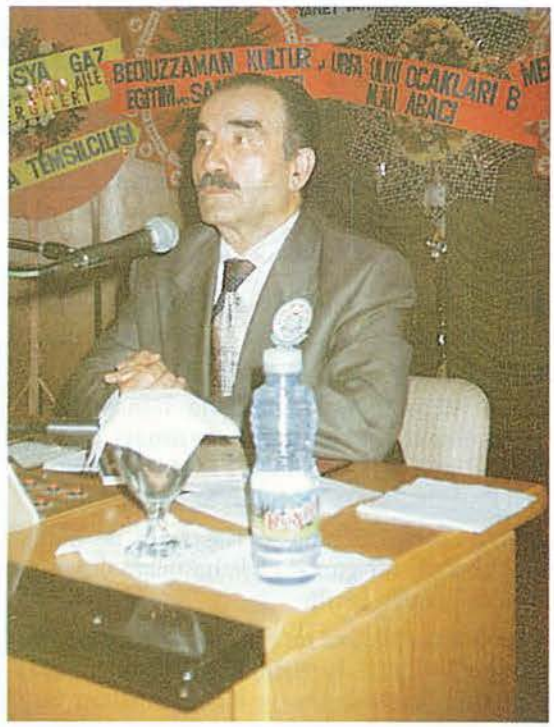
Açılış konuşmalarını müteakip konferansa başlandı. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim görevlisi Prof.Dr. Hayrettin Karaman'ın sunduğu "Hz. Peygamberin hayatından Davranış Modelleri" konulu konferansta; Resulullah'ın hayatının örnek alınması durumunda tüm insanların, huzur, saadet bulacağı ve insanların barış içerisinde yaşayacağı işlendi.

Ahmet Bahçıvan • Şunlıurfa Belediye Başkanı

Şahabettin Harput • Şanlıurfa Valisi

Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof.Dr. Hayrettin Karaman

Alaca

Hafta münasebetiyle Alaca şubemizce Müftülük toplantı salonunda bir konferans tertip edildi.

Doç.Dr. Ahmet Sezikli'nin konuşmacı olarak katıldığı "***Hz. Peygamber'in Kalpleri Isındırmaya Verdiği Önem***" konulu konferansa, Alaca Belediye Başkanı Mahmut Köksal, daire amirleri ve çok sayıda vatandaş katıldı.

Doç.Dr. Ahmet Sezikli yaptığı konuşmada; Peygamber Efendimizin yaşadığı dönemde insanların kalplerini nasıl kazandığından kesitler verdi. Sezikli, Peygamber Efendimizin gayesinin cesetleri değil kalpleri kazanmak olduğunu da dile getirdi.

Vatandaşların dikkatle takip ettiği konferansa ilginin bir hayli fazla olduğu gözlendi.

Sakarya

1997 yılı Kutlu Doğum Haftası diğer illerimizde olduğu gibi Sakarya ve ilçelerinde bir dizi etkinliklerle kutlandı.

Hafta münasebetiyle Sakarya Abasıyanık Kültür Merkezi'nde "***Hz. Muhammed'in Hayatından Davranış Modelleri***" konu bir panel düzenlendi. konuşmacı olarak Sakarya Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Çınar ile Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof.Dr. Mehmet Erkal katıldı.

Karasu ilçesindeki konferanstan bir görünüm.

Kur'an-ı Kerim ve ilahilerin okunmasıyla başlanan panele; Sakarya Valisi Gökhan Aydıner, Sakarya Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. İsmail Çallı, Sakarya Üniversitesi Rektör yardımcıları, dekanlar, öğretim görevlileri, siyasi parti temsilcileri, daire amirleri ve çok sayıda vatandaş katıldı.

Kocaali ilçesindeki düzenlenen konferans büyük ilgi gördü.

Panelin açış konuşmasını yapan Sakarya Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Çınar, Türkiye Diyanet Vakfı tarafından organize edilen Kutlu Doğum Haftası'nın Sakarya'da da her yıl değişik etkinliklerle kutlandığını ifade etti. Alemlere rahmet olarak gönderilen Hz. Muhammed (S.A.V.)'in doğum haftasının 1426. yılını büyük bir mutluluk ve heyacan içinde kutlamanın onur ve şerefini yaşamakta olunduğunu belirten Çınar, Peygamberimizin her yönüyle örnek alınması gereken yüce bir insan olduğunu söyledi.

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof.Dr. Mehmet Erkal da yaptığı konuşmada, Hz. Muhammed (S.A.V.) in hayatını Kur'an-ı Kerim'deki ayetler, ailesi ve çevresinin söylediği sözlerle anlattı. Erkal, Hz. Muhammed'in eğitim, ilim, çocuk, komşu, aile, kadın ve çevreye büyük bir önem verdiğini de sözlerine ekledi.

Söğütlü

Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle Söğütlü ilçemizde "Hz.Peygamberin Hayatından Örnekler" konulu bir konferans düzenlendi. Konferansa konuşmacı olarak Söğütlü Müftüsü ve Vakfımış Şube Yönetim Kurulu Başkanı Şükrü Yürür, Karapürçek Müftüsü Fehme Ercan, Sultanahmet Camii Baş imamı Emrullah Hatipoğlu katıldı. Peygamber Efendimizin hayatından örneklerin sunulduğu konferansa halkın ilgisinin bir hayli fazla olduğu gözlendi.

Hafta münasebetiyle, Söğütlü Lisesi ile Kur'an kurslarında okuyan öğrenciler yönelik kompozisyon ve şiir yarışması düzenlenirken, öğrencilere 1800 adet diş fırçası ile diş macunu dağıtıldı.

Ordu

Her yıl olduğu gibi bu yılda, Ordu ilimizde değişik etkinliklerle Kutlanan Kutlu Doğum Haftası, Ordu Belediye Düğün Salonu'nda brokratların ve çok sayıda davetlinin katılımıyla icra edildi.

Hafta münasebetiyle düzenlenen konferansta açış konuşmasını yapan İl Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Hikmet Kutlu Hz. Muhammed'in (S.A.V.) vaaz ettiği kaide ve kuralların sevgi tezahürü ile yerleştiğini, birlik ve beraberliğin senbolü olduğunu söyledi.

Hz.Peygamberin ümmeti olmakla şeref duymamız gerektiğini de ifade eden Kutlu; "*O bizim her şeyimizdir. Saadetimiz ondadır, kurtuluşumuz ondadır. Onun yolunu-izini takip edelim ki; huzur ve saadete kavuşalım. Onun hayatı Allah için yaşayan, Allah için ölen bir insanın hayatıdır.*" dedi.

Ordu şubemiz tarafından tertiplenen "Peygamberimizin Örnek Ahlâkı" kondu. Konferansa konuşmacı olarak katılan Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Görevlisi Doç.Dr. Emin Işık; Peygamberimizin hayatından örnekler vererek, Peygamberimizin insanlığın huzuru ve mutluluğu için getirdiği yüce mesajları anlattı.

Konferansın sonunda bir konuşma yapan Ordu Valisi Mustafa Malay da; Gerçek huzur ve mutluluğun İslâmiyette olduğunu ifede ederek, İslâm Dinî'nin kardeşliği, yardımlaşmayı, birlik ve beraberliği kapsatığını söyledi.

Kutlu Doğum Haftası

Etkinliklerinin Ardından

-Boğazlıyan'da Bir Uygulama-

(Doç.Dr. Abdurrahim Güzel)

Hz. Peygamber'in dünyaya teşriflerini konu alan Kutlu Doğum Haftası dokuz yıldan beri yurdun çeşitli yerlerinde bir takım etkinliklerle kutlanmaktadır.

Bilindiği üzere dokuz yıl önce Türkiye Diyanet Vakfı tarafından, Yüce Peygamberimizin doğumu münasebetiyle Kutlu Doğum Haftası ülke genelinde kutlanmaya başlanmıştır. 1994 yılına kadar hicri takvim esasına göre Mevlid Kandilini içinde bulunduran hafta Kutlu Doğum Haftası olarak kutlanırken, 1994 yılından itibaren 20-26 Nisan tarihleri arasında kutlanması kararlaştırılmıştır.

Kutlu Doğum Haftası'nın kutlanma sürecine, başlangıcından bu yana dikkatlice baktığımızda her yıl daha güzel etkinliklerin yapıldığını ve de yapılmakta olduğunu görmek mümkündür. Bunun böyle olması da eşyanın tabiatındaki tekamül sürecine göre kaçınılmazdır.

O Yüce Peygamberin şanına yakışır bir şekilde en güzel etkinliklerin yapılması, zihinlerden silinemeyecek derecede önemli faaliyetlerin icra edilmesi ve bunun da insan pedagojisini dikkate alarak Hz. Heygamberin evrensel yöntemleri çerçevesinde yapılması ise O'nu tanıma ve tanıtma açısından ayrıca bir önem arzetmektedir. Zira bir haftanın etkinlikleri derken sadece belli bir konuda yapılan konuşmalar, konferans ve paneller akla gelmemelidir. Bundan daha etkili ve küçüğünden büyüğüne, gencinden yaşlısına, her yaşta ve her konumda insana hitab edebilecek etkinliklere yer verilmelidir. Zira etkinlikte esas olan toplumun her kesimine ulaşabilme ve onlara unutamayacakları bir imaj bırakmaktır.

Yaklaşık beş yıldan beri, Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle yurdumuzun çeşitli yerlerinde konferans ve panellere katılmaktayım. Her seferinde bu hafta münasebetiyle, daha değişik tarzda etkinliklerin yapılması yönünde önerilerim olmuştur. Zaman zaman bunların bir kısmını çeşitli yerlerde uygulama imkanı bulduk. Çorum-Alaca'da bir kısmını, Kayseri-Sarızda bir kısmını bölge yetkilileri ve halkının desteğiyle uygulama imkanı bulduk.

Bu yıl ise; Yozgat'ın Boğazlıyan ilçesinde arzulanan etkinliklerin büyük bir kısmını, mümkün olan en güzel şekliyle uygulama imkanı bulduk.

Neler yapılabilirdi? Neler yapıldı?

Kutlu Doğum Haftası'ndan iki hafta kadar önce, Boğazlıyan Müftümüz Sayın Nuri Değirmenci ile İmam-Hatip Lisesi Müdürü Sayın Nurullah Aydoğan Beyler, fakültemize geldiler ve beraberce neler yapabileceğimizi müşavere ettik. Kendilerine bazı önerilerimiz oldu. Sayın Müftümüz hemen hızlı bir faaliyete giriştiler ve kısa sürede Boğazlıyan halkı ile zaten var olan diyaloglarını arttırarak, onlarla bütünleşmek suretiyle onların maddî ve manevî desteklerini aldılar.

Sonuçta şu faaliyetler kararlaştırıldı ve hepsi de aynen icra edildi:

1. Halktan maddî destek alınarak Diyanet İşleri Başkanlığı yayınları arasında bulunan Siyer-i Nebî kitabından 2500 adet satın alındı. Millî Eğitim Müdürlüğü'nden Boğazlıyan'da bulunan orta okul öğrencileri sayıları tesbit edildi ve Boğazlıyan Lisesi, Anadolu Lisesi, Sağlık Meslek Lisesi, Kız Meslek Lisesi, Endüstri Meslek Lisesi, Fatih Orta Okulu ve İmam-Hatip Lisesinde okuyan öğrencilerin orta kısımlarına bu kitaptan dağıtıldı. Her okulda yapılan kitap dağıtım töreninde de kısaca günün anlamı üzerinde durularak, o küçük yavrulara az da olsa bir kaç kelam edildi. Allah'ın Rasulü hakkında bilgiler verildi. En son gün İmam-Hatip Lisesindeki merasime ben de katıldım. O andaki o yavruların meraklı ve dikkatli bakışları ile ilgilerini unutacağımı tahmin etmiyorum.

2. Boğazlıyan merkez ve civar belediye başkanlıkları ile ayrı ayrı görüşülerek haftanın belli bir veya birkaç gününde ücretsiz taşıma isteği dile getirildi. Uzunlu, Özler, Yamaçlı, Devecipınar, Yenipazar ve Ovakent kasabalarıyla Poyrazlı ve Çakmak köyleri yetkililerinden olumlu cevap alınarak, haftanın belli günlerinde ücretsiz taşıma gerçekleştirildi. Bu ücretsiz taşımanın sebebi de çeşitli afişlerle ve yayınlarla duyurularak, toplu taşıma aracına binen her insanın bu haftadan haberdar edilmesi sağlanmış oldu.

3. Boğazlıyan'da bulunan tabib arkadaşlarla önceden görüşülerek haftanın belli günlerinde ücretsiz muyane yapılması kararlaştırıldı. Genel Cerrahi Uzmanı Dr. Erhan Üniver, Dahiliye Uzmanları Dr. Osman Basat, Dr. Bünyamin Özkan ve Dr. Veda Temizer ile Diş Tabibi Dr. Yalçın Sabuncuoğlu bu hizmete gönülden katıldılar. Ayrıca, haftanın son üç gününde Devlet hastanesinde de fa-

kir hastalar için ücretsiz muayene yapıldı. Yine aynı şekilde bu faaliyetin de Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle yapıldığı duyuruldu.

4. Lokantalar da bu hizmette yerlerini almak istediler ve Derya, İpek, Sungurlar ve Anadolu Et Lokantası hafta boyuncu birer gün en az elli fakir öğrenciye ücretsiz yemek ikramında bulundular.

5. Veteriner hizmetleri sunan Boğtaş isimli şirket de bu hizmet kervanına son anda katılarak, haftanın son üç gününde yapacağı veteriner hizmeti ücretlerinde % 50 iskonto yapacağını belertti ve bunu da uyguladı.

6. Hafta boyunca 1001 hatim okunarak, haftanın son günü Şefaatli Müftüsü Ahmet Özkan tarafından Merkez Çarşı Camii'nde hatim duası yapıldı. Bu faaliyet Boğazlıyan'da yıllar boyu bir gelenek haline gelmiştir. Bu yıl da daha görkemli bir şekilde icra edildi.

7. Boğazlıyan Belediyesi tarafından yapılan Belediye anonsları sırasında hafta boyunca belli aralıklarla ney taksimi bandı yayınlandı. Böylece bölge insanının dikkatleri bu noktaya toplanmış oldu.

8. Haftanın son günü benimde iştirakimle Boğazlıyan'da bulunan bütün mülkî, askerî ve idarî erkan, öncelikle Sayın Kaymakam Beyden başlamak üzere birer birer ziyaret edilerek, kendilerine Hz. Peygamberin dostluk, güzellik ve hoşgörüsünü temsilen gül takdim edildi ve bu güzel, mutlu günleri tebrik edildi.

Bu arada bizleri oldukça duygulandıran bir olayı aktarmak istiyorum. Gül takdimi gündeme gelince Müftü Bey ile İmam-Hatip Lisesi Müdürü Boğazlıyan'da bulunan Moda Çiçek evi'ni ziyaret ediyorlar. Kendilerinden bir miktar gül satın alarak hiç olmazsa konferans esnasında protokole dağıtmak istemişler. Çiçekevi sahibi Müftü beylerin kendisini ziyaretlerinden oldukça etkilenmiş ve kendisinin de bu mutlu güne katkıda bulunmasının bir görev olduğunu, ifadeyle "*Sayın Hocam ben de bu kervana katılmak istiyorum. Elimde bulunan gül çiçeklerinin dörtte üçünü olduğu gibi size takdim etmek istiyorum*" demiş ve ben Boğazlıyan'a gittiğimde yüzelli adet gülü tek tek sarılmış vaziyette Müftülük merkezinde buldum. Burada bu kardeşimize hasseten teşekkür etmek istiyorum. Zira; yaptığımız ziyaretlerde bu kardeşimizin güllerini idari erkana dağıttık. O bu hareketiyle bu güzel güne apayrı bir renk ve heyecan kattı. Çünkü bilindiği üzere gülün bizim kültürümüzde bambaşka bir yeri vardır, unutulmaz bir anısı vardır. O insanlara gül taktim ettiğimizde, yüzlerinde güzelliği, hoşgörüyü ve mutluluğu tarif etmek mümkün değildi. İşte bu O Yüce Peygamberin bereketi ve güzelliği idi.

Bu ziyaretlere Cezaevi, hastane ve askeri birliği de kattık. Oradaki insanları da birer birer ziyaret ederek, bu güzel hafta hakkında bilgi verdik ve kendilerini tebrik ettik.

9. Haftanın son gününde tarafımızdan "Hz. Peygamberin Tebliğ Metodu" konulu bir konferans takdim edildi. Konferans idari erkanı ziyaret ettiğimiz günün akşamı idi. Ziyaret ettiğimiz insanların hemen hemen tümü oradaydı. Halk tarafından çok büyük bir dinleyici katılımı vardı. Buruda şunu ifade etmeliyim. Büyük bir zevk ve heyecanla takdim ettiğim konferanslardan birisiydi bu konferans. Normalde bir saat civarında tamamladığım konferansı, dinleyicilerdeki o büyük iştiyak ve dikkat karşısında zamanın nasıl geçtiğini bilemeden iki saate yakın bir zamanda ancak tamamlayabildim. Gerçekten çok büyük bir dikkat ve ilgi mevcuttu o insanlarda.

Her şeyin ve her faaliyetin sonunda söylendiği üzere, "Bir hafta da ve bir heyecan da böyle geldi geçti" diyebileceğimiz bir faaliyet zinciri değildi Boğazlıyan'daki bir haftalık güzel faaliyet zinciri. Bambaşka bir heyecan vardı ve bambaşka bir güzellik vardı orada. Zira, Sayın Müftümüz Nuri Değirmenci'nin ifade ettiğine göre, Boğazlıyandaki bir çok esnaf ve diğer işveren kesimi, bu faaliyet ve güzellik zincirine katılma konusunda kendilerine haber verilmediği veya geç haber verildiği için günlerce sitem etmişler ve seneye daha güzelini yapacaklarını ifade etmişlerdir.

İşte bu bizim ülke insanımızda bulunan, hiç kaybolmayan ve de kaybolması hiç de mümkün olmayan manevî değerlere saygı ve bağlılık örneğidir. Yeter ki insanımıza bu uygun bir şekilde hatırlatılsın ve gündemden düşmesin. Zaten insanları birbirine bağlayan unsurların başında manevî değerler gelmiyor mu? Hangi düşünce yapısına giderseniz gidin, hangi ortama giderseniz gidin, manevî değerlerin ihmal edildiği bir toplum göremezsiniz. Zira, bunun ihmalinin toplumlarda tamiri mümkün olmayan çok büyük derin yaralar açtığını görmek için çok büyük inceleme yapmaya gerek yoktur.

Bu güzel hafta münasebetiyle, öncelikle bütün insanımızın haftasını tebrik ediyorum. Daha sonra da yukarıda bir kısmını saymaya çalıştığımız o güzel etkinliklere katılan ve bunları düzenleyen bütün Boğazlıyanlı saygıdeğer insanları gönülden tebrik etmek istiyorum. Hepsinden Yüce Mevla ve O'nun Rasulü razı olsun.

Temennimize gelince; bu güzel faaliyetlerin ülkemizin bir çok yerine örnek olması ve daha da güzelliklerle bu güzel haftanın şanına yakışır şekilde kutlanması bu güzel hafta münasebetiyle en büyük temennimiz. İnanıyoruz ki, bizim insanımız, her şeyin en güzelini yapar ve bunları yaşamaya en layıktır.

Yeni Kutlu Doğum Haftalarında yeni etkinlikleri beraberce tatmak ümidiyle...

Kutlu doğumda gözyaşı

Kutlu Doğum Haftası'nın açılışı duygulu anlara sebep oldu. Başbakan Erbakan ve Diyanet İşleri Başkanı Yılmaz gözyaşlarını tutamadı.

ANKARA (Zaman) – Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.s) 'in dünyayı güzel ahlakıyla güzelleştiren 'Kutlu Doğum Haftası' Başbakan Necmettin Erbakan ve Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller in de katıldığı törenlerle başladı. Başbakan Erbakan, "Sizden biçok ne istiyorlar?" dedi. Çiller de, "yaşadığımız ve geleceğimiz ikilem, demokrasi ve insan hakları olmadığımız söylendi ve bunun kimseye fayda getirmeyeceğini" söyledi.

İSLAMİ ERDEMLİKTİR

Peygamber Efendimiz'in insanlığa en güzel örnek ve rahmet olarak gönderildiğini belirten Hz. Muhammed'in ahlaki yönünün Başbakan Erbakan'ın "Sen den alınan gerdeğin üstüne çıkmak" şeklinde tanımladığını belirtti. İslam dininin bir ahlak dini olduğunu vurgulayan Erbakan, "İslam dini bir ahlak dinidir. Bu dinin adının konulmasının sebebi ahlaktır. Peygamber Efendimiz iki günü birbirine eşit olan insanın kaybolan bir insanın kullandığı pusulaya benzediğini ve bu pusulanın da kimseye fayda getirmeyeceğini söyledi. Cumhuriyetin kuruluş prensiplerinin kaynağının İslam dininden geldiğini ifade eden Çiller, "Bizim dinimiz bilimdir. Bilimle çelişmez. Bilimle çelişen din değildir. Bilimle çelişen din ise yanlış anlaşılan dindir" dedi.

Kutlu Doğum Haftası'nın açılışında Muhammed'in hayat eseri, İslam yorumundan günümüze yansıyan yeşil sarı Hatta mühendislerle, Peygamber ahlakı ve İslam'ın bilimle ilişkisi anlatıldı.

İSLAM'I YANLIŞ ANLAMA

Başbakan Erbakan, Müslümanların İslam'ı yanlış anlamasının Peygamber Efendimiz'in Mekke'ye dönüşünde gösterdiği aklın ve hikmetin terkedilmesinden kaynaklandığını belirterek, "Peygamber Efendimiz iki günü birbirine eşit olan insanın kaybolan bir insanın kullandığı pusulaya benzediğini ve bu pusulanın da kimseye fayda getirmeyeceğini söyledi. Cumhuriyetin kuruluş prensiplerinin kaynağının İslam dininden geldiğini ifade eden Çiller, "Bizim dinimiz bilimdir. Bilimle çelişmez. Bilimle çelişen din değildir. Bilimle çelişen din ise yanlış anlaşılan dindir" dedi.

ERBAKAN'IN GÖZLERİ DOLDU

Başbakan Erbakan, Mekke'nin fethinden bahseden sırada Peygamber Efendimiz'in Mekke'ye dönüşünde gösterdiği aklın ve hikmetin terkedilmesinden kaynaklandığını belirterek, "Peygamber Efendimiz iki günü birbirine eşit olan insanın kaybolan bir insanın kullandığı pusulaya benzediğini ve bu pusulanın da kimseye fayda getirmeyeceğini söyledi. Cumhuriyetin kuruluş prensiplerinin kaynağının İslam dininden geldiğini ifade eden Çiller, "Bizim dinimiz bilimdir. Bilimle çelişmez. Bilimle çelişen din değildir. Bilimle çelişen din ise yanlış anlaşılan dindir" dedi.

FANATİKLEŞTİRMEYİN

Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller de konuşmasında, Peygamber Efendimiz'in misyonu ve güzel ahlakından örnekler aktardı. Çiller, kimsenin İslam'ı dogmatik, bağnaz ve fanatikleştirmeye hakkı olmadığını ve bunun da kimseye fayda getirmeyeceğini söyledi. Cumhuriyetin kuruluş prensiplerinin kaynağının İslam dininden geldiğini ifade eden Çiller, cumhuriyetin ilanını dinin bölünmesine yol açmak için değil, aksine birleştirmek için gerçekleştirildiğini kaydetti.

ADALET YOKSA

BBP Genel Başkanı Mehmet Muhtar Kalkancı de, devletin temel görevinin adaleti sağlamak olduğunu belirterek, "Peygamber Efendimiz'in adaletin hakimliğini ve emsal

Hacı-Bacı düşman çatlattı

Bazı çevreler tarafından yoğun baskı altında tutulan Refahyol ortakları Tansu Çiller ve Necmettin Erbakan Diyanet Vakfı'nın toplantısında düşman çatlattı.

Duygulandıran kutlama

Türkiye Diyanet Vakfı ve Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından bu yıl 9. düzenlenen Kutlu Doğum Haftası, Diyanet Vakfı Konferans Salonu'nda okunan Kuran ile başladı. Törene, Başbakan Necmettin Erbakan ve Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller de katıldı. Erbakan, yaptığı konuşmada, din ile ilimin birbirlerine zıt kavramlar olmadığını söyledi. İlimi ormanda kaybolan bir insanın kullandığı pusulaya benzeten Erbakan, dini de "harita" olarak nitelendirdi. Erbakan, İlericilik, çağdaşlık islamın sıfatıdır. Onsuz ileriye gidilemez. Peygamberimiz 'İki günü aynı olan bizden değildir. İlim Çin'de de olsa alın' diye buyurmuştur. İslam sevgiye ve hoşgörüye dayanan bir dindir" dedi. Erbakan, Mekke'nin Hazreti Muhammed tarafından fethedilmesini anlattığı sırada duygulandı. Erbakan'ın, konuşması sırasında sesinin titrediği, gözlerinin buğulandığı gözlendi. Erbakan, konuşmasını Necip Fazıl Kısakürek'in "Yol onun, varlık onun, gerisi angarya. Yüzüstü çok sürünüdük, ayağa kalk Sakarya" dizeleriyle bitirdi.

9. Kutlu Doğum Haftası'nda Hz. Muhammed'in Mekke'yi fethini anlatan Erbakan'ın gözleri yaşardı.

Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller de, Besmele çekerek başladığı konuşmasında, İslam'ın, her şeyin bilimin ışığı altında alınmasını tercih ettiğini belirterek, şunları söyledi:

İSLAM'I FANATİKLEŞTİRME

"Bugün toplumumuzda her şeyden çok bir uzlaşmaya ve gerçek bilime ihtiyacımızın olduğu bir dönemdeyiz. İşte bu dönemde, büyük Önder Atatürk'ün de bu gerçeği nasıl tam özünden kavramış ve şu sözleriyle ne güzel günümüze taşımış olduğunu görelim. (İnsanlarımıza feyiz ruhu vermiş olan dinimiz son dindir) demış Atatürk. (Çünkü dinimiz, akla, mantığa, hakikate tamamen tevafuk ediyor). Atatürk'ün de veciz ifadeleriyle dile getirdiği gibi gerçek islam budur. Böyle bir islamı dogmatikleştirmeye, fanatikleştirmeye kimsenin hakkı da, yetkisi de yoktur."

Haftada Bir Sadık KILIÇ

Kutlu Doğum, rûhumuza bir nesîm-i nevbahardır..

Bir kutlu vesileyle, her şeyi, âlemlere saâdet vesîlesi olan Hz. Muhammed'in doğumunu temîd için düzenlenmiş olan **Kutlu Doğum Haftası** münâsebetiyle Kars ve Ardahan illerinde bulundum.. Bir yandan pazarlere katılmak, diğer yandan, kısmen bile olsa, yöreyi yakından görmek, tanımak ve bir fikir edinmek imkanını oldu.

Gerek **Kars**'ta, gerekse **Ardahan**'da, Kutlu Doğum kutlamalarına ve mecîslerine karşı, halkımızın çok sıcak alâkasına şahit oldum insanımızın, doğumundan itibaren binbeşyüz küsur sene geçmiş olmasına rağmen, Hz. Muhammed'in insanlığa sunmuş olduğu mesajlar mecmûasını ve davranış modellerini anlama; bu yöndeki eksikliklerini giderme; bu derûnî manevî îkâlimden esinlenerek, bazı toplumsal meselelere çözümler arama heyecan ve özlemini, her şeye karşın dipdiri tuttuğunu, sevinerek gördüm. Ümidim bir kez daha yeşerdi.. Ayrıca, yörenin ilmî ve kültürel hayatına katkıda bulunmaya gayret eden, hizmet ehli kimselerin çalışmalarını yakından müşâhede ettim.. Yörenin insanlarıyla tanıştım, bütünüm, tarihîme ve coğrafyama olan sevgim, bağlılığım arttı..

Kars'ta olsun, **Ardahan**'da olsun, mülkî ve mahallî yöneticilerin hâlıcâ beraber oluşturdukları birlik, bütünlük ve sıcak sevgi ortamı, bizlerin yüreğine hayat tefrîkaları üfledi.. Daha da güzel olanı, böylesine coşkulu ve sevindirici bir ortamın, mü'minlerin gönüllerinde bir yo'a, terîodîlmişlik ve itilmişlik tîtresimlerinin uçuştuğu bir sırada, **Rahmet Peygamberi**'nin mevlidini anma vesîlesiyle gerçekleşmiş olmasıydı.

Zira bu bir kez daha ortaya koyuyordu ki, Yüce İslam'ın ve O'nun Peygamberi'nin evrensel îlkeleri, her türlü siyasî kanaat, düşünce ve inanç farklılıkları ile bölgesel ve etnik nüanslann üstünde, insanlarımızı birlik şuurunda, kucaklaşma ve kardeşlik hislerine ulaştırabilecek birîcik platformdur..

..Kuşkusuz ki, Nebevî hayat sahnesinde, bir abı hayat tesedesi gibi damıtılarak insanlığa sunulacak ahlakî, içtimaî, terbiyevî pekçok davranış modeli bulunmaktadır..

Buralardaki konuşmalarımda, bunlardan Nebevî merhametin evrenselliğini, şefkat ve acıma boyutlarıyla hoşgörü enginliğini, tevazusundaki derinliği ve insanîliği, özellikle vurguladım, Yüce Resûl'ün rahmetinin evrenselliği bağlamında, O'nun, sadece mü'minler için değil, inanç aydınlığıyla buluşamamış kimseler için de çırpındığını sunmaya gayret ettim. Abdullah İbn Ümmî Mektûm kıssasında da görüleceği üzere (Abese, 1-10), Kur'an nurunun uzak düşmüş kimseleri kurtarmak uğruna, ilâhî sınanmaya dahî maruz kaldığını, bu uğurda kendisini helak edercesine çırpınmış olduğunu dile getirdim..

Bunun, Hz. Muhammed'in nihaî misyonu ile olan doğrudan münâsebetini ortaya koyarak, O'nun her şeyden önce, "Bütün alemler için bir rahmet ma'kesi" olarak seçilip gönderilmiş olduğunu (**el-mustafa**) vurguladım. **"Muhammed'siz muhabbetten hiçbir şeyin meydana gelmeyeceği"**ni, böyle bir sevginin, özü ve kaynağı bakımından eksik ve yüzeysel; insanlarda müessir olması bakımından da kısır bir sevgi olacağını, hattâmın itirâf bahçesinden bir buhet olarak sundum..

O'nun yaratılışını ve ahlakını övgü bağlamında, **"Sen çok yüce bir ahlâk üzeresin"** diye buyuran Kur'an hükmü yanında, Şairü'n-Nebî olarak tarihe geçmiş Hassan İbn Sabit'in ağzından da, şöyle nida ettim:

"Görmedi hiçbir göz asla, senden iyisini
Ve doğurmadı analar, senden daha güzelini..

Müberrâ yaratılmışsın her türlü kusurdan,
Yaratılmışsın, dilediğince sanki!.."

Kutlu Doğum kutlamaları, böylesi içten ve sıcak etkinlikler sayesinde, tedirginlikler içinde sıkışan kalblerimize bir nesîm-i nevbahar oldu.. Rahmet göğüne çok yakın olduğumuzu hissettiğiniz bu ruhanî ortamda, engin bir ümmet olduğumuzu derinden duyduk; iyâlullah, ibâdullah olduğumuzun heyecanını yaşadık.. Bundandır ki, çok çeşitli yabancılaşmalar ile, insanî değer ve konmak telakkilerde bunalım ve entropilerin yaşandığı bu manevî kesat yürüyüşlerinde, insanımızda bu değer kaynakları

Gözleri doldu Başbakan Yardımcısı Çiller, kutlu doğum'da hakkı etti. Peygamber Efendimiz'in hoşgörüsünden örnekler verdi. Başbakan Erbakan'ın gözlerinin yaşardığı gözlendi.

Kutlu Doğum'a büyük heyecan

Tansu Çiller, "İslâm'ı ne kadar iyi anlarsak toplumda o kadar uzlaşma sağlanır" dedi

- Kutlu Doğum Haftası'nın Yüce'yi kutlama törenleri, Türkiye Diyanet Vakfı Konferans Salonu'nda Kur'an-ı Kerim okunarak başladı. Kutlama törenlerine Başbakan Necmettin Erbakan ve Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller de katıldı.
- Başbakan Erbakan, Peygamber Efendimiz'in ahlakının güzel örnek, alanlara rahmet olduğunu belirtti. Başbakan Yardımcısı Çiller ise, Peygamber Efendimiz'in hoşgörüsünden örnekler verdi. ● HAZEL TEDA

Duygulandı Refik Doğan Halkın temsilcisi Başbakan Erbakan ve Diyanet İşleri Başkanı M. Nuri Yılmaz da kutlu Doğum'unun anısında duygulanmışlardı.

Kutlu Doğum büyük heyecan

Tansu Çiller, "İslamı ne kadar iyi anlarsak toplumda o kadar uzlaşma sağlanır" dedi

ANKARA- Kutlu Doğum Haftası'nın Yüce'yi kutlama törenleri Türkiye Diyanet Vakfı Konferans Salonu'nda Kur'an-ı Kerim okunarak başladı.

Törene Başbakan Necmettin Erbakan, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller, BBP Genel Başkanı Mehmet Muhtar Kalkancı, ANAP Genel Başkan Yardımcısı Ayşe Ödül Güner, Refah Trabzon Milletvekili Zeynep Ayaz ile çok sayıda davetli katıldılar. CHP ve DSP'den kadınlar milletvekilleri davet edildi.

Törenin açılış konuşmasını yapan Başbakan Necmettin Erbakan, Peygamber Efendimiz'in hoşgörüsünden örnekler verdi. Erbakan, "Sizden biçok ne istiyorlar?" dedi. Çiller de, "yaşadığımız ve geleceğimiz ikilem, demokrasi ve insan hakları olmadığımız söylendi ve bunun kimseye fayda getirmeyeceğini söyledi. Cumhuriyetin kuruluş prensiplerinin kaynağının İslam dininden geldiğini ifade eden Çiller, cumhuriyetin ilanını dinin bölünmesine yol açmak için değil, aksine birleştirmek için gerçekleştirildiğini kaydetti. Çiller, "İslam'ı ne kadar iyi anlarsak toplumda o kadar uzlaşma sağlanır. Bunun için iyi yetişmiş din adamlarına ihtiyacımız var" dedi.

Kutlu Doğum Haftası'nın Yüce'yi kutlama törenleri Türkiye Diyanet Vakfı Konferans Salonu'nda Kur'an-ı Kerim okunarak başladı. Törene Başbakan Necmettin Erbakan ve Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz da katıldı.

Konuşmasını bitirmek üzere olan Çiller, Peygamberimizin ahlakla düşmanlarına bile hayran bırakığına işaret etti. Çiller, yaşadıkları ve geleceğimiz ikilemin, demokrasi ve insan hakları olmadığımız söylendi ve bunun kimseye fayda getirmeyeceğini söyledi. Cumhuriyetin kuruluş prensiplerinin kaynağının İslam dininden geldiğini ifade eden Çiller, "Bizim dinimiz bilimdir. Bilimle çelişmez. Bilimle çelişen din değildir. Bilimle çelişen din ise yanlış anlaşılan dindir" dedi.

Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, konuşmasında, İslam'ın, her şeyin bilimin ışığı altında alınmasını tercih ettiğini belirterek, şunları söyledi:

İSLAM'I FANATİKLEŞTİRME

"Bugün toplumumuzda her şeyden çok bir uzlaşmaya ve gerçek bilime ihtiyacımızın olduğu bir dönemdeyiz. İşte bu dönemde, büyük Önder Atatürk'ün de bu gerçeği nasıl tam özünden kavramış ve şu sözleriyle ne güzel günümüze taşımış olduğunu görelim. (İnsanlarımıza feyiz ruhu vermiş olan dinimiz son dindir) demış Atatürk. (Çünkü dinimiz, akla, mantığa, hakikate tamamen tevafuk ediyor). Atatürk'ün de veciz ifadeleriyle dile getirdiği gibi gerçek islam budur. Böyle bir islamı dogmatikleştirmeye, fanatikleştirmeye kimsenin hakkı da, yetkisi de yoktur."

Devlet Bakanı, Nevvar Ekinci ise Peygamber Efendimiz örnek alınırsa insana sıcaklık için bir güneş olduğunu söyledi. Ekinci, "Din için Peygamberimiz önemi hatırlıyor ki bugün için Peygamberimizi iyi tanımalı ve iyi öğrenmeliyiz. Bizlere düşen görev odur. Kur'an ve peygamberimizi anlayıp bu mücadeleyi" ifadesini kullandı.

ANAP Genel Başkan Yardımcısı Ayşe Ödül Güner, İslam'ı halka anlatma konusunda temel sıkıntının anlatılış şekline söyledi. Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, Peygamberimizin insan ile Allah arasındaki ilişmeyi açıklayan temsilciliğini ifade etti.

Kutlu Doğum Haftası'nın önümüzdeki yıllarda dünyanın Balkanlar'dan Moğolistan'a kadar coğrafyalarda anılacağı ifade eden Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller, "İslam barış dinidir. Hiç kimse İslamı terörize edemez ve yıldırmaya çalışamaz. Hiç kimse Kur'an merkezli bilgi olarak görmesin. Peygamberimizi kendimize örnek alalım. Allah'a giden yol peygamberden geçer. O bizim kurtarıcımız ve yol göstericimiz" dedi.

Ortaklar Kutlu Doğum Haftası'nda

Bu yıl 9.'su düzer Kutlu Doğum H. açılışında konuş 'Besmele' ile baş konuşmasında, " çıkış için Yüce Peygamberimiz'i tanımaya, tanıtm sevip sevdirmeye getirdikleri ve en son şekliyle bizz uyguladıkları bütün ahlak prensiplerini öğre öğretmeye bir M olarak hem muhtı de mecburuz" dc

Entellektüel Boyut

Rahim Er

Mübarek ve muhteşem ân -Kutlu Doğum Haftası-

Sabaha karşı.

Güneş, henüz doğmamış; tan yeri ahenk ve ihtişamla ağarıyor..

Günlerden pazartesi. **Pazartesi, hayatlarında daima dönüm noktası...** doğumları, Hacerül Esved taşını yerine koymaları, Peygamberlik gelişi, Hicretleri, Medine'ye varışları, vefatları hep Pazartesi günleri... Ani bir ses yankılanması. **Annede** korku. Korku ile beraber beyaz **bir kuş** ortaya çıkıyor ve şefkatli kanatları ile Hazret-i Âmine'nin sırtını sıvazlıyor. O dakika korkunun yerini kalb huzuru ve gönül rahatlığı alıyor. Ama susamamak mümkün değil; dili damağına yapışıyor; gaipden beyaz **bir kab ile süt gibi ak bir şerbet uzatılıyor.** Baldan daha tatlı bu soğuk şerbeti içtiği ân, susuzluğu diniyor ve kendisi ile birlikte evi bir nur kaplıyor. **Nasıbli mekâna gök delinmişcesine sağnak sağnak nur yağmakta.**

Allâh'ın Sevgilisi'nin doğumu ile dünyayı şereflendirdiği mübârek ve muhteşem ân. Âmine'de hamilelik ve doğumdan dolayı ne bir ağrı, ne sızı var.

Meşhur Abdi Menaf kızları gibi hurma misali uzun boylu, narin yapılı, güneş yüzlü huriler odayı doldurmuş, genç anne ve biricik bebeğe hizmet veriyor.

Mübarek Peygamberimiz, **doğar doğmaz başı secdede:**

-Lâ ilâhe illallâh, innî Resulullah/Allah'dan başka ilâh yoktur ve ben O'nun resûlüyüm.

Alnı secdede ve **şehadet parmağı ha**

Ve dudaklarında bir cümle

-Ümmetim, Ümmetim, Ümmetim!

Bebek

Annenin etrafında melekler. Anne terliyor. Fakat cildinden ter değil, miskten rayihalar yükselmekte.

Ve bir sürü kuş. Zümrüt gagalı, yakut kanatlı kuşlar, bir yere konmadan havada duruyor ve; gümüş ibrikler taşıyorlar.

Âmine'nin gözünden perde kaldırılmış. Bir uçtan bir uca kâinat nurla dolu; tâ Busra köşkleri görünüyor. Ve üç bayrak: Biri doğuda, biri batıda, biri Kâbe'nin üzerinde. Annelerin en azizi, görüyor bunları. Sonra nûrdan bir beyaz bulut, yavruyu alıp gözden kayboluyor.

Bulut giderken bir ses:

-O'nu doğudan batıya kadar gezdirin. Peygamberlerin doğduğu yerlere götürün ki bereket hâsıl olsun ve dualarını alsın. Atası İbrâhim aleyhisselâm'a arz etmeyi unutmayın. Ayrıca denizlerde de dolaştırın. Bütün âlem ismi ve cismi ile kendisini tanısın!

Bir zaman sonra, Peygamber efendimizi kundaklı halde geri getirdiler. Elinde üç tane anahtar var:

Peygamberlik,

Zafer ve

Şeref sembolü üç anahtar.

Az bir zaman geçmişti ki öncekilerden de büyük, yine bulut şeklinde bir nûr daha yere indi. Bulutları kuşların kanat çırpışı ve at kişnemeleri işitiliyor.

Nûr, aziz bebeği alıp uzaklaşırken bir nida:

-Muhammed aleyhisselâm'a cin ve insanları takdim edin; ve O'nu peygamberlerin ahlâk denizinde yıkayın.

Azbir zaman sonra onsekizbin âlemin sultanını, saf ve tatlı zülâl suyu damlayan bir ipeğe sarılı olarak geri getirdiler. **Âdem aleyhisselâm'ın temizliği, Nuh aleyhisselâm'ın inceliği, İbrahim aleyhisselâm'ın dostluğu, İsmail aleyhisselâm'ın lisânı, Yusuf aleyhisselâm'ın güzelliği, Yakub [illegible]'ın müjdesi, Eyyûb [illegible], Yahya aleyhisselâm'ın cömertliği**

dü. Birinin elinde
ırında yeşil zümrüt ile ipek bir kumaş
ine birer sancak
ıl 20. SAYFADA

et.tr/rahimer
'5 Tel-Faks: 511 40 58

Kutlu Doğum Haftası başladı

Çiller 'vaize' gibi konuştu

● İstihbarat Servisi

ANKARA - Bu yıl 9.'su düzenlenen Kutlu Doğum Haftası etkinlikleri Başbakan Necmettin Erbakan'ın yanısıra Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller'in ve çok sayıda bakan ile birçok milletvekilinin katıldığı bu törenle başlatıldı. Başbakan Erbakan, Kutlu Doğum Haftası nedeniyle dağıtılan güllere dikkat çekerek, gülün Hz. Muhammed'in bir nevi sembolü olduğunu söyledi. Erbakan, Peygamberimiz'in insanlığa en güzel örnek ve alemlere rahmet olarak gönderildiğini belirtti.

Çiller'in 'Besmele'li konuşması

Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Tansu Çiller de Besmele ile başladığı konuşmasında, "Manevi çıkış için Yüce Peygamberimiz'i iyi tanımaya, tanıtmaya, çok sevip sevdirmeye, getiğdikleri ve en sade, en son şekliyle bizzat uyguladıkları bütün ahlak prensiplerini öğrenmeye, öğretmeye bir Müslüman olarak hem muhtacız hem de mecburuz" dedi. Çiller, İslam dininin ilmi teşvik ettiğini ifade ederek, "Bazılarına göre ilim düşünmeyi ve araştırmayı gerektirir, din ise inanmayı ve bağlanmayı emreder. Bu anlayışla olaya yaklaştığımızda din ve ilmi yanyana getirip bağdaştırmanın mümkün olmadığını düşünenler vardır. Ama ilimde amaç İslam olunca bu yargı tamamen yanlıştır. Çünkü İslam inanç konuları dahil getirdiği hiçbir esası ilmi tartışmalara kapalı tutmamıştır" diye konuştu. Çiller, Peygamberimiz'in güzel ahlakıyla düşmanlarının dahi takdirini kazandığını belirterek, "Peygamberimiz zekasıyla hayranlık uyandırdığı gibi güzel ahlakıyla da düşmanların nazarında bile Muhammed'ül Emin'dir. Peygamberimiz'in örnek hayatı ve kişiliği hiçbir kafa karışıklığına meydan vermeyecek şekilde açık ve berraktır" dedi.

Yılmaz: Kimse İslam'ı sevimsiz göstermesin

Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz ise, dinin toplumdaki önemine değindiği konuşmasında Hz. Muhammed'in insanlara hürriyet getirdiğini, hürriyetin tarihinin 1789 olmadığını söyledi. Yılmaz, Hz. İsa'nın getirdiği dinin İsevilik, Hz. Musa'nın getirdiği dinin Musevilik olarak anılmaya başlandığını ancak İslam'a Muhammedilik denmediğini belirterek, "Şarî Allah'dır. Dinin adı da Müslümanlık'tır. Hiçkimse İslam'ı sevimsiz göstermek için çalışmasın" diye konuştu.

Kutlu Doğum büyük heyecan

Tansu Çiller, "İslamı ne kadar iyi anlarsak toplumda o kadar uzlaşma sağlarız" dedi

ANKARA- Kutlu Doğum Haftası'nın 9'uncu kutlama törenleri Türkiye Diyanet Vakfı Konferans Salonu'nda Kuran-ı Kerim okunarak başladı.

Törene, Başbakan Necmettin Erbakan, Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller, BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu, ANAP Genel Başkan Yardımcısı Agah Oktay Güner, Batı Trakya Müftüsü Mehmet Emin Aga ile çok sayıda davetli katılırken, CHP ve DSP'den katılımların olmaması dikkat çekti.

Törenin açış konuşmasını yapan Başbakan Necmettin Erbakan, Peygamber Efendimizin bütün insanlığa en güzel örnek, alemlere ise rahmet olarak gönderildiğini belirtti. Peygamberimizin insanlık için bir dönüm noktası olduğunu kaydeden Erbakan, "İnsanlığın Peygamber Efendimizi örnek etmesi gerekir. Batılılar bunu açık bir şekilde ifade etmişlerdir. Cenabı Allah öbür dünyada hepimizi Peygaber Efendimize komşu yapar inşallah. Allah bize İslamı iyi öğrenelim diye Kur'an ve sünneti göndermiştir. Onun için Peygamberimizi çok iyi tanımamız gerekir" dedi.

İnsanı hayvanlardan ayıran önemli özelliklerin bulunduğunu hatırlatan Başbakan Erbakan, bunları faydalı ile yanlışı, iyi ile güzeli, adalet ile zulmü, doğru ile yanlışı ayırt etme olduğunu belirterek, "Bunun için ilim, ahlak ve dinin yerini çok iyi anlamamız lazım. Akla ve ilme dayanarak saadet arayanlar temelden vazgeçemeyiz. İslam, ilim, içindir ki dinimizden vazgeçemeyiz. İslam, ilim, çağdaşlık, sosyal dayanışma ve âdil düzen demektir. İlerici ve çağdaşlık İslamın temel felsefesidir. İslam barış dinidir" diye konuştu.

Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller de, manevi bunalımdan kurtulmak için Peygamber Efendimizi iyi tanımamız gerektiğine dikkat çekti. Atatürk'ün İslamı tek din olarak kabul ettiğine işaret eden Çiller, "Kimsenin şirk ve din tüccarlarından yine Peygamber Efendimizi tanımakla aşılacağını belirterek, "Müslümanlık kisvesi altında din düşmanlığı ve sömürücülüğü yapanları Peygamberimizin iyi ahlakı ile yenebiliriz. Peygamberimizin yaşantısını örnek teşkil etmesini diliyorum" dedi.

BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu da, günümüzde her zamankinden daha çok İslamı, Kur'an ve Peygamberimizi anlamaya ihtiyaç duyduğumuzu hatırlattı. İslamı çağdışı gösterme gayretlerinin günümüzde devam ettiğini kaydeden Yazıcıoğlu, "Kendi inançlarından dolayı kanudan yararlanmak istiyenlerleri baskı altında tutmak aydınlar dünyası değildir. Günümüzdeki bu anlayış 400 yıl önceki hoşgörüyü yakalayamamıştır" şeklinde konuştu.

Devlet Bakanı Nevzat Ercan ise Peygamber Efendimizi örnek almanın insanları için dini bir görev olduğunu söyledi. Ercan, "Din için Peygamberin önemi herşeyin üstündedir. Onun için Peygamberimizi iyi tanımalı ve iyi öğrenmeliyiz. Bizlere düşen görev dini, Kur'anı ve Peygamberimizi geleceğe iyi anlatmalıyız" ifadesini kullandı.

ANAP Genel Başkan Yardımcısı Agah Oktay Güner, İslamın hakikatlarını bilmemenin temel sıkıntımızı oluşturduğunu söyledi. Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, Peygamberimizin insan ile Allah arasındaki örümcek ağlarını temizlediğini ifade etti.

Kutlu Doğum Haftası'nı dünümüzdeki yıldan itibaren Balkanlar'dan Moğolistan'a kadar müftülüklerin çalışı ile kutlayıp İslamı ve Peygamberimizi anlatacaklarını belirten Yılmaz, "İslam barış dinidir. Hiç kimse İslamı sevimsiz göstermeye çalışmasın. Hiç kimse Kur'anı mezarlık kitabı olarak görmesin. Peygamberimizi kendimize örnek alalım. Allah'a giden yol peygamberden geçer. O bizim kurtarıcımız ve rehberimizdir" dedi.

Kutlu Doğum Haftası'nın 9'uncu kutlama törenleri Türkiye Diyanet Vakfı Konferans Salonu'nda Kur'an-ı Kerim okunarak başladı. Törene Başbakan Necmettin Erbakan ve Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz da katıldı.

İslamı kötülemeye, dogmatikleştirmeye hakkı yoktur. İslamı ne kadar iyi anlamak toplumda o kadar uzlaşma sağlarız. Bunun için iyi yetişmiş din adamlarına ihtiyacımız var" dedi.

Konuşmasına besmele ile başlayan Çiller, Peygamberimizin aklıyla düşmanlarını bile hayran bıraktığına işaret etti. Çiller, günümüz insanlarının örtülü

Kutlu doğum

Gülyüzlünün doğum gününü ben bile bilmiyormuşum. Öğrendim ki 20 Nisan'da dünyaya kadem basmış.

Hoş geldi, sefalar getirdi. Dünyamızı güzelliklerle, iyiliklerle, mutluluklarla bezedi.

RIZA ZELYUT

İnsanlık tarihine yeni bir sayfa açtı. Yaktığı ışık yüzlerce yıldır yanıyor, sonsuza kadar yanacak.

Gönüllerimizi ısıtan, ruhumuzu yıkayan bir aydınlık o.

Rahmet olarak geldi, rahmet oldu.

Hoş geldi, sefalar getirdi...

★★★

Peygamberimiz Muhammet Mustafa'dan söz ettiğimi sanırım anladınız...

20 Nisan 571... O'nun şeref verdiği tarih dünyamıza...

1989'dan beri 20-27 Nisan arasında kutlaması yapılıyormuş.

Dikkatimden kaçtı...

Bilseydim ki O, dünyamızı 20 Nisan'da şereflendirdi.

O gün ve o gece zevkü safa içinde gezer eğlenirdim.

Yerdim, içerdim.

Birilerini de yedirir içirirdim.

Hüznü hiç yaklaştırmazdım yanıma...

Ne yazık ki kaçırmışım o günü...

Andolsun, gelecek sene yirmi nisanda, Allah izin verirse, gülyüzlümüzün aramıza gelişini böyle coşkuyla kutlayacağım.

★★★

BAŞBAKANLA UYUŞTUK

Kutlu Doğum Haftası, bu sene Hac nedeniyle bir hafta geriye alınmış. Haftanın açılış konuşmasını yapan Başbakan Erbakan, İslam dinini anlatırken, aramızda önemli bir birliktelik oluştuğunu gördüm. Sayın Erbakan İslam dinini "çağdaşlık, sosyal adalet, akıl, ilim, sevgi, barış" kavramlarıyla bağdaştırdı. İslam dininin en ileri ci din olduğunu vurguladı. Gerçi İslam'ı "Adil Düzen" olarak takdim edip yine Refah Partisi'ne bir parmak bal aldıysa da genel anlamda bu konuşma, Müslümanlara verilmiş oldukça makul bir mesaj olarak belleğimizde iz yaptı.

Böyle anlatılan bir İslam'a, böyle tanıtılan bir peygambere kimsenin karşı çıkması mümkün olamaz.

Dileriz ki Refah Partisi, tabanına bu mesajı bu içerikle aktarır.

★★★

Bu anlamlı hafta nedeniyle İslam dünyasını ve Müslümanların yaşayışını, dünyadaki konumlarını sorguya çekmek en anlamlı davranış olacaktır.

Peygamberimizin doğum yıldönümünde, insanlarımızı acaba uyandırabiliyor muyuz?

Acaba, o gülyüzlünün bugün yaşasa idi, nasıl yaşayacağı konusunda onlara ipuçları verebiliyor muyuz?

Ne gezer?

Hüzün, karamsarlık... Dünyaya küsüş... Hayatın dışında duruş...

O gülyüzlü insanlara nasıl bir mesaj verdi? Bizi kendi yüzyılına kilitlemek mi istedi? Yoksa inananlarını, çağın insanı olmaya mı yolladı?

Onun yaşamını derinden incelersek görürüz ki, karşımızda modern, kibar ve hümanist bir kişilik vardır.

İlmin peşinden koşan... Dini, güzel ahlak olarak tarif eden. İnancı hayırlı iş yapmakla eş hale getiren... İlahi telkinlerinde bile bu dünya yaşamını insancıl hale getirme gayesi olan... Hep bu dünyaya bakan, hep bu dünyayı şekillendirmek isteyen kutsal bir görevli...

Ve insanlığın başına bela bütün kokuşmuşluklara karşı çıkan bir devrimci...

Hıristiyan dünyası bile onun [illegible] kabul ediyor. O'nu dü[illegible] sıralamasın[illegible]

"Kutlu Doğum" Haft
Üsküp'te de kutla

ÂLEMLERE rahmet olarak gönderilen Peygamber Efendimiz Hazreti Muhammed'i (sav.) ve hayatını anlatmak maksadıyla Türkiye Diyanet Vakfı (TDV) tarafından organize edilen Kutlu Doğum Haftası çerçevesinde Makedonya'nın başkenti Üsküp'te de bir program düzenlendi.

Makedonya İslâm Birliği (MİB) ile TDV'nin Hicri Yılbaşı'nı da vesile kılarak ortaklaşa düzenledikleri ilmî toplantıda, "Hicri ve Hz. Muhammed'in hayatında davranış modelleri" ele alındı. Üsküp Halklar Tiyatrosundaki toplantıya, Makedonya'daki ilâhiyatçıların yanı sıra Türkiye'den de Doç. Dr. Recep Kılıç ile Dr. Ömer Turan birer tebliğle katıldılar.

Kur'ân-ı Kerim okunarak başlayan toplantının açış konuşmasını MİB Başkanı Süleyman Recebi yaptı. Üsküp'ün önde gelen ilahiyatçılarının yanı sıra çok sayıda davetlinin izlediği ve MİB Müşaviri Behicüddin Şehapi'nin yönettiği toplantıda Makedonyalı konuşmacılar, "Hicret, yeni bir çağın başlangıcı", "Peygamberimizin biyografisinden parçalar", "İnsanlık Örneği Muhammed (asm.)" başlıklı tebliğler sunarken, Dr. Ömer Turan, "Hz. Peygamber ve insanlık", Doç. Dr. Recep Kılıç ise "Peygamberimiz (sav)'in hayatından davranış modelleri"konulu birer bildiri takdim ettiler.

Konuşmaları salonda büyük bir dikkatle dinlenen Türk misafirlerden Dr. Ömer Turan, Kutlu Doğum Haftası'nın, sadece Türkiye'de değil, bundan önce de bazı Orta Asya Cumhuriyetlerinde düzenlendiğini dile getirdi. Dr. Turan, 1418 yıl geçtiği halde Peygamber Efendimizin ve onun getirdiği mesajların, insanlığın kurtuluşu için bir mesaj olduğunu dile getirdi.

Daha sonra kürsüye gelen Doç. Dr. Recep Kılıç ise, İslâmın tam olarak anlaşılmasının ancak onun yüce peygamberi Hz. Muhammed (asm)'in çok iyi anlaşılması ile mümkün olacağını vurgulayarak, Müslümanların yaşadığı tüm sorunların ve diğer problemlerin ancak İslâmiyet'in tam manasında yaşanmasıyla sağlanabileceğini belirtti.

Efendimizin, "Tembelliğe sığınmayın" hadisini hatırlatan doç. Dr. Müslümanların, ellerinden geldiği kadar çalışmaları gerektiğini ifade etti.

TARİHTEN BUGÜNE

İLHAN BARDAKÇI

Kutlu Doğum müjdesi...

Her **doğum, bir müjdedir.**

Ama babanın ruhlarına, gökten rahmet neşesi ile dolu rayihalı bir kafkahadır.

O ailenin ve yakınlarının; maddede **şekillenişi ve karanlıktan** geleceğe açılan ümit üfüdesidir.

Böyle olduğu içindir ki her yeni doğuş, dünyaya gönderilen bebek adına, onu kendilerine lütfedene **şükran ve minnetlerin** uzanma vesilesidir.

Amma bu saadet sağanağı, sadece bir ailenin hayatındaki şiiriyettir.

***

Oysa, O'nun dünyaya gelişi sadece bir aileye değil, tâkın bütün kainata gönderilen müjdedir. Maddenin mânâya gergefllendiği, çölde **ebedi bir vahanın yaratıldığı,** bahşedilen Nur'un bir beşer, ahlâk ve hayır sebili misali, karanlıkar dünyasına lütfedildiği sayhadır.

O halde elbette bu **kainat müjdesine,** var edilen alem de **şükretmiş** olmalıdır.

Oyledir de zaten.

Her **tan atış seherinde,** her çiçek ve ağaç; her serçe ve kartal, bütün gökyüzü sonsuzluğu ve yeraltı meçhulü, her mahluk ve uyanan insan ve her melek **Yüce Yaratıcı'yı** zikrederler:

O doğduğu için.

Son peygambere ve O'nun getirdiği son İlâhî kanuna, yani Kur'an'a kavuştukları için.

***

Allah'ımız insanı **halifem diye şereflendirmiş.**

Ve, eserinin huzur şartları için dünyaya bir örnek göndermiş. O örneğe "Habibim" demiş. En ahlaklı olan, O. Sevgi, **şefkat, adalet ve imanla** resmedilen huzur kayağı O. Bizlere bütün nimetleri ile bahşedilmiş olan dünyada, **müjde** anından **vuslat** noktasına kadar huzur ve saadetin tek reçetesi ve **devası O.**

Sivrihisarlı Şeyyad Hamza'yı hatırlayınız:

"Senin aşkın kamu derde devadır ya Resulallah."

"Senin katında hacetler revadır ya Resulallah."

"Teninde açılır güller sözünden şehd ü şekkerler."

"Seninle hasta gönüller şifadır ya Resulallah."

"Ay ü güneş yedi yıldız, seni öğer kamu düpdüz."

"Senin sözünden ayrık söz hatadır ya Resulallah."

"Şeyyad Hamza ol Şah'tan diler kim kurtula Ah'tan."

"Seni methetmek Allah'tan atadır ya Resulallah..."

***

İnsanlık ilimle, akılla, mantıkla, şefkat, adalet, hayırlarla ve affedebilmek azameti ile huzuru bulacak elbette. Kanunu? **Kur'an.** Ya o kanunun en ehil hocası: **Peygamberimiz.**

Sancılarla dolu bir hayat. O meşakkate, o mihnete, o nadanlıklara ve o sancılara tehammül edebilecek tek **"KUL"** O. Yaradan'ın Resulü olarak her mihnet onun için **bir saadet kapısı.** Tebliğ ediyor, suda halkalar misali çevresinden etrafa saadetler, bereketler, sevaplar saçarak **kainatın çapını aşıyor.**

Tebliğ, meşakkatli görevdir. Ama inandırmak ve inanmışları kurtarmak ne güzel **hedeftir.** Hedefteki Örnek'i **hedeflemek ne aziz niyettir.**

— Kur'an ilmin kapısı. İman ve ihlasla mayalanmış akıl ve mantık Allah'ımızın hakikati bulabilmek için bize bahş ettiği tek cennet anahtarı. Ve O Müjde tek ve kıyamete kadarsa özleri ve hareketleri taklit edilecek insan.

Ve Yaradan'ımızın onun dilinden terennüm eden saadet bestesi: Tevhid.

"Ümmet isen a**nun ahlâkını tut."**

"Ta ki ümmetlik, bula sende sübut."

"Mustafa **işlemediğin işleme."**

"İşleyip sonra peşimanlar yeme."

"Kimse hakkında dime hiç ayıp söz."

"Çün değilsin sen dahi hiç ayıpsız..."

"O ki mutlaka **müjdedir.** Zira O ki tek **ayıpsız müjde-**

Yeni Deterjanınız İle Üstün Temizlik

Okullar, Hastaneler, Yurtlar, Bürolar, Lokantalar

her eve, her işyerine

Temizlik malzemesi üretiminde
teknoloji, bilgi ve tecrübe birikime ile oluşturulan
kaliteli ürünleri ile, tüm alanlarda temizlik ve
hijyen sorunlarını çözebilen,
Sağlık Bakanlığı onaylı geniş ürün yelpazesi ile
Pürtem; 3 Kg, 20 Kg, 30 Kg ve küçük ambalajları ile
Okullar, Hastaneler, Yurtlar, Bürolar, Lokantalara;
Her eve, her işyerine
ekonomik kaliteli temizliği sunuyor.

TEMİZLİK ÜRÜNLERİ

"Temizliğin Yeni Adı"

PÜRTEM

SIVI BULAŞIK DETERJANI
YEŞİL KREM (JEL) BULAŞIK DETERJANI
ÇAMAŞIR YUMUŞATICISI
SIVI SABUN
GENEL TEMİZLİK MADDESİ
OTO ŞAMPUANI
HALI ŞAMPUANI
HALI YIKAMA MADDESİ
KİR CİLA SÖKÜCÜ
TEMİZLİK CİLA BAKIM MADDESİ
ENDÜSTRİYEL YER TEM. MAD
ENDÜSTRİYEL BULAŞIK DET.
ENDÜSTRİYEL PARLATICI
TRİKO ŞAMPUANI
TRİKO YUMUŞATICI
ÇAMAŞIR SUYU
CAM TEMİZLEYİCİ
TUVALET TEMİZLEYİCİSİ (KİREÇ ÇÖZÜCÜ)
MİNERALLİ SIVI OVMA MAD. (CİF)

SİZ DE TEST EDİN.

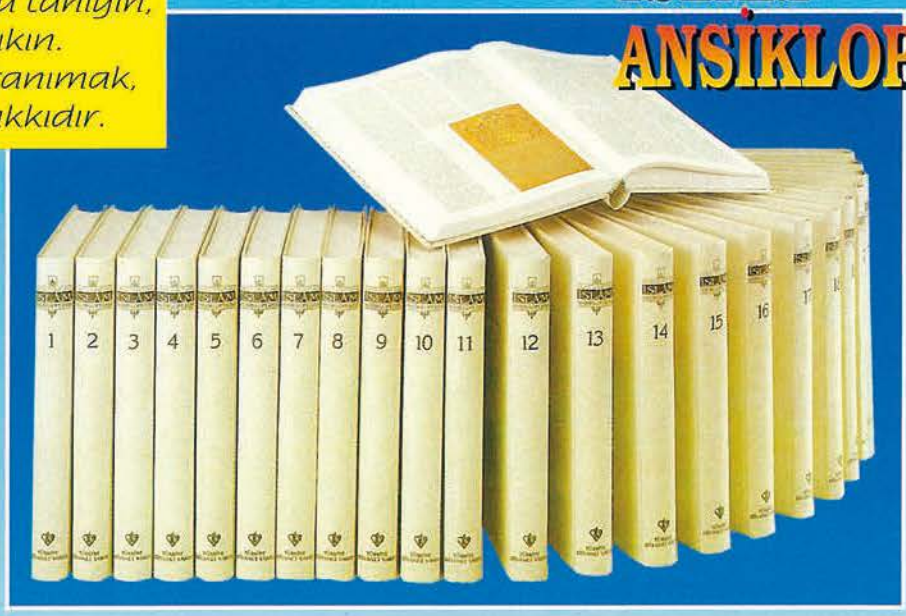
TSE

TEMSAŞ A.Ş. bir TÜRKİYE DİYANET VAKFI kuruluşudur.

Her yaştan, her uğraştan insanımızın temel ansiklopedisi

Türkiye Diyanet Vakfı İSLÂM ANSİKLOPEDİSİ

Kültürünüzü tanıyın, ona sahip çıkın. Kültürünü tanımak, herkesin hakkıdır.

Kendi kültürünün ansiklopedisine sahip olmayan toplumlar, kültür ve medeniyetlerini başka toplumların ansiklopedilerini tercüme ederek öğrenmeye çalışırlar.

Bu da, tercüme ansiklopedilerin ticarî savaş ortamını hazırlar. Bu gerçekten hareketle, ticarî amaçlı ansiklopedi savaşının dışında kalan Türkiye Diyanet Vakfı, kendi kültür ve medeniyetimizin ansiklopedisini hazırladı...

Artık kendi kültürümüzü tanımamız için, bize yol gösterecek tercüme değil, te'lif bir ansiklopedi var: TDV İslâm Ansiklopedisi.

1000'i aşkın yerli ve yabancı yazarın hazırladığı Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, tüm yönleri ile İslâm Türk kültür ve medeniyetlerini anlatan, tek te'lif ansiklopedidir. Her yaştan, her uğraştan insanımızın temel ansiklopedisi Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. Pırıl pırıl baskı, mükemmel cilt ve geniş muhteva, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi'ne siz de sahip olun.

İslâmî ilimler ve konularla ilgili A'dan Z'ye öğrenmek istediğiniz tüm terimler...

İslâm-Türk medeniyetinin yetiştirdiği önemli şahsiyetler...

İslâm dünyasında ve kültür hayatımızda değer kazanmış eserler...

Tunus'tan Endonezya'ya kadar tüm İslâm ülkeleri...

Amerika'dan Rusya'ya, Avustralya'dan Belçika'ya dünyadaki İslâmî faaliyetler...

madde madde bu ansiklopedide işlenmektedir.

TDV İslâm Ansiklopedisi, 75 gr. I. Hamur kâğıda 4 renkli olarak basılmakta, konular fotoğraf, harita ve çizimlerle zenginleştirilerek, günümüz Türkçesi ile yılda 2 cilt olarak sunulmaktadır.

bize ve dünyaya kaynak

NASIL SAHİP OLACAKSINIZ?

İster peşin, ister taksitle; uygun fiat, cazip ödeme şartları ile bu kıymetli esere sahip olabilirsiniz. Ayrıntılı bilgi için, yurt sathındaki il ve ilçe müftülüklerimize ve Bölge müdürlüklerimize, müracaat edebilirsiniz.

DİVANTAŞ DİYANET VAKFI NEŞRİYAT PAZARLAMA ve TİCARET A.Ş.

Genel Müdürlük : (212) 653 92 45 • **İstanbul Avrupa Yakası** : (212) 518 46 04 • **İstanbul Anadolu Yakası** : (216) 349 96 97 • **Ankara** : (312) 433 52 42 • **Adana** : (322) 351 61 25 • **Antalya** : (242) 247 73 50 • **Bursa** : (224) 223 22 76 • **Elazığ** : (424) 233 47 72 • **Erzurum** : (442) 212 15 83 • **İzmir** : (232) 482 18 36 • **Kayseri** (352) 232 85 33 • **Konya** : (332) 350 97 66 • **Samsun** : (362) 435 77 35 • **Trabzon** : (462) 326 43 21